

Studie priorit pro česko-ukrajinskou ekonomickou spolupráci

Tato část studie zahrnuje:

- A) Zmapování ukrajinské ekonomiky v kontextu zdrojů nerostných surovin a energetického a průmyslového potenciálu s přihlédnutím k potřebám a možnostem české ekonomiky
- C) Analýza prioritních oblastí ekonomiky nejvhodnějších pro vzájemnou česko-ukrajinskou spolupráci
- E) Analýza nástrojů pro realizaci vzájemné spolupráce

Prof. Mgr. Jana Vlčková, Ph.D., Kateryna Shymanska, Ph.D., Doc. Mgr. Ayaz Zeynalov, Ph.D., Ing. Josef Bič, Ph.D., Ing. Tereza De Castro, Ph.D.

Obsah

A) Zmapování ukrajinské ekonomiky v kontextu zdrojů nerostných surovin a energetického a průmyslového potenciálu s přihlédnutím k potřebám a možnostem české ekonomiky.....	5
1.1. Úvod	5
1.2. Zahraniční obchod Ukrajiny	7
1.2.1. Obchodní dynamika Ukrajiny	7
1.2.2. Geografická struktura zahraničního obchodu Ukrajiny	8
1.2.3. Komoditní struktura zahraničního obchodu Ukrajiny	11
1.2.4. Bilaterální obchod mezi Ukrajinou a Evropskou unií	14
1.2.5. Bilaterální obchod mezi Ukrajinou a Českem	16
1.3. Nerostné suroviny	20
1.3.1. Kritické suroviny (CRM)	20
1.3.2. Železné kovy	23
1.3.3. Neželezné kovy	24
1.3.4. Fosilní paliva	26
1.3.5. Sektorové a průmyslové využití pro Česko	28
1.3.6. Ukrajinské nerostné suroviny (SWOT analýza)	30
1.4. Energetický sektor	31
1.4.1. Zdroje dodávek energie	31
1.4.2. Současný stav energetické soustavy	32
1.4.3. Zdroje výroby elektřiny	33
1.4.4. Ukrajinská energetika (SWOT analýza)	34
1.5. Průmyslový potenciál	35
1.5.1. Sektorové rozdělení hrubé přidané hodnoty na Ukrajině, 2024	35
1.5.2. Průmyslové propojení Ukrajiny, vstupní závislosti, 2021	36
1.5.3. Obranný průmysl Ukrajiny	37
1.5.4. ICT sektor Ukrajiny	38
1.6. Regionální analýza	42
1.6.1. Regionální hrubý domácí produkt	42
1.6.2. Hrubý domácí produkt na obyvatele	42
1.6.3. Regionální zemědělská produkce	43
1.6.4. Regionální průmyslová produkce	44
1.6.5. Regionální hrubá přidaná hodnota v těžbě	44
1.6.6. Regionální hrubá přidaná hodnota v oblasti ICT	46
C) Analýza prioritních oblastí ekonomiky nejvhodnějších pro vzájemnou česko-ukrajinskou spolupráci ..	48
2.1. Metodologický přístup	48
2.1.1. Polostrukturované rozhovory	49

2.1.2 Kvantitativní analýza	49
2.1.3 Ověření a doplnění závěrů prostřednictvím kulatých stolů.....	51
2.2 Sektory zahrnuté do výběru	53
2.2.1 Klíčové příležitosti a bariéry česko-ukrajinské hospodářské spolupráce	53
2.2.2 Popis sektorů a důvody jejich výběru	56
2.3 Prioritní sektory	63
2.3.1 Energetická spolupráce	63
2.3.1.1 Současný rozsah sektorových škod.....	63
2.3.1.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce	63
2.3.1.3. Současná ekonomická aktivita v sektoru.....	64
2.3.1.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru.....	64
2.3.1.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci.....	66
2.3.2. ICT, digitální spolupráce a telekomunikace	69
2.3.2.1. Současný rozsah sektorových škod.....	69
2.3.2.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce	70
2.3.2.3. Současná ekonomická aktivita v sektoru.....	72
2.3.2.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru.....	73
2.3.2.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci.....	73
2.3.3. Zemědělství a potravinářská výroba	75
2.3.3.1. Současný rozsah sektorových škod.....	75
2.3.3.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce	76
2.3.3.3. Současná ekonomická aktivita v sektoru.....	77
2.3.3.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru.....	78
2.3.3.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci.....	82
2.3.4. Doprava a infrastruktura	87
2.3.4.1. Současný rozsah sektorových škod.....	87
2.3.4.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce	88
2.3.4.3. Současná ekonomická aktivita v sektoru.....	89
2.3.4.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru.....	90
2.3.4.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci.....	91
2.3.5. Zdravotnictví a humanitární zdravotní podpora.....	93
2.3.5.1. Současný rozsah sektorových škod.....	93
2.3.5.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce	93
2.3.5.3 Současná ekonomická aktivita v sektoru	94
2.3.5.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru.....	95
2.3.5.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci.....	95

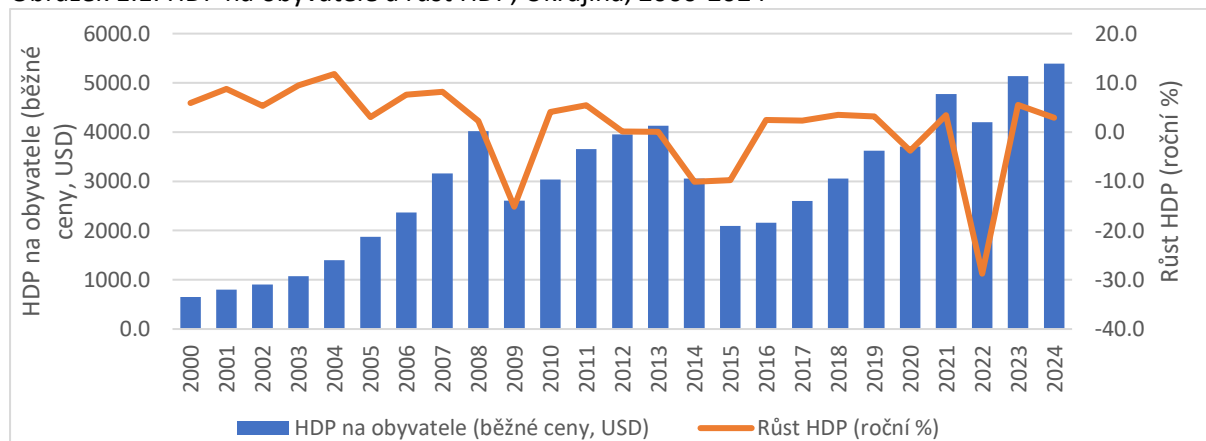
2.3.6. Obrana a bezpečnost	99
2.3.6.1 Současný rozsah sektorových škod	99
2.3.6.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce	100
2.3.6.3. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru.....	101
2.3.6.4 Prioritní oblasti pro Česko-Ukrajinskou spolupráci	102
2.4 Regionální pohled	105
2.5 Shrnutí	106
E) Analýza nástrojů pro realizaci vzájemné spolupráce	109
3.1 Aktuální nástroje	109
3.2 Zhodnocení nástrojů pro podporu Ukrajiny	113
3.2.1 Obecné vnímání podpory Ukrajiny	113
3.2.2 Koordinační a informační nástroje	114
3.2.3 Mise, veletrhy, CzechTrade, ekonomická diplomacie	115
3.2.4 Finanční a pojistné nástroje: Vázané finanční dary, EGAP, NRB, Ukraine Facility.....	116
3.2.5 Další nástroje	118
3.3 Vybrané nástroje pro prioritní odvětví	119
3.3.1 Energetika.....	119
3.3.2 ICT	120
3.3.3 Zemědělství a potravinářství.....	121
3.3.4 Doprava a infrastruktura	122
3.3.5 Zdravotnictví.....	123
3.3.6 Zbrojní průmysl	124
Přílohy	128
Zdroje	130

A) Zmapování ukrajinské ekonomiky v kontextu zdrojů nerostných surovin a energetického a průmyslového potenciálu s přihlédnutím k potřebám a možnostem české ekonomiky

1.1. Úvod

Makroekonomický vývoj Ukrajiny se od roku 2010 vyznačoval střídajícími se fázemi mírného růstu, hlubokých krizí a částečného oživení (viz Obrázek 1.1). Po výrazné expanzi do roku 2008 se ekonomika po globální finanční krizi zotavovala pouze postupně a předkrizové úrovně dosáhla až v roce 2014. Poté však byla vážně **narušena konfliktem v letech 2014-2015 a ztrátou území, což vyvolalo prudký propad HDP a dále oslabilo průmyslovou kapacitu**. V letech 2016-2021 se Ukrajina vrátila k růstu, ale pomalejšímu než v předkrizových letech, především kvůli přetrvávajícím strukturálním slabinám - omezenému růstu produktivity a závislosti na zemědělství a surovinách. Mezi lety 2010 a 2021 se HDP na obyvatele téměř nezměnilo (z 2 286 USD na 2 427 USD), průměrná roční míra růstu dosáhla 0,54 % (Samoiliuk, 2025). Tato stagnace ostře kontrastuje s vývojem v mnoha sousedních ekonomikách ve střední a východní Evropě, které zaznamenaly mnohem rychlejší příjmovou konvergenci s EU. Slabá dynamika odráží strukturální omezení, přetrvávající institucionální problémy, nízkou úroveň přímých zahraničních investic a negativní dopady politické nestability a regionálního konfliktu po roce 2014. Navzdory mírnému oživení v letech před pandemií COVID-19 Ukrajina v roce 2021 stále výrazně zaostávala za regionálním průměrem v příjmu na obyvatele, což podtrhuje zranitelnost její ekonomiky a omezenou konvergenci.

Obrázek 1.1. HDP na obyvatele a růst HDP, Ukrajina, 2000-2024

Zdroj: World Bank (2025a)

Plnohodnotná invaze v roce 2022 **způsobila bezprecedentní hospodářský kolaps, když HDP kleslo téměř o třetinu** a vývoz i průmyslová výroba byly vážně omezeny. Ukrajinská ekonomika se dosud plně nevzpamatovala z prudkého propadu na počátku invaze. Po snížení HDP o 28,8 % v roce 2022 vzrostl v roce 2023 o 5,3 %, avšak tempo růstu se v roce 2024 zpomalilo (Samoiliuk, 2025). Průmysl, kdysi páteř ukrajinské ekonomiky, zaznamenával pokles přidané hodnoty, který se po roce 2014 urychlil v důsledku ztráty území a škod na infrastruktuře. Po invazi v roce 2022 vzrostl význam sektoru služeb, zatímco zpracovatelský průmysl se prudce propadl. Tato transformace odráží jednak zničení fyzického kapitálu, jednak nutnost orientace na mobilnější či strategické činnosti a činnosti méně náročné na infrastrukturu (IT, veřejné služby včetně armády či logistika). **Zemědělství si přitom**

udrželo strategickou roli a navzdory válce posiluje postavení Ukrajiny jako významného světového dodavatele potravin.

Proces obnovy je nadále limitován **bezpečnostními hrozbami, nedostatkem kvalifikované pracovní síly a rozsáhlými škodami** na energetické infrastruktuře v důsledku ruských útoků. Podle odhadů Národní banky Ukrajiny se HDP nevrátí na úroveň roku 2021 dříve než v roce 2030.

Podle údajů World Bank (2025) tvořily služby v roce 2024 přibližně 60,6 % HDP. Růst významu služeb odráží expanzi činností s vyšší přidanou hodnotou jako je **IT, vývoj softwaru, finance a maloobchod**, a to i přes stagnaci tradičních odvětví a přesun směrem k odolnějším a mobilnějším aktivitám. Průmysl představuje 19 % HDP (z toho zpracovatelský průmysl 8,4 %) a zemědělství 7,1 %.¹

V roce 2024 byl růst sektorů na Ukrajině velmi nerovnoměrný, přičemž nejsilnější expanzi zaznamenaly finance (+27,4 %) a stavebnictví (+16,2 %), což odráží zesílenou finanční aktivitu a snahu o rekonstrukci. Výrazné oživení zaznamenaly také vzdělávání (+10,8 %) a IT (+8,3 %), zatímco zpracovatelský průmysl (+6 %), zdravotnictví (+4,3 %), těžba (+3,6 %) a veřejná správa (+2,4 %) rostly mírnějším tempem. Zemědělství (−7,3 %) i energetika (−2,7 %) zaznamenaly pokles, což ukazuje na zranitelnost odvětví závislých na přírodních zdrojích a vůči válečným otřesům a škodám na infrastruktuře. **V roce 2025 růst HDP pokračoval** a podle odhadů EBRD (2026) dosáhl 2 %, a to díky lepší sklizni, nižším výpadkům elektřiny a silnější zahraniční poptávce, přestože omezení vyplývající z dopadů války přetrvávají. Pro rok 2026 odhaduje EBRD růst o 2,5 %.

Pokud jde o zaměstnanost, průmysl si v poslední dekádě udržel relativně stabilní počet pracovních míst. Tato zdánlivá stabilita však maskuje strukturální pokles přidané hodnoty ve zpracovatelském průmyslu. Zaměstnanost je do určité míry „držená“ setrvačností tradičních průmyslových center, zatímco produkce utrpěla výrazněji: nejprve poklesem ruské poptávky po roce 2014, poté konkurenčními tlaky souvisejícími s DCFTA a nakonec destrukcí v důsledku války.

Ukrajinská ekonomika prošla postupnou restrukturalizací: zemědělství ztrácelo podíl na zaměstnanosti, průmysl sice udržel pracovní místa, ale zaznamenal pokles produkce, zatímco podíl služeb na HDP rostl. **Tyto trendy urychlilo přesměrování obchodu z Ruska do EU** po roce 2014 a anexe Krymu, která zasáhla cestovní ruch a námořní dopravu. Plnohodnotná invaze v roce 2022 tuto dynamiku dále prohloubila, poškodila průmyslovou kapacitu i zemědělskou půdu a zvýšila závislost ekonomiky na službách, zejména v IT.

Rozdíly v produktivitě se odrážejí i v příjmech: IT sektor dosahuje nejvyšších mezd (1 466 EUR, téměř trojnásobek národního průměru 524 EUR), což souvisí s vysokou poptávkou po specialistech a exportní orientací digitálních služeb. Nadprůměrné mzdy jsou také ve finančnictví, zatímco zemědělství a stavebnictví zůstávají pod průměrem i přes růst produktivity před válkou. Nejnížší platy přetrvávají ve vzdělávání a kulturních odvětvích, což odráží dlouhodobé podfinancování veřejných služeb a mezeru mezi soukromými, mezinárodně konkurenceschopnými sektory a domácími činnostmi ve veřejném sektoru (The World Bank Group, 2025c).

V této studii využíváme různé ukrajinské i mezinárodní datové i jiné zdroje, jejichž seznam je uveden na konci studie. **Vždy využíváme nejvíce aktuální zdroje**, bohužel řada dat nyní není z důvodu válečného konfliktu zveřejňována. Případně jsou novější data dostupná pouze v agregované podobě. Proto se mnohdy liší roky uvedené u různých témat a **některá data v této studii jsou pouze do roku 2021.**

¹ Součet dat z World Bank nedá dohromady 100 %.

1.2. Zahraniční obchod Ukrajiny

Ukrajina má **síť dohod o volném obchodu (FTA)**, z nichž nejvýznamnější je Hluboká a komplexní zóna volného obchodu s EU (DCFTA), tvořící součást Asociační dohody mezi EU a Ukrajinou. Kromě toho má Ukrajina dohody o volném obchodu se zeměmi ESVO, Spojeným královstvím, Kanadou, Izraelem, Černou Horou, Gruzií a Tureckem; starší obchodní rámec se státy SNS je však vzhledem k válce, sankcím a postupnému ukončování vazeb s Ruskem, Běloruskem a SNS nutné chápat spíše jako historický než prakticky relevantní rámec. V dubnu 2025 byla podepsána modernizovaná dohoda o volném obchodu mezi Ukrajinou a státy ESVO. **V obchodních vztazích s EU hraje hlavní roli DCFTA, která je součástí Asociační dohody mezi EU a Ukrajinou.** Její modernizované znění, které vstoupilo v platnost 29. října 2025, prohlubuje liberalizaci obchodu, zavádí ochrannou doložku pro případ negativních dopadů další liberalizace, zohledňuje citlivé zemědělské sektory EU a podporuje sbližování ukrajinských výrobních standardů s normami EU (Evropská komise, 2025). Autonomní obchodní opatření EU (ATMs), zavedená v reakci na válku jako jednostranné dočasné otevření trhu, vypršela v červnu 2025 a byla nahrazena přechodnými opatřeními a následně modernizovanou DCFTA. Podrobnější popis integrace do EU je uveden v části B spolu s dalšími 18 zeměmi východní Evropy, západního Balkánu a Střední Asie.

1.2.1. Obchodní dynamika Ukrajiny

V roce 2024 vzrostl vývoz zboží Ukrajiny o 15 % v hodnotovém vyjádření a o více než 30 % v objemu, a to navzdory přetrvávajícím slabým cenovým trendům u hlavních vývozních komodit (Matuszak, 2025). Ukrajina vyvezla zboží v hodnotě přibližně 38,6 miliardy EUR. To představuje **výrazné oživení ve srovnání s rokem 2023**, kdy export zboží klesl o více než 25 % (viz Obrázek 1.2).

V roce 2024 se deficit obchodu se zbožím u Ukrajiny odhaduje na 26,8 miliardy EUR, což je nejvyšší hodnota v celém sledovaném období. Dovozy zboží na Ukrajinu činil přibližně 65,4 miliardy EUR², hodnota dovozu vzrostla o 11 % oproti roku 2023 (UN Comtrade, 2025).

Zahraniční obchod se službami tvoří významnou součást celkového obchodu Ukrajiny, přestože je často zastíněn obchodem se zbožím. V roce 2024 přesáhla **hodnota zahraničního obchodu se službami** 35,1 miliard EUR (což představuje mírný pokles o 0,92 miliardy EUR oproti roku 2023). Podíl služeb na celkovém obchodě se zvýšil z 21,2 % v roce 2014 na 29,0 % v roce 2024 (WTO, 2025), ale od roku 2022 vykazuje obchod se službami deficit (Obrázek 1.2).

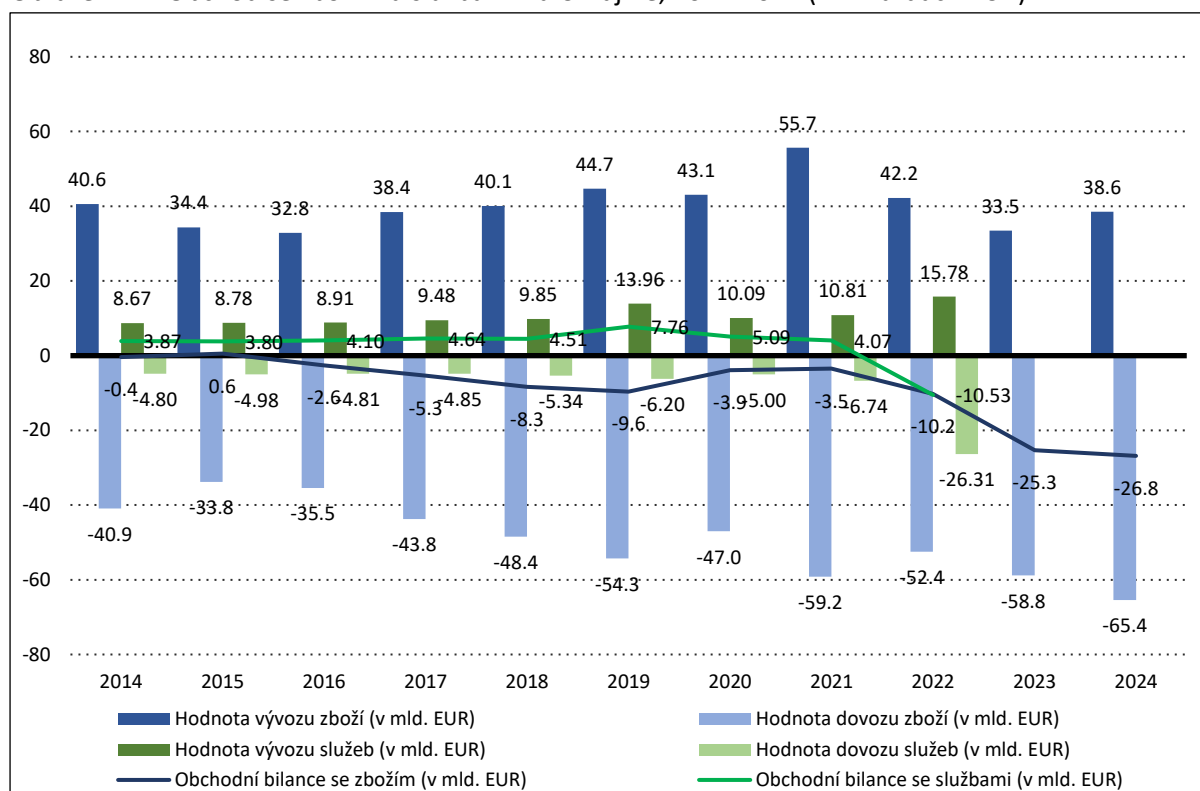
Po zahájení plnohodnotné ruské invaze na Ukrajinu v roce 2022 pobývala část Ukrajinců v okolních zemích v režimu dočasné ochrany a hradila zde bydlení, dopravu a další běžné výdaje. V platební bilanci se tyto výdaje mohou promítnout jako vývoz cestovních služeb těchto zemí (spotřeba nerezidentů; viz

² V této studii využíváme obchodní data zejména z UN Comtrade a Eurostatu. Údaje o obchodu se službami z UN Comtrade nejsou v naší sledované členění dostupné po roce 2022, proto pro novější období uvádíme informace z WTO. V dalších částech textu využíváme také údaje z Národní banky Ukrajiny a OECD. Vždy uvádíme konkrétní zdroj, hodnoty se však mohou mezi jednotlivými databázemi lišit v závislosti na metodice, aktualizacích a definicích ukazatelů.

Finanční údaje uvedené v této studii jsou prezentovány především v eurech (EUR). V případě dostupnosti dat v jiných měnách byly přepočteny ze zahraničních měn na základě průměrného ročního oficiálního směnného kurzu Evropské centrální banky (European Central Bank, 2025). Přepočty byly provedeny jednotným způsobem za účelem zajištění časové a mezinárodní srovnatelnosti dat.

zvýšený vývoz služeb Ukrajiny na Obrázku 1.2), pokud jsou tito uprchlíci v daném období statisticky klasifikováni jako nerezidenti.

Obrázek 1.2. Obchod se zbožím a službami na Ukrajině, 2014-2024 (v miliardách EUR)

Zdroj: UN Comtrade (2025)

1.2.2. Geografická struktura zahraničního obchodu Ukrajiny

Hlavními obchodními partnery Ukrajiny pro vývoz zboží v roce 2024 jsou i nadále země Evropské unie (59,5% u vývozu a 50,5% u dovozu). Největším partnerem bylo **Polsko** s hodnotou vývozu 4,35 miliardy EUR a podílem 11,2 %, následované **Španělskem** (2,65 miliardy EUR, 6,9 %) a **Německem** (2,62 miliardy EUR, 6,8 %). Významné pozice si udržují také Nizozemsko, Itálie, Rumunsko a Maďarsko. Mimo EU patří k hlavním exportním trhům Čína, Turecko a Egypt. Top-10 partnerů dohromady představovaly 56,3 % vývozu ukrajinských výrobků (Tabulka 1.1).

Mezi hlavní zdrojové země pro ukrajinský dovoz zboží patřily v roce 2024 jak země Evropské unie, tak významní partneři mimo EU. Podle UN Comtrade (2025), se staly **největšími dodavateli z EU Polsko** (6,46 miliardy EUR s podílem 9,9 %) a **Německo** (4,98 miliardy EUR s podílem 7,6 %). Významné objemy dovozu pocházely také z Itálie, Česka, Bulharska, Řecka a Slovenska. Mimo Evropskou unii dominovala Čína s podílem 20,3 % (13,28 miliardy EUR), následovaná Tureckem, Spojenými státy a Indií, což potvrzuje širokou geografickou diverzifikaci ukrajinských dovozních zdrojů. Top-10 partnerů dohromady představovaly 64,9 % dovozu v Ukrajinu (Tabulka 1.2).

Tabulka 1.1. Hlavní cílové trhy vývozu z Ukrajiny: hodnota, podíl partnerů a struktura vyváženého zboží v roce 2024

Cílový trh		Vývoz, miliardy EUR	Podíl obchodního partnera	Vyvážené zboží
Evropská unie	Polsko	4,35	11,3 %	Semenné oleje, železná ruda, surové železo, válcované železo, ostatní rostlinné zbytky, sójový olej
	Španělsko	2,65	6,9 %	Kukuřice, pšenice, oleje ze semen, surové železo
	Německo	2,62	6,8 %	Řepka, izolovaný drát, ostatní nábytek, kukuřice, železné trubky, sójové boby
	Nizozemsko	1,84	4,8 %	Semenné oleje, kukuřice, drůbeží maso, sójové boby, řepka
	Itálie	1,79	4,6 %	Kukuřice, oleje ze semen, pšenice, sójové boby, surový cukr, železné trubky, polotovary ze železa, za tepla válcované železo
	Rumunsko	1,63	4,2 %	Semenné oleje, kukuřice, pšenice, řepka, železná ruda, surový cukr, sójové boby
	Maďarsko	1,06	2,8 %	Elektrické ohřívače, kukuřice, sojové boby, izolované dráty, telefony
Mimo Evropskou unii	Čína	2,21	5,7 %	Kukuřice, oleje ze semen, ostatní rostlinné zbytky, železná ruda, řepkový olej
	Turecko	2,04	5,3 %	Oleje ze semen, pšenice, sójové boby, slunečnicová semínka, ječmen, kukuřice, řezivo
	Egypt	1,51	3,9 %	Kukuřice, sójové boby, pšenice, semenné oleje

Zdroj: UN Comtrade (2025)

Tabulka 1.2. Hlavní zdroje dovozu na Ukrajinu: hodnota, podíl partnerů a struktura dováženého zboží v roce 2024

Zdrojový trh		Dovoz, miliardy EUR	Podíl obchodního partnera	Dovážené zboží
Evropská Unie	Polsko	6,46	9,9 %	Rafinovaná ropa, výbušná munice, automobily, ropný plyn, vojenské zbraně
	Německo	4,98	7,6 %	Auta, balené léky, ropný plyn, rafinovaná ropa, traktory, dodávky, pesticidy
	Itálie	2,38	3,6 %	Zpracovaný tabák, balené léky, rafinovaná ropa, víno
	Česko	2,29	3,5 %	Telefony, automobily, vysílací zařízení, elektrické baterie, karoserie vozidel (včetně kabin) pro motorová vozidla
	Bulharsko	2,18	3,3 %	Minerální/chemická hnojiva, léky, minerální nebo chemická hnojiva dusíkatá, minerální oleje a oleje ze živičných nerostů, plavené sklo, elektrické akumulátory
	Řecko	1,91	2,9 %	Minerální oleje a oleje ze živičných nerostů, minerální/chemická hnojiva, léky, citrusové plody
	Slovensko	1,85	2,8 %	Rafinovaná ropa, letadla, vrtulníky a/nebo kosmické lodě, automobily, elektřina, výbušná munice, ropný plyn
Mimo Evropskou unii	Čína	13,28	20,3 %	Počítače, telefony, vysílací zařízení, automobily, elektrické generátory, elektrické baterie, pesticidy
	Turecko	3,92	6,0 %	Rafinovaná ropa, letadla, vrtulníky a/nebo kosmické lodě, elektrické generátory, za tepla válcované železo, povlakované válcované železo, citrusy
	Spojené státy	3,21	4,9 %	Automobily, rafinovaná ropa, ropný plyn, traktory, dodávky, slunečnicová semínka

Zdroj: UN Comtrade (2025)

V roce 2024 vykazoval ukrajinský obchod se zbožím s vybranými partnerskými zeměmi kombinaci silných přebytků a značných deficitů (Tabulka 1.3).

Tabulka 1.3. Největší obchodní přebytky a deficity dle zemí v roce 2024

Obchodní partner		Vývoz, miliardy EUR	Dovoz, miliardy EUR	Obchodní bilance, miliardy EUR
Přebytky				
Evropská Unie	Španělsko	2,65	0,79	1,86
	Nizozemsko	1,84	0,85	0,99
Mimo Evropskou Unii	Egypt	1,51	0,20	1,31
	Moldavsko	0,87	0,14	0,74
	Libanon	0,38	0,01	0,37
	Irák	0,28	0,00	0,28
	Tunisko	0,31	0,03	0,28
	Indonésie	0,48	0,21	0,27
	Libye	0,26	0,02	0,23
	Alžírsko	0,29	0,10	0,20
Deficity				
Evropská Unie	Německo	2,62	4,98	-2,35
	Polsko	4,35	6,46	-2,11
	Řecko	0,38	1,91	-1,53
	Česko	0,85	2,29	-1,44
	Bulharsko	1,05	2,18	-1,13
	Slovensko	0,87	1,85	-0,98
Mimo Evropskou Unii	Čína	2,21	13,28	-11,06
	USA	0,81	3,21	-2,40
	Turecko	2,04	3,92	-1,88
	Japonsko	0,03	0,88	-0,84

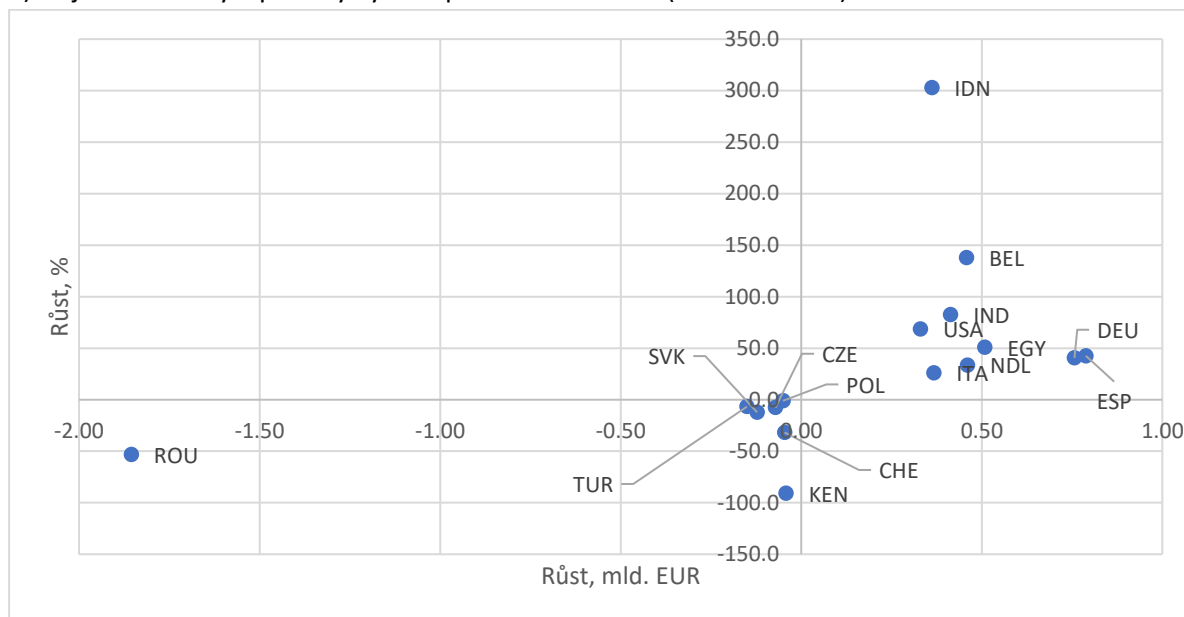
Zdroj: UN Comtrade (2025)

Mezi lety 2023 a 2024 ukrajinský vývoz zboží do světa vzrostl z 33,47 mld. EUR na 38,56 mld. EUR (+15,3 %). Mezi země, kde došlo v absolutních číslech k největšímu nárůstu vývozu patří Španělsko (+0,79 mld. EUR; +42,6 %), Německo (+0,76 mld. EUR; +40,7 %), Egypt (+0,51 mld. EUR; +50,8 %), Nizozemsko (+0,46 mld. EUR; +33,5 %) a Belgie (+0,46 mld. EUR; +138,0 %). Naopak klesl vývoz do Česka (-0,07 mld. EUR; -7,7 %), na Slovensko (-0,12 mld. EUR; -12,2 %), do Turecka (-0,15 mld. EUR; -6,8 %) a do Rumunska (-1,85 mld. EUR; -53,2 %). V roce 2024 se schopnost Ukrajiny vyvážet po moři výrazně zlepšila díky fungování ukrajinského námořního koridoru v Černém moři, a u části komodit se proto snížil relativní význam alternativních tras přes Rumunsko (Konstanca/Dunaj). V EU zároveň pokračovala podpora ukrajinského vývozu prodloužením autonomních obchodních opatření (ATMs), přičemž v roce 2024 byla pravidla doplněna o posílené pojistky („emergency brake“) pro citlivé agrokomody (Dodd and Welsh, 2024).

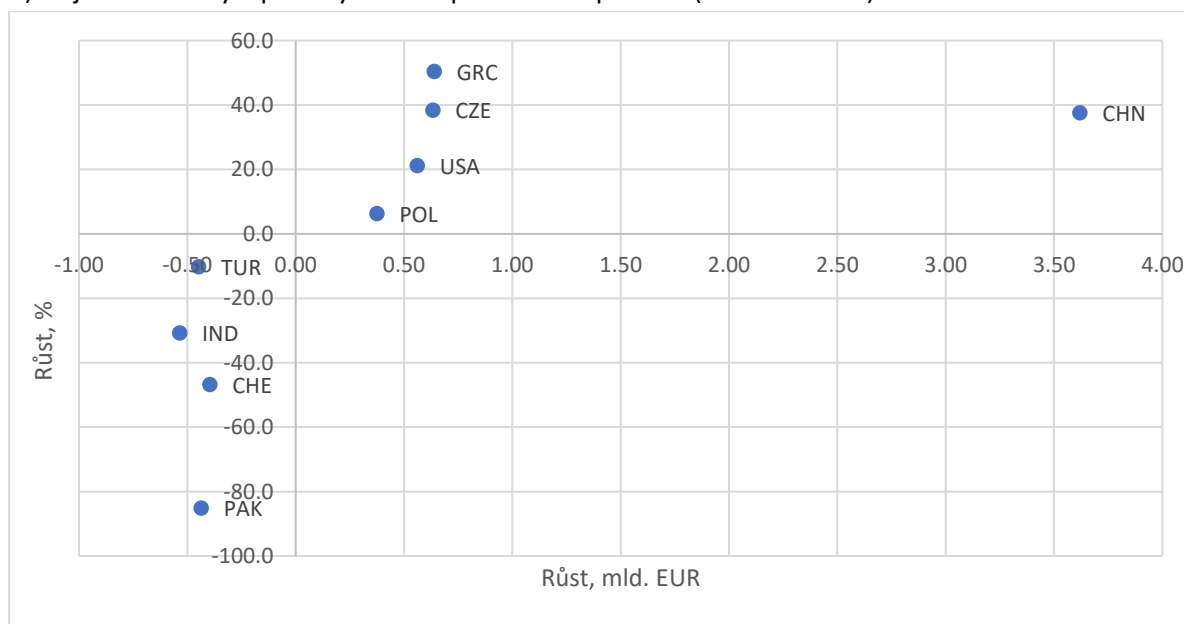
Dovoz zboží Ukrajiny ze světa vzrostl z 58,78 mld. EUR (2023) na 65,38 mld. EUR (2024), tedy o 11,3 %. Největší absolutní nárůsty jsou u Číny (+3,62 mld. EUR; +37,6 %), Řecka (+0,64 mld. EUR; +50,4 %), Česka (+0,63 mld. EUR; +38,4 %), USA (+0,56 mld. EUR; +21,3 %) a Polska (+0,38 mld. EUR; +6,3 %). Z hlediska struktury růstu je dominantní zejména Čína (její nárůst tvoří přibližně 55 % celkového nárůstu). Naopak u vybraných partnerů dovoz klesl: Švýcarsko (-0,40 mld. EUR; -46,7 %), Pákistán (-0,44 mld. EUR; -85,1 %), Turecko (-0,45 mld. EUR; -10,2 %) a Indie (-0,54 mld. EUR; -30,7 %).

Obrázek 1.3. Dynamika obchodu Ukrajiny podle partnerů: vývoz vs. dovoz (2024 vs. 2023, mld. EUR)

a) Největší nárůsty a poklesy vývozu podle cílové země (2024 vs. 2023)

b) Největší nárůsty a poklesy dovozu podle země původu (2024 vs. 2023)

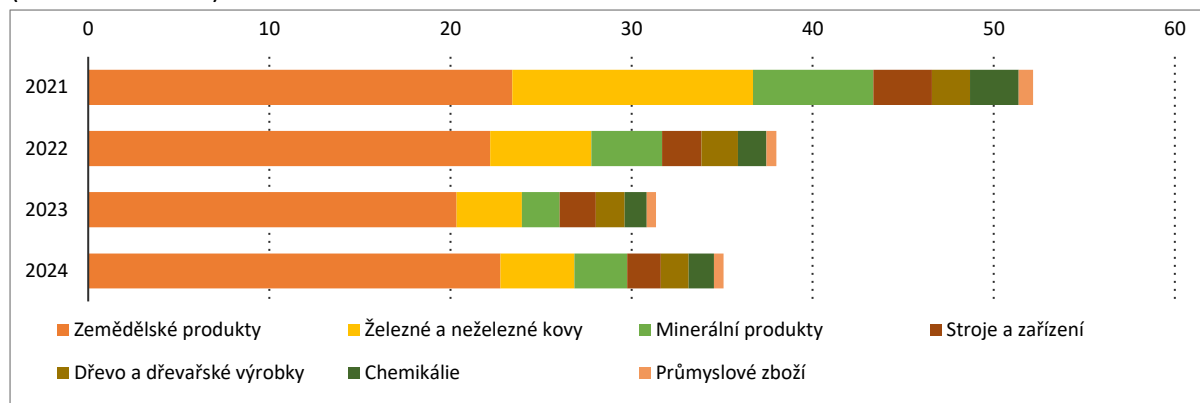
Zdroj: spočítáno na základě UN Comtrade (2025)

1.2.3. Komoditní struktura zahraničního obchodu Ukrajiny

Tato část využívá data, geografickou a komoditní kategorizaci podle statistických klasifikací Národní banky Ukrajiny (National Bank of Ukraine, 2025), jelikož údaje odrážejí nejnověji dostupná data. V roce 2024 dosáhla hodnota **vývozu zemědělských produktů z Ukrajiny 22,7 mld. EUR, čímž se tato kategorie stala hlavní exportní položkou**. Druhou nejvyšší kategorií byly vývozy železných a neželezných kovů v hodnotě přibližně 4,1 miliardy EUR. Tato produktová kategorie však zaznamenala

v roce 2022 prudký pokles vývozu ve srovnání s předchozím rokem a od té doby se nevrátila na původní výši (viz Obrázek 1.4).

Obrázek 1.4. Celková hodnota vývozu zboží Ukrajiny v letech 2021 až 2024 podle kategorií produktů (v milionech EUR)

Zdroj: National Bank of Ukraine (2025)

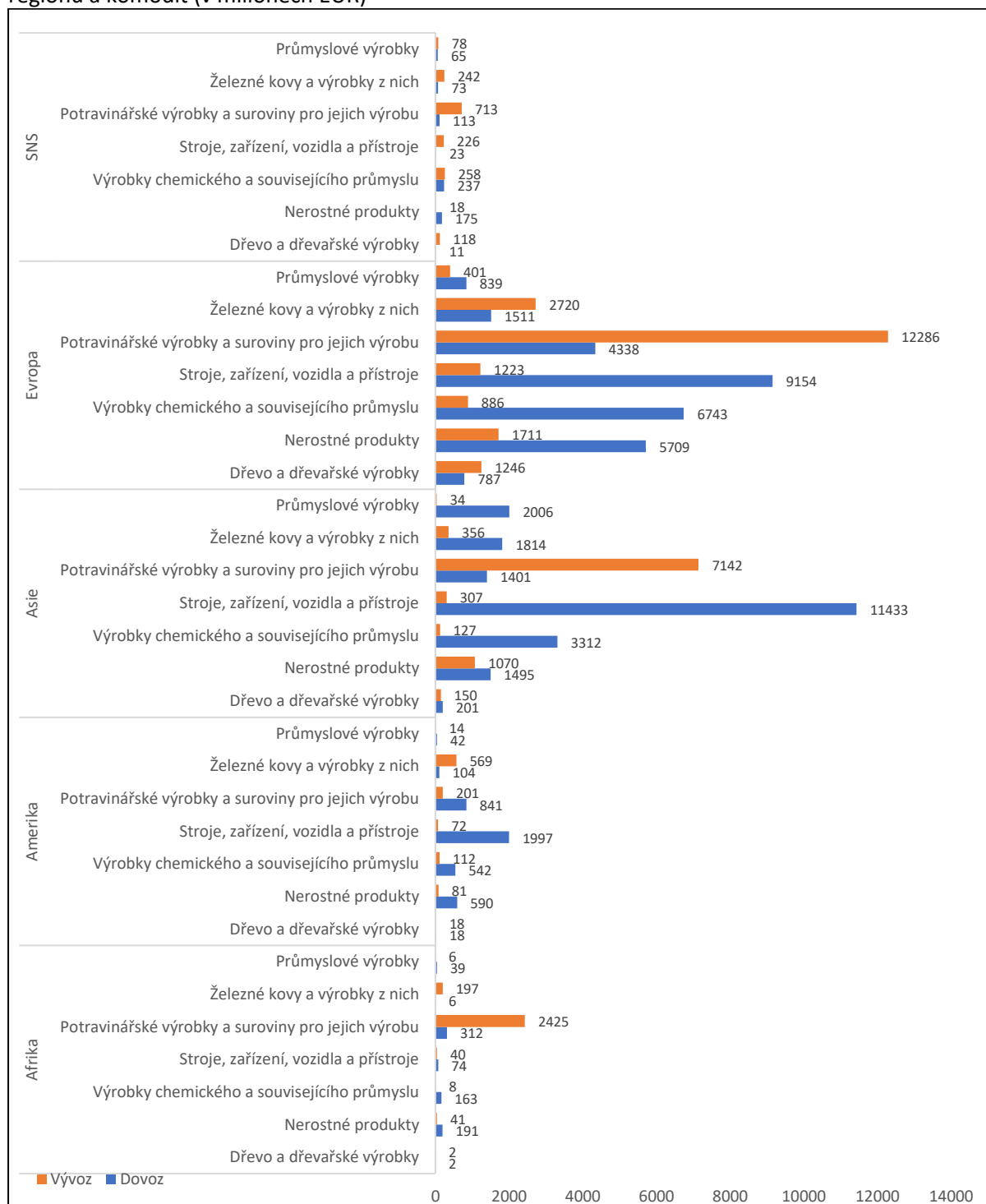
Evropa³ je dominantním obchodním partnerem pro Ukrajinu (viz Obrázek 1.5). Tato struktura zdůrazňuje silnou regionální orientaci Ukrajiny na Evropu, rostoucí význam Asie a potenciál diverzifikace do nedostatečně zastoupených regionů.

Ukrajinský vývoz je nejvíce závislý na evropských trzích, zejména u dřeva a dřevařských výrobků (81 %), kovů (67 %) a chemikálií (64 %), potravinářských výrobků a surovin pro jejich výrobu (54 %). **Asie je druhým klíčovým odbytištěm**, hlavně pro potravinářské výrobky a suroviny pro jejich výrobu (31 %) a nerostné produkty (37 %), což odráží poptávku po potravinách a surovinách. Podíl SNS je max. 19 % u výrobků chemického a souvisejícího průmyslu a 15 % u průmyslových výrobků.

Evropa také zůstává hlavním dovozním partnerem Ukrajiny, a to napříč většinou komoditních skupin. Její podíl je obzvláště dominantní u nerostných produktů (70 %), potravinářských výrobků a surovin pro jejich výrobu (62 %), chemikálií (61 %). Asie však hraje klíčovou a rostoucí roli, zejména u železných kovů a výrobků z nich (52 %), strojů a zařízení (50 %) a chemikálií (30 %), což naznačuje rostoucí závislost Ukrajiny na asijské výrobě a meziproduktech. Amerika se podílí jen omezeně, hlavně u potravinářských výrobků a surovin pro jejich výrobu (12 %), strojů a zařízení (9 %) a nerostných produktů (7 %). Podíl SNS je 0 % až 2 % podle sektoru.

³ Geografické členění vychází z klasifikace National Bank of Ukraine, dostupné jen v této agregované podobě; data za EU nejsou k dispozici. „Evropa“ zde označuje geografický region, nikoli EU.

Obrázek 1.5. Hodnota vývozu a dovozu zboží na Ukrajině v roce 2024 podle vybraných světových regionů a komodit (v milionech EUR)

Zdroj: National Bank of Ukraine (2025)

Ačkoliv válka narušila mnoho aspektů ukrajinské ekonomiky, včetně obchodu, služby nadále hrají klíčovou roli, zejména v oblastech, jako je **doprava a IT služby**. Ukrajina je významnou tranzitní zemí a dopravní služby, včetně přepravy ropovody, tvoří podstatnou část jejích exportů služeb. Vývoz počítačových služeb stabilně roste a stává se významnou součástí ukrajinského exportu služeb.

Tabulka 1.4. Top 5 kategorií služeb pro vývoz a dovoz na Ukrajině v letech 2022-2024 podle typu (v milionech EUR)

Obchodní tok	Typy služeb	2022	2023	2024
Vývoz	Služby, celkem	15782	15354	15993
	Telekomunikační, počítačové a informační služby	7142	6366	6107
	Doprava	3639	3504	3862
	Ostatní podnikatelské služby	2413	2752	3016
	Služby pro zpracování hmotných zdrojů patřících jiným stranám	922	762	744
	Ostatní služby	1665	1969	2264
Dovoz	Služby, celkem	26309	23440	21186
	Doprava	2357	2718	3136
	Cestovní ruch	18764	15909	11910
	Ostatní podnikatelské služby	675	730	1349
	Telekomunikační, počítačové a informační služby	655	886	1025
	Ostatní služby	3857	3198	3768

Zdroj: National Bank of Ukraine (2025)

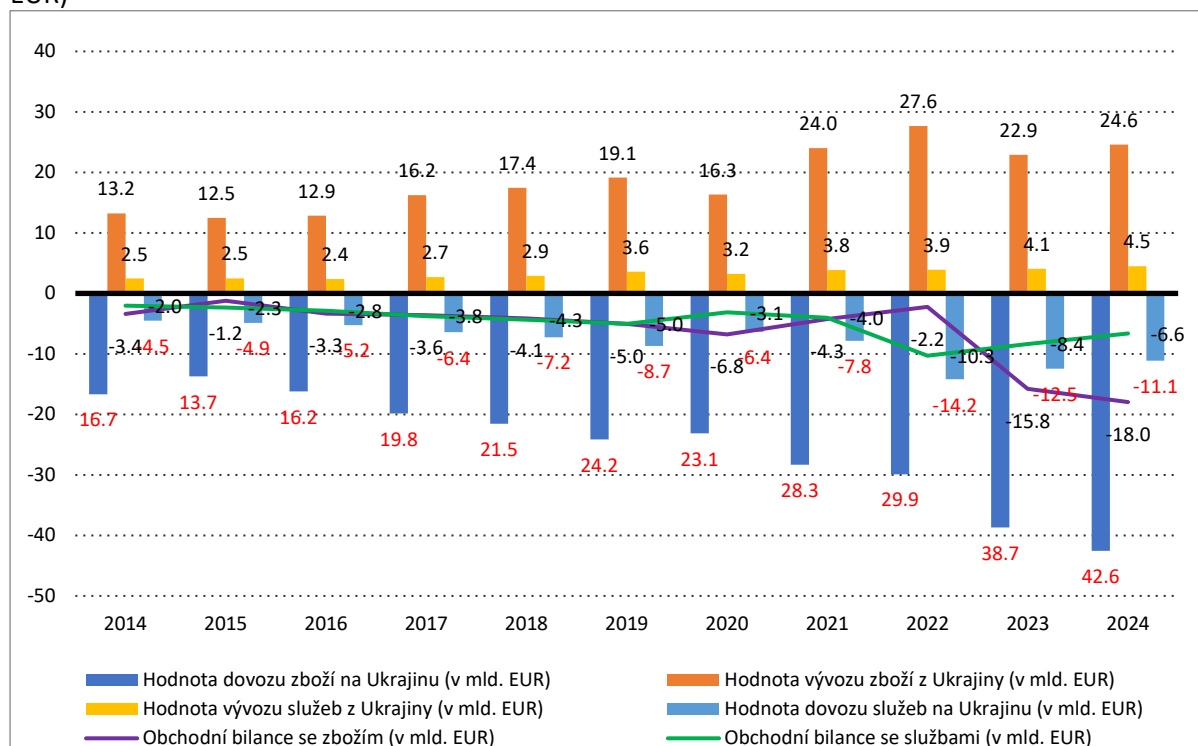
Spojené státy zůstaly hlavním dovozcem ukrajinských IT služeb (2,2 mld. EUR), následovány Spojeným královstvím (522 mil. EUR) a Maltou (464 mil. EUR). V Top 10 se dále drží Kypr (364 mil. EUR), Izrael, Švýcarsko, Německo, Polsko a nově i Spojené arabské emiráty, které nahradily Nizozemsko (I. T. Ukraine, 2025). Díky příznivému zdanění podniků a regulacím podporujícím podnikání (ve fintechu, herním průmyslu a digitálních službách) ukrajinské IT společnosti často uzavírají smlouvy s klienty z Malty (zejména s nadnárodními firmami registrovanými na Maltě z daňových důvodů). Kypr je navíc již desetiletí klíčovým centrem pro ukrajinské podniky díky nízkým daním a dohodám o zamezení dvojího zdanění. Stejně jako Malta poskytuje i Kypr jurisdikci EU (Philipona, 2025), což ukrajinským IT usnadňuje přístup k evropským klientům, kontraktům a ochraně. Podrobněji je IT sektor popsán v části 1.5.4.

1.2.4. Bilaterální obchod mezi Ukrajinou a Evropskou unií

Evropská unie je největším obchodním partnerem Ukrajiny - **v roce 2024 připadala na EU více než polovina ukrajinského obchodu se zbožím**. Pro EU je Ukrajina šestnáctým největším obchodním partnerem a podílela se 1,3 % na celkovém unijním obratu obchodu se zbožím. V roce 2024 vyvezla EU na Ukrajinu zboží v hodnotě 42,6 miliardy EUR a dovezla z Ukrajiny zboží v hodnotě 24,6 miliardy EUR (Eurostat, 2025a). Co se týče obchodu se službami, dosáhly exporty služeb z EU na Ukrajinu v roce 2023 12,5 mld. EUR a importy z Ukrajiny do EU 3,8 mld. EUR (European Commission, 2025b).

EU vykazuje obchodní přebytek obchodu se zbožím s Ukrajinou během posledních deseti let, který v roce 2024 dosáhl více než 18 miliard EUR. Jednalo se o nejvýraznější rozdíl mezi vývozem do EU a dovozem do EU v celém sledovaném období (viz Obrázek 1.6).

Obrázek 1.6. Bilaterální obchod zbožím a službami mezi Ukrajinou a EU, 2014-2024 (v miliardách EUR)

Zdroj: Eurostat (2025b)

Záporná obchodní bilance Ukrajiny s většinou zemí EU vyplývá především z dovozu průmyslového a vysoce hodnotného zboží, zatímco vývoz Ukrajiny je stále dominován surovinami a zemědělskými produkty (viz Tabulka 1.5).

Tabulka 1.5. Bilance obchodu se zbožím mezi Ukrajinou a EU podle komoditních skupin (HS2) v roce 2024 (v milionech EUR)

Top 5 kategorie zboží s obchodním deficitem			Top 5 kategorie zboží s obchodním přebytkem		
Pořadí	Kategorie zboží (HS2)	Obchodní bilance	Pořadí	Kategorie zboží (HS2)	Obchodní bilance
1	Minerální paliva, minerální oleje a produkty jejich destilace; živičné látky; minerální vosky	-6678,9	1	Obiloviny	4393,1
2	Vozidla; jiná než železniční nebo tramvajová kolejová vozidla a jejich části a příslušenství	-3974,8	2	Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje a produkty jejich štěpení; upravené jedlé tuky; živočišné nebo rostlinné vosky	2969,1
3	Stroje a mechanická zařízení, kotle, jaderné reaktory; jejich části a příslušenství	-3767,1	3	Olejná semena a olejnaté plody; různá zrna, semena a plody, technické nebo léčivé rostliny; sláma a píce	2232,1
4	Zbraně a střelivo; jejich části a příslušenství	-3149,9	4	Rudy, struska a popel	1908,5
5	Elektrické stroje a zařízení a jejich části a příslušenství; přístroje pro záznam a reprodukci zvuku; televizní přístroje pro záznam a reprodukci obrazu a zvuku, části a příslušenství těchto přístrojů	-2672,1	5	Železo a ocel	1388,8

Zdroj: UN Comtrade (2025)

Podle WTO (2025) činí celkový **exportní potenciál Ukrajiny do EU 27,7 miliard EUR**, z čehož 12 miliard EUR zůstává nevyužito. Jedná se zejména o kukuřici, slunečnicový olej a semena řepky.

Hlavními dovozními produkty z Ukrajiny do EU byla nerostná paliva a minerální oleje, elektrické stroje a zařízení; přístroje a televizní přístroje pro záznam a reprodukci zvuku; stroje a mechanická zařízení, kotle, jaderné reaktory; vozidla, zbraně a střelivo; jejich části a příslušenství. Ve srovnání s rokem 2021 vzrostl dovoz nejvíce u ropy, jelikož předchozí dovoz těchto paliv z Ruska a Běloruska poklesl a byl částečně nahrazen dovozem z EU (viz Tabulka 1.6). Co se týče vývozu z Ukrajiny do EU, jedná se hlavně o obiloviny, tuky a oleje; olejná semena a olejnaté plody; technické nebo léčivé rostliny; slámu a pícniny, železo a ocel a rudy.

Tabulka 1.6. Top 5 kategorií obchodovaného zboží mezi Ukrajinou a EU v roce 2024

Vývoz z Ukrajiny do EU				Dovoz na Ukrajinu z EU			
Pořadí	Kategorie (HS2)	Hodnota (miliony EUR)	Podíl (%)	Pořadí	Kategorie (HS2)	Hodnota (miliony EUR)	Podíl (%)
1	Obiloviny	4430,3	18,4	1	Nerostná paliva, minerální oleje a produkty jejich destilace; živice; minerální vosky	6831,2	17,0
2	Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje a produkty jejich štěpení; upravené jedlé tuky; živočišné nebo rostlinné vosky	3051,9	12,7	2	Elektrické stroje a zařízení a jejich části a součásti; přístroje pro záznam a reprodukci zvuku; televizní přístroje pro záznam a reprodukci obrazu a zvuku, jejich části a příslušenství	4282,0	10,6
3	Olejná semena a olejnaté plody; různá zrna, semena a plody, technické nebo léčivé rostliny; sláma a pícniny	2451,0	10,2	3	Stroje a mechanická zařízení, kotle, jaderné reaktory; jejich části a příslušenství	4156,4	10,3
4	Železo a ocel	1911,7	7,9	4	Vozidla; jiná než železniční nebo tramvajová kolejová vozidla a jejich části a příslušenství	4068,5	10,1
5	Rudy, struska a popel	1910,8	7,9	5	Zbraně a střelivo; jejich části a příslušenství	3269,4	8,1

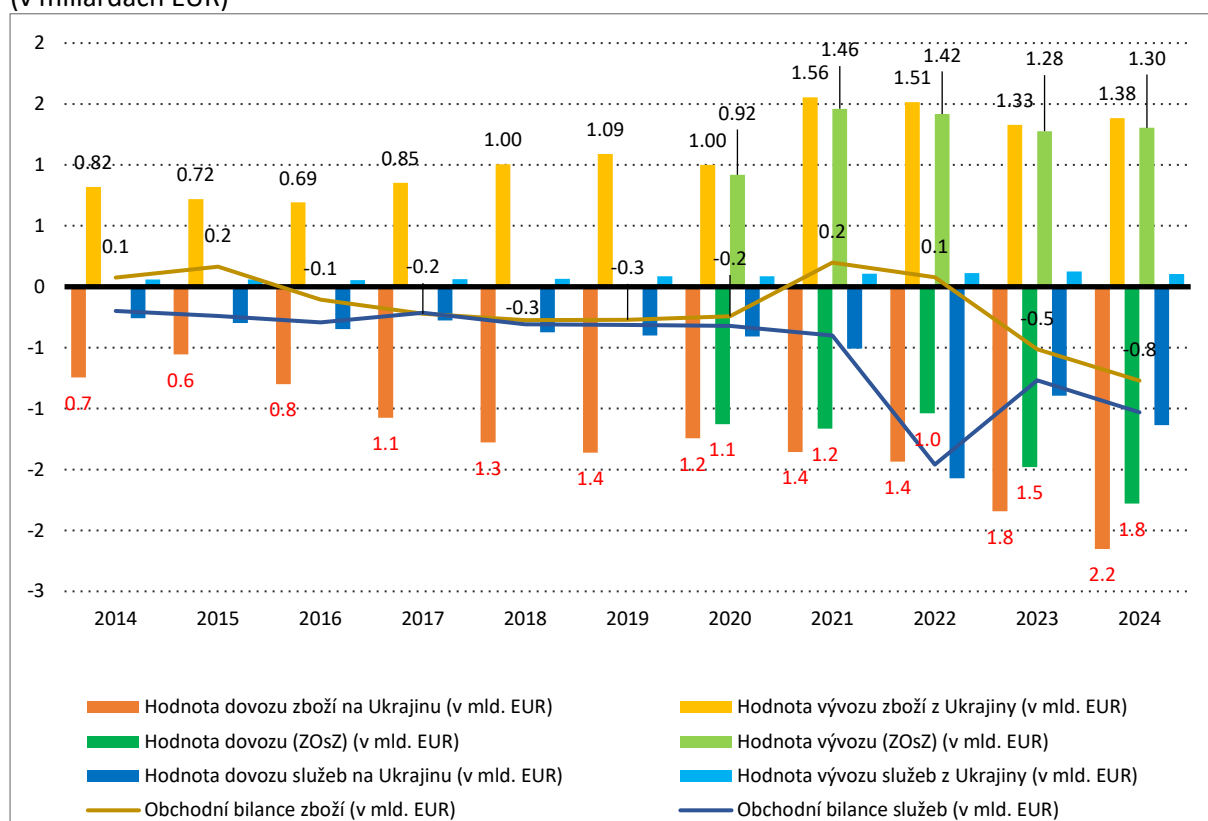
Zdroj: UN Comtrade (2025)

1.2.5. Bilaterální obchod mezi Ukrajinou a Českem

V letech 2014 až 2019 rostly oba toky obchodu se **zbožím**, ale bilance Ukrajiny se z přebytku +0,08 mld. EUR (2014) zhoršila na -0,27 (2018 - 2019). Během pandemie a následující války (**2020 - 2024**) se bilaterální obrát obchodu se zbožím zvýšil z 2,24 na 3,53 mld. EUR, což odpovídá CAGR +12,0 %. Vývoz na Ukrajinu rostl rychleji než dovoz z Ukrajiny: vývoz zboží se zvýšil z 1,24 až 2,15 mld. EUR (CAGR +14,8 %), zatímco dovoz zboží se zvýšil z 1,0 až 1,38 mld. EUR (CAGR +8,4 %). Bilance po krátkém zlepšení v letech 2021 až 2022 (přebytky až 0,20 mld. EUR) znovu zhoršila v 2023-2024 na až -0,77 mld. EUR.

Do roku 2019 byl obchod se **službami** relativně malý a stabilně deficitní (bilance zhruba -0,20 až -0,31 mld. EUR). V období **2020 až 2024** se obrát služeb zvýšil z 0,50 na 1,25 mld. EUR, což znamená CAGR +25,8 %. Tento růst je však téměř celý tažen dovozem služeb na Ukrajinu (CAGR +29,1 %), zatímco vývoz služeb z Ukrajiny rostl jen mírně (CAGR +5,1 %). Proto se deficit služeb v posledních letech výrazně prohloubil (zejména skok v 2022 na až -1,46 mld. EUR) (viz Obrázek 1.7).

Obrázek 1.7. Bilaterální obchod se zbožím a službami mezi Ukrajinou a Českem, 2014-2024
(v miliardách EUR)

Zdroj: Eurostat (2025b), Český statistický úřad (2026)⁴

Vývozy z Ukrajiny do Česka

V roce 2024 byla komoditní struktura ukrajinského vývozu do České republiky podle UN Comtrade (2025) výrazně koncentrovaná, kdy několik málo položek tvořilo převážnou část hodnoty exportu. Tyto tři dominantní skupiny dohromady představovaly 53,8 % celkového vývozu:

- Rudy, struska a popel (HS 26) s 28,6 %,
- Elektrická zařízení a jejich části; přístroje k záznamu a reprodukci zvuku; televizní přístroje k záznamu a reprodukci obrazu a zvuku a jejich části a příslušenství (HS 85) s 20,3 %
- Nápoje, lihoviny a ocet (HS 22) s 4,9 %.

Mezi další důležité kategorie patří především agrokomodity a základní průmyslové vstupy:

- Ovoce a ořechy; jedlá slupka citrusových plodů nebo melounů (HS 08) s 4,4 %,
- Olejnatá semena a olejnaté plody; různá zrna, semena a plody; průmyslové nebo léčivé rostliny; sláma a píce (HS 12) s 3,9 %,
- Dřevo a výrobky ze dřeva; dřevěné uhlí (HS 44) s 3,9 %
- Železo a ocel (HS 72) s 3,6 %.

⁴ V grafu vycházíme primárně z dat Eurostatu, která jsou dostupná za delší období a umožňují mezinárodní srovnání. ČSÚ zveřejňuje data podle aktualizované metodiky dle zahraničního obchodu se zbožím (ZOŠZ - dochází ke změně vlastnictví, zatímco Eurostat má data za pohyb přes hranice). Proto se data z Eurostatu a ta zveřejňovaná ČSÚ liší.

Zbylé položky v první desítce tvoří Cukr a cukrovinky (HS 17) s 2,6 %, Živočišné, rostlinné nebo mikrobiální tuky a oleje a produkty jejich štěpení; připravené jedlé tuky; živočišné nebo rostlinné vosky (HS 15) s 2,4 % a Nábytek; lůžkoviny, matrace, matracové nosiče, polštáře a podobné čalouněné výrobky; svítidla a osvětlovací zařízení j. n.; světelné nápisy a podobně; prefabrikované stavby (HS 94) s 2,1 %.

Celkově top 10 komoditních skupin představovalo 76,7 % hodnoty exportu, což implikuje vyšší závislost bilaterálního vývozu na několika klíčovách komoditách.

Dovozy z Česka na Ukrajinu

V roce 2024 byla komoditní struktura českého dovozu na Ukrajinu vysoce koncentrovaná do několika průmyslových skupin, přičemž dominantní roli hrály kapitálové statky a technologické výrobky. Tři klíčové kategorie tvoří 59,9 % českého dovozu na Ukrajinu, což ukazuje výraznou závislost exportního koše na omezeném počtu stěžejních kategorií výrobků:

- Elektrická zařízení a jejich části; přístroje k záznamu a reprodukci zvuku; televizní přístroje k záznamu a reprodukci obrazu a zvuku a jejich části a příslušenství (HS 85) s 36,3 %,
- Stroje a mechanická zařízení; kotle; jaderné reaktory; jejich části (HS 84) s 13,7 %
- Vozidla, jiná než kolejová; jejich části a příslušenství (HS 87) s 9,9 %.

Další důležité kategorie tvoří:

- Plasty a výrobky z nich (HS 39) s 4,4 %,
- Minerální paliva, minerální oleje a produkty jejich destilace; asfaltové látky; minerální vosky (HS 27) s 3,8 %,
- Letadla, kosmické lodě a jejich části (HS 88) s 3,2 %.

To poukazuje na význam meziproduktů, energeticky orientovaných položek a vybraných vysoce hodnotných dopravních zařízení. Menší, ale stále relevantní podíly dále představují Silice a pryskyřice; parfumerie, kosmetika a toaletní přípravky (HS 33) s 2,5 %, Optické, fotografické, kinematografické, měřicí, kontrolní, lékařské nebo chirurgické přístroje a zařízení; jejich části a příslušenství (HS 90) s 2,3 %, Výrobky ze železa nebo oceli (HS 73) s 2,2 % a Mýdlo a organické povrchově aktivní prostředky; mycí, mazací, lešticí nebo čistící přípravky; umělé nebo připravené vosky; svíčky a podobné výrobky; modelovací pasty; dentální vosky a dentální přípravky na bázi sádry (HS 34) s 2,0 %.

Celkově top 10 skupin dosahuje 80,3 % hodnoty exportu, zatímco zbývajících 19,7 % připadá na všechny ostatní položky, což potvrzuje vysokou míru koncentrace a profil zaměřený na zpracované výrobky a průmyslové dodávky.

Co se týče vývozu vojenského materiálu, ten je od roku 2022 z bezpečnostních důvodů zahrnut do jiných zbožíových kódů a v jiné teritoriální struktuře, proto není mezi hlavními produkty. Dle Licenční zprávy dosáhl v roce 2024 vývoz vojenského materiálu na Ukrajinu 1,875 mld. EUR (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2025). Podrobnější informace jsou uvedeny v části 2.3.6.

Bilaterální obchod podle konečného užití a kategorií produktů

V předchozí části byly uvedeny konkrétní exportní produkty, zde se zaměříme na typ zboží podle konečného užití. V roce 2023 **připadalo 85,2 % dovozu zboží z Ukrajiny do Česka na meziprodukty,**

12,9 % na spotřební zboží a 1,8 % na kapitálové zboží. Většina produktů zemědělství, lesnictví a rybolovu a veškerá těžba jsou řazeny mezi meziprodukty.

Co se týče **českých exportů na Ukrajinu 40,4 % vývozu zboží připadalo na meziprodukty, 14,8 % na spotřební zboží a 21,5 % na kapitálové zboží**. Zbývající podíl představují kategorie nezařazené do tří hlavních skupin konečného užití (zejména reexporty nebo zvláštní transakce). I zde se v kategorii meziproduktů jednalo zejména o produkty zemědělství, lesnictví a rybolovu a těžby (OECD, 2025a).

Podíl finálního zboží na českém exportu na Ukrajinu dosahuje 36,3 %, což je více než je průměr u českých exportů na ostatní trhy (29,5 %). Ukrajina tedy dováží z Česka relativně více kapitálového a spotřebního zboží, zatímco český export do světa jako celku je více orientován na meziprodukty (45,7 % z celkového exportu oproti 40,4 % z exportu na Ukrajinu).

Z uvedených údajů vyplývá, že **postavení obou zemí se v globálních hodnotových řetězcích výrazně liší**. Ukrajina funguje především jako dodavatel surovin, které jsou dále zpracovávány a často reexportovány, zatímco z Česka naopak směřuje na Ukrajinu větší množství finálních výrobků. Propojenost obou zemí v globálních hodnotových řetězcích lze dokumentovat tím, že roce 2022 816 mil. USD přidané hodnoty na českém hrubém exportu pocházelo z Ukrajiny. Jednalo se o 0,4 % zahraniční přidané hodnoty v hrubém exportu Česka (OECD, 2025b).

Ukrajina má dohody o volném obchodu, z nichž nejvýznamnější je Hluboká a komplexní zóna volného obchodu s EU, která je součástí Asociační dohody a klíčovým nástrojem hospodářské integrace. Další FTA má Ukrajina s ESVO, státy SNS, Tureckem, Izraelem, s Černou Horou, Spojeným královstvím, Kanadou. **V roce 2024 došlo k oživení zahraničního obchodu** - vývoz zboží vzrostl o 15 % v hodnotě a dosáhl 37,5 mld. EUR, zatímco dovoz činil 64,8 mld. EUR. Jedná se o **nejvyšší deficit od roku 2014**. Důležitý je i obchod se službami, který tvoří téměř třetinu celkového zahraničního obchodu, zejména v oblasti dopravy a IT služeb, kde je Ukrajina důležitým exportérem.

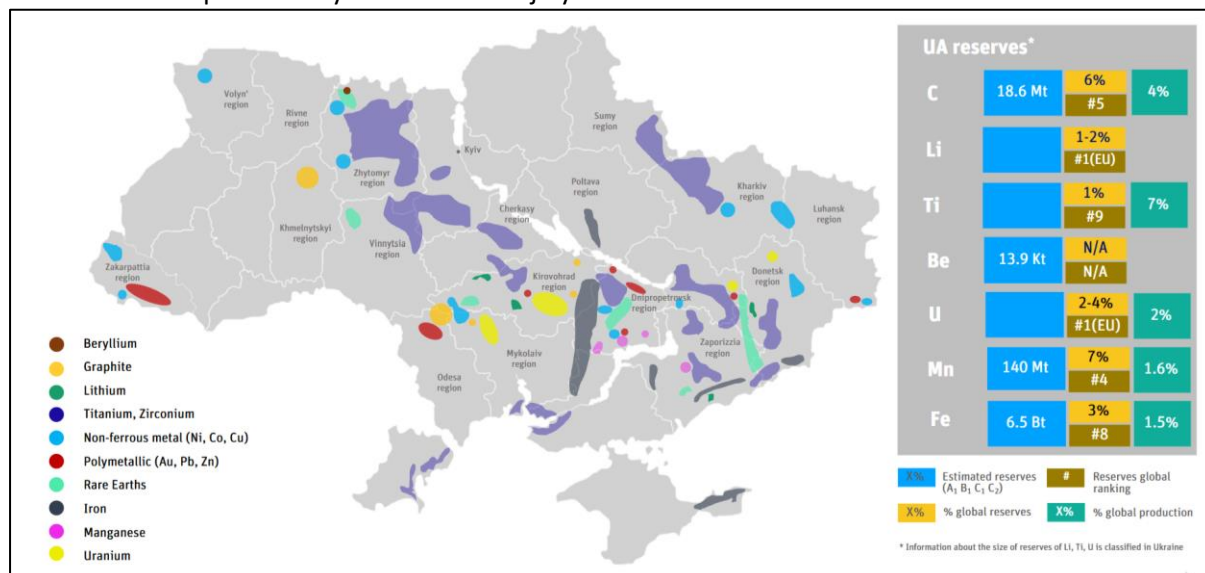
Geograficky se ukrajinský export **orientuje především na evropské trhy**, kde dosahuje podílu 54-81 % v závislosti na komoditě. Nejvýznamnější exportní položkou zůstávají **zemědělské produkty** (43 % exportu), zejména kukuřice, slunečnicový olej a pšenice, následované **hutními výrobky a kovy**. Exportní potenciál přitom zůstává částečně nevyužitý, především u oleje ze slunečnicových semen. Obchodní bilance vůči EU je dlouhodobě záporná, přičemž Ukrajina vyváží hlavně surovinové produkty, zatímco z EU dováží průmyslové a technologicky náročné zboží. Bilaterální obchod s Českem tuto asymetrii do značné míry odráží. Ukrajina je pro Česko klíčovým dodavatelem surovin, především železné rudy, zatímco Česko vyváží na Ukrajinu zejména finální a průmyslové výrobky.

1.3. Nerostné suroviny

Ukrajina disponuje **rozsáhlou a rozmanitou nerostnou základnou** s odhadovanými 20 000 ložisky zahrnujícími 116 druhů nerostů (Katser-Buchkovska, 2024)⁵. Strategická hodnota těchto zdrojů spočívá v jejich **významu pro klíčová odvětví, včetně obrany, špičkových technologií, vesmírného průmyslu a obnovitelných zdrojů energie** (Obrázek 1.8). Vzhledem k tomu, že globální poptávka po kritických nerostech roste, zejména v důsledku přechodu na elektromobily a zelenou energii, nabývá i význam Ukrajiny jako dodavatele těchto surovin. Pro EU i Česko představuje Ukrajina potenciálně klíčového partnera při snaze diverzifikovat dodavatelské řetězce a podpořit jak zelenou transformaci, tak poválečnou hospodářskou obnovu Ukrajiny.

Tato část se zabývá **kritickými surovinami (CRM), železnými a neželeznými kovy a fosilními palivy**. Tyto materiály byly definovány vládou Ukrajiny v analýze investičních příležitostí v těžbě. Akt EU o kritických surovinách (Evropská komise, 2023) také zdůrazňuje potřebu diverzifikace zdrojů dodávek a snížení závislosti na dovozu z jednotlivých zemí, a proto nyní roste potenciální role Ukrajiny v přispívání k bezpečnosti dodávek do Evropy.

Obrázek 1.8. Mapa nerostných surovin Ukrajiny

Zdroj: Ukrainian Geological Survey & Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine (2025)

1.3.1. Kritické suroviny (CRM)

Titan

Ukrajina drží **1 % světových zásob titanu**, přičemž patří mezi top 10 v zásobách ilmenitu a top 5 v zásobách rutilu, také se podílí 7 % na světové produkci a disponuje zpracovatelskými kapacitami v oblasti výroby pigmentů a titanové houby (Ukrainian Geological Survey & Ministry of Environmental Protection

⁵ Ukrajinské území uvádíme podle mezinárodně uznávaných státních hranic Ukrajiny, které uznává OSN. Tento přístup je v souladu s oficiálními informacemi zveřejněnými Státní geologickou službou Ukrajiny. Okupované území se zmiňujeme tam, kde je to relevantní.

and Natural Resources of Ukraine, 2025). Nerostná základna zahrnuje 27 ložisek (z toho čtyři technogenní⁶) a více než 30 dalších výskytů ve stádiích průzkumu.

Průzkum ložisek titanové rudy probíhá v Sumské, Žytomyrské a Charkovské oblasti, zatímco těžba se v současnosti provádí v **Dněpropetrovské a Žytomyrské oblasti**. Rudy obsahující titan se v současnosti těží především společností PJSC United Mining and Chemical Company (OGHK), která spravuje Vilnohirský hornicko-metalurgický kombinát (VGMK, Dněpropetrovská oblast) a Iršanský těžebně-zpracovatelský závod (IGZK, Žytomyrská oblast), a také společnosti LLC Mezhirichensky GZK a LLC Valky-Ilmenit (obě se nacházejí v Iršansku, Žytomyrská oblast). Kromě toho výrobní a obchodní společnost Velta (Dnipro) vybudovala těžebně-zpracovatelský závod na Birzulivském ložisku s kapacitou 240 000 tun ilmenitového koncentráту ročně (Open4Business, 2025b). V důsledku rozsáhlé invaze v roce 2022 však produkce ilmenitového a leukenového koncentráту na Ukrajině klesla o 41,6 % (U.S. Geological Survey, 2024).

V roce 2024 byla titanová ruda 60. nejvíce vyváženým produktem (z 1095 produktů) na Ukrajině a **podíl Ukrajiny na světovém exportu činil 2,2 %**. V roce 2024 vyvezla Ukrajina 281 tisíc tun titanových rud v hodnotě 76,2 mil. EUR, přičemž 39,5 % exportu směřovalo do Mexika, 30,6 % do USA a 24,9 % do Česka. Oproti roku 2021, kdy hlavními odběrateli byly Mexiko, Čína, Česko a Rusko, tak došlo k výrazné změně geografické struktury obchodu (UN Comtrade, 2025). Ukrajina zároveň zajišťuje 99,7 % dovozu titanu do Česka.

Tabulka 1.7. Význam titanu pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Chemický průmysl	Oxid titaničitý (TiO ₂), primárně používaný jako titanová běloba, je klíčovým pigmentem v barvách, plastech a nátěrech
Letecký a obranný průmysl	Kovový titan je zásadní pro výrobu lehkých, vysoce pevných slitin využívaných v letectví, astronautice a obranných aplikacích
Ostatní průmyslové využití	TiO ₂ a související sloučeniny se používají také při povrchové úpravě elektrod pro svařování, výrobě titanovanadu a karbidů, specializovaných chemikálií a rafinaci kovů

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Grafit

Ukrajina patří **mezi pět předních zemí světa z hlediska zásob grafitu (6 % světových zásob)** (Katser-Buchkovska, 2024). Podle Státní bilance nerostných zásob je na Ukrajině oficiálně evidováno šest ložisek grafitu, z nichž pouze tři jsou v současnosti využívána: dvě v **Kirovohradské oblasti** (jihovýchodní část Závalivského ložiska provozovaná akciovou společností Zavalivsky Graphite Plant a jižní část Balachivského ložiska provozovaná společností Rozvytok Pobuzhzhya s.r.o.) a jedno v **Oděské oblasti** (Zaryčenská část Závalivského ložiska grafitu, společnost Ukrainian Supply Group s.r.o.) (Chaikovska, 2022).

Zavalivsky Graphite Plant je hlavním ukrajinským závodem na zpracování grafitu. Produkuje široké spektrum produktů od slévárenského a bateriového grafitu po speciální nízkopopelové druhy (Chaikovska, 2022). Rostoucí náklady především na energii a logistiku a klesající ceny na světovém trhu způsobily, že se tato společnost stala ztrátovou. Jedním z hlavních důvodů odstavení byla také zastaralá výrobní infrastruktura, vyžadující značné investice do modernizace. Problém se prohlubuje exportem levného grafitu z Číny na světové trhy.

V roce 2024 vyvezla Ukrajina grafit v hodnotě 322,5 tun za 202 tis. EUR, hlavními destinacemi byly Rakousko (57 %), Česko (18 %), Japonsko (12 %) a Slovensko a Itálie (po 6 %). Nicméně ve srovnání

⁶ Ložiska, která vznikla jako vedlejší produkt těžby nebo průmyslové výroby.

s rokem 2021 objem vývozu klesl o 90 % (podíl Rakouska a Česka ve struktuře exportu se zvýšil o 4 p.b. a o 10 p.b. respektive, zatímco podíl Slovenska a Itálie klesl o 7 a 4 p.b.)(UN Comtrade, 2025).

Tabulka 1.8. Význam grafitu pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Slévárnictví a metalurgie	Pro odlévací procesy a jako klíčová složka žáruvzdorných vyzdívek
Elektrotechnika a elektrochemie	Využití v elektrodách, bateriích a vodivých materiálech
Chemický průmysl	Jako vysoce čistý aditiv a nosič katalyzátorů
Výroba raket a obranný průmysl	V žáruvzdorných komponentech a povlácích
Jaderná energetika	Jako moderátor neutronů a stínicí materiál
Výroba žáruvzdorných materiálů	Pro vysokoteplotní aplikace v pecích a vypalovacích zařízeních
Maziva a ochranné povlaky	Kde jsou zásadní vysokoteplotní a antifrikční vlastnosti grafitu
Papírnictví a spotřební zboží	Například tužky a kompozitní vlákna
Sektor pokročilých materiálů	Včetně výroby syntetických diamantů a vysoce výkonných vláken

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Lithium

Ukrajina je domovem **třetiny všech evropských ložisek lithia** (odhadem 500 tis. tun) (Abdurasulov a Plummer, 2025), disponuje čtyřmi ložisky, z nichž dvě se nacházejí pod ruskou okupací (Zaporizžská a Doněcká oblast). Z ostatních je nejvíce prozkoumané ložisko **Polochivka**, zatímco nedaleké ložisko Dobri, u něhož se předpokládají ještě větší zásoby, vzbudilo zájem irské společnosti TechMet s americkým kapitálem a čínskými investory (Барба, 2025). Ukrajinská ruda lithia je však obecně nižší kvality než ložiska v Chile nebo Austrálii, což vyvolává pochybnosti o její konkurenceschopnosti pro výrobu baterií.

Světová poptávka po lithiu může během 15 let klesnout s nástupem alternativních technologií, jako jsou baterie na bázi grafenu (Чайка, 2023). Lithium je zahrnuto do Nařízení EU o kritických surovinách z roku 2023 (European Commission, 2025a) a lze jej využít pro česká průmyslová odvětví (Tabulka 1.9).

Tabulka 1.9. Význam lithia pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Výroba elektrických baterií a akumulátorů	Klíčová surovina pro lithium-iontové baterie používané v elektromobilech, energetických úložištích a elektronice
Stavebnictví (cement a speciální materiály)	Příísada do některých druhů cementu a speciálních slitin zvyšujících pevnost a žáruvzdornost
Maziva a chemický průmysl	Složka vysoce výkonných maziv, farmaceutických přípravků a speciálních chemikálií
Metalurgie	Používá se ve slitinách ke zlepšení pevnosti a snížení hmotnosti kovů
Jaderný průmysl	Uplatnění díky schopnosti absorbovat teplo a stabilizovat určité typy reaktorů
Sklářství a keramika	Zvyšuje teplotní odolnost a kvalitu skla a keramických výrobků

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Beryllium

Ukrajina patří do malé skupiny států s **potvrzenými zásobami beryllia**. Údaje Ukrajinské geologické služby (2025) ukazují, že země disponuje 15,3 tisíci tun oxidu berylnatého (BeO), což by vystačilo k pokrytí světové poptávky přibližně na 40 let. Tyto zdroje jsou soustředěny v ložisku **Perzhanske** (Žytomyrská oblast), které obsahuje také řadu dalších cenných nerostů, včetně tantalu, niobu, zirkonia, molybdenu a zinku.

Beryllium, zařazené mezi kritické suroviny, je vzácný a toxický kov, který se díky svým výjimečným fyzikálním vlastnostem uplatňuje od jaderného, leteckého a vesmírného průmyslu až

po obranný sektor, energetiku a medicínu; jeho slitiny jsou nejiskřivější a patří mezi superlehké materiály (Gabriel a kol., 2024).

Tabulka 1.10. Význam berylia pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Komunikace	Výroba telekomunikační infrastruktury, počítačů a mobilních telefonů
Ropa, plyn a alternativní energie	V energetickém sektoru pro těžbu ropy a plynu, významná role také při hledání budoucích čistých a cenově dostupných zdrojů energie
Medicína	Vybavení pro zobrazování, diagnostiku a laserovou medicínu umožněné díky pevnosti a stabilitě tohoto všestranného kovu
Doprava	Součásti automobilů a letecká technika pro spolehlivý provoz klíčových zařízení a zlepšení účinnosti paliva
Bezpečnost	V automobilech (airbagy, elektronické brzdové systémy), meteorologických družicích, detekci chemických látek, hasicích systémech a záchranném vybavení
Obrana a bezpečnost	Kritická složka zbraní, naváděcích, průzkumných, sledovacích a zpravodajských systémů

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Uran

Nacházejí se zde **největší ložiska uranu v Evropě, která představují přibližně 2 % světových zásob** (Muggah a Rohozinski, 2025), což řadí Ukrajinu na 10. místo na světě (Ukraine Invest, 2025). Tento zdroj je zásadní pro rozvoj jaderné energetiky, zejména pro uspokojení rostoucí energetické poptávky datových center a technologií umělé inteligence (Brož, 2025).

Na Ukrajině je ve Státní bilanci nerostných zdrojů evidováno **17 ložisek uranu: v Kirovohradské oblasti** (14), Mykolajivské oblasti (2) a Dněpropetrovské oblasti (1). Plně prozkoumaná, avšak dosud nerozvinutá ložiska v Kirovohradské oblasti, se odhadují jako dostatečná pro pokrytí domácí potřeby jaderné energie po dobu nejméně 100 let. Důl Novokostiantyniv (Kirovohradská oblast) vyniká zásobami přibližně 76 000 tun, z nichž asi 70 000 tun je technicky těžitelných, a řadí se tak mezi největší svého druhu v Evropě (Uatom, 2020).

Tabulka 1.11. Význam uranu pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Jaderná energetika a energetická bezpečnost	Klíčové palivo pro jaderné reaktory, umožňuje rozvoj malých modulárních reaktorů, které podporují dekarbonizační strategie i energetickou nezávislost.
Vojenský a obranný sektor	Používá se v průbojném střelivu a pancéřování
Radiační stínění a letectví	Využití v radiačním stínění, balastu letadel, systémech návratu střel do atmosféry a v přesných přístrojích, jako jsou gyroskopy a kompas
Zdravotnictví	Izotopy uranu a vedlejší produkty se používají ve výzkumu radiofarmak, radiační terapii a diagnostickém zobrazování

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

1.3.2. Železné kovy

Železná ruda

Těžba železné rudy zůstává **jedním z klíčových odvětví ukrajinské ekonomiky**, poskytuje devizové příjmy, export, zaměstnanost a investice i během plnohodnotné války (Kolishnichenko, 2025b). Hlavní zásoby železné rudy na Ukrajině jsou soustředěny v **Kryvorizkém rajonu** v Dněpropetrovské oblasti a v **Autonomní republice Krym**. Významná část zásob železné rudy se nachází také v Kremenčuckém rajonu, Biložirském a Mariupolském rajonu. Na Ukrajině jsou železné rudy zastoupeny především třemi geologicko-průmyslovými typy: bohaté magnetitovo-hematitovo-

marlitové rudy, železné křemence a oolitické hnědé železné rudy (Extractive Industries Transparency Initiative, 2021).

Podle Geoinform Ukrajiny činily bilanční zásoby železné rudy k 1. lednu 2021 celkem 18 065 mil. tun a **jsou 5. největší na světě**. V roce 2020 bylo registrováno 60 ložisek železné rudy. Největší bilanční zásoby železné rudy se nacházejí v Dněpropetrovské oblasti (48,6 % z celkových bilančních zásob), Poltavské oblasti (27,9 %) a Záporožské oblasti (15,2 %) (Extractive Industries Transparency Initiative, 2021).

V roce 2024 se **železárenský a ocelářský sektor podílel přibližně 7 % na HDP a 15 % na exportu** Ukrajiny. Hlavními producenty železné rudy byly společnosti Ingulets Mining, Kryvyi Rih Iron Ore Enrichment Plant, Poltava Mining, Yeristovo Mining, Northern Mining, Central Mining, Southern Mining, ArcelorMittal Kryvyi Rih, Sukha Balka a Rudomine. V období od ledna do dubna 2025 klesl export železné rudy o 10,2 % v objemovém vyjádření a podle prognóz do konce roku 2025 poklesne export železné rudy Ukrajiny přibližně o 20 % ve srovnání s rokem 2024 v důsledku omezení nebo úplného zastavení výroby ve většině těžebních a zpracovatelských závodů, což je způsobeno také vládním tlakem na podniky (nesprávné vrácení DPH a fiskální zátěž) (Kolisnichenko, 2025b).

V roce 2024 ukrajinské těžební společnosti zvýšily export železné rudy o 90 % ve srovnání s rokem 2023 na 33,7 milionu tun a 2590 mil. EUR (5. největší položka s podílem 6,72%). 15,1 milionu tun železné rudy bylo vyvezeno do Číny, 5,1 milionu tun do Polska, 5 milionu tun na Slovensko a 2,9 milionu tun do Česka. Dodávky vzrostly především díky otevření námořního koridoru v srpnu 2023 (UN Comtrade, 2025).

Tabulka 1.12. Význam železných rud pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Výroba oceli	Základní surovina pro výrobu surového železa a oceli, a to jak ve formě kusové, tak peletizované
Slévárnictví a metalurgie	Používají se přímo nebo ve zpracované formě pro výrobu odlitků a hutních výrobků
Technologie přímé redukce (DRI, COREX®)	Moderní metoda výroby železa, které nahrazují tradiční vysoké pece a umožňují výrazně snížit emise CO ₂
Stavební materiály	Výroba speciálních cementů
Elektronika a magnetika	Výroba feritů pro elektronické součástky
Chemický a pigmentový průmysl	Zdroj železa pro barviva a průmyslovou výrobu pigmentů
Balastní a zátěžové aplikace	Používají se jako hustý materiál pro zatěžování a stabilizaci

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

1.3.3. Neželezné kovy

Mangan

Ukrajina zaujímá **první místo na světě z hlediska prokázaných zásob manganových rud**. K 1. lednu 2021 činily bilanční zásoby manganových rud 2 163 mil. tun. Většina zásob, konkrétně 73 %, se nacházela v **Záporožské oblasti**. Ložiska manganové rudy jsou lokalizována také v Dněpropetrovské oblasti (27 %) (Extractive Industries Transparency Initiative, 2021).

Na Ukrajině těží a zpracovávají manganovou rudu především **Pokrovsky Mining and Processing Plant** (PGOK) a Marhanetsky Mining and Processing Plant (MGOK). Ty však ještě od podzimu 2023 zastavily těžbu a zpracování surové manganové rudy kvůli nedostatku elektřiny a její vysoké ceně pro průmysl.

V roce 2024 byl export manganové rudy z Ukrajiny zastaven, a Ukrajina dovezla 84,3 tis. tun manganové rudy převážně z Ghany, nicméně na konce roku Ukrajina začala postupně obnovovat

export a vyvezla 9 tisíc tun na Slovensko a roční vývoz tak dosahl 6,1 milionu EUR (UN Comtrade, 2025). **V dubnu a květnu 2025 došlo k obnovení provozu** a je zřejmá snaha co nejvíce zvýšit produkci. V první polovině roku 2025 ukrajinské společnosti vyrábějící feroslitiny zvýšily svou produkci na 68,4 tisíc tun: silikomangan - na 60,9 tisíc tun; feromangan - na 7,5 tisíc tun (Open4Business, 2025a).

Tabulka 1.13. Význam manganových rud česká průmyslová odvětví

Odvětví / sektor	Využití manganu (Mn)
Ocelářství a hutnictví železa	Více než 90 % Mn se používá ve feroslitinách pro výrobu surového železa a oceli jako deoxidační a odsiřovací přísada
Neželezné slitiny	Mn se leguje s kovy jako Al, Cu, Ti, Ag, Au, Bi za účelem zvýšení pevnosti a odolnosti proti korozi
Výroba baterií	Specifické druhy Mn se používají v suchých článkových bateriích a moderních bateriových technologiích
Chemický průmysl	Mn se využívá při výrobě barviv, hnojiv, při úpravě vody a jako přísada do paliv
Elektronika	Používá se v měkkých feritech a svařovacích elektrodách
Zemědělství	Přidává se do hnojiv

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Nikl a kobalt

Nikl a kobalt se při těžbě často vyskytují společně. Ukrajina disponuje významnými ložisky neželezných kovů a zároveň dováží značné objemy těchto surovin pro vlastní potřebu. V roce 2022 se Ukrajina umístila na 69. místě ve výrobě kobaltu a vyvezla kobalt pouze v hodnotě 41 tis. USD (Neuman, 2025). Ložiska niklu (215 tisíc tun) a kobaltu (8,8 tisíce tun) se nacházejí v **Kirovohradské a Dněpropetrovské oblasti** (Katser-Buchkovska, 2024).

Tabulka 1.14. Význam niklu pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Metalurgie / ocelářství	Legovací přísada při výrobě nerezové oceli (hlavní podíl světové poptávky)
Automobilový průmysl	Nikl-metal hydridové (NiMH) baterie
Letecký průmysl	Komponenty vyžadující vysokou chemickou, tepelnou a mechanickou stabilitu
Jaderný průmysl	Specializované slitiny a komponenty
Energetický průmysl	Materiály a technologie vyžadující odolnost při vysoké zátěži
Chemický průmysl	Zařízení odolná proti korozi a katalyzátory

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Tabulka 1.15. Význam kobaltu pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Bateriový průmysl	Elektrody do dobíjecích baterií
Letecký / energetický průmysl	Superslitiny pro části plynových turbínových motorů
Automobilový průmysl	Airbagy; ocelové radiální pneumatiky
Chemický / ropný průmysl	Katalyzátory pro rafinaci a chemickou výrobu
Nástrojařství	Slinuté karbidy (tvrdé kovy), diamantové nástroje
Metalurgie	Slitiny odolné proti korozi a opotřebení; rychlořezné oceli
Barvy / nátěry	Síci prostředky do barev, laků, tiskových barev; základní nátěry pro smaltovaný porcelán
Pigmenty a barviva	Barviva v průmyslových a uměleckých aplikacích
Elektronika / média	Magnetická záznamová média; magnety

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Měď

Na území Ukrajiny nejsou dosud prozkoumaná ložiska mědi, avšak je známo více než 150 výskytů rud, z nichž některé lze považovat za potenciální ložiska (Volyňsko-podolská plošina,

Pripjaťsko-dněprsko-doněcký aulakogen a Ukrajinský štít) (Оринчак, 2024). Odhadované zásoby mědi činí 95 000 tun a jsou **4. největší v Evropě** (Kabachynskiy, 2025). Ale v současné době se na Ukrajině měď netěží, částečně kvůli potřebě značných investic a také z důvodů provozních nákladů na těžbu.

Tabulka 1.16. Význam mědi pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Energetika a přenos elektřiny	Klíčová surovina pro výrobu a přenos elektřiny díky vysoké vodivosti; zásadní komponent v infrastruktuře pro obnovitelné zdroje
Stavebnictví	Rozsáhlé využití v elektroinstalacích, rozvodech, potrubních systémech a technických instalacích budov; jedno z největších odvětví spotřeby mědi
Elektronika a elektrotechnika	Základní materiál pro výrobu elektrických a elektronických zařízení
Telekomunikace	Používá se v kabelech, spojovacích systémech a infrastruktuře sítí
Doprava	Aplikace v automobilovém a železničním průmyslu, zejména u elektromobilů
Průmyslové stroje a zařízení	Využití v motorech, transformátorech

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

1.3.4. Fosilní paliva

Uhlí

K 1. lednu 2021 činily bilanční zásoby uhlí na Ukrajině 41 185 mil. tun (**8. největší zásoby na světě**) (U.S. Energy Information Administration, 2025). Uhelne zásoby jsou soustředěny převážně ve dvou pánvích - Doněcké a Lvovsko-volyňské.

Přibližně 92,4 % celkových zásob uhlí se nachází v **Doněcké pánvi** černého uhlí (Donbas). V roce 2021 Ukrajina vyprodukovala přibližně 29 milionů tun černého uhlí. Pro srovnání, průměrná těžba uhlí před ruskou okupací donbaských území v roce 2014 činila 80 milionů tun ročně. V současnosti je přibližně 60 % uhelných ložisek země okupováno Ruskem. K únoru 2023 ukrajinské společnosti akumulovaly ve svých skladech asi 1-1,2 milionu tun zásob uhlí (Energy Charter Secretariat, 2023).

Z hlediska kvalitativní klasifikace zahrnují uhelné zásoby na Ukrajině různé kategorie. Největší podíl zásob představuje uhlí typu D (plamenné uhlí) - 31,5 % z celkových zásob, následované uhlím typu G (plynné uhlí) - 18,7 % a uhlím typu DG (plamenné a plynné uhlí) - 15,4 %. Zbytek zásob tvoří uhlí typu A (antracit), Zh (tukové), P (chudé), K (koksovatelné) a další (Extractive Industries Transparency Initiative, 2021).

Přestože je Ukrajina obdařena značnými zásobami uhlí, **většina dolů se nachází v donbaském regionu**. Z přibližně 300 ukrajinských dolů byla řada výnosných dolů buď privatizována, nebo převedena do dlouhodobých koncesí, převážně skupinou DTEK. Zbývající doly vyžadující dotace zůstávají ve vlastnictví státem kontrolovaných podniků. Největší těžební oblast na východě Ukrajiny byla zasažena okupací a v provozu jsou stovky nelegálních (často menších) dolů (IEA, 2020).

V roce 2024 Ukrajina vyvezla 397 tisíc tun uhlí v hodnotě 33,6 mil. EUR (UN Comtrade, 2025), což představovalo 18,1 % z celkových příjmů z exportu energetických surovin (DiXi Group, 2025b). Mezi hlavní exportní destinace patří Švédsko 38 %, Indie 29,1 %, Itálie 20,0 % a Slovensko 10,3 % (UN Comtrade, 2025).

Tabulka 1.17. Význam uhlí pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Výroba elektřiny	Energetické uhlí se používá především k výrobě elektřiny
Výroba tepla	Uhlí se využívá pro centrální vytápění a průmyslovou výrobu tepla
Metalurgie	Koksovatelné uhlí je nezbytné pro výrobu koksu používaného ve vysokých pecích při výrobě surového železa
Chemický průmysl	Uhlí slouží jako surovina nebo zdroj energie v různých chemických procesech

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Zemní plyn

Podle Státní bilance zásob zemního plynu k 1. lednu 2019 bylo na Ukrajině oficiálně registrováno 444 ložisek zemního plynu. Tato ložiska jsou klasifikována podle velikosti zásob následovně. Největší objemy zásob zemního plynu se nacházejí v **Charkovské oblasti** (39, 8 % z celkových zásob země, 83 ložisek), **Poltavské oblasti** (29,5 %, 101 ložisek) a Lvovské oblasti (9,6 %, 76 ložisek). Odhaduje se, že má Ukrajina přibližně **5,4 bilionu m³ zásob zemního plynu**, včetně prokázaných zásob ve výši 1,1 bilionu m³, a více než 400 milionů tun plynového kondenzátu (ENSEC COE, 2024).

Podle dat z roku 2024 zůstávají státní podniky hlavním tahounem růstu těžby zemního plynu na Ukrajině. Naopak soukromé společnosti stále vykazují pokles těžby. Státní akciová společnost **NJSC NaftoGaz**, podřízená vládě Ukrajiny, je největší společností a do ledna 2020 byla vertikálně integrovanou firmou, která se podílela na celém cyklu těžby ropy a plynu: průzkumu, vrtných pracích, rozvoji a těžbě; dopravě, rafinaci a skladování; a dodávkách zemního plynu a zkapalněného ropného plynu (LPG) spotřebitelům. Aby splnila požadavky Třetího energetického balíčku EU, byla společnost Naftogaz rozčleněna převedením Operátora přepravní soustavy Ukrajiny (GTSOU) na státní podnik Main Gas Pipelines of Ukraine (IEA, 2020). Hrubá těžba zemního plynu na Ukrajině činila v roce 2024 19,1 mld. m³. Ve srovnání s předchozím rokem se těžba plynu zvýšila o 2,2 % (EXPRO Consulting, 2025), spotřeba zemního plynu byla přibližně 20,5 mld. m³.

Tabulka 1.18. Význam zemního plynu pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Energetika	Vytápění, výroba elektřiny, průmyslové teplo
Chemický průmysl	Surovina pro výrobu amoniaku, metanolu a vodíku
Metalurgie	Palivo pro vysokoteplotní procesy a tavení kovů
Sklo a keramika	Přímé spalování pro provoz pecí
Potravinářský průmysl	Tvorba páry a tepla pro vaření, sušení a sterilizaci
Doprava (stlačený nebo zkapalněný zemní plyn)	Palivo pro vozidla a lodě (ve formě CNG nebo LNG)
Výroba elektřiny	Základní i špičková dodávka elektřiny pomocí plynových turbín nebo paroplynových cyklů
Výroba hnojiv	Zásadní surovina pro dusíkatá hnojiva
Domácnosti	Vytápění, vaření, ohřev vody v domácnostech

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

Ropa

Největší objemy zásob ropy se nacházejí v **Poltavské oblasti** (24,5 % z celkových zásob země), Ivano-Frankivské oblasti (18 %), Sumské oblasti (16,2 %), Lvovské oblasti (10,8 %) a Černihivské oblasti (9,1 %). Státem vlastněná společnost UkrGasVydobuvannya těží ložiska plynu, ropy a ropného kondenzátu ve většině uvedených oblastí a provádí geologický průzkum nových ložisek uhlovodíků v Dněprovsko-doněcké kotlině a v Karpatech. Zahrnuje 11 poboček,

včetně 3 divizí těžby plynu, vrtné divize, divize zpracování plynu a ropného kondenzátu a UGV-Service (European Business Association, 2025). UkrTransNafta, další dceřiná společnost NaftoGazu, provozuje ropovodní systém (Naftogaz Group, 2021), státní UkrNafta je hlavním producentem ropy a menšího množství plynu (European Business Association, 2025).

Podle aktuálních údajů Ukrajina produkuje **přibližně 35 tisíc barelů denně, což pokrývá pouze zlomek domácí spotřeby** (IEA, 2025a). K uspokojení svých energetických potřeb se Ukrajina silně spoléhá na **dovoz ropy**, zejména surové ropy a rafinovaných produktů, jako je nafta a benzín (viz část 1.4). Tyto dovozy se **v posledním desetiletí více diverzifikovaly**, avšak kvůli válce v roce 2022 Ukrajina dovezla 99 % ropných olejů z Ázerbájdžánu. Okupace částí východní Ukrajiny Ruskem omezila přístup k domácím zdrojům a poškodila rafinační kapacity. Po 24. únoru 2022 se téměř 10 % zásob ropy země nachází na okupovaných územích. Objem těžby ropy v oblastech blízko aktivních bojů a pod neustálou hrozbou okupace výrazně poklesl. Informace o škodách na ropných těžebních zařízeních jsou omezené (Energy Charter Secretariat, 2023).

Tabulka 1.19. Význam ropy pro česká průmyslová odvětví

Odvětví	Využití
Doprava	Ropné produkty jako benzin a nafta pohánějí vozidla a logistické systémy
Energetický průmysl	Využívá se k výrobě elektřiny a pro průmyslové vytápění
Petrochemický průmysl	Poskytuje suroviny pro výrobu materiálů souvisejících s dopravou a plastů
Chemický průmysl	Slouží jako základ pro syntézu široké škály chemických produktů
Výroba / strojírenství	Dodává maziva a paliva pro stroje a průmyslové procesy
Infrastruktura / stavebnictví	Asfalt z ropy se používá pro výstavbu silnic a infrastruktury

Zdroj: Czech Geological Survey (Gabriel a kol., 2024)

1.3.5. Sektorové a průmyslové využití pro Česko

Následující Tabulka ukazuje, **jak jsou klíčové suroviny využívány napříč českými strategickými odvětvími**, a zdůrazňuje jejich širokou roli při podpoře sektorů, jako jsou automobilový průmysl, letectví a vesmírný průmysl, hutnictví, energetika, obrana a pokročilá výroba.

Ukrajinské těžební společnosti zůstávají jedním ze strategických pilířů národní ekonomiky, poskytují klíčové vstupy pro domácí výrobu oceli a významně přispívají k exportním příjmům. Hlavní společnosti jako **Ukrnafta, Ukrgazvydobuvannya, DTEK, Metinvest, Ferrexpo a Južnyj GOK** hrají ústřední roli při udržování produkce. Navzdory narušením způsobeným plnohodnotnou invazí Ruska, včetně poškození infrastruktury, logistických výzev a dočasných odstávek na okupovaných územích, vykazuje sektor odolnost.

Tabulka 1.20. Matice relevance ukrajinských surovin pro česká průmyslová odvětví odvětví

Suroviny	Dovozní závislost			Průmyslová odvětví									
	Dovoz, 2023	Dovozní závislost	Hlavní dodavatelé	Automobilový průmysl	Letecký a kosmický průmysl	Farmaceutický průmysl	Hutnictví	Energetika	Vojenský a obranný průmysl	Výroba	Elektronika	Výroba materiálů	Chemický průmysl
Titan	96,6 kt	100 %	Ukrajina (96 %) , Keňa		V		V		V		V	V	V
Grafit	4,3 kt	100 %	Čína (54 %), Německo (12 %), Norsko, Ukrajina (8 %) , VB, Turecko				V	V	V		V	V	V
Lithium	22,3 t	100 %	Chile (30 %), Zimbabwe (25 %), Rusko, Japonsko	V	V	V	V	V	V	V		V	
Beryllium	0,17 t	100 %	USA, Německo	V	V	V		V	V		V		
Uran	5,7 t	≈100 %	USA, Saudská Arábie, VB, Slovensko, Čína			V		V	V				
Zemní plyn	4962,5 kt	98 %	Norsko, Rusko, Německo				V	V		V			V
Ropa	7323 kt	97 %	Rusko (60 %), Azerbajdžán (27 %), USA (3 %), Kazachstán, Guyana	V				V		V		V	V
Železné rudy	3471 kt	100 %	Ukrajina (95 %) , Brazílie	V	V		V		V		V	V	V
Manganové rudy	40,3 kt	100 %	Gabon (44 %), Bulharsko (21 %), JAR, Belgie, Nizozemí				V	V			V	V	V
Nikl	18,8 t	100 %	Rusko (54 %), Madagaskar (7 %), Finsko	V	V		V	V		V			V
Kobalt	33,8 kt	100 %	UK (29 %), USA (14 %), Finsko, Belgie, Španělsko	V	V		V	V		V	V	V	V
Měď	1,2 kt	100 %	Německo (52 %), Polsko (34 %), Turecko, Čína, Itálie										
Uhlí	2655,5 kt	62 %	Polsko (72 %), USA (14 %), Kanada				V	V					V

Zdroj: WITS, 2025; Gabriel a kol. (2024), Gabriel a kol., 2024

1.3.6. Ukrajinské nerostné suroviny (SWOT analýza)

Tabulka 1.21. SWOT analýza ukrajinských nerostných surovin

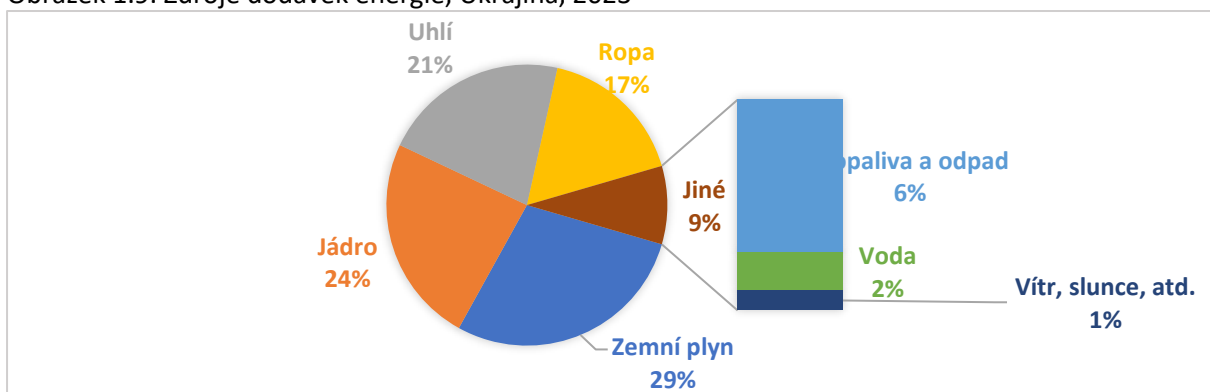
Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
1. Ukrajina disponuje největšími zásobami titanu v Evropě, řadí se mezi pět největších na světě v zásobách titanového rutilu a podílí se 7 % na světové produkci. Má také zpracovatelské kapacity v oblasti výroby pigmentů a titanové houby, která je však nutné modernizovat (Ukrainian Geological Survey & Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine, 2025). 2. Významné oživení a růst přepravy v námořních přístavech (+68 % meziročně v 1. polovině 2024) a železniční nákladní dopravy (+28 % meziročně). Silné zotavení vývozu surovin a kovů (vývoz železné a manganové rudy se téměř zdvojnásobil) (viz také T3) (Григоренко, 2025). 3. Ukrajina disponuje významnými zásobami zemního plynu, ty však zůstávají z velké části nevyužity kvůli infrastrukturním a průzkumným nedostatkům (Щypов & Гафич, 2023). 4. Ukrajina má největší kapacitu podzemního uskladnění zemního plynu v Evropě, celkem 31,9 miliardy m³ (bcm). 94 % kapacity se nachází v západních a severních regionech země (Paszkowski, 2023). 5. Rostoucí aktivita při těžbě zemního plynu.	1. Kvůli tarifní politice státního monopolu se průmyslové ceny elektřiny zdvojnásobily, což kriticky ovlivňuje výrobní náklady. Tarify železniční dopravy se každoročně zvyšují o 35-40 % (v dolarovém vyjádření jsou 1,5× vyšší než v letech 2019-2021) (Kolishchenko, 2025b). 2. V důsledku války Ukrajina ztratila 74 % produkce koksovatelného uhlí. V okupovaných oblastech působilo 7 podniků na výrobu koksu pro výrobu surového železa (Glushchenko, 2025). 3. Těžba plynu předbíhá otevírání nových ložisek, což vede k rychlému vyčerpávání stávajících polí (Petrenko, 2025). 4. Starší plynová pole na východní Ukrajině jsou téměř vyčerpána; nově objevená ložiska poskytují pouze malé objemy (Petrenko, 2025). 5. Dva zásobníky zemního plynu nejsou aktuálně přístupné ukrajinským úřadům: v Luhanské oblasti, kvůli probíhajícím bojům; na Krymu, okupovaném Ruskou federací od roku 2014 (Paszkowski, 2023).
Příležitosti (O)	Hrozby (T)
1. Celkové vratky DPH na Ukrajině vzrostly o 30 % v 1. čtvrtletí 2025, což naznačuje, že jsou dostupné finanční prostředky (viz také T1) (Kolishchenko, 2025a). Vzhledem k tomu, že vratky DPH představují pro firmy významný zdroj likvidity, jejich růst signalizuje lepší dostupnost finančních prostředků pro podniky působící na ukrajinském trhu. 2. Blízkost Ukrajiny k trhům EU zajišťuje nižší dopravní náklady, díky čemuž jsou její suroviny potenciálně atraktivnější pro investory a vlády než alternativy z Afriky či Asie, zejména z Číny (Muggah & Rohozinski, 2025). 3. Sblížení s pravidly trhu EU (např. tržní propojení, liberalizace exportu) a omezení monopolního postavení společnosti Naftogaz by vytvořilo atraktivnější investiční prostředí. 4. Průzkum hlubinných vrtů a netradičních struktur, například ložisek na šelfu Černého a Azovského moře, může otevřít nové produkční oblasti. 5. Využití americko-ukrajinského rekonstrukčního investičního fondu pro rozvoj nových těžebních oblastí.	1. Selektivní přístup k vracení DPH. Systematické nevracení daně z přidané hodnoty (DPH) kvůli sankcím proti některým jednotlivým příjemcům vytváří značné finanční potíže: omezený přístup k provoznímu kapitálu znemožňuje vyplácení mezd, úhradu energetických nákladů či obnovení výrobní činnosti (Kolishchenko, 2025b). 2. V důsledku masivního růstu poptávky se v příští dekádě očekává globální nedostatek lithia a grafitu (Ukrainian Geological Survey & Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine, 2025). 3. Navzdory relativně úspěšnému fungování námořního koridoru zůstává riziko raketových útoků na lodě a přístavní infrastrukturu vysoké (Turecko, Rumunsko a Bulharsko zahájily operace odminování v Černém moři) (Григоренко, 2025). 4. Nedostatek pracovních sil, vysoké mzdové požadavky a mobilizace (Pashkina a European Business Association, 2024). 5. Výpadky dodávek elektřiny narušují provoz podniků (European Business Association, 2024). 6. Probíhající válečná rizika - včetně útoků na zásobníky plynu a plynovody - představují hrozbu přerušení dodávek a finančních ztrát. 7. Současná nízká spotřeba plynu je způsobena válečným útlumem průmyslu, nikoli systémovou odolností; při oživení ekonomiky by se mohly projevit nedostatky v dodávkách, pokud těžba zůstane na stejné úrovni.

1.4. Energetický sektor

1.4.1. Zdroje dodávek energie

Před únorem 2022 hrál energetický sektor klíčovou roli v hospodářském růstu Ukrajiny i v její národní bezpečnosti a podporoval vládní cíl modernizace ekonomiky. **Energetický sektor se podílel na HDP 7-8 %**, přičemž **poplatky za tranzit plynu z Ruska** představovaly přibližně 0,3 % HDP (The World Bank Group, 2024).

Obrázek 1.9. Zdroje dodávek energie, Ukrajina, 2023

Zdroj: International Energy Agency (2025b)

Podíl **jaderné energie** na energetickém mixu byl v roce 2023 24 %. Ukrajina se nadále ve vysoké míře spoléhá na jadernou energii, což dokládá její strategický význam pro národní energetickou bezpečnost a relativní nezávislost na dovozu fosilních paliv. V důsledku války však byla jaderná infrastruktura významně poškozena, přičemž jaderné elektrárny se staly cíli četných bombardování, a proto vyžadují rozsáhlou rekonstrukci a obnovu; podrobnější rozbor je uveden v části 2.3.1. Jaderná energie byla také **hlavním zdrojem při výrobě elektřiny** na Ukrajině. V roce 2021 poskytovala 55 % výroby prostřednictvím čtyř elektráren s celkovou kapacitou 13,8 GW. **Záporožská jaderná elektrárna**, největší v Evropě, se před válkou podílela 25 % na národní produkci, ale od března 2022 je pod ruskou okupací a od září 2022 odstavena. Škody v Záporoží se dosud odhadují na 0,8 miliardy USD. Lokalita čelí kritickým rizikům v důsledku nízké hladiny vody v Kachovské nádrži, což ohrožuje její chladicí systém. Další elektrárny byly zasaženy útoky na přenosovou infrastrukturu (Energy Charter Secretariat, 2023).

Podíl **fosilních paliv** na energetickém mixu v roce 2023 činil 67 %. Zemní plyn (29 %), uhlí (21 %) a ropa (17 %) tak dohromady tvořily přes dvě třetiny energetického mixu, což ukazuje na pokračující závislost Ukrajiny na uhlíkově náročných zdrojích. To vyvolává obavy ohledně energetické zranitelnosti a emisí uhlíku v době globálních snah o dekarbonizaci.

Podíl **obnovitelných zdrojů** činil 9 %, z toho vodní energie představovala 2 %, biopaliva a odpad 6 % a ostatní obnovitelné zdroje tvořily jen malý podíl na celkových dodávkách. To podtrhuje nevyužitý potenciál větrné, solární energie, zejména s ohledem na rozsáhlé zemědělské a půdní zdroje země.

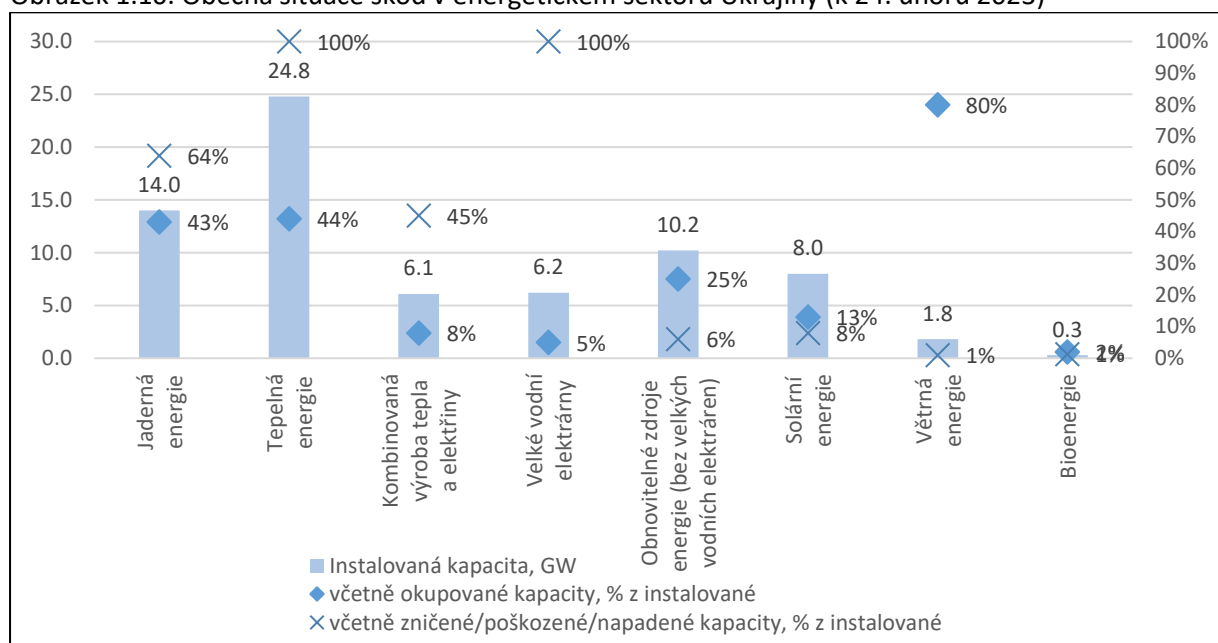
Významná část infrastruktury pro výrobu fosilních paliv a jaderné energie se nachází v zóně nebo poblíž zón konfliktu, což zvyšuje riziko přerušení dodávek a sabotáží infrastruktury. To zdůrazňuje potřebu geografické diverzifikace energetických aktiv a decentralizaci. Zároveň čelí energetická soustava Ukrajiny **neustálým kybernetickým útokům**. Od 24. února 2022 bylo na energetickou infrastrukturu zaznamenáno více než 1,2 milionu kybernetických útoků. Samotná

síťová infrastruktura společnosti Naftogaz se v roce 2022 stala terčem více než 3 milionů útoků (Energy Charter Secretariat, 2023)

1.4.2. Současný stav energetické soustavy

Systematické cílení na energetickou infrastrukturu Ukrajiny od února 2022 vedlo k **bezprecedentním škodám na energetické soustavě země**. Po zesílených útocích na jaře 2024 byly téměř dvě třetiny dispečerské výrobní kapacity země obsazeny, poškozeny nebo zničeny. Zatímco Ukrajina pracuje na opravách a obnově po každém útoku, Rusko nadále cílí na výrobní zařízení a přenosovou infrastrukturu. Protivzdušná obrana a pasivní ochranná opatření sice odrazila většinu útoků, ale stále nedokáží zabránit rozsáhlým škodám (IEA, 2024a). Pokračující útoky zvyšují jak škody, tak ztráty. Významné škody způsobilo zničení Kachovské vodní elektrárny (HPP) a její přehrady (Obrázek 1.10) (The World Bank Group, 2024).

Obrázek 1.10. Obecná situace škod v energetickém sektoru Ukrajiny (k 24. únoru 2023)

Zdroj: Energy Charter Secretariat (2023)

S ohledem na rozsáhlé škody na centralizované infrastruktuře **Ukrajina rychle decentralizuje svůj energetický systém**. Rozptýlené energetické zdroje, jako jsou střešní solární panely, bateriová úložiště, malé modulární plynové turbíny a mikrosítě, jsou nasazovány s cílem posílit energetickou odolnost, bezpečnost a flexibilitu a zároveň podpořit dlouhodobé cíle země v oblasti dekarbonizace. IEA zdůrazňuje přechod k rozptýleným energetickým zdrojům (DERs) jako klíčovou reakci na válečné škody na infrastruktuře a doporučuje **solární fotovoltaiku, bateriová úložiště a malé modulární plynové turbíny pro zvýšení flexibility a odolnosti systému** (IEA, 2025). Přijetí mikrosítí a lokalizovaných energetických systémů, které jsou schopny fungovat autonomně, zvyšuje energetickou bezpečnost, odolnost a nezávislost (Razom We Stand, 2025). Decentralizované systémy nejen výrazně zkracují dobu obnovy a snižují přenosové ztráty, ale také zvyšují flexibilitu sítě, zejména u solárních a hybridních (solárně-bioplynových) systémů (Polishchuk a Voitenko, 2025). Možnostem zapojení českých firem do obnovy energetické infrastruktury se věnujeme v části 2.3.1.

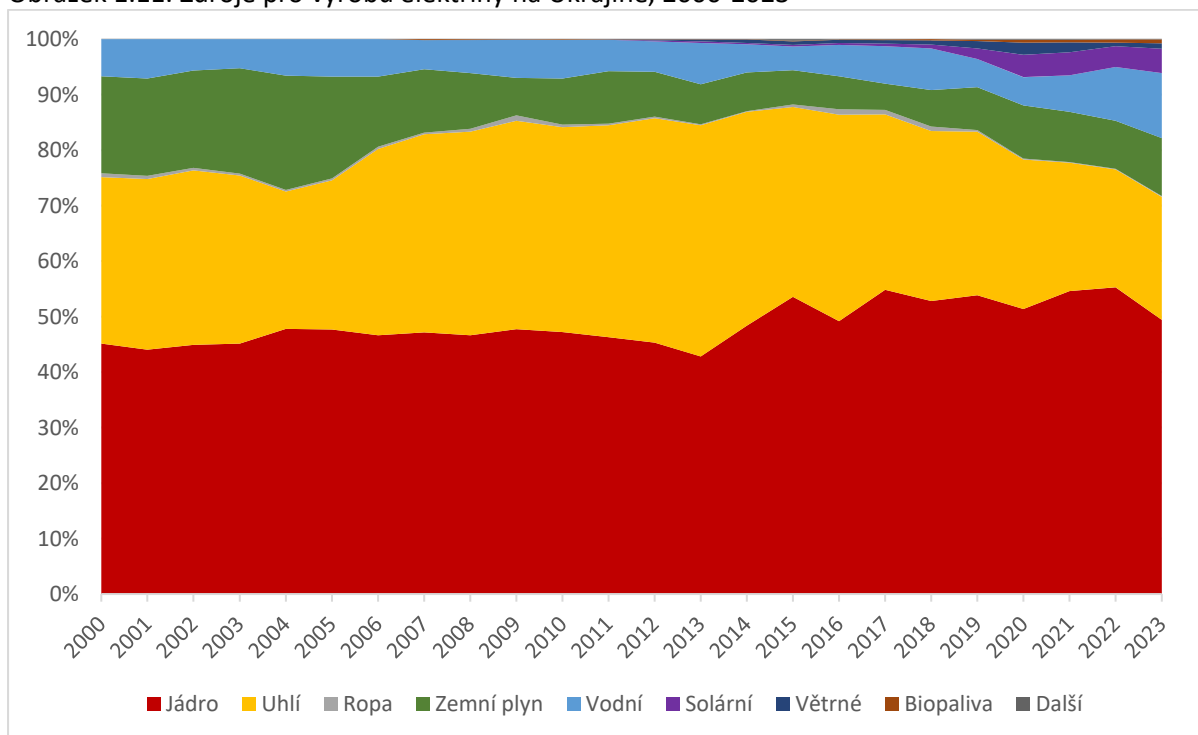
1.4.3. Zdroje výroby elektřiny

Výroba elektřiny v letech 2014 až 2023

Výroba elektřiny na Ukrajině po roce 2014 klesala a mezi roky 2015 až 2021 se pohybovala v rozmezí 163 až 148 TWh. V roce 2022 výroba poklesla na 112 TWh ze 158 TWh v roce 2021 a v roce 2023 došlo k dalšímu poklesu (IEA, 2025a)

Od roku 2014 (od začátku částečné okupace) došlo k prudkému poklesu využívání uhlí. **Podíl uhlí klesl** z 42 % v roce 2013 na 22 % v roce 2023, což odráží výrazné omezení výroby energie s vysokou uhlíkovou náročností v souvislosti s útlumem těžby uhlí a poškozením infrastruktury v konfliktních oblastech (viz Obrázek 1.11.). Jaderná energie se stala dominantní, její podíl vzrostl v daném období z 48 % v roce 2013 na 55 % v roce 2021. S ohledem na odstavení Záporožské jaderné elektrárny **však podíl jádra od roku 2022 klesá** (49,4% v roce 2023). Obnovitelné zdroje energie (včetně větru, vodní energie, slunce a biomasy) vzrostly výrazně z 6 % (v roce 2014) na 17,8 % (v roce 2023), což naznačuje posun v politice směrem k čistší energii a cílům udržitelnosti v souladu s EU a i decentralizaci. Mírný nárůst zaznamenalo využití zemního plynu, kdy podíl vzrostl ze 7 % (v roce 2014) na 10,4 % (v roce 2023), přičemž si udržel klíčovou roli v energetickém mixu, i když strategie dovozu se posunuly od Ruska k evropským a světovým partnerům.

Obrázek 1.11. Zdroje pro výrobu elektřiny na Ukrajině, 2000-2023

Zdroj: IEA (2025a)

Dovoz energetických zdrojů

Závislost Ukrajiny na energetických importech se od roku 2000 snížila o téměř 4/5 a v roce 2023 dosahoval 23,6 % (IEA, 2025a). V posledních letech se výrazně změnily zdrojové země. Historicky pocházela většina ropy a zemního plynu přes potrubí z Ruska, v průběhu posledních let Ukrajina diverzifikovala své dovozy a plyn i ropu dováží tankery z celého světa prostřednictvím terminálů v Řecku, Polsku, nebo

Lotyšsku. Co se týče uhlí, největším dodavatelem byly Spojené státy a hlavními exportéry elektřiny byly sousední země, konkrétně Maďarsko, Slovensko a Rumunsko (více viz část 1.3).

Složky spotřeby energie

Struktura konečné spotřeby energie se v čase proměnila. **Podíl průmyslového sektoru na celkové spotřebě energie výrazně poklesl**, což odráží ústup od tradičního těžkého průmyslu ve prospěch jiných hospodářských činností. Naopak **doprava vykazuje rostoucí podíl** na spotřebě energie, což souvisí s rozvojem mobility a rostoucí poptávkou po logistických službách. Rezidenční sektor pak zaznamenal mírný nárůst spotřeby, v důsledku pokračující urbanizace a vyšší energetické náročnosti domácností.

1.4.4. Ukrajinská energetika (SWOT analýza)

Tabulka 1.22. SWOT analýza ukrajinské energetiky

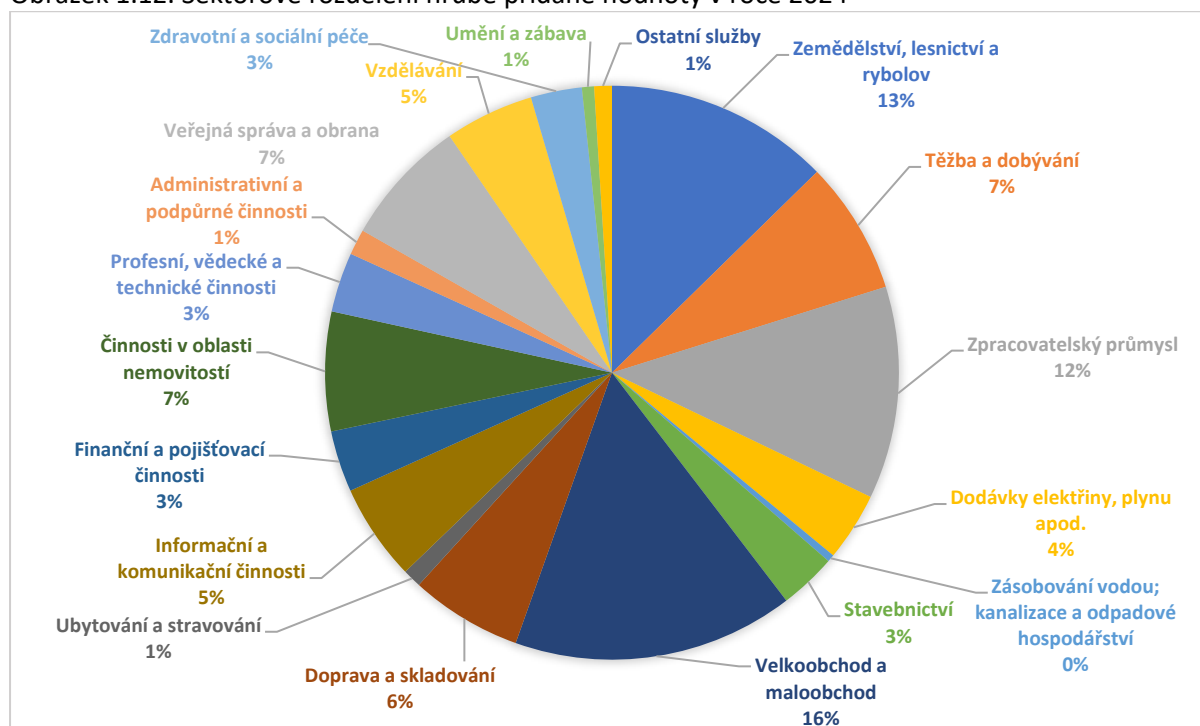
Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
1. Ukrajinský energetický sektor se neustále přizpůsobuje a vyvíjí navzdory téměř nepřetržitým raketovým a dronovým útokům. 2. Přechod k decentralizovaným energetickým sítím je v souladu s modely EU a zvyšuje odolnost vůči zranitelnostem (IEA, 2024b; Rasmussen Global, 2025). 3. Byly nasazeny posílené systémy protivzdušné obrany, které pomáhají chránit kritickou infrastrukturu (Prokip, 2025; Wintour, 2024). 4. Silná mezinárodní finanční podpora od organizací, jako je EBRD (1 mld. EUR v roce 2025, celkem 6,4 mld. EUR od roku 2022), a financování od EU/USA na posílení odolnosti sítě (viz také T3) (Harmash, 2025).	1. Zranitelnost centralizované infrastruktury a závislost na velkých tepelných a jaderných elektrárnách zvyšují závažnost škod a křehkost systému (viz také O3) (Wintour, 2024). 2. Problémy v oblasti správy a snížená transparentnost ohrožují důvěru investorů (viz institucionální analýzu) (DiXi Group, 2025a). 3. Vystavení kybernetickým hrozbám a incidenty v oblasti kybernetické bezpečnosti ukazují na silnou zranitelnost vůči kyberútokům (Energy Charter Secretariat, 2023). 4. Zničené výrobní kapacity (Energy Charter Secretariat, 2023). 5. Nedostatek jasných informací o zásobách paliv a strategických rezervách (DiXi Group, 2025a).
Příležitosti (O)	Hrozby (T)
1. Rozšíření decentralizovaných obnovitelných zdrojů. Obrovský potenciál střešní fotovoltaiky podporuje odolnost i klimatické cíle (IEA, 2024a). 2. Integrace do evropské sítě a synchronizace s ENTSO-E a přístup k dovozní kapacitě 1,7 GW posilují dodávky i geopolitickou stabilitu (Delivorias, 2025). 3. Západní investice do modernizace. EBRD a další instituce podporují modernizaci, včetně nákupů plynu a projektů modulárních plynových turbín (Harmash, 2025; Wintour, 2024). 4. Zavádění malých modulárních plynových turbín, úložišť a ochranné infrastruktury posiluje schopnost odolávat budoucím šokům (Harmash, 2025).	1. Pokračující vojenské útoky. Zesílené ruské kampaně (200+ raket a dronů v jednotlivých útocích) nadále devastují energetické systémy (IEA, 2024b) 2. Zranitelnost dodávek energie v zimě (vážná poškození před zimním obdobím zvyšují riziko výpadků proudu a humanitárních krizí) (IEA, 2024b) 3. Možné oslabení mezinárodní podpory: politická únava nebo změny v prioritách dárců mohou ohrozit pokračující financování odolnosti.

1.5. Průmyslový potenciál

1.5.1. Sektorové rozdělení hrubé přidané hodnoty na Ukrajině, 2024

Klasifikace sektorů, která je použita v této části analýzy, odpovídá metodologickému přístupu Státní služby statistiky Ukrajiny a vychází ze struktury veřejně dostupných statistických datových souborů. **Největší podíl na ukrajinské ekonomice v roce 2024 (Obrázek 1.12) vykazuje sektor velkoobchodu a maloobchodu (14 %), následovaný veřejnou správou a obranou (13 %), zemědělstvím a zpracovatelským průmyslem (12 %).** Struktura ekonomiky je relativně vyvážená, neboť žádný sektor nedominuje zcela výrazně. Podíl zemědělství potvrzuje dlouhodobou roli Ukrajiny jako významného producenta potravin. Zpracovatelský průmysl tvoří 11 % a ukazuje na přetrvávající průmyslovou základnu země, i když tato oblast zůstává citlivá na poškození infrastruktury a narušení dodavatelských řetězců. Informační a komunikační služby (6 %) a finanční služby (4 %) mají v porovnání s ekonomikami EU stále spíše nižší význam. Dlouhodobá stabilita ukrajinské ekonomiky proto bude záviset na rozvoji moderních sektorů s vysokou přidanou hodnotou - zejména IT, finančních služeb a profesionálních činností - které doplní a posílí tradiční průmyslová odvětví.

Obrázek 1.12. Sektorové rozdělení hrubé přidané hodnoty v roce 2024

Zdroj: Státní statistická služba Ukrajiny, údaje národních účtů (červen 2025)

Ukrajina zaujímá významné postavení v **zemědělství** - je největším světovým exportérem slunečnicového oleje (50 % světového exportu), třetím největším exportérem ječmene (18 %), čtvrtým největším exportérem kukuřice (16 %) a pátým největším exportérem pšenice (12 %). V roce 2021 vyvezla obiloviny v hodnotě téměř 10,1 miliard EUR (Evropská komise, 2022). V roce 2023 dosáhl zemědělský export do EU 10,8 miliardy EUR, což představovalo 53 % celkového zemědělského exportu a zdůraznilo zásadní roli EU při udržení ukrajinského obchodu (Ukrainian Prism, 2024). Přesto produkce obilovin v letech 2022/2023 klesla o 29 %. Ukrajina má u klíčových plodin nadále o 19-39 %

nižší výrobní náklady, a to díky úrodným půdám a příznivým přírodním podmínkám (Farm Europe, 2023).

Zpracovatelský průmysl, ač tradičně významný sektor ukrajinské ekonomiky, zaznamenal pokles jak v absolutních, tak relativních hodnotách. Byl těžce zasažen rozsáhlými škodami na infrastruktuře a výrobních kapacitách, byl ovlivněn změnami exportních i importních destinací v důsledku geopolitických narušení a byl negativně ovlivněn vysídlením pracovních sil i ztrátou výrobních zdrojů.

Stavebnictví a doprava také významně snížily svůj podíl oproti roku 2021. Je však třeba zdůraznit, že stavebnictví má tendenci expandovat v období poválečné rekonstrukce, což naznačuje značný růstový potenciál po skončení konfliktu.

Veřejná správa a obrana; povinné sociální pojištění (veřejná správa; socioekonomická správa, poskytování veřejných služeb společnosti jako celku, činnosti v oblasti povinného sociálního pojištění) se staly v roce 2024 dominantní složkou ekonomiky, když jejich podíl výrazně převýšil ostatní sektory. Vojenské výdaje vzrostly z 3,4 % na 36,7 % HDP (Světová banka, 2025), což může být dáno nejen reálným nárůstem výdajů, ale také statistickou reklasifikací či fiskální realokací.

I přes pokles oproti roku 2021 udržel **velkoobchod a maloobchod** pozici hlavních přispěvatelů k tvorbě hrubé přidané hodnoty, což naznačuje, že spotřeba a distribuce zboží zůstávají klíčovými prvky ukrajinské ekonomiky - byť jsou pravděpodobně limitovány válečnou logistikou a inflačními tlaky.

Významné podíly na ekonomice mají rovněž sektory **nemovitostí, finančních služeb a ICT**. Tyto služby ukazují na částečný posun směrem k více kapitálově náročným či znalostně orientovaným činnostem. Zejména ICT sektor naznačuje pokračující digitalizační snahy, často podporované mezinárodními partnery a programy obnovy (viz část 1.5.5).

Celkově tak ekonomická struktura Ukrajiny v roce 2024 odráží válečný kontext, který vedl k výraznému rozšíření veřejného sektoru (zejména obrany a správy a rekonstrukce), k omezenému průmyslovému výkonu ve zpracovatelském a těžebním průmyslu a k posunu směrem k sektorům služeb, zejména v oblasti nemovitostí, ICT a financí. Tato struktura vypovídá o transformující se ekonomice, jež se stále vyrovnává s důsledky konfliktu, avšak zároveň vykazuje známky modernizace a institucionálního posilování.

1.5.2. Průmyslové propojení Ukrajiny, vstupní závislosti, 2021

Závislost odvětví na vstupech z ostatních sektorů zachycuje, **nakolik je jejich produkce vázaná na dodavatelské řetězce v rámci ekonomiky**. V této analýze ji měříme prostřednictvím koeficientů úplných nákladů, které měří, jak velký objem produkce z dalších odvětví je (přímo i nepřímo) potřeba k uspokojení jedné jednotky finální poptávky v daném sektoru. Vyšší hodnota koeficientu tedy znamená vyšší vstupní náročnost a silnější provázanost s ostatními částmi národní ekonomiky, a zároveň i větší citlivost na narušení dodávek.

Mezi pět sektorů s největší závislostí na ostatních odvětvích pro svou výrobu na Ukrajině patří:

- Velkoobchod a maloobchod; opravy motorových vozidel
- Dodávky elektřiny, plynu, páry a klimatizace
- Výroba základních kovů

- Těžba ropy a zemního plynu
- Doprava a skladování

Tyto sektory vykazují nejvyšší koeficienty úplných nákladů, což poukazuje na jejich silnou vzájemnou provázanost v rámci národní ekonomiky. To znamená, že k uspokojení jedné jednotky finální poptávky v těchto odvětvích je nutné zapojit rozsáhlý objem výstupů z více dalších sektorů - jak prostřednictvím přímých, tak i kaskádovitých nepřímých vstupů. Velkoobchod a maloobchod se například silně opírá o širokou síť dodavatelů, což odráží jeho roli finálního článku v mnoha výrobních řetězcích. Dodávky elektřiny a energie vyžadují vstupy z těžby paliv, infrastruktury a dalších služeb. Výroba základních kovů a těžba ropy a zemního plynu jsou kapitálově i vstupně náročná odvětví s komplexními dodavatelskými řetězci zahrnujícími stroje, chemikálie či dopravu. Doprava a skladování pak fungují jako klíčoví facilitátoři celé ekonomiky, přičemž jsou samy závislé na palivech, technickém vybavení a službách z různých dalších odvětví.

Níže podrobněji popisujeme dvě odvětví, která mají potenciál k dalšímu růstu, a to obranný průmysl a ICT.

1.5.3. Obranný průmysl Ukrajiny

Role obranného sektoru na Ukrajině od roku 2022 prudce vzrostla. Rychlá expanze ukrajinské zbrojní výroby je poháněna silnou válečnou poptávkou a částečnými narušeními dodávek od mezinárodních partnerů. Podíl domácí produkce pokrývající potřeby fronty se v roce 2024 zvýšil na 40 %. Výroba vzrostla ze 2,8 miliard EUR v roce 2023 na 8,3 miliard EUR v roce 2024. **Průmysl zahrnuje přímá i nepřímá odvětví související s válkou** (Obrázek 1.13).

Obrázek 1.13. Odvětví související s válkou na Ukrajině, 2025

Zdroj: Centre for Economic Strategy (2025b)

Celkově se ukrajinský obranný průmysl proměňuje z malého, podfinancovaného sektoru ve **strategický pilíř ekonomiky**. Prokázal rychlý růst, inovační kapacitu a silné dopady na zaměstnanost. Nicméně potenciál a přínosy tohoto sektoru lze využít s ohledem na škálu výzev. Ty jsou podrobně rozpracovány v části 2.3.6 této studie.

Tabulka 1.23. SWOT analýza obranného průmyslu na Ukrajině

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
Rychlá schopnost škálovat výrobu a adaptovat se na měnící se potřeby fronty (krátké inovační cykly). Inovace tažené operačními potřebami, zejména v segmentech MilTech (drony, senzory, elektronický boj, software). Rostoucí míra domácí soběstačnosti - vyšší podíl domácí produkce na potřebách armády než, jak bylo v prvních fázích války. Decentralizace výroby a zapojení soukromých firem (MSP/start-upy) zvyšují odolnost a diverzifikují dodavatelské řetězce. Významné multiplikátory do navázaných odvětví (strojírenství, elektronika, textil, logistika, servis). - Vznikající spolupráce se západními partnery (společné projekty, servis, lokalizace) posiluje technologickou a organizační kapacitu.	Nedostatečné a nestabilní financování; omezená schopnost investovat do kapacit bez dlouhodobých kontraktů. Převaha krátkodobých zakázek a roztržitý systém nákupů → nízká predikovatelnost, slabší standardizace a nižší investiční jistota. Regulační a administrativní bariéry (licencování, klasifikace, compliance), které zpomalují škálování a zavádění nových produktů. Závislost na dovozu klíčových komponent (zejména elektronika, optika, speciální materiály) a omezená domácí komponentová báze. Institucionální kapacity pro akvizice a řízení kontraktů jsou nerovnoměrné (chybějící know-how v jednotkách, pomalé procesy). Governance a reputační rizika (transparentnost, riziko korupce) komplikují financování a spolupráci se zahraničními partnery.
Příležitosti (O)	Hrozby (T)
- Strukturální růst evropské poptávky po obranných kapacitách a munici → prostor pro ukrajinskou produkci a integraci do evropských řetězců. Rozšíření joint ventures a lokalizace výroby (munice, opravy/MRO, komponenty) v bezpečnějších regionech Ukrajiny. - Postupné „řízené“ otevření exportu po uspokojení domácích potřeb (devizové příjmy, standardizace, investice). Přeliv technologií do civilních aplikací (robotika, senzory, kyber, logistika) → dlouhodobý růst produktivity i mimo obranu. Profesionalizace a digitalizace výběrových řízení a standardů (rychlejší pořízování, lepší hodnocení výkonu dodavatelů).	Přímé válečné riziko: útoky na výrobní kapacity, energetiku a logistiku, které mohou opakovaně přerušovat produkci. Politická volatilita a slábnoucí ochota dárců → výkyvy financování, priorit a dostupnosti dodávek/technologií. Zhoršení dostupnosti importovaných komponent (exportní kontroly, výpadky logistiky, cenové šoky) → úzká hrdla výroby. Riziko ztráty důvěry kvůli netransparentnímu zadávání či korupčním kauzám → omezení spolupráce a financování. Personální omezení (mobilizace, migrace, nedostatek kvalifikovaných pracovníků) → tlak na kapacity a mzdy. Rychlá technologická eskalace konfliktu → nutnost permanentních investic do inovací a kratší životní cykly produktů.

Zdroj: Systematizováno na základě prezentace měsíčního přehledu Centre for Economic Strategy (2025c) and Stockholm International Peace Research Institute (Scarazzato a Kuzmuk, 2025)

1.5.4. ICT sektor Ukrajiny

Ukrajinský IT sektor je dynamickou a rostoucí součástí ekonomiky země. Tento sektor prokazuje odolnost a inovační schopnosti i v obtížných podmínkách⁷. V letech 2020-2021 se podíl IT sektoru na HDP Ukrajiny pohyboval okolo 2 %, po roce 2022 jeho podíl vzrostl na 4,5 %, což odráželo prudký pokles metalurgie a dočasné zastavení exportu zemědělských produktů (Global Government Technology Centre in Kyiv, 2025). V roce 2024 činil **podíl exportu IT služeb na HDP 3,4 %**. Ukrajinský IT průmysl zaměstnává značný počet vysoce kvalifikovaných specialistů (viz Tabulka 1.24).

⁷ U této části jsou údaje o vývoji IT sektoru a jeho regionálních ukazatelích uvedeny na základě výsledků analytických studií Global Government Technology Centre in Kyiv (2025) a Lviv IT Cluster (2024)

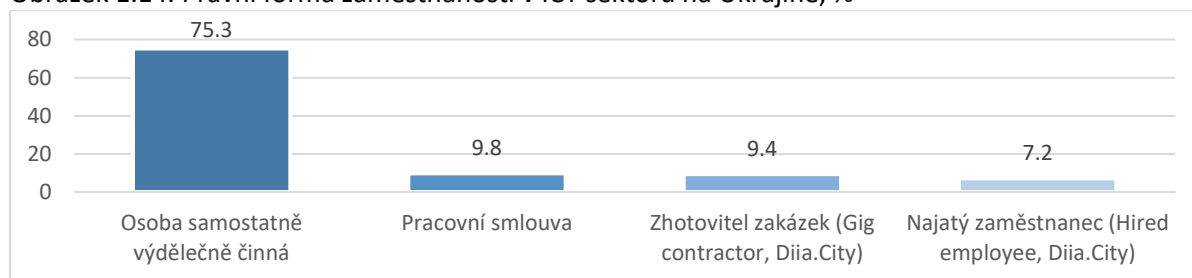
Tabulka 1.24. Přínos ICT sektoru k HDP a zaměstnanosti na Ukrajině, 2023-2024

Ukazatel	Hodnota (%)	Komentáře
Podíl ICT na HDP	3,4 % (2024)	IT průmysl na Ukrajině zaznamenal v posledním desetiletí výrazný růst.
Podíl ICT na zaměstnanosti	4,2 % (2023)	V roce 2023 působilo na Ukrajině 346 tisíc IT specialistů (275 tisíc individuálních podnikatelů a 69 tisíc zaměstnanců, což představuje růst o 47 % a pokles o 10,4 % ve srovnání s rokem 2019 (Kosse & Poluschkin, 2025)).

Zdroj: IT Ukraine Association, 2025; Kosse a Poluschkin, 2025

Podle průzkumu IT Research Ukraine 2024 plánuje 51 % vedoucích pracovníků firem rozšířit kanceláře v zahraničí, více než třetina hodlá zakládat nové, zatímco 6 % manažerů uvedlo plány na uzavření svých kanceláří na Ukrajině (Global Government Technology Centre in Kyiv, 2025). V roce 2023 patřila mezi klíčové faktory ovlivňující dynamiku mezd (zmrazení, resp. i snižování) omezená konkurence o talenty, neboť v IT sektoru bylo oproti roku 2022 o 22 000 volných pracovních míst méně (DOU, 2023), a také kvůli nižšímu zájmu investorů a nárůst počtu propuštěných. Přibližně 120 tisíc vysoce kvalifikovaných ukrajinských IT specialistů opustilo kvůli válce zemi, přičemž 62-64 tisíc z nich nadále pracuje pro ukrajinské firmy (celkově asi 20 % ukrajinské IT pracovní síly žije v zahraničí) (Global Government Technology Centre in Kyiv, 2025).

Obrázek 1.14. Právní forma zaměstnanosti v ICT sektoru na Ukrajině, %

Zdroj: Lviv IT Cluster (2024)

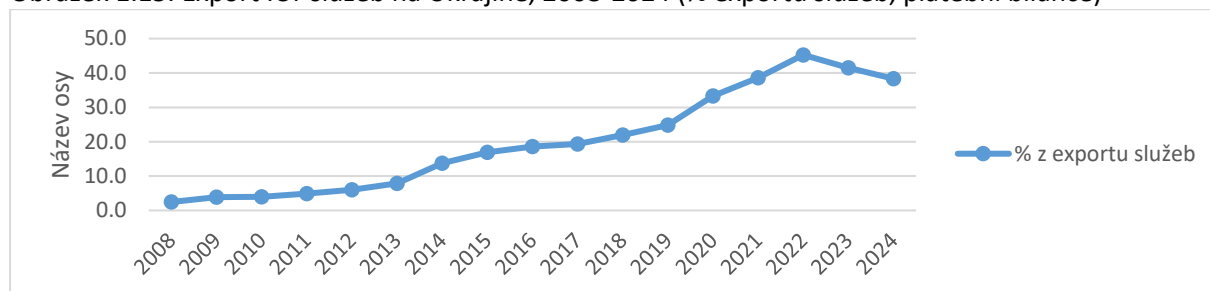
Příkladem úspěšných ukrajinských projektů je **aplikace Diia**, spuštěná v roce 2020 v rámci iniciativy „stát v chytrém telefonu“, funguje na **decentralizovaném systému výměny dat**. Do roku 2022 ji aktivně využívalo přes 75 % občanů a malých a středních podniků, zatímco jen 2 % firem o ní nevěděla. V září 2023 měla již 19,5 milionu uživatelů. Nabízí přístup k přibližně 100 online službám, 14 digitálním dokumentům (např. občanský a řidičský průkaz, daňové záznamy či studentský průkaz) a k dalším 30 veřejným službám (OECD, 2024).

Diia.City je virtuální ekonomická zóna a zvláštní právní a daňový režim pro IT firmy na Ukrajině. Vztahuje se na všechny IT společnosti, které mají status rezidenta Diia.City (Diia.gov.ua, 2022), spolu s jejich zaměstnanci (pracovníci v plném pracovním poměru s pracovní smlouvou a pracovníprávní ochranou) a IT specialisty (samostatně výdělečně činné osoby poskytující služby na základě smluvního vztahu). Celkem je rezidenty Diia.City 939 společností (včetně největších ukrajinských technologických firem Ajax Systems, Genesis, Monobank, MacPaw, Roosh, Reface, Gathers, Nova Digital, Mate academy, Netpeak Group (Global Government Technology Centre in Kyiv, 2025), přičemž více než 85 % z nich se připojilo po začátku plnohodnotné ruské invaze. Režim nyní pokrývá více než 45 000 zaměstnanců pracujících prostřednictvím Diia.City (OECD, 2024). Diia.City funguje jako speciální právní rámec, který podporuje prostředí pro startupy a centra výzkumu a vývoje a vytváří příznivé podmínky pro inovace a růst.

Export ICT služeb v letech 2023-2024

Před rokem 2022 **se tento sektor rychle rozvíjel** - export IT služeb rostl v průměru o 27 % ročně a v roce 2021 vykázal mimořádný růst o 36 %. Tento silný vzestupný trend se očekával i nadále. Ale v letech 2023 a 2024 podíl IT na HDP mírně poklesl a pohyboval se mezi 3,7 % a 3,5 % (Global Government Technology Centre in Kyiv, 2025) kvůli relativnímu vzrůstu zemědělského exportu. Dnes je IT druhým největším exportním odvětvím, které tvoří přibližně 37-42 % exportu služeb (viz Obrázek 1.16).

Obrázek 1.15. Export ICT služeb na Ukrajině, 2008-2024 (% exportu služeb, platební bilance)

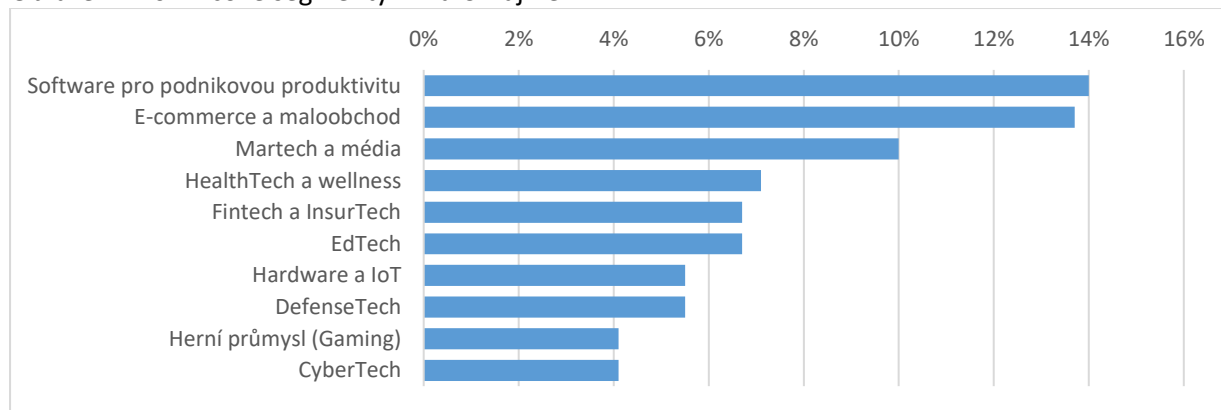

Zdroj: The World Bank Group (2025a)

Klíčové IT aktivity a exportní potenciál

Ukrajinský IT **průmysl je rozmanitý a zahrnuje širokou škálu činností**: tvorbu počítačových her, vydávání dalšího softwaru, počítačové programování, poradenské služby v oblasti informatizace, činnosti v oblasti správy výpočetní techniky, další IT a činnosti počítačových systémů, zpracování dat, hosting a související služby a webové portály. Hlavní segmenty (s největšími podíly v roce 2023) jsou uvedeny v následujícím grafu (viz Obrázek 1.16).

Obrázek 1.16. Klíčové segmenty IT na Ukrajině

Zdroj: Global Government Technology Centre in Kyiv (2025)

Na základě údajů Ministerstva digitální transformace, Asociace IT Ukrajiny a Lviv IT Clusteru patří **mezi prioritní inovační oblasti pro období 2024-2027 DefenseTech (MilTech), MedTech, umělá inteligence (AI), polovodiče, kybernetická bezpečnost, Fluid Economy, EdTech a GovTech**. Od začátku plnohodnotné invaze Ruska se ukrajinský sektor MilTech rychle rozšířil.

Kvůli válce bylo **přibližně dvě třetiny IT firem nuceno k neplánovanému přesunu** jak uvnitř Ukrajiny, tak do zahraničí, přičemž asi čtvrtina se přemístila zcela. Před rokem 2022 bylo více než 70 % IT profesionálů soustředěno v Kyjevě, Lvově a Charkově. Nejvýznamnější pokles zaznamenal

Charkov - z 14 % všech IT zaměstnanců v roce 2021 na pouhých 4 % dnes (naopak podíl Lvova vzrostl z 14 % v roce 2021 na současných 18 %) (Global Government Technology Centre in Kyiv, 2025).

Regionální IT klastry a podnikatelská sdružení hrají zásadní roli v rozvoji IT průmyslu na Ukrajině. Lviv IT Cluster (2025) je největší podnikatelské sdružení IT společností na Ukrajině, které sdružuje více než 300 technologických firem a zaměstnává více než 100 000 specialistů.

Tabulka 1.25. Přehled regionálních ICT klastrů

IT klastry	Kyiv Hub	Lviv Hub	Kharkiv Hub	Dnipro Hub	Odesa Hub
Regiony (podle významu regionu jako centra)	Kyiv, Vinnytsia, Cherkasy, Zhytomyr, Khmelnytskyi, Kirovohrad, Poltava, Chernihiv, Sumy	Lviv, Ivano-Frankivsk, Ternopil, Zakarpattia, Chernivtsi, Rivne, Volyn	Kharkiv, Dnipro, Zaporizhzhia, Donetsk		Odesa, Mykolaiv, Kherson
Podíl na obratu sektoru, %	36,0	12,8	13,1	8,3	5,1
Pobočky IT společností	1 334	856	510		174
IT profesionálové, tisíce osob	109,3	71,4	39,2		18,1
Individuální podnikatelé, tisíce	80,6	29,0	31,4	22,0	13,0
Specializace, %*					
Produktový vývoj	36,6	26,0	28,0		55,6
Outsourcing	32,2	43,8	37,1		24,5
Outstaffing	8,3	8,8	8,3		3,8
Smišené	17,9	16,9	20,5		11,3
Start-upy	2,4	3,3	3,8		1,9
Ostatní	2,6	1,3	2,3		1,9

* založeno na počtu zaměstnanců zapojených do business modelu

Zdroj:

Struktura ukrajinské ekonomiky v roce 2024 silně odráží válečný kontext. **Dominují jí velkoobchod a maloobchod, veřejná správa a obrana, zemědělství a zpracovatelský průmysl.** Zemědělství si udržuje zásadní roli v exportu (zejména obilovin a olejnin), a to navzdory poklesu produkce, zatímco zpracovatelský průmysl byl zasažen rozsáhlými škodami a ztrátou kapacit. Významně **vzrostly výdaje na obranu**, jejichž podíl dosáhl více než třetiny HDP, a staly se tak klíčovým pilířem ekonomiky i zaměstnanosti. Sektory stavebnictví a dopravy oslabily, ale mají značný potenciál růstu v poválečné obnově. Současně sílí význam služeb, zejména ICT a finančního sektoru, které se stávají perspektivním motorem modernizace. **IT průmysl se etabloval jako druhé největší exportní odvětví služeb**, přičemž profituje z mezinárodní spolupráce a právního rámce Diia.City. Regionální IT klastry ve Lvově, Kyjevě, Dnipro či Oděse ukazují na postupnou decentralizaci odvětví a jeho rostoucí diverzifikaci. Ukrajina tak vedle tradiční role obilnice Evropy a těžkého průmyslu stále více sází na **digitalizaci a inovace**, což může do budoucna posílit její odolnost a potenciál postupné hospodářské a institucionální integrace s EU.

1.6. Regionální analýza

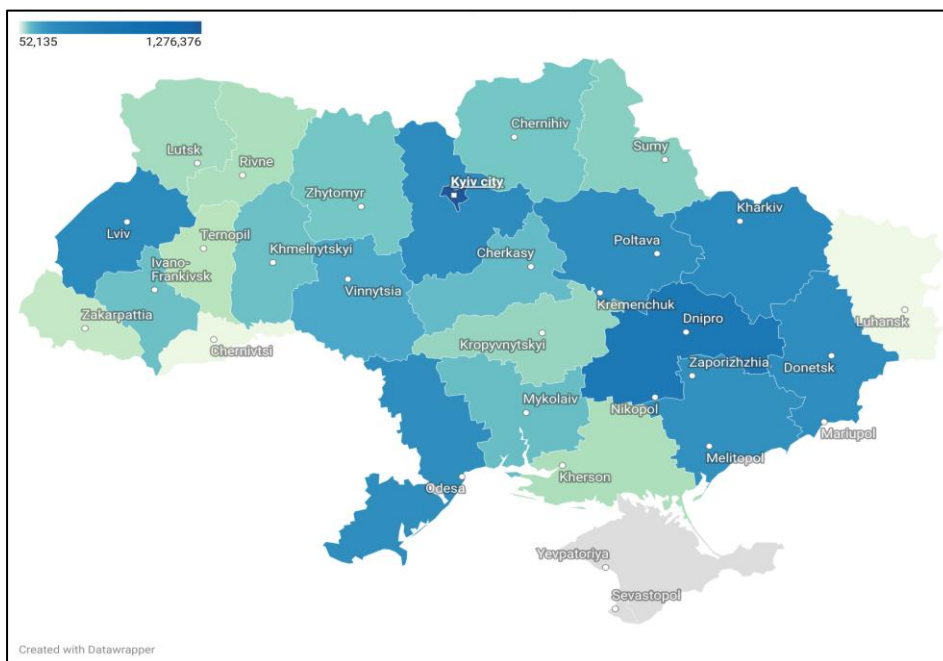
1.6.1. Regionální hrubý domácí produkt

Město **Kyjev** je nesporné ekonomické jádro. V roce 2021 přispíval více než 23 % k celkovému HDP navzdory své malé geografické rozloze, přičemž vysoké HDP na obyvatele odráží efekt hlavního města, koncentraci ústředí firem, financí, IT a služeb.

Dněpropetrovská oblast na něj navazuje svou silnou průmyslovou a energetickou základnou, díky níž přispívala více než 10 % k HDP, a její vysoký absolutní HDP i nadprůměrné HDP na obyvatele naznačují jak rozsah, tak produktivitu, což ji činí vysoce relevantní pro českou průmyslovou spolupráci.

Regiony jako **Poltavská a Kyjevská oblast** **vykazují kombinaci produktivity a celkového výkonu**, mohou hostit kapitálově náročná odvětví, například chemický průmysl, strojírenství či zemědělské technologie, a jsou vhodné pro přímé zahraniční investice i společné podniky. Naopak západní a východní periferní regiony vykazují nízký hospodářský výkon jak v celkových hodnotách, tak na obyvatele, pravděpodobně v důsledku válečných škod (např. Luhansk), periferní polohy a nedostatečně rozvinuté infrastruktury (např. Zakarpatsko).

Obrázek 1.17. Regionální hrubý domácí produkt na Ukrajině, 2021 (UAH, mil.)

Zdroj: Ukrstat (2025) vytvořeno pomocí Datawrapper

1.6.2. Hrubý domácí produkt na obyvatele

Existují výrazné **rozdíly mezi ukrajinskými regiony v HDP na obyvatele**, ve městě Kyjev je nejvyšší, zatímco centrální a západní Ukrajina (např. Vinnycká, Ternopilská, Rivnenská oblasti) dosahují spíše středních výsledků, avšak bez významného hospodářského klastrování. **Tyto rozdíly zdůrazňují potřebu regionálně přizpůsobených strategií** - v Kyjevě a Charkově rozvíjet high-tech spolupráci, v Dněpropetrovsku podporovat průmyslovou expanzi a v zaostávajících regionech posilovat infrastrukturu a základní služby.

Přístup použitý v této analýze částečně navazuje na rámec OECD představený ve zprávě Strengthening Regional Policy for Resilient Places (OECD, 2025a), který zdůrazňuje význam tzv. place-

based politik. Tento přístup vychází z toho, že regiony se výrazně liší svými socio-ekonomickými charakteristikami, úrovní produktivity, inovační kapacitou a odolností vůči globálním šokům:

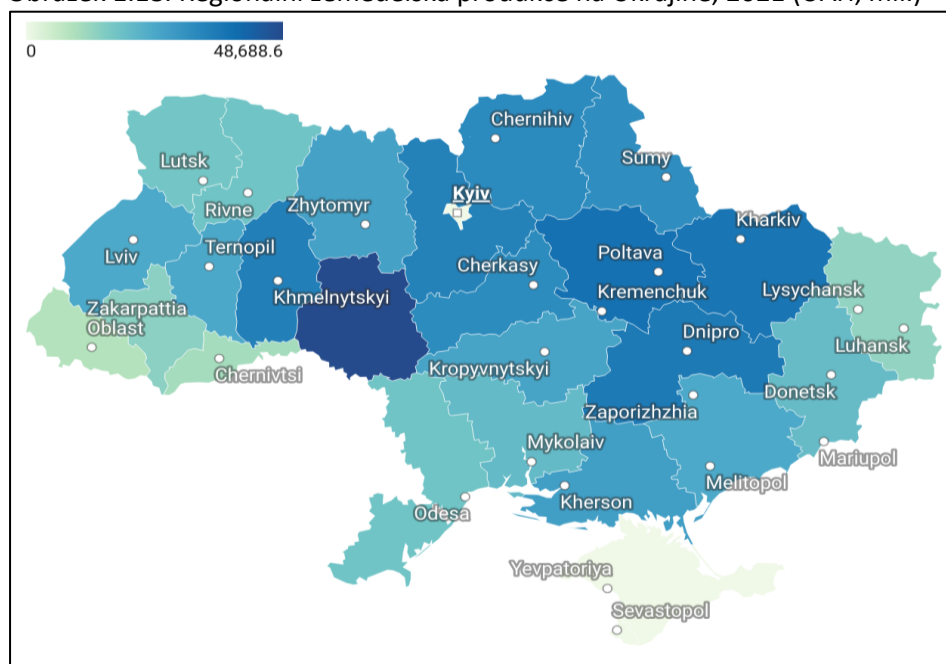
- **Zóny s vysokou návratností:** město Kyjev, Dněpropetrovská, Poltavská, Charkovská oblast - vhodné pro průmyslová zařízení, energetické technologie a ICT projekty.
- **Zóny příležitosti:** Lvovská, Oděská, Vinnycká oblasti - rychle rostoucí centra služeb s vysokým potenciálem lidského kapitálu.
- **Zóny spojené s rozvojem:** Zakarpatská, Luhanská, Černovická oblasti - pomocí řízené rekonstrukce financované EU, zaměřené na veřejnou infrastrukturu a vzdělávání.

1.6.3. Regionální zemědělská produkce

Vinnycká, Poltavská, Kirovohradská, Charkovská, Dněpropetrovská, Chmelnická a Mykolajivská oblast patří k **vedoucím zemědělským regionům Ukrajiny**, které díky úrodným černozemím, příznivému klimatu a rozvinutému velkoplošnému komerčnímu zemědělství trvale vykazují vysoké hodnoty produkce i zemědělské hrubé přidané hodnoty (HPH). Tvoří tak jádro ukrajinské produkce obilovin, olejnin a průmyslových plodin a představují klíčovou oporu zemědělského exportu i domácího potravinového zabezpečení.

Naopak regiony jako Zakarpatská, Černovická, Luhanská oblasti a město Kyjev vykazují nejnižší zemědělskou produkci, což odráží buď geografická omezení, nebo převahu městského prostředí a válečné podmínky. Západní regiony, jako Lvovská, Ternopilská a Ivano-Frankivská oblast, dosahují nižší celkové HPH, avšak vyznačují se pestřejší a menší zemědělskou strukturou s důrazem na ekologické hospodaření, mlékarenství a zahradnictví. Výraznější roli v nich hrají i **lesnické aktivity**, stejně jako v severních regionech (např. Černihivská oblast) či v Zakarpatské a Volyňské oblasti, kde vyšší míra zalesnění podporuje příspěvek k lesnické a těžební složce HPH, i když tento podíl zůstává ve srovnání se zemědělstvím relativně skromný.

Obrázek 1.18. Regionální zemědělská produkce na Ukrajině, 2021 (UAH, mil.)

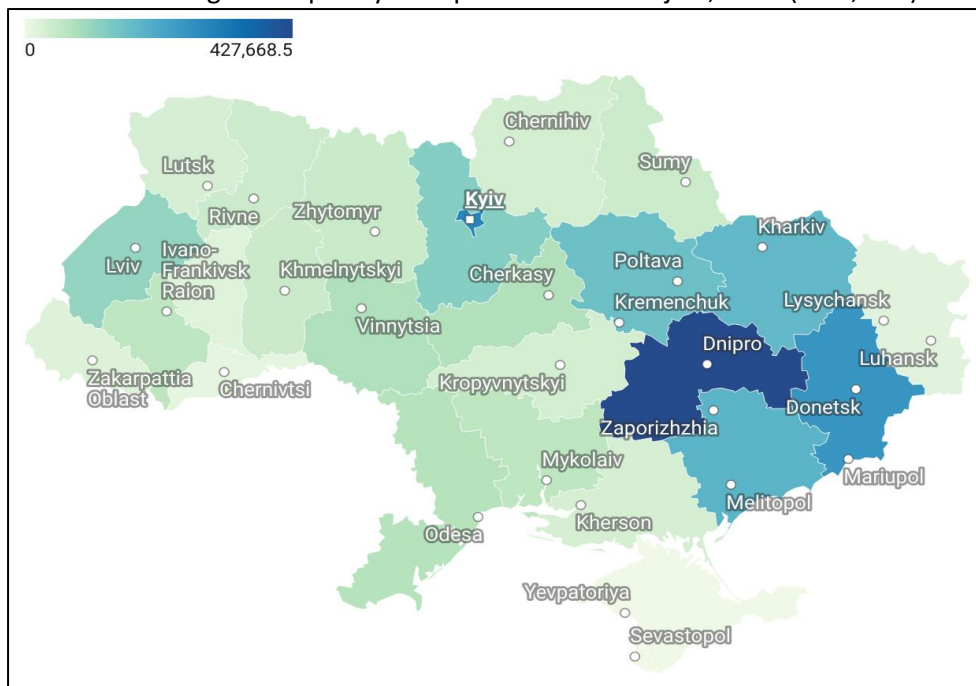
Zdroj: Ukrstat (2025) vytvořeno pomocí Datawrapper

1.6.4. Regionální průmyslová produkce

Dněpropetrovská oblast si udržuje vedoucí postavení díky silné základně v metalurgii a strojírenství, zatímco Kyjev kombinuje výrobu s vysokou přidanou hodnotou, elektroniku a potravinářský průmysl. Záporožská a Charkovská oblast se profilují jako centra energeticky náročného a mechanického průmyslu a Lvovská, Vinnycká či Poltavská oblast disponují diverzifikovanou průmyslovou základnou zahrnující potravinářský a lehký průmysl, farmaceutickou výrobu i energeticky orientovanou produkci.

Tradiční průmyslová centra v Doněcké, Luhanské, Záporožské, Charkovské či Chersonské oblastech však **čelila od začátku války rozsáhlému ničení, okupaci a provozním výpadkům**. V klíčových odvětvích (ocelářství, chemie a strojírenství) došlo k uzavírkám továren, poškozením aktiv i nuceným přesunům. Mnohé firmy proto **přemístily výrobu do bezpečnějších západních regionů**, jako jsou Lvovská, Ternopilská, Ivano-Frankivská či Zakarpatská oblast, čímž přispěly ke vzniku nových, i když menších výrobních klastrů. Tyto přesuny nicméně znamenaly zmenšení výroby a narážely na vážné překážky, například omezenou průmyslovou infrastrukturu, nesoulad pracovních sil nebo narušené dodavatelské řetězce. Situaci dále zhoršila energetická nejistota a ztráta přístupu k černomořským přístavům, zejména Mariupolu a Berdjansku, spolu s poškozením železničních koridorů, což výrazně zkomplikovalo exportní logistiku.

Obrázek 1.19. Regionální průmyslová produkce na Ukrajině, 2021 (UAH, mil.)

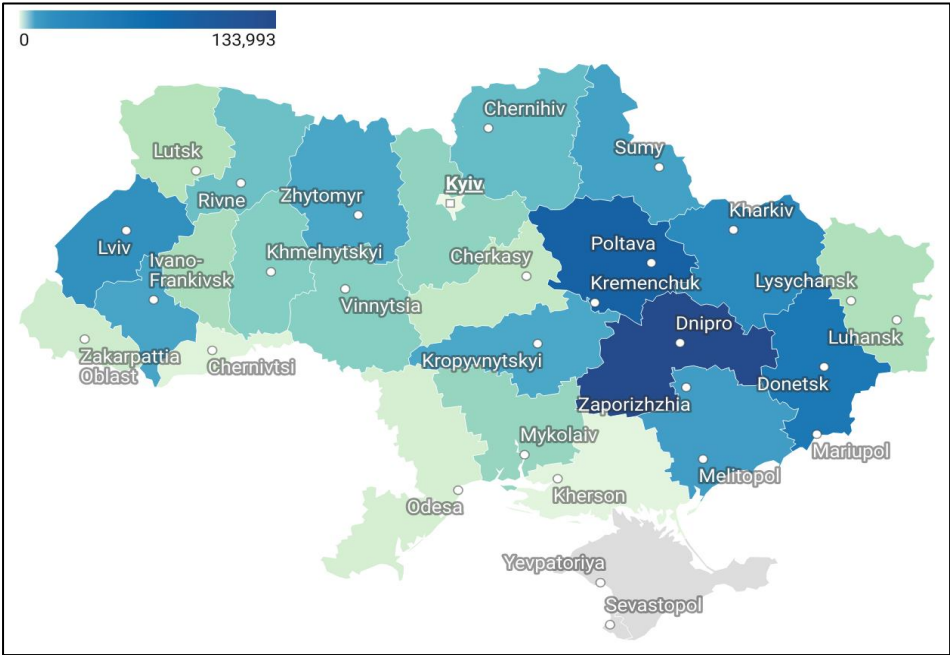
Zdroj: Ukrstat (2025) vytvořeno pomocí Datawrapper

1.6.5. Regionální hrubá přidaná hodnota v těžbě

Dněpropetrovská, Doněcká, Luhanská a Poltavská oblast dlouhodobě tvořily jádro ukrajinského těžebního sektoru díky zásobám rudy, uhlí, manganu a zemního plynu i rozvinuté infrastruktuře. Zatímco **těžba v Doněcké a Luhanské oblasti se kvůli okupaci a bojům prakticky zhroutila**, Poltavská oblast si díky firmám jako Ferrexpo udržela část produkce. Současně roste zájem o centrální a západní

Ukrajinu, zejména o nerosty klíčové pro poválečnou rekonstrukci, jako je písek, vápenec a další stavební materiály. Podrobnosti o nalezištích surovin viz část 1.3.

Obrázek 1.20. Hrubá přidaná hodnota v těžbě na Ukrajině, 2021 (UAH, mil.)

Zdroj: Ukrstat (2025) vytvořeno pomocí Datawrapper

Obrázek 1.21. Oblasti s investičními příležitostmi (podle typů surovin)⁸

Kritické suroviny	Fosilní paliva	Železné kovy	Neželezné kovy
•Dněpropetrovská oblast •Doněcká oblast •Charkovská oblast •Kirovohradská oblast •Oděská oblast •Sumská oblast •Zápороžská oblast •Žytomyrská oblast	•Doněcká oblast •Černihivská oblast •Žytomyrská oblast •Lvovská oblast •Volyňská oblast •Poltavská oblast •Oděská oblast •Charkovská oblast •Ivano-Frankivská oblast •Zápороžská oblast	•Dněpropetrovská oblast •Doněcká oblast •Charkovská oblast •Kirovohradská oblast •Kyjevská oblast •Mykolajivská oblast •Oděská oblast •Sumská oblast •Volyňská oblast •Zápороžská oblast •Žytomyrská oblast	•Dněpropetrovská oblast •Čerkaská oblast •Černihivská oblast •Charkovská oblast •Chmelnycká oblast •Kirovohradská oblast •Kyjevská oblast •Mykolajivská oblast •Rivnenská oblast •Ternopilská oblast •Vinnycká oblast •Zápороžská oblast •Žytomyrská oblast

⁸ Tato Tabulka je založena na klasifikaci uvedené na webových stránkách Státní geologické služby Ukrajiny a zahrnuje regiony s nejvyššími objemy příslušných ložisek nerostných surovin.

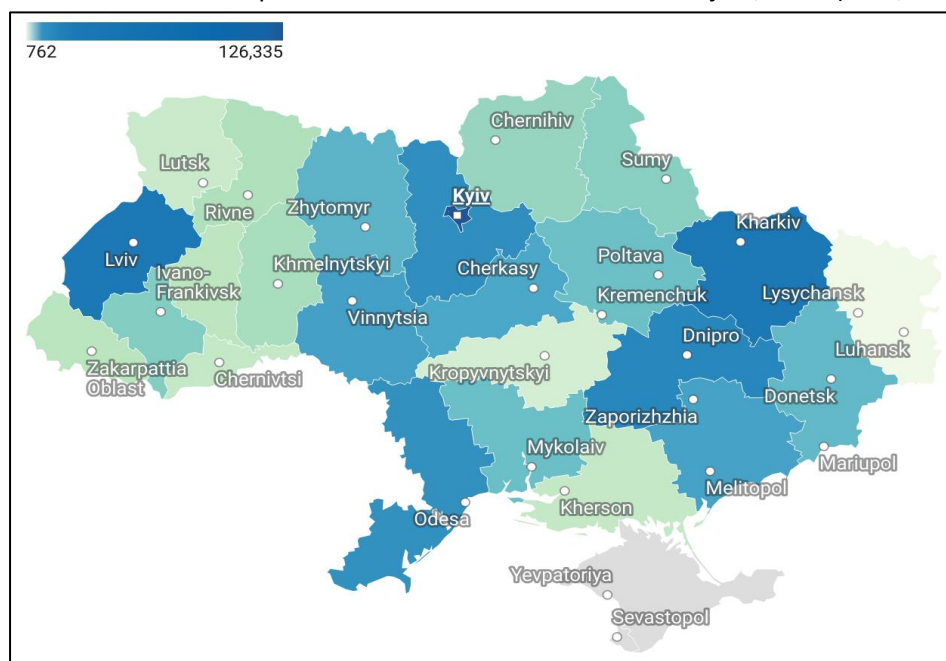
1.6.6. Regionální hrubá přidaná hodnota v oblasti ICT

ICT sektor na Ukrajině se v posledních letech vyprofiloval jako jeden z nejdynamičtějších odvětví a také jako odvětví s nejvyšší přidanou hodnotou (viz část 1.5.5). Jeho **centrem je Kyjev**, který generuje většinu HPH tohoto sektoru a funguje jako administrativní, finanční a digitální centrum země. Právě zde sídlí centrály hlavních IT outsourcingových firem, startupů, telekomunikačních poskytovatelů i vládních e-slужeb, například platformy Diia. Tato koncentrace odráží dostupnost kvalifikované pracovní síly, lepší přístup k rizikovému kapitálu i rozvinutou digitální infrastrukturu.

Mimo hlavní město se postupně rozvíjejí také **regionální ICT centra, zejména ve Lvovské, Charkovské a Dněpropetrovské oblasti**. Tyto regiony těží ze silných univerzitních systémů, rostoucího počtu absolventů v oboru IT a nižších provozních nákladů ve srovnání s Kyjevem. Díky tomu začaly mnohé mezinárodní outsourcingové společnosti rozšiřovat své aktivity právě do těchto měst, což podpořilo decentralizaci ICT aktivit a diverzifikovalo geografickou strukturu tvorby hodnoty.

Do budoucna se ICT sektor pravděpodobně stane jedním ze strategických pilířů poválečné rekonstrukce Ukrajiny. Díky své vysoké produktivitě, exportní orientaci a relativní mobilitě má potenciál významně přispět jak k obnově země, tak k naplňování řady podmínek souvisejících s evropskou integrací.

Obrázek 1.23. Hrubá přidaná hodnota v sektoru ICT na Ukrajině, 2021 (UAH, mil.)

Zdroj: Ukrstat (2025) vytvořeno pomocí Datawrapper

Ukrajinská ekonomika je soustředěna do několika center - zejména **Kyjeva**, který vytváří přes pětinu HDP díky koncentraci služeb, IT a financí, a **Dněpropetrovské oblasti** s průmyslovou a energetickou základnou. Poltavská a Kyjevská oblast kombinují vysokou produktivitu s kapitálově náročnými odvětvími, zatímco periferní regiony, často zasažené válkou a slabou infrastrukturou, vykazují nízký výkon. **Centrální a jihovýchodní regiony tvoří jádro zemědělství i těžkého průmyslu**, zatímco tradiční průmyslová centra na východě a jihu utrpěla velké ztráty. Rychle roste význam ICT, koncentrovaného v Kyjevě a postupně se rozšiřujícího do Lvova, Charkova či Dněpropetrovska. Tento sektor, díky vysoké přidané hodnotě a exportní orientaci, má potenciál stát se pilířem poválečné obnovy a evropské ekonomické integrace Ukrajiny. Velké rozdíly v HDP na obyvatele ukazují na potřebu regionálně přizpůsobených strategií. **Z hlediska českých zájmů jsou nejatraktivnějšími regiony pro spolupráci oblasti s bohatou surovinovou základnou - zejména Dněpropetrovská, Doněcká, Charkovská, Oděská, Sumská, Záporožská a Žytomyrská.** Ty nabízejí nejen průmyslový a energetický potenciál, ale i prostor pro zapojení do poválečné rekonstrukce a prohloubení hospodářské spolupráce v oblasti těžby, zpracování surovin a navazujících průmyslových odvětví.

C) Analýza prioritních oblastí ekonomiky nejvhodnějších pro vzájemnou česko-ukrajinskou spolupráci

Tato část navazuje na část A (Makroekonomický a sektorový přehled Ukrajiny) a rozšiřuje ji o cílenou sektorovou analýzu zaměřenou na praktickou realizaci projektů. Vychází z **analýzy dat a polostrukturovaných rozhovorů** s podniky, institucemi a odborníky, **doplňených o poznatky z terénní cesty na Ukrajinu a kulatých stolů**. Analýza rovněž zohledňuje Exportní strategii České republiky 2023-2033, zejména její vizi, že kromě dodávek tradičních kvalitních výrobků a služeb musí české společnosti nabízet a dodávat také finální produkty, specializovaná komplexní řešení a funkční celky, se zaměřením na energetická řešení, chytrá města, potravinové zabezpečení, zdravotnictví, obranu a surovinovou bezpečnost.

Struktura kapitoly:

1. **Metodika** výběru a hodnocení sektorů
2. **Sektory zahrnuté v dlouhém seznamu (longlistu)**. Kromě kvantitativních ukazatelů pokrývajících obchodní a investiční příležitosti a bariéry jsou pro každý sektor uvedeni klíčoví aktéři, kteří odpovídají aktérům identifikovaným v části Odpovědnosti Exportní strategie, což umožňuje cílit informace na různé skupiny zainteresovaných subjektů podle oblastí jejich působnosti.
3. **Hlubkové hodnocení prioritních odvětví**. Výběr sektorů je v souladu s klíčovým přístupem Exportní strategie, tedy s posunem od tradičního sektorového pohledu k tzv. doménovému přístupu s průřezovou dimenzí, která prostupuje a propojuje tradiční sektory.

2.1. Metodologický přístup

Při identifikaci prioritních oblastí zohledňujeme jak kvalitativní, tak kvantitativní podklady a hodnotíme je podle následujících kritérií (Tabulka 2.1).

Tabulka 2.1. Kritéria a ukazatele použité pro identifikaci prioritních oblastí

Kritérium	Co hodnotíme (ukazatele)	Příklady / poznámky
Velikost a naléhavost poptávky	Velikost a struktura trhu, potřeby obnovy	Obchodní data, aktuální rozsah škod a potřeby rekonstrukce, velikost trhu, existující projekty
Česká konkurenční výhoda a perspektivy zapojení do globálních hodnotových řetězců	Exportní potenciál, tržní niche, transfer technologií a spolupráce ve výzkumu a vývoji	Odhad exportního potenciálu, konkrétní české firmy, kvalitativní hodnocení zapojení do globálních hodnotových řetězců a zvyšování přidané hodnoty
Proveditelnost (logistika, povolení, financování)	Aktuální úroveň usnadňování obchodu, tarifní a netarifní bariéry	Index usnadňování obchodu, index omezení obchodu se službami
Rizika a bariéry	Bezpečnostní expozice, regulační rámec, institucionální sladění	Poznatky z rozhovorů, kulatých stolů, oficiální komunikace, analytické zprávy, mediální publikace

Hospodářská spolupráce může mít několik forem. Zaměřujeme se především na následující čtyři:

- 1.) **Český vývoz na Ukrajinu** (zboží, služby)
- 2.) **Ukrajinský vývoz do Česka** a jeho role v globálních hodnotových řetězcích
- 3.) **České investice na Ukrajině** (greenfield/brownfield, společné podniky, servisní centra)
- 4.) **Ukrajinské investice v Česku** (diaspora, přilákání start-upů)

2.1.1 Polostrukturované rozhovory

Polostrukturované rozhovory byly realizovány v období **červen-říjen 2025**, a to osobně (pouze v České republice) a online. Všechna svědectví byla **anonymizována s cílem podpořit otevřenost a sdílení konkrétních zkušeností**, včetně citlivých informací o rizicích, překážkách a potřebách. Kvalitativní zjištění byla **doplněna poznatky z terénní cesty na Ukrajinu v září 2025**, která umožnila ověřit vybrané poznatky přímo v terénu a zasadit je do konkrétního institucionálního a regionálního kontextu.

Na české i ukrajinské straně byly identifikovány čtyři základní typy aktérů: **firmy, neziskové organizace (NGO), asociace/komory/svazy a veřejné instituce** (ministerstva, zastupitelské úřady a související organizace). Pro každou kategorii byl **přípraven cílený dotazník** - celkem osm variant (CZ/UA × 4 typy) - strukturovaný do čtyř tematických bloků. Společným prvkem napříč všemi typy respondentů byl jejich pohled na spolupráci mezi Českou republikou a Ukrajinou a její priority.

U firem jsme se zaměřili na obecné informace o jejich působení na Ukrajině, na specifické dopady a rizika související s válkou, využívané nástroje podpory a na identifikovaná omezení a potřeby. U asociací a podnikatelských svazů jsme zkoumali jejich roli v podpoře firem; namísto dotazování na přímý dopad války na jejich vlastní činnost jsme se soustředili na aktivity, které koordinují v souvislosti s válkou a obnovou Ukrajiny. U veřejných institucí nás zajímaly především existující nástroje a opatření, mechanismy monitorování a hodnocení a míra koordinace mezi českými a ukrajinskými partnery. U nevládních organizací jsme zkoumali jejich mandát a zaměření, zdroje financování a formy spolupráce a koordinace s ostatními aktéry.

Rozhovory představují klíčový kvalitativní pilíř naší analýzy. Umožňují rozlišit, které příležitosti a hrozby jsou obecné pro působení na Ukrajině a které jsou sektorově specifické; zachytit, jak válka ovlivnila podnikání, veřejné služby a humanitární a rozvojové aktivity; a obohatit náš pohled na účinnost stávajících podpůrných nástrojů a potřeby různých skupin aktérů (rozpracováno v části E). Díky širokému sektorovému pokrytí lze rovněž identifikovat odvětvově specifické charakteristiky relevantní pro výběr prioritních oblastí hospodářské spolupráce.

Celkem bylo provedeno 55 polostrukturovaných rozhovorů, z nichž 80 % se uskutečnilo s českými aktéry. Většina rozhovorů byla vedena s veřejnými institucemi, následovanými firmami. Z hlediska sektorů jsme hovořili především se společnostmi působícími v energetice, těžebním průmyslu, zemědělství, strojírenství, vodním hospodářství, zemědělství a potravinářství, automobilovém a elektrotechnickém průmyslu, IT a telekomunikacích, zdravotnictví a dalších zpracovatelských odvětvích. Přehled respondentů je uveden níže (Tabulka 2.2).

Tabulka 2.2. Struktura respondentů podle typu aktéra a země

Typ aktéra	Česká republika	Ukrajina	Celkem
Veřejné instituce	23	6	29
Asociace	3	2	5
Neziskové organizace (NGO)	2	1	3
Firmy	16	2	18
Celkem	44	11	55

2.1.2 Kvantitativní analýza

Kvantitativní analýza je u každého prioritního sektoru strukturována do pěti částí, které se věnují následujícím oblastem:

Současný rozsah sektorových škod a potřeba obnovy

Analýza sektorových škod kvantifikuje fyzickou destrukci a ekonomické dopady války s cílem stanovit naléhavost poptávky po obnově. Hodnocení vychází z dat **Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA) Světové banky** a porovnává zprávy RDNA3 (2022-2023), RDNA4 (2022-2024) a RDNA5 (2025) za účelem sledování meziročních změn. Tam, kde je to možné, analýza rozlišuje mezi přímými škodami (zničení fyzických aktiv, jako jsou stroje, budovy a infrastruktura) a ekonomickými ztrátami (ušlé příjmy, vyšší výrobní náklady a narušení trhu) na úrovni jednotlivých sektorů. Potřeby obnovy jsou identifikovány na základě informací v RDNA4 podle jednotlivých sektorů.

Současný stav česko-ukrajinské spolupráce

Tato část se zaměřuje na **zhodnocení stávajícího institucionálního rámce a reálného fungování česko-ukrajinské spolupráce**. Analyzuje jak formální strukturu - zejména bilaterální dohody, memoranda o porozumění (MoU) a dohodu o bezpečnostní spolupráci - tak širší evropský rámec, včetně iniciativ typu tras solidarity, integrace do koridorů TEN-T apod. Konkrétní provozní omezení, jako jsou zpoždění na celnicích, regulační nejistota, korupce a nedostatek pracovní síly, která se mnohdy neprojeví ve statistikách ani v běžných analytických zprávách, vycházejí z výše uvedených polostrukturovaných rozhovorů.

Současná ekonomická aktivita v sektoru

V sekci věnované ekonomické aktivitě v daném sektoru představujeme strukturu ukrajinského trhu - **klíčové společnosti a jejich finanční ukazatele** - s cílem zhodnotit, jaké lokální B2B partnery či konkurenty mohou české podniky na Ukrajině reálně očekávat. Pro každý sektor uvádíme seznam deseti největších firem podle tržeb za rok 2024, sestavený na základě registru Opendatabot. Ekonomická aktivita je zároveň geograficky lokalizována, abychom ukázali, ve kterých regionech je dané odvětví koncentrováno. Uvádíme také české firmy již působící na ukrajinském trhu; tyto informace vycházejí ze zpravodajských zdrojů a polostrukturovaných rozhovorů.

Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru

Exportní potenciál je popsán na základě nástroje **ITC Export Potential Map**, zejména s využitím následujících ukazatelů:

1. **Základní export (baseline exports):** Je vypočítán jako pětiletý vážený průměr přímých a zrcadlových dat, přičemž vyšší váha je přisuzována novějším rokům. Zahrnuje pouze exporty produktů, u nichž má země exportní potenciál. Země může mít v daném produktu realizovaný export, avšak bez exportního potenciálu, pokud byl tok vyloučen z některého z následujících důvodů: 1) produkt není považován za etablovaný exportní produkt; 2) produkt je nebezpečný pro lidské zdraví a životní prostředí; 3) produkt je pravděpodobně reexportem nebo vráceným zbožím; 4) tok není potvrzen spolehlivým zpravodajem (International Trade Center, 2025c).
2. **Exportní potenciál (export potential):** Představuje odhad potenciální hodnoty exportu v eurech (uvedené dolary přepočítáváme na eura), které může být dosaženo pro daného vývozce (i), produkt (k) a trh (j) v konkrétním roce u etablovaných exportních produktů. Potenciální exporty jsou odhadovány pro rok, který je o šest let později než poslední rok historických obchodních dat použitých v modelu. Výpočet vychází z násobení nabídky, poptávky a bilaterální snadnosti obchodu. Nabídka a poptávka jsou projekčně odvozeny z historických obchodních dat, prognóz HDP a populace, příjmových elasticit a dopředu hledících celních sazeb (International Trade Center, 2025c).

3. **Nevyužitý potenciál (unrealized potential).** Vyjadřuje rozdíl mezi potenciálními exporty a základním exportem. Pokud je potenciální export vyšší než základní export, je nevyužitý potenciál kladný a představuje příležitost pro růst exportu v rámci projekčního horizontu. Pokud je potenciální export nižší než základní export, je nevyužitý potenciál považován za nulový, což indikuje situaci, kdy byl vývozce úspěšnější, než předpokládá model (International Trade Center, 2025c)⁹.

Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci

Tato závěrečná syntetická část vymezuje **konkrétní realizovatelné příležitosti prostřednictvím sladění potřeb obnovy Ukrajiny s českými strategickými kapacitami**. Část navazuje na naléhavost poptávky (vycházející z analýzy škod) a propojuje ji s českou konkurenční výhodou (odvozenou z analýzy obchodního potenciálu a poznatků z rozhovorů). Výběr priorit odpovídá klíčovému sdělení Exportní strategie a zajišťuje, že zvolené oblasti podporují posun od role subdodavatele k roli poskytovatele řešení. Veškerá data pro tuto část vycházejí z nedávných oficiálních nebo analytických publikací a z rozhovorů.

2.1.3 Ověření a doplnění závěrů prostřednictvím kulatých stolů

Předběžné závěry studie byly po dokončení analytické části ověřeny a doplněny prostřednictvím tří tematických kulatých stolů, které se uskutečnily v květnu a červnu 2026. Cílem této fáze bylo posoudit relevanci identifikovaných prioritních oblastí, doplnit praktické zkušenosti aktérů působících v jednotlivých sektorech a zpřesnit doporučené nástroje podpory česko-ukrajinské ekonomické spolupráce.

První kulatý stůl se konal 21. května 2026 a byl zaměřen na **energetiku, ICT a digitální transformaci**. Druhý kulatý stůl proběhl 4. června 2026 a věnoval se **zemědělství, potravinářství a zdravotnictví**. Třetí kulatý stůl se uskutečnil 17. června 2026 a zaměřil se na **dopravu, infrastrukturu, obranu a bezpečnost**.

Kulatých stolů se účastnili **zástupci soukromého a veřejného sektoru**, zejména českých firem, oborových asociací, komor a svazů, orgánů veřejné správy a institucí zapojených do podpory exportu, investic a česko-ukrajinské spolupráce. Diskuse se účastnili rovněž odborníci se zkušenostmi s realizací projektů na Ukrajině, s financováním obnovy a s využíváním národních, evropských a mezinárodních podpůrných nástrojů. Zastoupení více typů aktérů umožnilo porovnat pohled firem na praktické překážky vstupu na ukrajinský trh s perspektivou institucí odpovědných za nastavení a administraci podpůrných programů.

⁹ Existují rovněž omezení související s nedostatkem dat. Z důvodu potenciálního rizika pro lidské zdraví byla data pro následující položky (HS-4-6) vyloučena (International Trade Center, 2025d): 8710 - Tanky a jiná obrněná bojová vozidla, motorová, bez ohledu na to, zda jsou vybavena zbraněmi, a jejich části; 880521 - Simulátory leteckého boje a jejich části; 8906 - Ostatní plavidla, včetně válečných lodí a záchranných člunů jiných než veslových; 9301 - Vojenské zbraně, jiné než revolvery a pistole; 9302 - Revolvery a pistole; 9303 - Ostatní střelné zbraně a podobná zařízení; 9304 - Ostatní zbraně; 9305 - Části a příslušenství položek 9301-9304; 9306 - Bomby, granáty, torpéda, miny, střely a podobná válečná munice; náboje a jiné střelivo; jejich části; 9307 - Meče, šavle, bodáky, kopí apod.

Diskuse byly strukturovány kolem **čtyř hlavních témat**: relevance vybraných sektorových priorit, konkrétní typy projektů s krátkodobým a střednědobým realizačním potenciálem, hlavní bariéry zapojení českých subjektů a vhodnost stávajících či navrhovaných nástrojů podpory. Zvláštní pozornost byla věnována financování a pojištění rizik, přípravě projektů pro mezinárodní finanční instituce, koordinaci mezi českými a ukrajinskými partnery a možností lepšího propojení firem s veřejnými institucemi a zadavateli.

Podněty získané během kulatých stolů byly využity k ověření a zpřesnění závěrů studie, zejména v části věnované nástrojům podpory pro prioritní sektory (kapitola 3). Na jejich základě byly některé návrhy upraveny tak, aby lépe navazovaly na již existující programy a instituce, odpovídaly reálným potřebám firem a byly prakticky využitelné při přípravě a realizaci konkrétních česko-ukrajinských projektů.

2.2 Sektory zahrnuté do výběru

Tato část zahrnuje všechny sektory, které byly zmíněny během rozhovorů. Na základě výše popsané metodiky byly vybrány sektory s největším potenciálem pro česko-ukrajinskou spolupráci. Pro lepší přehlednost a možnost srovnání jsou klíčová zjištění shrnuta v tabulkách.

Pro obecný kontext jsou v tabulce 2.3 uvedena základní data o obchodních tocích. Z těchto dat je patrné **zrychlení česko-ukrajinského obchodu po vstupu DCFTA v platnost**. Na straně vývozu se CAGR českého vývozu na Ukrajinu zvýšil z 4,6 % na 13 %, zatímco **vývoz EU roste ještě rychleji**, z 6,4 % na 19,1 %. Dovoz do České republiky z Ukrajiny rovněž zrychlil z 4,7 % na 10,9 %, avšak opět pod úroveň posunu EU, kde došlo ke zvýšení z 6,5 % na 17,1 %.

Z hlediska relativního postavení v rámci EU čeští vývozci mírně zvýšili svůj podíl na vývozu EU na Ukrajinu (z 4,4 % na 5,1 %), zatímco podíl Česka na dovozu EU klesl (z 5,6 % na 4,9 %). Je rovněž třeba poznamenat, že vývoz zbraní není v těchto statistikách plně zahrnut, což může vést k podhodnocení celkových obchodních toků v tomto segmentu (konkrétní výše obchodních toků je uvedena v grafech 1.7 a 1.8). Obecně lze konstatovat, že snížení cel a regulační sblížování v rámci DCFTA českým firmám prospívaly, avšak partneři z ostatních členských států EU expandovali rychleji. Nárůst podílu na vývozu při současném poklesu podílu na dovozu naznačuje, že čeští dodavatelé mají na ukrajinském trhu určitou konkurenční pozici, zatímco ostatní evropská centra získala větší část ukrajinských dodávek.

Tabulka 2.3. Roční míra růstu bilaterálních obchodních toků mezi Českem a Ukrajinou v období před a po DCFTA

Ukazatel	Období	Obchodní toky			
		Vývoz na Ukrajinu		Dovoz z Ukrajiny	
		Česko	Evropská unie	Česko	Evropská unie
CAGR (průměrná roční míra růstu)	2004-2015	4,6	6,4	4,7	6,5
	2016-2024	13,0	19,1	10,9	17,1
	Změna, p. b.	+8,4	+12,7	+6,2	+10,6
Průměrný podíl České republiky na obchodních tocích EU	2004-2015	4,4	X	5,6	X
	2016-2024	5,1	X	4,9	X
	Změna, p. b.	+0,7	X	-0,7	X

Zdroj: vlastní výpočty na základě dat Eurostatu (2025)

Další výběr perspektivních sektorů spolupráce vychází z nástroje **Export Potential Map**. Doporučujeme soustředit úsilí především do oblastí, kde jsou české komparativní výhody nejvýraznější, a systematicky v nich propojovat export technologií a služeb s dlouhodobými servisními a údržbovými balíčky. Cílem je jednak stabilizovat a posilovat český tržní podíl, jednak snižovat dovozní mezeru tím, že se do hodnotových řetězců českých firem cíleně zapojí ukrajinské zdroje a kapacity, které je vhodně doplňují.

2.2.1 Klíčové příležitosti a bariéry česko-ukrajinské hospodářské spolupráce

České společnosti vykazují na ukrajinském trhu několik strukturálních výhod:

- **Vládní podpora ze strany Česka** (široce pokrývající hospodářskou a humanitární spolupráci, koordinaci obranných dodávek financovaných dárce a pomoc uprchlíkům) vytvořila vzájemnou důvěryhodnost.

- **Kulturní blízkost a rozšířené znalosti ruštiny a ukrajinštiny** mezi českými manažery usnadňují vyjednávání, zapojení zainteresovaných stran a realizaci projektů.
- **Ve srovnání s jinými zeměmi si české firmy udržují fyzickou přítomnost na místě, včetně oblastí s vyšším rizikem**, což umožňuje rychlejší uvedení do provozu, řešení problémů a předání projektů než u konkurentů působících převážně na dálku.
- Z technologického hlediska disponují čeští dodavatelé uznávanými **silnými stránkami v oblasti systémové integrace: dokážou propojovat starší (sovětské) technologie s moderními západními řešeními**, realizovat modulární modernizace a poskytovat robustní služby údržby a modernizace, které udržují provoz i v omezených podmínkách.
- Z organizačního hlediska **české firmy často fungují prostřednictvím česko-ukrajinských konsorcií**, nasazují bilingvní týmy, zajišťují školení přímo v zemi a mají praktickou zkušenost se systémem Prozorro a obecně se zadávacími procesy.
- **Geografická blízkost** přes Slovensko a Polsko zkracuje logistické lhůty, zatímco dlouhodobé mezilidské vazby (včetně vazeb diaspory) podporují obsazování pracovních pozic a budování důvěry.
- České firmy obvykle nabízejí **konkurenceschopnější ceny** než velcí západní dodavatelé, přičemž si zachovávají spolehlivost - zejména u středně velkých technicky náročných výrobků a služeb. Tato kombinace je předurčuje k roli vhodných partnerů pro obnovu a modernizaci Ukrajiny.

Na základě polostrukturovaných rozhovorů a následných kulatých stolů byla identifikována řada výzev, jimž české společnosti čelí při působení na Ukrajině. **Většina bariér je společná napříč sektory a je shrnuta v tabulce 2.4.**

Tabulka 2.4. Hlavní bariéry a zmírňující opatření pro české společnosti na Ukrajině

Oblast	Hlavní bariéry	Dopad na firmy	Zmírňující opatření
1. Regulace, normy, certifikace	• Nejednoznačný právní výklad a časté regulatorní změny	Zpoždění, nejistota, vyšší transakční náklady	Předběžná klasifikace produktů, právní stanovisko, šablony souladu s normami, průběžné sledování změn pravidel
	• Neúplná harmonizace s EU; ACAA není uzavřena		
	• Slabé vymáhání práv duševního vlastnictví a licenční spory		
	• Ani již přijatá nebo sbližovaná pravidla nejsou vždy jednotně uplatňována v praxi		
	• Klasifikace a licencování zboží dvojího užití u vybraných položek		
2. Administrativa a správa	• Nejasná pravidla pro zahraniční subjekty	Delší vstup na trh, vyšší náklady a riziko chyb; obtížnější zajištění následného servisu	Prověření místního partnera, podpora CzechTrade, mapování místních postupů a budování servisní sítě
	• Regionální rozdíly ve výkladu a aplikaci pravidel ze strany úřadů		
	• Nutnost důvěryhodného místního partnera a servisního zázemí		
3. Veřejné zakázky, preference domácích subjektů a korupce	• Korupční rizika a neformální zprostředkovatelé	Znevýhodnění zahraničních firem, reputační riziko a ztráta tendrů	Prověření partnerů, transparentní dokumentace, česko-ukrajinská konsorcia a společné podniky
	• Nejednotné využívání systému Prozorro		
	• Slabý monitoring plnění smluv		
	• Preference domácích dodavatelů a lokální výroby		
4. Makroekonomická situace a bezpečnost	• Kurzová volatilita a inflace	Vyšší náklady, nejistá návratnost a přerušení projektů	Kurzové zajištění, bezpečnostní plány, fázování investic a plány kontinuity provozu
	• Válečná a bezpečnostní rizika		
	• Nepravidelný harmonogram výzev k obnově		
	• Riziko přerušení provozu a evakuace týmů		
5. Trh práce a HR	• Nedostatek pracovní síly a odliv odborníků	Kapacitní omezení, nedostatek servisních týmů, delší náběh projektů a vyšší školicí náklady	Školení a rekvalifikace, hybridní česko-ukrajinské týmy a podpora návratu vyškolených pracovníků
	• Mobilizace a omezená mobilita pracovníků		
	• Neformální zaměstnávání a šedá ekonomika		
	• Obtížné školení pracovníků v Česku		
	• Nejistota ohledně návratu specialistů na Ukrajinu		
6. Dodavatelské řetězce a logistika	• Přerušení dodávek; častá zpoždění	Vyšší logistické náklady, opožděné dodávky a komplikovaný servis	Zkušený speditér, alternativní trasy, pilotní zásilky a předběžná celní klasifikace
	• Celní bariéry a rozdílné výklady klasifikace zboží		
	• Omezení vnitrostátní přepravy zahraničními dopravci		
	• Dlouhé čekání na hranicích		
	• Nedostatek překládkových kapacit		

7. Finance, platby a pojištění	• Omezení bankovních převodů a záruk	Vyšší náklady kapitálu, omezené vysílání odborníků a nízká realizovatelnost projektů	Záruky NRB a EGAP, pojistný produkt pro pracovníky a specializovaná podpora SME při jednání s IFI
	• Obtížná repatriace kapitálu z UA; drahé úvěry a nedostatek investičního financování		
	• Omezené krytí válečných rizik, majetku a nákladu		
	• Nedostupné pojištění pracovníků vysílaných na Ukrajinu		
	• Obtížný přístup SME k IFI a Ukraine Facility		
8. Koordinace a priority UA	• Nedostatečná koordinace ukrajinských institucí	Změny zadání, zpoždění projektů a obtížné hledání odpovědného partnera	Jasná kontaktní místa, písemné zadání, rozdělení odpovědností a pravidelná koordinace
	• Nejasné nebo proměnlivé priority		
	• Nedostatečně specifikovaná poptávka		
	• Časté personální změny		
	• Nejasné rozdělení odpovědností		
9. Jazyk, vztahy a reputace	• Omezená znalost angličtiny na některých úrovních	Komunikační problémy, delší jednání a ztracené obchodní příležitosti	Bilingvní týmy, tlumočení, místní zastoupení a systematická následná práce s kontakty
	• Vysoký význam osobních vazeb a místních zprostředkovatelů		
	• Kulturní rozdíly v obchodním jednání		
	• Obtížné dotažení kontaktů do konkrétních projektů		
	• Reputační rizika působení ve válečném prostředí		
10. Mezinárodní konkurence	• Silná cenová konkurence zahraničních firem	Ztráta tendrů, tlak na marže a slabší pozice českých SME	Finanční a pojistné balíčky, aktivní ekonomická diplomacie, konsorcia a diferenciacie kvalitou a servisem
	• Rozsáhlejší finanční, pojistná a diplomatická podpora konkurentů		
	• Silnější pozice velkých mezinárodních dodavatelů		
11. Kapacity a koordinace podpory na české straně	• Omezené kapacity podpůrných institucí	Nevyužití příležitosti, zvýhodnění velkých podniků a omezená schopnost připravovat komplexní projekty	Stabilní financování programů, sektorová kontaktní místa, včasné informace a podpora konsorcií prostřednictvím asociací
	• Roztříštěné a pozdě poskytované informace		
	• Slabá tvorba českých konsorcií		
	• Omezené kapacity SME sledovat zakázky a podpůrné nástroje		

2.2.2 Popis sektorů a důvody jejich výběru

V níže uvedené tabulce shrnujeme všechny sektory, včetně obchodního a investičního potenciálu, příležitostí a bariér, jakož i klíčových aktérů. Vybrané sektory jsou podrobně popsány v části 2.3.

Tabulka 2.5. Přehled sektorů: dopad války, obchod, investiční potenciál, příležitosti, bariéry, klíčoví aktéři

Sektor	Počet respondentů označujících sektor za prioritní	Dopad války	Obchod	Investiční potenciál	Příležitosti	Bariéry	Klíčoví aktéři
Energetika	37	- Rozsáhlé poškození infrastruktury, vyžadující decentralizaci a obnovu - Odklon od Ruska; rozvoj kogenerace (CHP) a flexibilních zdrojů - Celkové potřeby obnovy se odhadují přibližně na 62,7 mld. EUR	Nevyužitý exportní potenciál České republiky činí přibližně 145,2 mil. EUR (především elektrická energie, izolační součásti pro elektrické účely a elektrické vodiče)	Potenciál pro velké projekty; silná mezinárodní a unijní i humanitární podpora	- Kritická infrastruktura s kontinuální poptávkou - Decentralizace a obnova poškozené infrastruktury - Nahrazení ruských vstupů; silná podpora EU a mezinárodního společenství - Budování sítí, OZE a akumulace (včetně vodíku; ENTSO-E / SMR)	- Certifikace a celní postupy; nedostatek kvalifikovaných servisních pracovníků - Omezené financování a pojištění válečných rizik, včetně vysílaných pracovníků - Preference domácích subjektů a omezený přístup zahraničních firem k některým programům - Potřeba důvěryhodného místního partnera - Silná mezinárodní konkurence a kapacitní omezení českých firem	- UA: Ministerstvo energetiky; Ukrenergo; Naftogaz / GTSOU; DTEK - CZ: MPO; ČEZ / ČEZ ESCO; ČEPS; MND
ICT a digitalizace	23	- Mobilizace pracovní síly a relokace - Kybernetické hrozby; potenciální expozice datových center vůči útokům - Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce jsou odhadovány na 5,4 mld. EUR	- Celkový export ICT z Ukrajiny ≈ 5,9 mld. EUR - Český export (2023) = 39,7 mil. EUR - Nevyužitý exportní potenciál České republiky činí přibližně 6,8 mil. EUR (automatické stroje na zpracování dat) - Export Ukrajiny (2023) = 1,9 mil. EUR	- Potenciál přilákat ukrajinské start-upy do České republiky - Společné česko-ukrajinské kybernetické laboratoře; malá edge datová centra (EDC) na západě Ukrajiny	- ICT specializace, silné IT clustery a kvalifikovaná pracovní síla - Vysoká úroveň digitalizace na Ukrajině - Některé firmy byly dočasně relokovány do sousedních zemí; Česko může přitahovat start-upy - Masový trh i sektorové specializace; vazby na obranu/kyberbezpečnost; chytrá města; cloud, AI, datová centra, fintech, e-commerce	- Přeshraniční platby a vymáhání práva - Nedostatek pracovní síly v důsledku mobilizace a odlivu odborníků - Vyšší mzdová očekávání a konkurence třetích zemí o pracovní sílu - Nejasné formulovaná poptávka a slabá koordinace společných projektů - Exportní a bezpečnostní omezení u technologií dvojího užití	- UA: Ministerstvo digitální transformace; Diia / Diia.City; SSSCIP - CZ: DIA; NÚKIB; NAKIT
Zemědělství a potravinářská výroba	29	≈ 8 % zemědělské půdy ztraceno, kontaminace minami - Menší trh a nižší kupní síla - Nižší produkce a dostupnost vstupů - Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce jsou odhadovány na 51,3 mld. EUR	- Český export (2023) = 74,7 mil. EUR - Nevyužitý exportní potenciál České republiky činí přibližně 69,4 mil. EUR - Export Ukrajiny (2023) = 123,5 mil. EUR	- Potravinářské výrobní linky na západě Ukrajiny (olejnin, obiloviny, mlékárství); cold-chain huby - Společné podniky (JV) ve veterinárně-farmaceutickém oblasti (CZ ↔ UA)	- Ukrajina je zemědělskou velmocí i bez dotací - Agroholdingy fungují i během války (příjmy z exportu v EUR) - Potenciál pro rozšíření potravinářského zpracování (export českých strojů) - Spolupráce univerzit	- Certifikační, veterinární a fytosanitární požadavky; nejednotná aplikace pravidel - Korupce a slabé vymáhání práva - Potřeba místního dealera a servisního zázemí - Nejasné financování a obtížný přístup SME k nástrojům IFI - Nákladná logistika a nižší kupní síla ukrajinských zákazníků	- UA: Ministerstvo agrární politiky; Státní služba pro bezpečnost potravin; agroholding MHP - CZ: MZE; Agromino
Doprava a infrastruktura	15	- Poškozená infrastruktura - Železnice jako páteř dopravy při uzavřeném vzdušném prostoru - Dlouhé fronty na hranicích; omezení pojištění válečných rizik - Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce jsou odhadovány na 71,7 mld. EUR	- Český export (2023) = 129,7 mil. EUR - Nevyužitý exportní potenciál České republiky činí přibližně 278,4 mil. EUR (především motorová vozidla a jejich díly) - Export Ukrajiny (2023) = 16,8 mil. EUR	- Modernizace železnic - Intermodální terminály v pohraničních regionech	- Kritická infrastruktura - Interoperabilita železnic a rozchodu - Prodloužení 2-3 koridorů TEN-T na Ukrajinu; projekty železnic financované EBRD - Dodávky pro kyjevské metro; obnova letišť / řízení letového provozu (ATC) - Logistické parky a multimodální uzly	- Omezené financování a pojištění válečných rizik - Dlouhé čekací doby na hranicích a složitá logistika - Odlisný železniční rozchod a nedokončená implementace acquis EU - Potřeba místního partnera a požadavky na lokalizaci - Silná zahraniční konkurence a omezené kapacity českých SME	- UA: Ministerstvo infrastruktury (obnova / infrastruktura); Ukrzaliznytsia; Ukravtodor - CZ: MD ČR; ČD Cargo; Škoda Transportation
Zdravotnictví	14	- Poškozené nemocnice a zdravotnické vybavení; přesuny zdravotnického personálu - Zvýšená potřeba zdravotní péče v důsledku válečných zranění a potřeb v oblasti duševního zdraví - Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce se odhadují na 17,9 mld. EUR a obnova poskytování služeb na 6,5 mld. EUR	- Český export (2023) = 15,3 mil. EUR - Nevyužitý exportní potenciál České republiky činí přibližně 30,5 mil. EUR (farmaceutické komponenty) - Export Ukrajiny (2023) = 0,28 mil. EUR	- Program rehabilitace - Pilotní projekty telemedicíny	- Kritická infrastruktura s vyšším objemem financování; překryv s humanitární pomocí - Využití národních a mezinárodních programů - Rekonstrukce a modernizace; lázeňská péče; psychologická podpora	- Omezené a nestabilní financování projektů - Obtížný přístup SME k dotační a institucionální podpoře - Cenová konkurence levných dovozů a necertifikovaných výrobků - Absence povinného zdravotního pojištění a omezená kupní síla zdravotnických zařízení	- UA: Ministerstvo zdravotnictví; NHSU - CZ: MZ ČR; Linet; BMT

Sektor	Počet respondentů označujících sektor za prioritní	Dopad války	Obchod	Investiční potenciál	Příležitosti	Bariéry	Klíčoví aktéři
						Nedostatečná koordinace zdravotnických projektů na ukrajinské straně	
Obranný průmysl	12	- Válečný nárůst poptávky po UAV/EW a municí - Klasifikované zadávání zakázek; disperzní výroba	- Masivní nárůst exportů z České republiky na Ukrajinu - Český export (2024) = 1,4 mld. EUR - Export Ukrajiny (2023) = 2,1 mil. EUR (bez položek dvojího užití a na základě dostupných dat)	- Rozšiřování kapacit výrobních linek munice - Společná montáž UAV a centra MRO (CZ ↔ UA)	- Vstupy pro municí, náhradní díly, MRO sady pro systémy starší generace i západní systémy - Spolupráce ve výzkumu a vývoji a ve výrobě, letectví a kosmický průmysl - Testovací prostředí; rychlá inovace dronů - Přelivy do civilních sektorů (pokročilé materiály)	- Omezené bankovní a investiční financování - Režimy exportních licencí a klasifikované zadávání zakázek - Dominance státních kanálů a preference domácí výroby - Nejistota struktury poptávky po skončení horké fáze války - Omezené kapacity SME sledovat zakázky a podpůrné programy - Nedostatečná spolupráce českých firem při vytváření konsorcií	- UA: Ministerstvo obrany; Ukroboronprom; MinStrategProm - CZ: MO ČR, AMOS; CSG; Colt CZ
Strojírenství	12	- Poškozená průmyslová aktiva vytvářejí poptávku po náhradních výrobních linkách - Nárůst poptávky po údržbě a retrofitových řešeních	- Český export zahrnuje CNC stroje, kompresory, čerpadla a ventily - Nevyužitý exportní potenciál České republiky je popsán v rámci sektorů dopravy a energetiky	Servisní a retrofitová centra	- Silná poptávka vyplývající z obnovy výrobních kapacit a obranné výroby - Ukrajinské strojírenské know-how, odborníci a univerzity - Automatizace a robotizace v důsledku nedostatku pracovní síly; vysoké exporty strojírenských výrobků	- Konkurence ze strany Číny - Existenciální rizika pro stávající ukrajinské firmy	- UA: Ukrainian Energy Machines; Motor Sich; Yuzhmash - CZ: TOS Varnsdorf; Doosan Škoda Power; Škoda JS
Těžební průmysl	10	- Omezený přístup k ložiskům v konfliktních oblastech - Poškozené inženýrské sítě v blízkosti těžebních lokalit	- Vývoz kritických surovin do České republiky / EU - Nevyužitý exportní potenciál České republiky činí přibližně 51 mil. EUR (železné kovy, neželezné kovy, nerosty) - Český export (2023) = 15,4 mil. EUR (nerostné produkty) - Export Ukrajiny (2023) = 1,1 mil. EUR (nerostné produkty)	- Společné geologické mapování - Pilotní jednotky na zpracování nerostů	- Snížení závislosti na Číně v oblasti kritických surovin - Dovoz těžebních strojů a bezpečnostních systémů z ČR - Vazby na jadernou energetiku	- Nezmapovaná / nedostatečně využívaná ložiska - Problémy v oblasti správy a transparentnosti - Nejistoty kolem USA-UA dohody	- UA: Ministerstvo energetiky; Naftogaz; Energoatom - CZ: MPO; ČEZ; MND
Vodní hospodářství	9	- Poškozená infrastruktura; tlak na rychlé opravy - Celkové náklady na škody v sektoru se odhadují na 4,3 mld. EUR	Český export: čerpadla, membrány, potrubní systémy	Modernizace malých a středních čistíren odpadních vod (ČOV)	- Poškozená infrastruktura, vyšší náklady rizik; tlak na rychlou realizaci - ČOV, úpravní vody, sanace a odpady - Zahraniční pomoc v oblasti vody a sanitace; humanitární programy	- Požadavky na certifikaci; složitější platební mechanismy - Obtížné školení ukrajinského personálu v ČR i na místě	- UA: Státní agentura vodních zdrojů; Agentura pro obnovu; Kyivvodokanal - CZ: MŽP; Dekonta
Stavebnictví	9	- Zničené a silně poškozené budovy - Zaměření na kritické opravy (mosty, bydlení, inženýrské sítě)	Český export prefabrikovaných modulů	Konsorcia pro mosty, kliniky a školy	Výstavba mostů, rekonstrukce bydlení, sociální infrastruktura	- Zpoždění v povolenacích řízeních, volatilita cen materiálů, pojistné mezery - Požadavky na místní obsah, přerušovaný přístup na staveniště - Nedostatek pracovní síly	UA: Státní agentura pro obnovu; Ukravtodor
Chemický průmysl	4	Narušení logistiky vstupních surovin a energetiky	- Exporty meziproduktů pro hnojiva - Český export (2023) = 173,4 mil. EUR - Nevyužitý exportní potenciál ČR = 101,7 mil. EUR (zejména guma a plasty) - Export Ukrajiny (2023) = 31,4 mil. EUR	Linky na míchání a balení hnojiv	- Zpracování hnojiv; vazby na zemědělství - Budování domácích kapacit	- Historická dovozní závislost (RU/BY) nyní přesouvána na TR/EU - Potřeba investic do surovinové základny a logistiky	UA: Odessa Port Plant; Rivneazot
Automobilový průmysl	3	- Přerušení výroby a selektivní relokační - Zastavení exportů do Ruska, nižší domácí kupní síla	- Český export kabelových svazků, karosářských dílů, brzdových a podvozkových komponent - Ukrajinský export kabelových svazků - Nevyužitý exportní potenciál ČR popsán v rámci sektoru dopravy	Závody na výrobu kabelových svazků na západě Ukrajiny	- Výroba kabelových svazků - Přítomnost Škoda (licence Eurocar)	- Měnící se / nejednoznačná pravidla; šedé dovozy - Nízká domácí poptávka, konkurence z Číny	UA: Eurocar (licence Škoda); Leoni

Sektor	Počet respondentů označujících sektor za prioritní	Dopad války	Obchod	Investiční potenciál	Příležitosti	Bariéry	Klíčoví aktéři
Odpadové hospodářství	2	- Masivní objemy sutí; nebezpečné odpady po úderech; narušené sběrné trasy - Celkové škody v sektoru komunálních služeb se odhadují na 2,6 mld. EUR	Český export mobilních drtičů/třidičů, štěpkovačů, dekontaminačních jednotek	- Malé bioplynové jednotky - Skladování a zpracování nebezpečných odpadů	- Nakládání se sutí, recyklace, energetické využití odpadu, bioplyn - Dodávky z ČR: třídící linky, drtiče, mobilní drtiče	- Omezené finance na straně UA zákazníků; logistika; platby - Vymáhání práva; korupce	UA: Ministerstvo ochrany životního prostředí; Kyivkomunservice
Cestovní ruch	1	- Mezinárodní příjezdy se propadly; domácí cestování je omezené - Ohrožení památkových objektů - Celkové škody v sektoru byly odhadnuty na 3,8 mld. EUR	Česko může exportovat vybavení pro pohostinství a ICT řešení (rezervační systémy / CRM)	- Projekty obnovy lázeňství - Modernizace hotelů na západě Ukrajiny	- Příprava na poválečnou obnovu; přilákání investic - Zvyšování kvality služeb a tvorba pracovních míst	Vnímání bezpečnosti, pojištění, obnova letecké konektivity	UA: Státní agentura pro rozvoj cestovního ruchu; DMO Kyjev / Lvov
Elektrotechnický průmysl	1	- Zranitelnost dodavatelských řetězců u komponent - Dovozní závislost; zpoždění na celnicích	Český export senzorů, optiky a metrologie	Společné podniky (JV) v projektech UAV	- Poptávka ze strany UAV, komunikací, senzorů a výkonové elektroniky - Elektronika dvojího užití, opravárenské ekosystémy	Nedostatek komponent, certifikace, soulad s režimem exportních kontrol	UA: Ministerstvo digitální transformace; Ukrspesystems
Dřevozpracující průmysl / nábytkářství	1	Narušení lesního hospodářství v některých regionech; dopravní úzká místa zvyšují náklady	- Export Ukrajiny panelů a polotovárů - Český export dřevozpracujících strojů a kování - Český export (2023) = 45,8 mil. EUR - Nevyužitý exportní potenciál ČR ≈ 23,1 mil. EUR (především papírenské výrobky) - Export Ukrajiny (2023) = 50,8 mil. EUR	Modernizace pil a sušáren	- Sladování s požadavky EU na udržitelnost (certifikace EUDR) - Prefabrikované prvky pro obnovu	- Certifikace původu, logistika - Omezení logistiky a financování ve vysoce rizikových regionech	UA: Státní agentura lesních zdrojů; UAFM
Ostatní zpracovatelský průmysl	2	Výpadky elektriny, mobilizace pracovní síly a logistická zpoždění snižují průchodnost výroby		Průmyslové parky	- Lokalizace výroby s vyšší přidanou hodnotou - Umístění více znečišťujících odvětví (nižší environmentální standardy) - Česko-ukrajinská konsorcia	- Nedostatek pracovní síly; růst mezd; vyšší logistické náklady - Válečné daňové zatížení; relativně menší trh (~33 mil.) - Potřeba větší otevřenosti vůči PZI (FDI)	UA: UkraineInvest; UCCI

Na základě našeho bodového hodnocení jsme vybrali šest sektorů, které se jeví jako nejperspektivnější pro česko-ukrajinskou spolupráci. Níže je zdůvodněn jejich výběr:

Energetika

Válečné škody a odklon od Ruska činí z energetiky nejvyšší prioritu obnovy, charakterizovanou kontinuální poptávkou a silnou podporou ze strany mezinárodních finančních institucí (IFI) a donorů EU. Projekty v oblasti kogenerace (CHP), centrálního zásobování teplem, odolnosti sítí, akumulace energie a obnovitelných zdrojů lze strukturovat jako balíčky EPC + O&M s kombinovaným financováním, což odpovídá oblastem, ve kterých mají české firmy silné kompetence (modulární zdroje, know-how ESCO, síťová zařízení, řídicí systémy). **Decentralizovaná řešení snižují bezpečnostní rizika a umožňují rychlou realizaci na úrovni obcí a průmyslových provozů.** Dlouhodobější varianty (modernizace pro synchronizaci s ENTSO-E, vodíkové koridory, případně malé modulární reaktory - SMR) vytvářejí víceleté projektové rámce. Rizika (povolání, certifikace, kurzová a pojistná rizika) jsou zvládnutelná prostřednictvím zajištění a dalších nástrojů.

Doprava a infrastruktura

Doprava představuje **páteř celé ekonomiky i exportní logistiky v rámci tras solidarity.** Při uzavřeném vzdušném prostoru dominuje železniční doprava; interoperabilita a integrace do TEN-T generují rozsáhlé, financovatelné projekty se silnými multiplikačními efekty. České kapacity v oblasti kolejových vozidel, zabezpečovací techniky, ocelových výrobků a logistických IT řešení dobře odpovídají potřebám spojeným s přechodem rozchodu, terminály, depy a hraničními přechody. Dostupnost nástrojů CEF a Ukraine Facility zvyšuje proveditelnost projektů, zatímco modely PPP/společných podniků (JV) umožňují zapojení místní přidané hodnoty. Ve srovnání s jinými fixními aktivy dosahují železniční projekty vyššího hodnocení z hlediska připravenosti donorů a transparentnosti.

ICT a digitalizace

Silná IT základna Ukrajiny a pokročilé e-governmentové systémy se doplňují s českými silnými stránkami v oblasti bezpečnostní infrastruktury, datových center, cloudu a kybernetické ochrany. Tento sektor nabízí vysokou přidanou hodnotu při relativně nízkém fyzickém riziku a krátkých dodacích cyklech. Zároveň tvoří průřezovou podporu všech ostatních priorit (energetika, doprava, zdravotnictví, obrana) prostřednictvím bezpečné komunikace, integrace OT/IT a datových platforem. Modely spolupráce (near-shore poskytování služeb, společné laboratoře, služby SOC) jsou dobře škálovatelné a atraktivní pro relokační start-upů. Hlavní omezení (platby, exportní kontroly u vybraných položek, konkurence na trhu práce) jsou ve srovnání s průmyslem relativně mírná.

Zemědělství a potravinářská výroba

Navzdory ztrátám půdy a zaminování zůstává **Ukrajina zemědělskou velmocí.** Perspektiva obnovy spočívá v posunu v rámci hodnotového řetězce- od vývozu surovin k jejich zpracování. Česká republika má osvědčenou nabídku v oblasti zemědělské techniky, posklizňových technologií, veterinárních léčiv a potravinářských výrobních linek; tato řešení jsou modulární, financovatelná a postupně lokalizovatelná. Sektor vykazuje vysoké hodnocení z hlediska poptávky i české komparativní výhody, s širokými možnostmi zapojení dárců (FAO, rozvojové banky). Veterinární

a certifikační otázky a logistika zvyšují náklady, avšak jsou řešitelné prostřednictvím technické asistence a fázovaných investic.

Zdravotnictví a zdravotnické technologie

Nemocnice a zdravotnické vybavení byly poškozeny; **potřeby jsou bezprostřední a překrývají se s humanitárním financováním**. České firmy mají silné reference (lůžka, sterilizace, medicínální plyny, zdravotnické přístroje) a projekty (rekonstrukce nemocnic, primární péče, telemedicína) mohou být financovány prostřednictvím rozvojových programů a nástroje Ukraine Facility. Realizační rizika jsou nižší než v těžkém průmyslu; lze systematicky zapojit místní vstupy a školení. Ve srovnání se sektory, jako jsou chemický či těžební průmysl, nabízí zdravotnictví rychlejší a „čistší“ realizaci s viditelným sociálním dopadem.

Obranný průmysl

Poptávka zůstává strukturálně vysoká a **kombinace českého know-how v oblasti platform starší generace, kapacit údržby, oprav a modernizace (MRO) a schopnosti plnit standardy NATO je výraznou konkurenční výhodou**. Společná výroba či montáž na Ukrajině (tam, kde je to proveditelné) a rozšiřování kapacit v Česku vytvářejí obousměrný transfer technologií a přelivy do oblastí materiálů, optiky a robotiky. Financování může využívat průmyslové nástroje EU (např. EDF/SAFE) a donorské záruky (viz část 3.3.6). Klíčová rizika (exportní licence, ochota bank financovat, vstupní úzká místa, jako je nitrocelulóza) jsou reálná, avšak zvládnutelná při koordinaci státu a diverzifikaci zdrojů.

Sektory, které nebyly zahrnuty do výběru:

- **Strojírenství:** Přestože existuje reálná poptávka po obnově výrobních linek a po dodatečných úpravách a automatizaci, jsou tyto projekty v praxi obtížně realizovatelné. Řada ukrajinských podniků funguje nepravidelně v důsledku výpadků elektřiny a nedostatku pracovní síly, což zpomaluje realizaci projektů. V současnosti se programy donorů a mezinárodních finančních institucí (IFI) soustředí především na veřejnou infrastrukturu v oblasti energetiky, vody, dopravy a zdravotnictví. Zároveň je strojírenská produkce, v níž má Česká republika exportní potenciál, integrována do prioritních sektorů (energetika, doprava, zemědělství a obrana), nikoli pojímána jako samostatný pilíř. Tento přístup odpovídá „doménovému přístupu“ Exportní strategie.
- **Těžební průmysl:** Projekty v těžebním průmyslu jsou kapitálově náročné a převážně dlouhodobé; navíc čelí řadě rizik v oblasti správy a ESG, včetně licenčních složitostí, vlastnictví půdy a environmentálních závazků, přičemž některá ložiska se nacházejí v blízkosti frontových linií. Možnosti pojištění jsou omezené a mezinárodní finanční instituce jsou opatrné vzhledem k vysoké nejistotě ohledně vývozních pravidel a cen komodit. Zároveň existuje konkurence z jiných regionů (USA, další státy EU). Z dlouhodobého hlediska je těžební průmysl strategicky významný, avšak krátkodobá rizika a komplikace snižují proveditelnost projektů. V současnosti se doporučuje zaměřit se na studie, geologické mapování a malé pilotní zpracovatelské technologie a větší investice plánovat až po stabilizaci situace.
- **Stavebnictví.** Tento sektor je zásadní, avšak nejlépe funguje jako podpůrný prvek v rámci projektů v energetice, dopravě, vodním hospodářství a zdravotnictví (např. výstavba mostů, nemocnic, dep, čištění odpadních vod), kde je financování jasnější. Samostatné stavební programy narážejí na významné překážky, včetně úzkých míst v povolenacích řízeních, volatility

cen vstupů, požadavků na místní obsah a přerušení přístupu na staveniště, přičemž obce často postrádají potřebné spolufinancování.

- **Chemický průmysl** je zatížen vyššími riziky v oblasti dostupnosti a cen vstupních surovin a energetické náročnosti, stejně jako zvýšenou nejistotou v logistice a přepravních trasách. Zároveň vyžaduje stabilní regulatorní a institucionální prostředí (včetně povolovacích procesů, compliance a správy), a kvůli kapitálové náročnosti a dlouhým investičním cyklům se jeho přínosy obvykle projeví až v delším časovém horizontu.
- **Automobilový průmysl** čelí slabé domácí poptávce, šedým dovozům a silné asijské konkurenci; příležitosti jsou spíše okrajové (kabelové svazky, subdodávky).
- **Vodní hospodářství a odpadové hospodářství** jsou klíčovými podpůrnými sektory, avšak proveditelnost projektů závisí na obecních financích a povolovacích procesech.
- **Cestovní ruch** je do značné míry otázkou poválečného období.

2.3 Prioritní sektory

2.3.1 Energetická spolupráce

2.3.1.1 Současný rozsah sektorových škod

Od února 2022 čelí energetický sektor Ukrajiny pokračujícím útokům a souvisejícím škodám, přičemž rozsáhlé údery na energetickou infrastrukturu a kybernetické útoky na energetické společnosti **narušily integrovaný systém výroby, přenosu a distribuce elektrické energie**. V roce 2024 došlo k dalším škodám v důsledku 13 masivních útoků a byly zaznamenány nové škody na infrastruktuře výroby elektřiny (zejména na flexibilních kapacitách, jako jsou tepelné elektrárny, velké vodní elektrárny a kombinované zdroje elektřiny a tepla - CHP), na provozovateli přenosové soustavy Ukrenergo a na provozovatelích distribučních soustav (Tabulka 2.6). V důsledku toho klesla dostupná instalovaná výrobní kapacita na 15 GW, což je výrazně pod zimní poptávku ve špičce (18-19 GW) (World Bank, 2025). Ukrajina tak může během topné sezóny čelit deficitu elektrické energie až 6 GW, v závislosti na počasí a dalších dopadech.

Tabulka 2.6. Poškození energetického systému Ukrajiny k prosinci 2025 (ve srovnání s rokem 2024)

Období	Výrobní segment	Přenosový segment	Distribuce elektřiny	Plynový sektor	Ropný sektor	Celkem
K prosinci 2024, mld. EUR	10,99	2,06	0,57	1,25	1,57	16,44
K prosinci 2025, mld. EUR	12,57	2,06	0,62	6,81*		21,95
Nárůst škod v roce 2025, mld. EUR (%)	+1,58 (+14,4 %)	-	+0,05 (+8,8 %)	+3,99* (+141,6 %)		+5,51 (+33,5 %)

Zdroj: World Bank (2025, 2026); Pozn.: Vypočítáno na základě celkových škod, jelikož Světová banka (2026) neposkytuje podrobné údaje o subsektoru plynu a ropy. Škody se geograficky soustřeďují v Záporožské, Charkovské, Kirovohradské, Dněpropetrovské, Doněcké a Odeské oblasti a také v Kyjevě a Kyjevské oblasti

Odhadované ztráty příjmů v sektorech výroby elektřiny, produkce plynu, tranzitu plynu, těžby uhlí a výroby topných olejů **k prosinci 2025 přesahují 80,2 mld. EUR** (66,8 mld. EUR v roce 2024). Tyto ztráty jsou způsobeny útoky na energetickou infrastrukturu, vysídlením obyvatelstva, hospodářským poklesem, nárůstem chudoby a sníženou mírou výběru plateb (zejména v oblastech blízko frontové linie). Dosud kvantifikované ztráty činí: elektroenergetika 40,1 mld. EUR, plynárenství 7,1 mld. EUR, ropné produkty 9,2 mld. EUR, uhlí 7,2 mld. EUR (World Bank, 2025).

Dopady na obyvatelstvo zahrnují okamžité výpadky dodávek elektřiny postihující přibližně 1,5 milionu osob (s narušením vytápění, dodávek vody a sanitace, veřejné dopravy, telekomunikací a zdravotních a vzdělávacích služeb) a také ztráty na životech a zranění odborníků, kdy energetičtí specialisté byli zabiti nebo zraněni při útocích na energetickou infrastrukturu.

2.3.1.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce

Zástupci České republiky a Ukrajiny podepsali v červenci 2024 v Praze **Memorandum o porozumění (MoU) o spolupráci v oblasti energetiky** (MPO, 2025), které identifikuje klíčové oblasti energetické spolupráce: energetickou bezpečnost, rozvoj obnovitelných zdrojů energie a vodíku,

modernizaci elektroenergetické infrastruktury, spolupráci v oblasti jaderné energetiky, rozvoj infrastruktury pro elektromobilitu a podporu skladování plynu a jeho těžby na Ukrajině.

Polostrukturované rozhovory a navazující kulatý stůl zaměřený na energetiku a ICT potvrdily řadu přetrvávajících bariér česko-ukrajinské spolupráce (viz tabulky 2.4 a 2.5). **Vedle celních kontrol, certifikačních požadavků a nedostatku kvalifikované pracovní síly byly zdůrazněny obtížná dostupnost financování a pojištění válečných rizik, včetně pojištění pracovníků vysílaných na Ukrajinu.** Pro vstup na trh a zajištění následného servisu je zároveň zpravidla nezbytný důvěryhodný místní partner. Realizaci projektů komplikuje také nejasně formulovaná či proměnlivá poptávka a nedostatečná koordinace na ukrajinské straně. České firmy dále čelí preferenční podpoře domácích subjektů a silné mezinárodní konkurenci, jejíž postavení posilují rozsáhlejší finanční, pojistné a diplomatické nástroje jednotlivých zemí. Kapacitní omezení českých firem, zejména malých a středních podniků, proto často vedou k jejich zapojení do velkých energetických projektů v roli subdodavatelů, nikoli hlavních dodavatelů.

2.3.1.3. Současná ekonomická aktivita v sektoru

Tento sektor se podílí 20,6 % na celkových tržbách 100 největších společností na Ukrajině. Ekonomická aktivita je soustředěna především ve městě Kyjev, Kyjevské oblasti, Dněpropetrovské oblasti a Lvovské oblasti. Tabulka 2.7 níže uvádí 10 největších společností podle tržeb v roce 2024 v tomto sektoru.

Tabulka 2.7. Deset největších společností podle tržeb v energetickém sektoru na Ukrajině v roce 2024

Poř.	Společnost	Poř.	Společnost
1	D.TRADING LLC	6	Private JSC "Ukrhydroenergo"
2	JSC "National Nuclear Energy Generating Company 'Energoatom'"	7	LLC "Dniprovski Enerhetychni Posluhy"
3	LLC "Gas Supply Company 'Naftogaz Trading'"	8	LLC "Kyivski Enerhetychni Posluhy"
4	Private JSC "National Power Company Ukrenergo"	9	JSC "DTEK Westenergy"
5	LLC "Gas Supply Company 'Naftogaz of Ukraine'"	10	Kyiv Regional Energy Supply Company

Zdroj: Opendatabot (2025)

Společně těchto 10 největších společností vygenerovalo v roce 2024 tržby ve výši 877 mld. UAH (cca. 5,6 mld. EUR), což představuje meziroční nárůst o 17,6 % ve srovnání s rokem 2023.

Pokud jde o české společnosti působící na Ukrajině v tomto sektoru, lze zmínit společnost **MND**, která těží plyn na západě Ukrajiny, vybudovala větrnou elektrárnu v Lvovské oblasti a plánuje další investice (KKCG, 2025). Společnosti **Tedom**, **Enkom** a **Gentec** vyvážejí na Ukrajinu kogenerační jednotky (CHP), které jsou využívány jako alternativy k poškozené centrální energetické síti (Ehl, 2024; ExportMag, 2025; GENTEC CHP, 2025). Společnost **RSJ** investuje do zařízení centrálního zásobování teplem (Krýžová, 2025). Mezi další společnosti působící v oblasti jaderné energetiky patří **Škoda JS** (viz níže) (Česká tisková kancelář, 2025).

2.3.1.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru

Exportní potenciál z České republiky na Ukrajinu

Tabulka 2.8 shrnuje české zboží s nejvyšším exportním potenciálem pro obnovu energetiky a teplárenství na Ukrajině na základě odhadů ITC Export Potential Map¹⁰.

¹⁰ Zeleně označené řádky značí položky s nejvyšším exportním potenciálem. Šedě označené řádky značí položky s vyčerpaným potenciálem

Tabulka 2.8. Exportní potenciál ČR u zboží souvisejícího s energetikou a vytápěním pro Ukrajinu (EUR)

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývající nevyužitý potenciál (sestupně)
271600 Elektrická energie	45,3 mil.	1,3 tis.	45,3 mil.
854720 Izolační armatury pro elektrické účely, z plastů	41,6 mil.	11,1 mil.	31,4 mil.
854442 Elektrické vodiče do 1 000 V, opatřené konektory	18,5 mil.	7,2 mil.	11,1 mil.
842123 Olejové a benzínové filtry pro spalovací motory	11,1 mil.	1,7 mil.	9,1 mil.
854320 Generátory elektrických signálů	9,1 mil.	83,1 tis.	9,1 mil.
854449 Elektrické vodiče do 1 000 V, bez konektorů	24,9 mil.	17,6 mil.	7,3 mil.
853669 Zástrčky a zásuvky do 1 kV	13,9 mil.	7,1 mil.	7,3 mil.
841330 Čerpadla pro pístové spalovací motory	7,7 mil.	851 tis.	6,7 mil.
84XXXa Vzduchová čerpadla a zařízení pro filtraci plynů	10,2 mil.	3,4 mil.	6,7 mil.
848180 Armatury pro potrubí	8,2 mil.	4,3 mil.	3,9 mil.
853620 Automatické jističe do 1 kV	7,5 mil.	3,6 mil.	3,9 mil.
850710 Startovací baterie	20,3 mil.	18,5 mil.	1,8 mil.
853690 Elektrická zařízení pro spojování obvodů do 1 kV	12 mil.	11,1 mil.	1,5 mil.
853890 Části určené pro přístroje položek HS 8535-8537, j. n.	11,1 mil.	10,2 mil.	764 tis.
850220 Generátorová soustrojí se zážehovým spalovacím motorem	14,8 mil.	42,5 mil.	-
853710 Přístroje pro elektrické řízení nebo rozvod do 1 kV	9,2 mil.	12,9 mil.	-
8507XX Elektrické akumulátory, j. n.	7,6 mil.	18,5 mil.	-

Zdroj: ITC Export Potential Map (CZ to UKR) (International Trade Center, 2025a)

Generátorová soustrojí se zážehovým spalovacím motorem (HS 850220), přístroje pro elektrické řízení a rozvod do 1 kV (HS 853710) a elektrické akumulátory, j. n. (HS 8507XX) vykazují celkově vysoký exportní potenciál, tento potenciál je však již plně realizován.

Importní potenciál Ukrajiny do České republiky

Tabulka 2.9 shrnuje ukrajinské zboží s nejvyšším exportním potenciálem do energetického sektoru České republiky na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.9. Exportní potenciál Ukrajiny u zboží souvisejícího s energetikou a vytápěním (energetika a vytápění - decentralizace, obnovitelné zdroje energie, chytré sítě, flexibilita), v EUR

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývající nevyužitý potenciál (sestupně)
854449 Elektrické vodiče do 1 000 V, bez konektorů	5,6 mil.	1,1 mil.	4,5 mil.
84XXXa Vzduchová čerpadla a zařízení pro filtraci plynů	4,2 mil.	1,7 mil.	2,6 mil.
853650 Spínače do 1 kV, j. n.	6,8 mil.	5,5 mil.	1,4 mil.
853710 Přístroje pro elektrické řízení a rozvod do 1 kV	12,0 mil.	12,0 mil.	147,8 tis.
854442 Elektrické vodiče do 1 000 V, opatřené konektory	5,7 mil.	20,3 mil.	-

Zdroj: ITC Export Potential Map (UKR to CZ) (International Trade Center, 2025b)

Elektrické vodiče do 1 000 V, opatřené konektory (HS 854442) vykazují celkově vysoký exportní potenciál, který je však již plně realizován.

2.3.1.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci

Česká exportní strategie vnímá energetiku jako jeden z pilířů otevřené strategické autonomie. Hlavní důraz je kladen na diverzifikaci zdrojů a zajištění bezpečnosti dodávek surovin a energií a podporu exportu chytrých energetických řešení (MPO, 2023), která mají potenciál zvýšit celkový příjem ekonomiky.

Energetická bezpečnost

Elektrické sítě Ukrajiny a Moldavska byly **úspěšně synchronizovány s kontinentální evropskou sítí dne 16. března 2022** (Nuclear Energy Agency, 2025). Obnova ukrajinské elektrické sítě a zvýšení její odolnosti vůči útokům představují nejvyšší prioritu. Česká republika dodala kogenerační jednotky (vysoce účinné zdroje kombinované výroby tepla a elektřiny) do regionů, jako jsou Charkovská a Dněpropetrovská oblast, které zajišťují dodávky elektřiny pro nemocnice a městské čtvrti s výkonem od 500 kW do 4-5 MW. Jednotky mohou být připojeny k síti a v případě potřeby vyšší kapacity lze instalovat více jednotek (Танасійчук, 2025).

Rozvoj obnovitelných zdrojů energie a vodíku

MoU zahrnuje spolupráci v oblasti obnovitelných zdrojů energie (např. větrná a solární energie) a vytvoření Středoevropského vodíkového koridoru z Ukrajiny do průmyslových regionů Německa přes Slovensko a Českou republiku (Central European Hydrogen Corridor, 2024).

Obrázek 2.1. Trasa plynovodu Středoevropského vodíkového koridoru (CEHC)

Zdroj: CEHC (Central European Hydrogen Corridor, 2024)

Tento plánovaný vodíkový plynovod má umožnit vývoz obnovitelného vodíku vyrobeného na Ukrajině do EU, čímž podpoří energetickou integraci Ukrajiny a zároveň posílí regionální energetickou bezpečnost. Česká republika aktivně jedná s Ukrajinou, Slovenskem a Německem o realizaci tohoto koridoru.

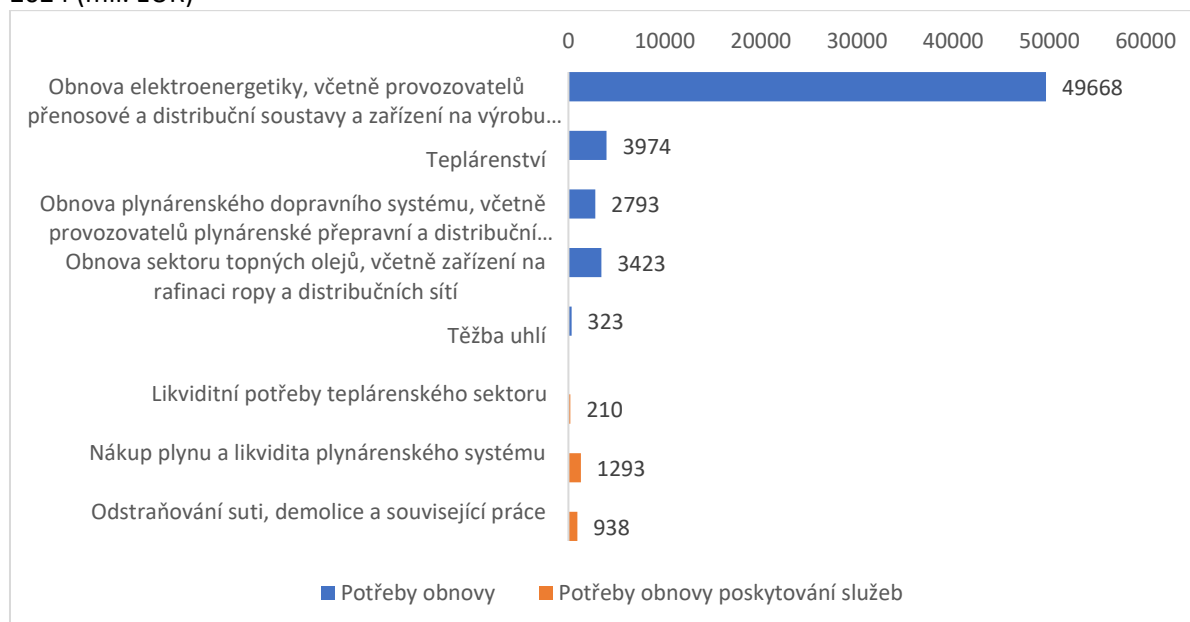
Společnost **Ukrhydroenergo** (největší výrobce elektřiny z vodních zdrojů na Ukrajině) v září 2024 zahájila zadávací řízení jak na ochranu nepoškozených vodních elektráren, tak na opravy poškozených zařízení, s celkovou hodnotou kontraktů 1,11 mld. UAH (přibližně 24 mil. EUR) (Volokita, 2024). To rovněž vytváří potenciál pro export českých strojírenských výrobků. Kromě toho existuje potenciál pro investice do obnovitelných zdrojů energie. Například společnost MND je již v oblasti obnovitelných zdrojů aktivní (viz výše).

Modernizace energetické infrastruktury

Opakovaně jsou hlášeny výskyty dronů a raket v blízkosti všech provozovaných jaderných elektráren (ChNPP, RNPP, SUNPP) a rovněž poškození objektů regulačních orgánů a výzkumných zařízení (Charkovský fyzikálně-technický institut, kanceláře SNRIU). Ukrajinská státní jaderná energetická společnost Energoatom v roce 2024 podepsala smlouvu v hodnotě 509 mil. UAH (přibližně 11,4 mil. EUR) na projektování a výstavbu ochranné konstrukce v jaderné elektrárně Rivne (RNPP) (Volokita, 2024).

V rámci nástroje EU Ukraine Facility existují dva programy určené pro Česko, které prostřednictvím Národní rozvojové banky a České rozvojové agentury poskytnou 4 mld. Kč, čímž zajistí dlouhodobou účast českých subjektů na obnově kritické infrastruktury a modernizaci nemocnic na Ukrajině (viz třetí kapitola). Celkové potřeby sektoru k prosinci 2024 jsou odhadovány na 62,6 mld. EUR (Obrázek 2.2).

Obrázek 2.2. Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce v energetickém sektoru Ukrajiny k 31. prosinci 2024 (mil. EUR)

Zdroj: World Bank, 2025

Spolupráce v oblasti jaderné energetiky

Jaderná elektrárna Chmelnyckyj (KhNPP) má dva reaktory v provozu a dva reaktory ve výstavbě. V listopadu 2025 musela KhNPP snížit výrobu elektřiny v důsledku nočních útoků na elektrické rozvodny a v říjnu ztratila přístup k jednomu z vnějších napájecích vedení v důsledku vojenských aktivit. Obdobná situace nastala také v jaderné elektrárně Rivne (RNPP).

Ukrajina i Česká republika **provozují jaderné reaktory sovětského typu a spolupráce v oblasti jaderné energetiky je součástí společné agendy**. V prosinci 2024 dodala společnost Škoda JS osm nových pohonů pro dva ze čtyř reaktorů VVER 440 v RNPP (Nuclear Energy Agency, 2025). Ukrajina usiluje o modernizaci infrastruktury a diverzifikaci zdrojů jaderného paliva.

Podpora skladování a těžby plynu na Ukrajině

V roce 2023 uskladnili zahraniční obchodníci v ukrajinských zásobnících přibližně 2,5 mld. m³ plynu, avšak v roce 2024 objemy klesly na zanedbatelnou úroveň. Státní provozovatel zásobníků plynu

UkrTransGaz plánuje i nadále lákat zahraniční subjekty k využívání rozsáhlé skladovací kapacity Ukrajiny, která nyní přesahuje 31 mld. m³ a je největší v Evropě (Elliott, 2025).

Česko podporuje Ukrajinu v zajišťování dodávek plynu a ropy z alternativních (neruských) zdrojů a v efektivnějším využití rozsáhlých ukrajinských kapacit pro skladování plynu. Podle MoU by spolupráce měla vést k dodávkám energetických materiálů, zejména kogeneračních jednotek (CHP) a dalších prvků energetické infrastruktury, a k realizaci společných projektů, včetně výstavby decentralizovaných systémů zásobování teplem a elektřinou a modernizace přenosových sítí (MPO, 2024).

Ekonomické přínosy česko-ukrajinské spolupráce v sektoru energetiky

Dodávky českých kogeneračních jednotek (CHP), prvků přenosové/distribuční infrastruktury a podpora decentralizovaných systémů tepla a elektřiny pomáhají stabilizovat dodávky v situaci deficitu až 6 GW v topné sezóně a snižují zranitelnost vůči útokům (včetně kybernetických). Rámec MoU (2024) otevírá poptávku po českých technologiích pro modernizaci sítě, záložní zdroje, komponenty elektroinstalací a vytápění; ITC Export Potential Map ukazuje významný nevyužitý exportní potenciál zejména u elektřiny (HS 2716), izolačních armatur, elektrických vodičů, zásuvek/jističů, armatur pro potrubí či generátorů. Vedle českého exportu existuje i exportní potenciál UA do ČR u vybraných komponent pro decentralizaci/OZE/chytré sítě (např. některé typy vodičů, spínačů a řídicích rozvaděčů), což zlepšuje dostupnost vstupů a může snižovat náklady dodavatelských řetězců.

České investice (např. těžba a skladování plynu, obnovitelné zdroje energie) **podporují obnovu a modernizaci ukrajinské ekonomiky, zároveň přinášejí českým subjektům stabilnější investiční příležitosti a kontrakty v sektoru s vysokým podílem na tržbách** (na UA 20,6 % u TOP 100 firem). Spolupráce na modernizaci sítě a na projektech typu Středoevropského vodíkového koridoru posiluje propojení UA-EU, diverzifikuje zdroje a přispívá k otevřené strategické autonomii ČR. Kooperace v jaderné energetice (včetně modernizace a diverzifikace paliva) a v chytrých energetických řešeních prohlubuje technologické know-how, vytváří kvalifikovaná pracovní místa a zvyšuje přidanou hodnotu v navazujících odvětvích (strojírenství, elektro, servis, engineering).

2.3.2. ICT, digitální spolupráce a telekomunikace

2.3.2.1. Současný rozsah sektorových škod

Celkový úhrn škod způsobených v telekomunikačním sektoru byl na konci roku 2025 odhadován na 2,2 mld. EUR (World Bank, 2026), což je ve srovnání s 2,1 mld. EUR z prosince 2024 o 5 % více (World Bank, 2024). Na obdobné úrovni se pohybují i ztráty tohoto sektoru. Ty jsou odhadovány na 2,4 mld. EUR, oproti 2,2 mld. EUR v roce 2024 (Tabulka 2.10).

Tabulka 2.10. Poškození telekomunikačního sektoru Ukrajiny k prosinci 2025 (ve srovnání s rokem 2024)

Období	Škody					Ztráty				
	Celkem, mld. EUR	z toho (podíl, %):				Celkem, mld. EUR	z toho (podíl, %):			
		pevné širokopásmové spojení	mobilní operátoři	poštovní poskytovatelé	vysílací		poštovní služby	mobilní operátoři	pevné operátoři	vysílatelé
K prosinci 2024, mld. EUR *	2,1	43,3 %	42,2 %	11,6 %	2,3 %	2,2	57,2 %	21,3 %	19,6 %	0,7 %
K prosinci 2025, mld. EUR **	2,2	43,3 %	42,2 %	11,6 %	2,3 %	2,4	57,2 %	21,3 %	19,6 %	0,7 %
Nárůst škod v roce 2025, mld. EUR (%)	+0,1 (+4,8 %)	-2,1 p.b.	-0,8 p.b.	2,4 p.b.	-0,2 p.b.	+0,2 (+8,6 %)	-7,8 p.b.	-8,7 p.b.	16,4 p.b.	-0,9 p.b.

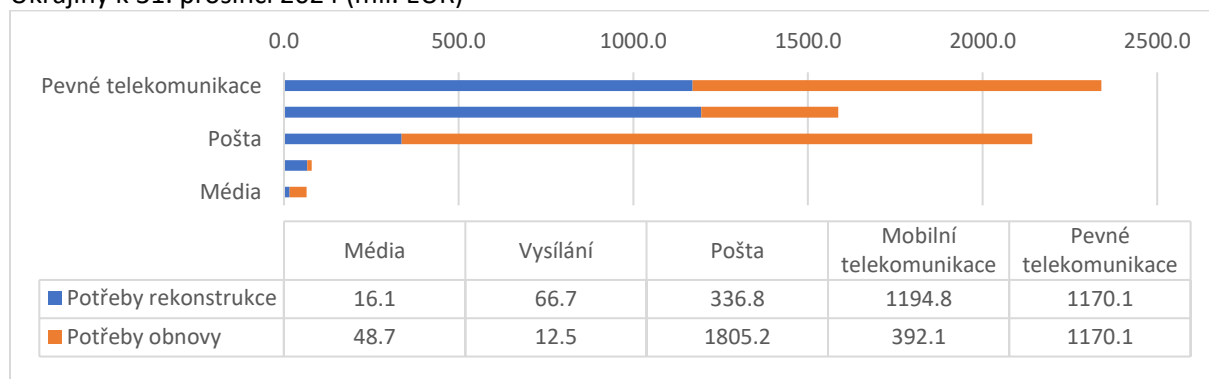
Zdroj: World Bank (2025, 2026)

* Největší podíly škod: Doněcká oblast (17,5 %), Charkovská oblast (15,4 %), Záporožská oblast (12,9 %), Chersonská oblast (12,5 %), Kyjevská oblast (10,6 %); Ztráty ve výši 1,5 mld. EUR připadly na soukromé poskytovatele

** Doněcká, Záporožská, Chersonská a Charkovská oblast se v důsledku útoku a omezeného přístupu podílejí na celkových škodách z 55 %.

Dopady na obyvatelstvo jsou významné, neboť poškození komunikačních technologií a médií má přímý lidský rozměr. **Přibližně 12,2 % domácností ztratilo přístup k mobilním službám**, přičemž toto narušení konektivity omezuje osobní komunikaci, poskytování klíčových služeb i hospodářskou činnost (World Bank, 2025). Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce jsou odhadovány na 6,3 mld. EUR v horizontu 10 let (Obrázek 2.3).

Obrázek 2.3. Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce v digitálním a telekomunikačním sektoru Ukrajiny k 31. prosinci 2024 (mil. EUR)

Zdroj: World Bank, 2025

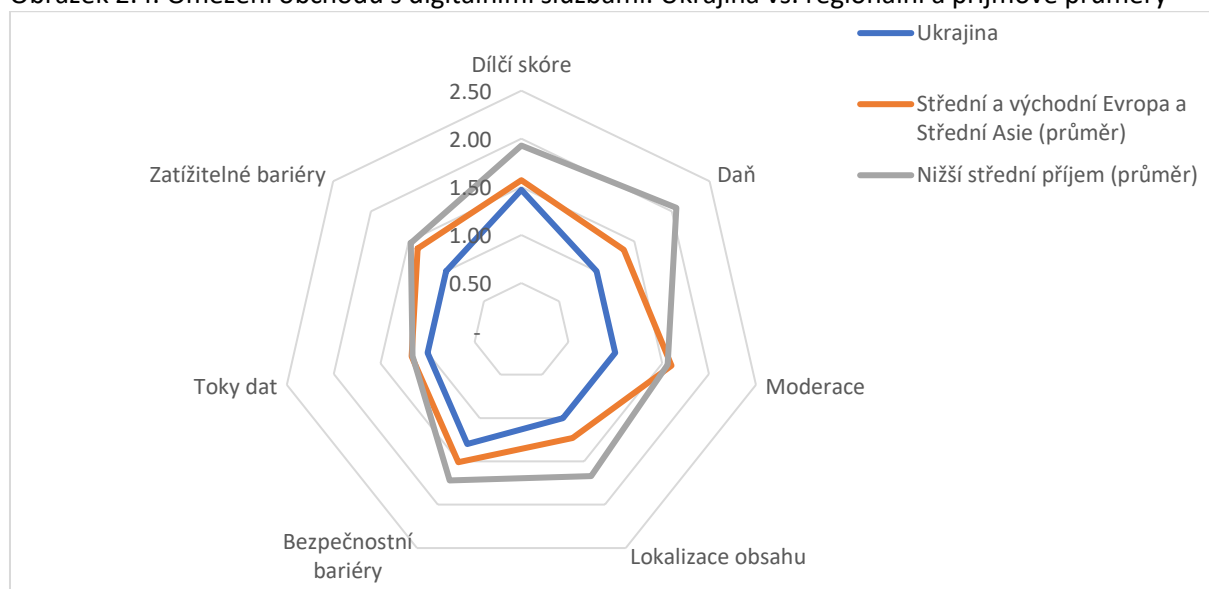
2.3.2.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce

Obě vlády identifikovaly spolupráci v oblasti kybernetické bezpečnosti, digitalizace a ICT jako prioritní oblast své strategické spolupráce. Tato spolupráce byla formalizována v Dohodě o bezpečnostní spolupráci mezi Českou republikou a Ukrajinou, podepsané v červenci 2024 (Vláda ČR a vláda Ukrajiny, 2024), která uvádí kybernetickou bezpečnost a digitalizaci jako klíčové pilíře partnerství. Společné prohlášení o strategickém partnerství z března 2025 dále zdůraznilo význam společného postupu při čelení hybridním hrozbám a posilování informační bezpečnosti (Vláda ČR a vláda Ukrajiny, 2025).

Rozhovory však poukázaly na závažné překážky, zejména v oblasti přeshraničních plateb, slabého vymáhání práva a nedostatku pracovní síly způsobeného vojenskou mobilizací. Několik aktérů uvedlo, že část ukrajinského technologického ekosystému byla dočasně relokována do sousedních zemí, což může vytvářet příležitost pro Českou republiku přilákat inovativní start-upy; tento trend se již projevil v příjezdových misích organizovaných českými ministerstvy (CyberSecurityHub, 2025).

Pokud jde o omezení obchodu se službami, Ukrajina se nachází nad průměrem Střední a východní Evropy, což znamená relativně otevřenější digitální prostředí. Většina dodatečných omezení je soustředěna do bezpečnostně orientovaných opatření (Obrázek 2.4)

Obrázek 2.4. Omezení obchodu s digitálními službami: Ukrajina vs. regionální a příjmové průměry

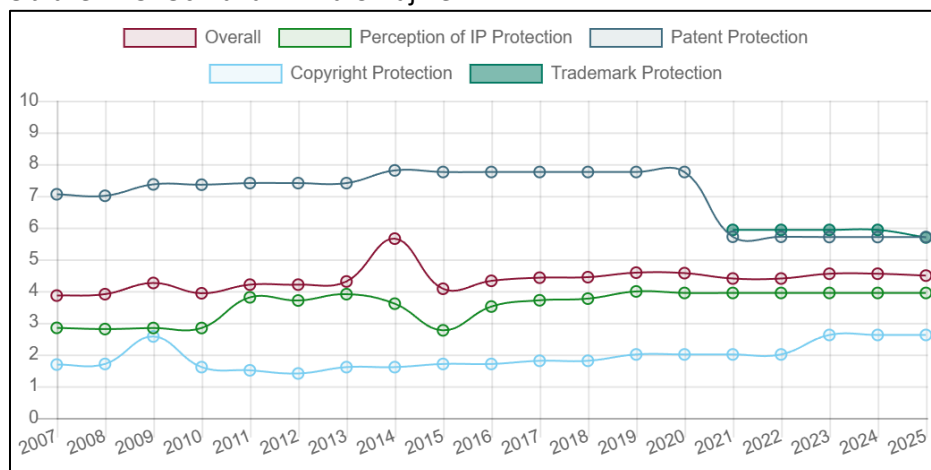

Zdroj: Tholos Foundation (2024)

Celkové skóre omezení digitálních služeb na Ukrajině činí 1,47, což ji řadí přibližně do středu globálního rozdělení (53. místo), avšak relativně liberálně v rámci střední a východní Evropy a Střední Asie (7. místo v regionu).

Ochrana práv duševního vlastnictví je rovněž důležitá pro rozvoj spolupráce. Subindex práv duševního vlastnictví Ukrajiny v International Property Rights Index 2025 (Property Rights Alliance, 2025) klesl o -0,059 na hodnotu 4,485 (Obrázek 2.5). Dlouhodobý vývoj zároveň naznačuje, že ochrana nehmotných aktiv zůstává relativně slabší ve srovnání s regionálními i příjmovými průměry, přičemž výraznější zhoršení je patrné zejména po roce 2021. Tato skutečnost může zvyšovat regulační a investiční nejistotu, omezovat ochotu firem sdílet technologie a know-how a zpomalovat rozvoj spolupráce v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou, jako jsou digitální služby, výzkum a vývoj nebo technologicky náročná výroba.

Obrázek 2.5. Ochrana IPR na Ukrajině

Zdroj: Tholos Foundation (2024)

V roce 2024 byla ve většině zboží souvisejícím s IT, česká komparativní výhoda absolutní (Tabulka 2.11 - označeno modře).

Tabulka 2.11. Současný stav bilaterálního obchodu se zbožím souvisejícím s IT mezi Českou republikou a Ukrajinou v roce 2024 (mil. EUR)

HS6	Obchodovaná položka	Exporty České republiky	Exporty Ukrajiny	Podíl na celkovém bilaterálním obchodu
851713	Chytré telefony (Smartphony)	217,5	0,0	6,15 %
847130	Přenosné stroje pro automatické zpracování dat, o hmotnosti nevíce 10 kg	45,9	0,1	1,3 0%
851762	Přístroje pro příjem, konverzi a vysílání nebo regeneraci hlasu, obrazu nebo jiných dat	26,9	1,1	0,79 %
852589	Ostatní televizní kamery, digitální fotoaparáty a videokamery	21,6	0,1	0,61 %
854231	Procesory a řídicí jednotky, též kombinované s pamětmi, měniči a jinými obvody	20,6	0,0	0,58 %
854449	Ostatní elektrické vodiče pro napětí nepřesahující 1 000 V, bez konektorů	16,9	1,2	0,51 %
847160	Vstupní nebo výstupní jednotky, též obsahující v téže skříni paměťové jednotky	11,8	0,0	0,33 %
851830	Sluchátka, též kombinovaná s mikrofonom, a sady sestávající z mikrofону a reproduktoru	10,5	0,0	0,30 %
852581	Televizní kamery, digitální fotoaparáty a videokamery (vysokorychlostní)	8,4	0,0	0,24 %
847170	Paměťové jednotky	8,4	0,0	0,24 %
851771	Antény a anténní odražeče všech typů; části a součásti vhodné pro použití s nimi	7,2	0,0	0,20 %
847149	Ostatní stroje pro automatické zpracování dat, předkládané ve formě systémů	7,0	0,0	0,20 %
847330	Části, součásti a příslušenství strojů čísla 8471 (počítačů)	6,5	0,0	0,18 %
852910	Antény a anténní odražeče všech typů; části a součásti vhodné pro použití s nimi	4,8	0,0	0,13 %
847150	Jednotky pro automatické zpracování dat (jiné než podpoložek 8471 41 nebo 8471 49)	4,2	0,0	0,12 %
854442	Ostatní elektrické vodiče pro napětí nepřesahující 1 000 V, vybavené konektory	4,1	39,1	1,22 %
852692	Radiové přístroje pro dálkové řízení	3,1	0,1	0,09 %
852872	Ostatní televizní přijímače, barevné	2,7	0,0	0,08 %

HS6	Obchodovaná položka	Exporty České republiky	Exporty Ukrajiny	Podíl na celkovém bilaterálním obchodu
854020	Snímací elektronky pro televizní kamery; měniče a zesilovače obrazu; ostatní fotokatodové elektronky	2,2	0,0	0,06 %
850431	Ostatní transformátory s výkonem nepřesahujícím 1 kVA	1,9	0,0	0,06 %
Celkem		431,9	41,7	13,4 %

Zdroj: Spočítáno na základě UN Comtrade (2025)

Dále byly z České republiky na Ukrajinu dodány tisíce 3D tiskáren v rámci humanitární pomoci, které jsou nyní využívány ve zdravotnictví, průmyslu a armádě k tisku náhradních dílů a montážních prvků pro drony (Танасійчук, 2025).

2.3.2.3. Současná ekonomická aktivita v sektoru

Tento sektor se podílí 3,3 % na celkových tržbách stovky největších ukrajinských podniků (z toho telekomunikace 2 %, IT 1,3 %). Aktivita je soustředěna především ve městě Kyjev, ve Lvovské a Dněpropetrovské oblasti. Tabulka 2.12 níže uvádí 10 největších společností v tomto sektoru podle tržeb v roce 2024.

Tabulka 2.12. Top-10 společností dle příjmů v IT a telekomunikacích na Ukrajině v roce 2024

IT				Telekomunikace			
Poř.	Společnost	Poř.	Společnost	Poř.	Společnost	Poř.	Společnost
1	GlobalLogyc Ukraine LLC	6	Softserv Technologies	1	PRJSC Kyivstar	6	Datagroup
2	Epam Systems	7	Fintech band	2	PRJSC VF Ukraine	7	Volia-Kabel
3	Epam digital	8	Highload Solutions	3	Lifecell LLC	8	Proksimus
4	Luxoft Solutions	9	Infopulse Ukraine	4	JSC Ukrtelecom	9	Huawei Ukraine LLC
5	Intellias	10	Squad Ukraine	5	Tsentr Hlobalnykh Povidomlen Ukrayina LLC	10	Kompatel Ukraine

Zdroj: Opendatabot (2025)

Společně 10 největších telekomunikačních společností vygenerovalo v roce 2024 tržby ve výši 85,74 mld. UAH (cca 2mld. EUR), což představuje **meziroční nárůst o 11,5 % ve srovnání s rokem 2023**. IT společnosti ve stejném období dosáhly tržeb 56,48 mld. UAH (+5,7 % meziročně).

Pokud jde o české společnosti působící na Ukrajině, mezi významné příklady patří **Compelson**, jehož software MOBILedit pro digitální forenzní analýzu byl podle dostupných informací využíván ukrajinskými orgány k analýze dat z telefonů ruských občanů, chytrých hodinek, cloudových služeb a sociálních sítí (Bauer, 2025). Společnost **TTC Marconi**, systémový integrátor telekomunikačních řešení, působí na Ukrajině dlouhodobě, zejména na projektech kritické infrastruktury (TTC MARCONI, 2024). Z rozhovorů rovněž vyplývá, že několik firem spolupracuje s vývojáři softwaru se sídlem na Ukrajině.

2.3.2.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru

Exportní potenciál z České republiky na Ukrajinu

Tabulka 2.13 shrnuje české zboží související s ICT a telekomunikacemi s nejvyšším exportním potenciálem na Ukrajinu na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.13. Exportní potenciál České republiky u zboží souvisejícího s ICT a telekomunikacemi na Ukrajinu (EUR)

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývajících nevyužitý potenciál (sestupně)
847141 Automatická zařízení na zpracování dat, j. n. s.	7,6 mil.	3,7 mil.	3,9 mil.
847150 Zpracovatelské jednotky pro zařízení na zpracování dat	7,4 mil.	4,5 mil.	2,9 mil.
851762 Zařízení pro příjem / konverzi / přenos dat	17,6 mil.	20,3 mil.	-
8517XX Mobilní telefony	16,6 mil.	98,9 mil.	-

Zdroj: ITC Export Potential Map (CZ to UKR) (International Trade Center, 2025a)

Zařízení pro příjem, konverzi a přenos dat (HS 851762) a mobilní telefony (HS 8517XX) vykazují celkově vysoký exportní potenciál, který je však již plně realizován. Data o vývozu položek souvisejících s IT z České republiky naznačují významné exportní toky z České republiky na Ukrajinu (Tabulka 2.14).

Tabulka 2.14. IT-zboží na úrovni HS6 s bilaterální komparativní výhodou Ukrajiny a České republiky, 2023

Komparativní výhoda Ukrajiny (HS6)	Komparativní výhoda České republiky (HS6)
X	847193 Datová úložná zařízení počítačů 847330 Díly a příslušenství pro zařízení na zpracování dat (j. n.) 850440 Statické měniče, j. n. 847199 Automatická zařízení a jednotky na zpracování dat (j. n. s.) 847191 Digitální počítače - CPU s pamětí a vstupně-výstupními jednotkami 847120 Digitální počítače s CPU a vstupně-výstupními jednotkami

Zdroj: The Observatory of Economic Complexity (2025)

2.3.2.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci

Česká republika propaguje posun od tradičního pohledu na sektory k takzvanému doménovému přístupu a příkladem těchto domén jsou, mimo jiné, umělá inteligence (autonomní řízení), cirkulární ekonomika či smart řešení (MPO, 2023).

Válka stimulovala **vznik společností testujících obranné technologie přímo na bojišti**, což vytváří potenciál globálního leadra v tomto sektoru (viz část 2.3.6). **AgroTech** se rovněž stává strategickou oblastí růstu, která integruje AI, IoT, drony a robotiku do zemědělství, potravinářství, bioenergetiky a logistiky. V roce 2025 zahájily vláda a IT Ukraine Association Strategii rozvoje AgroTech v rámci iniciativy Digital Innovation 2030 (Ministerstvo digitální transformace Ukrajiny, 2025), jejímž cílem je zvyšování efektivity, řešení nedostatku pracovní síly, podpora odminování a posun Ukrajiny od vývozu surovin k produktům s vyšší přidanou hodnotou.

Jednou z možných cest k budování partnerství je organizace podnikatelských misí, B2B networking a setkání klastr-klastr, která propojí české a ukrajinské technologické firmy (viz část 3.3.2.). To pomůže ukrajinským IT společnostem integrovat se na evropské trhy a usnadní společné projekty (např. v oblasti vývoje softwaru nebo IT služeb). Rozhovory poukázaly na kombinaci silných příležitostí v česko-ukrajinské spolupráci, zdůrazňující velikost trhu v kombinaci se sektorově specifickými niche oblastmi, podpořenými relativně vysokou úrovní konektivity (Tabulka 2.15).

Tabulka 2.15. Klíčové ukazatele přístupu k ICT a konektivity v České republice a na Ukrajině, 2025

Země	Jednotlivci využívající internet (%)	Domácnosti s přístupem k internetu doma (%)	Mobilní širokopásmové předplatné na 100 obyvatel	Pokrytí sítě 3G a 4G/LTE	Cena mobilního datového a hlasového koše s vysokou spotřebou (% HND na obyvatele)	Cena pevného širokopásmového internetového koše (% HND na obyvatele)	Jednotlivci vlastníci mobilní telefon (%)
Česká republika	90,5	92,1	70,8	99,8	100,0	100,0	100,0
Ukrajina	86,7	88,6	54,4	91,0	98,2	96,1	96,6

Zdroj: International Telecommunication Union, 2025

Podpora start-upů a technologického ekosystému

Digitalizace (včetně digitálního obchodu) je vnímána jako nezbytný předpoklad pro transformaci ČR v znalostní a technologické centrum a při formování obchodní politiky. Jednou z priorit z hlediska exportních příležitostí je podpora start-upů, malých a středních podniků nabízejících jedinečné produkty a niche řešení, která jsou vysoce konkurenceschopná na náročných trzích s vysokou přidanou hodnotou i mimo integrovaná řešení (MPO, 2023).

Česká vláda vyjádřila zájem pomáhat ukrajinským start-upům a IT společností s mezinárodní expanzí. V rozhovorech byly zdůrazněny silné IT klustry, režim Diia.City, zhruba 300 000 kvalifikovaných specialistů a „born-global“ firmy podporované platformami, jako je marketplace code.ua. Respondenti rovněž upozornili na European Digital Innovation Hub na východní Ukrajině a ICT exporty přibližně ve výši 5,9 mld. EUR, stejně jako na synergie s obranou, kybernetickou bezpečností, chytrými městy, cloudovými službami, AI, datovými centry, fintech a e-commerce. Digitalizace a prezentace komplexních oborových nebo doménových řešení mají předpoklad zásadně ovlivnit úspěšnost proexportního marketingu (MPO, 2023).

Ekonomické přínosy česko-ukrajinské spolupráce v sektoru ICT a telekomunikací

Ukotvení kybernetické bezpečnosti a digitalizace v bezpečnostní dohodě (2024) a navazujícím strategickém partnerství (2025) posiluje informační bezpečnost, což je přímý předpoklad pro investice, přeshraniční poskytování digitálních služeb a důvěru v digitální transakce. Obnova telekomunikační infrastruktury a investice do odolnějších sítí umožňují stabilní poskytování veřejných i komerčních služeb.

Propojování firem (B2B mise, klastr-klastr) a spolupráce na vývoji softwaru/IT služeb umožní Ukrajině rychlejší integraci na evropské trhy a Česku přístup k vysoce kvalifikovaným kapacitám a specializacím (např. kyberbezpečnost, AI, cloud, fintech, e-commerce), což podporuje růst produktivity a přidané hodnoty. Zároveň digitální transformace průmyslu a „doménová“ řešení (AI, chytrá města, kybernetická bezpečnost, AgroTech) podporují modernizaci výroby, logistiky a veřejných služeb, a Ukrajině pomáhají posunout se k produktům s vyšší přidanou hodnotou. Dočasná relokační části ukrajinského technologického sektoru do sousedních zemí vytváří příležitost pro ČR přitáhnout inovativní start-upy (trend potvrzený příjezdovými misemi) a posílit roli ČR jako technologického a znalostního centra.

Bilaterální obchod s IT zbožím je koncentrován do několika HS6 položek s výraznou komparativní výhodou ČR (např. datová úložiště, díly a příslušenství, statické měniče, jednotky pro zpracování dat), zatímco nevyužitý potenciál je u automatických zařízení na zpracování dat (3,9 mil. EUR) a zpracovatelských jednotek (2,9 mil. EUR).

2.3.3. Zemědělství a potravinářská výroba

Národní strategie rozvoje zemědělství a venkova do roku 2030 byla na Ukrajině přijata v listopadu 2024 a aktualizována v srpnu 2025 s cílem zajistit sladění klíčových priorit se společnou zemědělskou politikou EU (Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood, 2025). Zemědělství je pro Ukrajinu klíčovým odvětvím a zároveň významnou oblastí spolupráce s Českem, zejména v situaci, kdy se Ukrajina snaží udržet vývoz potravin během válečného stavu a přiblížit své standardy normám EU. Česko-ukrajinská spolupráce v agro-potravinářském sektoru se prohloubila jak prostřednictvím urgentní podpory, tak dlouhodobých dohod.

2.3.3.1. Současný rozsah sektorových škod

Celkové škody v zemědělském sektoru dosahují 10,7 mld. EUR, zatímco ztráty činí 69 mld. EUR (Tabulka 2.16). Největší dopady jsou pozorovány u strojů, zařízení a skladovacích aktiv a jsou geograficky koncentrovány v oblastech v první linii a blízko frontové linie, zejména v Luhanské, Doněcké, Charkovské, Záporožské, Chersonské, Sumské a Dněpropetrovské oblasti. Škody zahrnují částečné nebo úplné zničení skladovacích kapacit, rybářství a akvakultury a trvalých kultur, jakož i nucené porážky hospodářských zvířat. Dále zahrnují zničení a krádeže strojů a zařízení a krádeže vstupů i výstupů.

K prosinci 2025 se škody v tomto sektoru zvýšily o 2,7 % ve srovnání s prosincem 2024, protože většina aktiv nacházejících se v oblastech aktivních bojů byla poškozena již během prvního roku po ruské invazi na Ukrajinu (World Bank a kol., 2026). Přesný rozsah škod v potravinářském sektoru zůstává neznámý, jelikož komplexní hodnocení Světové banky (World Bank, 2024, 2025, 2026) obsahuje údaje o škodách za zpracovatelský sektor jako celek.

Tabulka 2.16. Poškození zemědělství Ukrajiny k prosinci 2025 (ve srovnání s rokem 2024)

Období	Škody				Ztráty						
	Celkem, mld. EUR	z toho (podíl, %):			Celkem, mld. EUR	z toho (podíl, %):					
		Stroje a zařízení	Skladovací kapacity	Odčizené vstupy a výstupy		Pokles roční produkce plodin	Pokles výkupních cen na úrovni farmy	Vyšší náklady na vstupy	Nížší produkce hospodářských zvířat	Nížší produkce trvalých plodin	Rekultivace půdy
K prosinci 2024, mld. EUR	10,4	58 %	17 %	17 %	67,2	51 %	34 %	6 %	5 %	2 %	1 %
K prosinci 2025, mld. EUR	10,7	*	*	*	69,0	*	*	*	*	*	*
Nárůst škod v roce 2025, mld. EUR (%)	+0.3 (+2,9%)	*	*	*	+1.8 (+2,8%)	*	*	*	*	*	*

Zdroj: World Bank (2025, 2026); * data za rok 2025 nejsou dostupná

Souhrnné ztráty zahrnují produkční ztráty, jako jsou nesklizené plodiny, nižší objemy produkce, vyšší výrobní náklady a nižší prodejní ceny exportně orientovaných komodit, zejména pšenice, ječmene, kukuřice a slunečnicových semen. Kromě toho zničení Kachovské přehrady způsobilo přímé škody v zemědělství ve výši 23,7 mil. EUR a připravilo téměř 600 000 hektarů zemědělské půdy o přístup k zavlažování (Mamonova a kol., 2023).

2.3.3.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce

V roce 2023 dosáhl vývoz zemědělských produktů Ukrajiny do EU hodnoty 10,8 mld. EUR, což představovalo 53 % celkového zemědělského vývozu země (Kosse, 2024). **Evropská unie na tento vývoj reagovala zavedením limitů nebo ochranných opatření na citlivé dovozy, jako jsou obiloviny, cukr, drůbež a vejce** (Onslow, 2025). Režim ATM, zavedený v roce 2022 a poskytující bezcelní přístup na trh EU, vypršel v červnu 2025. V současnosti EU a Ukrajina těží z posílené dohody DCFTA.

Aktualizovaná DCFTA přináší dodatečnou, vzájemně výhodnou liberalizaci obchodu, přičemž plně zohledňuje citlivost některých zemědělských sektorů EU. Dne 30. června 2025 dosáhly EU a Ukrajina principiální dohody o revizi DCFTA, čímž byla otevřena cesta k její dnešní aktualizaci. Na tomto základě pověřila Rada v říjnu Komisi revizí DCFTA s Ukrajinou a Komise spolu s Ukrajinou formálně přijaly rozhodnutí o revizi dohody, přičemž aktualizované znění vstoupilo v platnost 29.10.2025 (Delegation of the European Union to Ukraine, 2025).

V květnu 2025 učinily Česká republika a Ukrajina významný krok **podpisem Memoranda o porozumění o spolupráci v oblasti zemědělství** (Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, 2025), které zahrnuje tyto klíčové oblasti spolupráce:

- Podpora integrace Ukrajiny do EU v oblasti zemědělství
- Rozvoj zemědělské produkce
- Veterinární a fytosanitární spolupráce
- Systémy bezpečnosti potravin
- Vědecká a vzdělávací výměna
- Podpora bilaterálního obchodu v agrárním podnikání

Polostrukturované rozhovory a navazující kulatý stůl zaměřený na zemědělství a potravinářství poukázaly na několik zásadních překážek hlubší česko-ukrajinské spolupráce (viz tabulky 2.4 a 2.5). Mezi hlavní systémové problémy **patří korupce, složitá legislativa a slabé vymáhání práva, včetně tzv. raiderských útoků** (Ukraine Business News, 2019). Přestože postupuje harmonizace ukrajinské legislativy s pravidly EU, její praktické uplatňování zůstává nejednotné, zejména v oblasti **certifikace a veterinárních a fytosanitárních požadavků**. Pro dodavatele zemědělské techniky je významnou překážkou také absence místního zastoupení, dealera nebo servisního zázemí, které ukrajinští zákazníci vyžadují pro rychlé řešení poruch. Přetrvává rovněž nejistota ohledně financování prostřednictvím mezinárodních finančních institucí, k jejichž nástrojům mají obtížnější přístup zejména malé a střední podniky. Někteří aktéři současně upozorňují na možné napětí spojené s budoucím začleněním Ukrajiny do Společné zemědělské politiky EU.

V roce 2024 představovalo sedm položek zemědělských a potravinářských výrobků, u nichž Česká republika vykazovala primární komparativní výhodu (v tabulce označených modře), celkový obchod v hodnotě 86,6 mil. EUR (Tabulka 2.17).

Tabulka 2.17. Současný stav bilaterálního obchodu se zemědělskými produkty a potravinami mezi Českou republikou a Ukrajinou v roce 2023 (mil. EUR)

HS6	Obchodovaná položka	Exporty České republiky	Exporty Ukrajiny	Podíl na celkovém obchodu
220720	Ethylalkohol a ostatní destiláty, s jakýmkoliv obsahem alkoholu, denaturované	0,0	60,4	1,71 %
120510	Semena řepky nebo řepky olejky s nízkým obsahem kyseliny erukové	0,0	37,3	1,05 %

HS6	Obchodovaná položka	Exporty České republiky	Exporty Ukrajiny	Podíl na celkovém obchodu
081120	Maliny, ostružiny, moruše, malinoostružníky, rybíz a angrešt, zmrazené	0,0	27,9	0,79 %
230910	Krmiva pro psy nebo kočky, balená pro drobný prodej	26,2	0,0	0,74 %
081190	Ostatní ovoce a ořechy, nevařené nebo vařené v páře nebo ve vodě, zmrazené	0,7	18,6	0,55 %
020713	Maso a požitelné droby z drůbeže (kura domácího), čerstvé nebo chlazené, dělené	0,0	18,8	0,53 %
170199	Ostatní cukr (třtinový nebo řepný, v pevném stavu, rafinovaný)	0,0	18,3	0,52 %
151219	Slunečnicový olej nebo světlicový olej a jejich frakce (ostatní než surové)	0,0	15,6	0,44 %
843229	Ostatní brány, kultivátory, plečky, kypřiče a prořezávače (zemědělské stroje)	14,1	0,2	0,40 %
010511	Živý kur domácí (o hmotnosti nejvýše 185 g)	13,2	0,0	0,37 %
391710	Umělá střeva (z tvrdných proteinů nebo z plastových materiálů)	12,1	0,0	0,34 %
080232	Vlašské ořechy, bez skořápky	0,0	11,7	0,33 %
040711	Oplozená vejce pro líhnutí (kura domácího)	9,2	0,0	0,26 %
020714	Maso a požitelné droby z drůbeže (kura domácího), zmrazené, dělené	0,3	7,0	0,21 %
220300	Pivo ze sladu	6,4	0,5	0,20 %
040721	Ostatní čerstvá vejce kura domácího (jiná než pro líhnutí)	0,0	6,2	0,18 %
210210	Aktivní kvasinky	0,0	6,0	0,17 %
150710	Sójový olej, též rafinovaný, ale chemicky neupravený (surový olej)	0,0	5,5	0,16 %
040900	Přírodní med	0,0	5,4	0,15 %
120190	Ostatní sójové boby, též rozlomené (jiné než ke setí)	0,0	5,4	0,15 %
040610	Čerstvý sýr (nezrálý), včetně syrovátkového sýra a tvarohu	5,4	0,0	0,15 %

Zdroj: Spočítáno na základě UN Comtrade (2025)

Nicméně podle rozhovorů přetrvávají celní bariéry, **náročné certifikační postupy pro ukrajinské produkty a logisticky obtížná a nákladná doprava**. Opakovaně byly rovněž zmiňovány veterinární bariéry a nerovnoměrné uplatňování pravidel Asociační dohody jako praktická omezení, která limitují přístup ukrajinských producentů na trh.

2.3.3.3. Současná ekonomická aktivita v sektoru

Zemědělský sektor se podílí 3,4 % na celkových tržbách 100 největších společností na Ukrajině (potravinářský sektor nelze explicitně oddělit, jelikož uvedené zemědělské společnosti mají rovněž zpracovatelské moduly). Ekonomická aktivita je soustředěna především v **Čerkaské oblasti, Vinnycké oblasti, Kyjevské oblasti, Dněpropetrovské oblasti, Chmelnycké oblasti a Černihivské oblasti**. Tabulka 2.18 níže uvádí 10 největších společností podle tržeb v roce 2024 v tomto sektoru.

Tabulka 2.18. Deset největších společností podle tržeb v zemědělském sektoru v roce 2024

Poř.	Společnost	Poř.	Společnost
1	LLC "Vinnytsia Poultry Farm"	6	Druzhba-Nova
2	Private Joint-Stock Company "Myronivska Pticefabrika" (PrJSC Myronivska Pticefabrika)	7	Scientific and Production Firm "Urozhay" LLC
3	PRJSC "Lebedyn Seed Plant"	8	Agricultural LLC "Starynska Ptahofabryka"
4	PrJSC "Zernoproduct MHP"	9	LLC "Poultry Complex 'Dniprovskiy'"
5	LLC "Enselco Agro"	10	PrJSC Oril-Leader

Zdroj: Opendatabot (2025)

Společně těchto 10 největších společností vygenerovalo v roce 2024 tržby ve výši 146,2 mld. UAH (cca 3,4 mld. EUR), což představuje meziroční nárůst o 24,5 % ve srovnání s rokem 2023. Zároveň respondenti z rozhovorů zdůrazňovali **výrazné regionální rozdíly v zemědělském potenciálu**, kdy kapacitně silné oblasti na východě kontrastují s hornatějšími a více fragmentovanými regiony na západě země.

Na Ukrajině rovněž působí několik českých společností v zemědělství. Mezi nejvýznamnější patří **Agromino**, které hospodaří na více než 40 tisících hektarech půdy (Zenkner, 2025). Další společností působící na Ukrajině je **Brunnthaler**, která poskytuje komplexní služby v oblasti mechanizace živočišné výroby (CzechTrade, 2025). Významnou položkou jsou také exporty zemědělské techniky, včetně značek Zetor nebo Bednar, pro které je Ukrajina důležitým trhem (Jedlička, 2025). Společnost Bioveta, výrobce veterinárních léčiv, rovněž exportuje své produkty na Ukrajinu.

2.3.3.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru

Navzdory válce **zemědělský obchod mezi Ukrajinou a Českou republikou výrazně roste, což poukazuje na komplementaritu obou ekonomik**. Ukrajinský vývoz zemědělských produktů do České republiky se v období 2020-2023 zvýšil (The Observatory of Economic Complexity, 2025) (Tabulka 2.19).

Tabulka 2.19. Obchod mezi Ukrajinou a Českou republikou se zemědělskými a potravinářskými produkty podle HS-2, 2020-2023 (mil. EUR)

Skupina výrobků	Export z Ukrajiny do ČR			Export z ČR na Ukrajinu			Celkový obchod		
	2020	2023	CAGR, %	2020	2023	CAGR, %	2020	2023	CAGR, %
Živočišné produkty	5,51	8,27	11,5 %	5,81	30,67	69,4 %	11,32	38,95	46,9 %
Rostlinné produkty	22,24	81,10	49,8 %	4,11	8,35	23,3 %	26,34	89,45	46,3 %
Živočišné a rostlinné vedlejší produkty	8,76	18,04	23,9 %	0,85	0,32	-29,9 %	9,60	18,36	20,8 %
Potraviny	67,41	96,87	9,8 %	24,34	64,20	34,5 %	91,75	161,06	17,4 %
TOTAL	103,91	204,28	21,9 %	35,11	103,54	39,6 %	139,02	307,82	26,9 %

Zdroj: The Observatory of Economic Complexity (2025)

Klíčové ukrajinské komodity dovážené do České republiky zahrnují **řepkové semeno, mražené ovoce a ořechy, cukr, slunečnicový olej a cukrovinky**. Naopak dovoz Ukrajiny z České republiky se soustředí především na **krmiva pro zvířata, živou drůbež, vejce a pivo**.

Exportní potenciál z České republiky na Ukrajinu

Tabulka 2.20 shrnuje české výrobky s nejvyšším exportním potenciálem do ukrajinského zemědělství a potravinářského průmyslu na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.20. Exportní potenciál České republiky v zemědělství a potravinářství na Ukrajinu, EUR

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývajících nevyužitý potenciál (sestupně)
230910 Krmivo pro psy/kočky	30,5 mil.	18,5 mil.	12 mil.
210690 Potravinářské přípravky, j.n.	11,1 mil.	2,5 mil.	8,1 mil.
090121 Káva, pražená, bez kofeinu neodstraněného	7,9 mil.	898 k	7,1 mil.
220300 Pivo ze sladu	8,5 mil.	6,1 mil.	2,3 mil.
391710 Umělá střívká z tvrdých proteinových/celulókových materiálů	14,8 mil.	9,2 mil.	4,9 mil.

Zdroj: ITC Export Potential Map (CZ to UKR) (International Trade Center, 2025a)

Krmivo pro psy/kočky (HS 230910), potravinářské přípravky, j.n. (HS 210690) a pražená káva bez kofeinu (HS 090121) vykazují celkově nejvyšší exportní potenciál.

Zároveň Ukrajina představuje rostoucí spotřebitelský trh pro **pivo ze sladu** (potenciál 8,5 mil. EUR) a **praženou kávu** (potenciál 7,9 mil. EUR). České značky tak mohou využít kulturní blízkosti k získání tržního podílu na úkor globálních nadnárodních společností.

K podpoře exportu zemědělských produktů z České republiky je využívána síť zemědělských diplomatů, kteří svoje činnosti koordinují v rámci Jednotné sítě s ekonomickými diplomaty jednotlivých velvyslanectví a pracovníky agentur CzechTrade, CzechInvest a CzechTourism. Fungují ve všech dimenzích podpory s ohledem na specifičnost zemědělství v mezinárodním (MPO, 2023). Podrobnosti jsou uvedeny v části 3.3.3.

Importní potenciál Ukrajiny do České republiky

Ukrajina má převážně upstream pozici v zemědělských hodnotových řetězcích a působí jako dodavatel surovin pro vyspělé ekonomiky, které tyto suroviny dále zpracovávají a zvyšují přidanou hodnotu i pomocí branding. Česká republika, s rozvinutějším zpracovatelským sektorem, avšak omezenou zemědělskou půdou, dováží řadu zemědělských surovin. Tabulka 2.21 shrnuje ukrajinské výrobky s nejvyšším exportním potenciálem do České republiky v zemědělství a potravinářství na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.21. Exportní potenciál Ukrajiny v zemědělství a potravinářství do České republiky, EUR

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývajících nevyužitý potenciál (sestupně)
120510 Řepkové semeno (řepka), <2 % kyseliny erukové	74,8 mil.	25,9 mil.	49,0 mil.
120510 Řepkové semeno (řepka), <2 % kyseliny erukové	19,4 mil.	3,0 mil.	16,4 mil.
100590 Kukuřice	18,5 mil.	5,8 mil.	15,7 mil.
120600 Slunečnicová semena	12 mil.	1,4 mil.	11,1 mil.
230400 Pokrutiny ze sójového oleje	12 mil.	795,5 k	11,1 mil.
151219 Slunečnicový/světlicový olej a frakce, zpracované	19,4 mil.	12,9 mil.	6,2 mil.
230630 Pokrutiny ze slunečnicových semen	5 mil.	688,3 tis.	4,2 mil.
230630 Pokrutiny ze slunečnicových semen	4,3 mil.	1,9 mil.	2,4 mil.

Zdroj: ITC Export Potential Map (UKR to CZ) (International Trade Center, 2025b)

Tato data ukazují **významný potenciál v sektoru olejnin**. Ukrajina je jedním z největších světových producentů slunečnicových semen a řepky. Přesto má Ukrajina stále nevyužitý potenciál pro vývoz do České republiky u položek Řepkové semeno, <2 % kyseliny erukové (HS 120510), slunečnicový/světlicový olej, surový (HS 151211), slunečnicová semena (HS 120600) a pokrutiny ze sójového oleje (HS 230400). Česká republika může rozšířit kapacity na drčení a rafinaci (samostatně nebo ve spolupráci s Ukrajinou). Zároveň má Česká republika potenciál v potravinářských přípravcích (HS 210690) pro výrobu výrobků s vyšší přidanou hodnotou nebo pro průmyslové aplikace. Propojením v rámci hodnotového řetězce tak mohou čeští výrobci olejových produktů profitovat z nízkonákladových vstupů, což jim umožní konkurovat západoevropským producentům na trhu hotových výrobků.

Dále existuje možné uplatnění uvedeného exportního potenciálu ve **výrobě krmiv pro zvířata**. Ukrajina produkuje kukuřici s exportním potenciálem 18,5 mil. EUR do České republiky a pokrutiny (slunečnicové a sójové pokrutiny v hodnotě 12 mil. EUR a 5 mil. EUR), stejně jako drůbež - části a droby, zmrazené do České republiky (potenciál 4,3 mil. EUR). Jedná se o základní vstupy pro výrobu krmiv, která představují položku s nejvyšším exportním potenciálem České republiky (30,5 mil. EUR; 230910 Krmivo pro psy/kočky). Spolupráce v této oblasti může být vzájemně přínosná: Ukrajina dodává zemědělské suroviny (masné droby, obiloviny, pokrutiny), které jsou následně zpracovávány českými výrobci s využitím jejich technologií a značek.

Komparativní výhody České republiky byly analyzovány na základě dat The Observatory of Economic Complexity (2025) pro následující skupiny zboží:

1. **Produkty živočišného původu.** V roce 2023 se většina položek ze skupiny živočišných produktů nacházela pod paritní linií (viz Obrázek A.1 v Příloze A), což znamená, že český export na Ukrajinu byl vyšší než ukrajinský export do České republiky. To naznačuje komparativní výhodu České republiky u klíčových položek (Tabulka 2.22).

Tabulka 2.22. Živočišné produkty (HS6) s bilaterální komparativní výhodou Ukrajiny a České republiky, 2023 (seřazeno sestupně podle PCI)

Komparativní výhoda Ukrajiny (HS6)	Komparativní výhoda České republiky (HS6)
040299 Ostatní mléko a smetana	040700 Konzervovaná nebo vařená vejce
050100 Neupravené lidské vlasy a odpad z lidských vlasů	040690 Ostatní sýry
	020741 Zmrazené kuřecí části a droby
	040210 Sušené mléko (< 1,5 % tuku)
	030420 Zmrazené rybí filety

2. **Produkty rostlinného původu.** V roce 2023 se většina položek ze skupiny rostlinných produktů nacházela nad paritní linií (viz Obrázek A.2 v Příloze A), což naznačuje, že ukrajinský export těchto produktů do České republiky převyšuje český export na Ukrajinu a že Ukrajina má v této skupině komparativní výhodu. Pouze menší shluk položek se nacházel pod paritní linií, což ukazuje na relativně omezený počet tržních segmentů, ve kterých jsou čeští dodavatelé konkurenceschopní vůči ukrajinským producentům (Tabulka 2.23).

Tabulka 2.23. Rostlinné produkty (HS6) s bilaterální komparativní výhodou Ukrajiny a České republiky, 2023

Komparativní výhoda Ukrajiny (HS6)	Komparativní výhoda České republiky (HS6)
120500 Řepka olejka (semena) 081190 Zmrazené ovoce a ořechy (neuvařené/nespařené/varem neupravené), j. n. 080232 Vlašské ořechy, loupané 110812 Kukuřičný škrob 120100 Sójové boby 100190 Pšenice jiná než tvrdá (durum) a směs pšenice se žitem (meslin) 120799 Olejnatá semena a olejnaté plody, j. n. 121020 Chmelové hlávky, mleté, práškové nebo peletované; lupulin 121190 Rostliny pro parfumerii, farmacie nebo insekticidy (čerstvé/sušené) 110429 Obiloviny loupané, perlované, krájené nebo drcené, j. n. 081110 Jahody, zmrazené (neuvařené/nespařené/varem neupravené) 120750 Hořčičná semena 071310 Hrách, sušený a loupaný	120791 Mák (semena) 090121 Káva pražená (bezkofeinovaná) 130239 Slizy a zahušťovadla, j. n. 120991 Semena zeleniny, j. n., k setí 110900 Pšeničný lepek 110813 Bramborový škrob

- 3. Živočišné a rostlinné vedlejší produkty.** V roce 2023 se všechny položky HS6 ze skupiny živočišných a rostlinných vedlejších produktů nacházely nad paritní linií (viz Obrázek A.3 v Příloze A), což naznačuje, že Ukrajina tyto produkty do České republiky systematicky vyváží ve větším objemu, než Česká republika na Ukrajinu. To poukazuje na jasnou komparativní výhodu Ukrajiny v této produktové skupině (Tabulka 2.24).

Tabulka 2.24. Živočišné a rostlinné vedlejší produkty (HS6) s bilaterální komparativní výhodou Ukrajiny a České republiky, 2023

Komparativní výhoda Ukrajiny (HS6)	Komparativní výhoda České republiky (HS6)
151219 Slunečnicový nebo světlicový olej, frakce, jednoduše rafinované 151800 Zpracované živočišné a rostlinné oleje, průmyslové přípravky, j. n. 151590 Rostlinné tuky a oleje, j. n., frakce, chemicky nemodifikované 150990 Olivový olej, frakce, rafinovaný, chemicky nemodifikovaný	X

- 4. Potraviny.** V roce 2023 vykazovaly potraviny HS6 vyváženější strukturu bilaterálního obchodu (viz Obrázek A.4 v Příloze A). Ukrajina má mírnou komparativní výhodu u většího počtu jednotlivých potravinářských položek vyvážených do České republiky. Zároveň však existují významné niky - často u výrobků s vyšší přidanou hodnotou - kde zůstávají čeští dodavatelé na ukrajinském trhu silně konkurenceschopní (Tabulka 2.25).

Tabulka 2.25. Potraviny (HS6) s bilaterální komparativní výhodou Ukrajiny a České republiky, 2023

Komparativní výhoda Ukrajiny (HS6)	Komparativní výhoda České republiky (HS6)
170199 Rafinovaný cukr v pevné formě, j. n., čistá sacharóza 210210 Droždí, aktivní 170290 Cukr, j. n., invertovaný cukr, karamel a umělý med 170490 Cukrovinky (bez kakaa, kromě žvýkaček) 180690 Různé čokoládové/kakaové přípravky 190230 Těstoviny, kromě nevařených nebo plněných 220210 Nápoje - vody slazené nebo aromatizované 170230 Glukóza, glukózový sirup s <20 % fruktózy	230910 Krmivo pro psy nebo kočky (maloobchodní balení) 220300 Pivo ze sladu 190590 Hostie, rýžový papír a pekařské výrobky, j. n. 240220 Cigarety obsahující tabák 180631 Plněné čokoládové bloky/tyčinky (s obsahem kakaa, >2 kg) 210690 Potravinářské přípravky, j. n. 190530 Sladké sušenky, oplatky a vafle 210110 Kávové extrakty, esence, koncentráty a přípravky 210110 Kávové extrakty, esence, koncentráty a přípravky

210220 Droždí, neaktivní, mrtvé jednobuněčné organismy, j. n.	230990 Krmné přípravky pro zvířata, j. n.
210500 Zmrzlina a jiné jedlé ledové výrobky	210410 Polévky a vývary a jejich přípravky
200799 Nekomerční citrusové džemy, želé, pyré a pasty	180632 Neplněné čokoládové bloky/tyčinky (s obsahem kaka, >2 kg)

2.3.3.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci

Exportní strategie ČR 2023-2033 zmiňuje důležitost zvyšování odolnosti v klíčových strategických sektorech, jakými jsou zemědělství, a taky například zdravotnictví, obranný průmysl, energetika (MPO, 2023).

Zajištění vývozu obilí a potravinového zabezpečení

Ukrajina je klíčovým globálním dodavatelem zemědělských komodit a často se řadí mezi **největší světové producenty a exportéry slunečnicového oleje a mezi pět největších exportérů pšenice, kukuřice a řepky** (Onslow, 2025). Válečné narušení na počátku konfliktu vedlo k dočasnému zastavení námořní dopravy v Černém moři (Glauber, 2024). Od té doby se vývoz opírá také o několik alternativních tras (Tabulka 2.26).

Tabulka 2.26. Klíčové iniciativy umožňující válečné exportní trasy ukrajinských zemědělských produktů

Iniciativa	Dopady
Trasy solidarity (Solidarity Lanes)	Pozemní trasy (železnice, silniční doprava, říční doprava) přes Polsko, Maďarsko, Slovensko a Rumunsko byly zavedeny s cílem umožnit Ukrajině vyvážet 1-2 miliony metrických tun obilí měsíčně, což odpovídalo přibližně jedné třetině běžného objemu námořní přepravy.
Black Sea Grain Initiative (BSGI)	Tato dohoda, platná po dobu 12 měsíců, umožnila Ukrajině vyvézt téměř 33 milionů metrických tun obilí a zemědělských produktů ze tří přístavů v okolí Oděsy. BSGI přispěla k udržení globálních dodávek potravin a ke snížení mezinárodních cen potravin. Rusko dohodu BSGI ukončilo v červenci 2023.
Humanitární koridor	Po vojenských úspěších v Černém moři Ukrajina znovu zřídila „humanitární koridor“, který umožnil výrazné oživení námořního vývozu, jenž se do konce podzimu 2023 přiblížil předválečným úrovním.

Zdroj: Mamonova a kol. (2023); Glauber (2024); Onslow (2025)

Ukrajinský vývoz je nedílnou součástí globálního potravinového zabezpečení, zejména pro Afriku a Blízký východ, které jsou na těchto dodávkách výrazně závislé (Kosse, 2024; Mamonova a kol., 2023). **Narušení způsobená válkou vedla k dramatickému přesměrování vývozních toků - od začátku války směřovalo do Evropy 52 % celkového vývozu pšenice, zatímco před válkou to bylo méně než 2 %** (Glauber, 2024). Přestože hospodářská politika často upřednostňuje velké exportně orientované agropodniky, **drobní zemědělci se v počátečních fázích války ukázali jako odolnější** (Mamonova a kol., 2023). Tato rozšířená venkovská hospodářství produkují více než třetinu zemědělské produkce určené pro domácí spotřebu (Beaumont, 2025), včetně 95 % brambor, 85 % zeleniny a 75 % mléka vyrobeného na Ukrajině (Mamonova a kol., 2023).

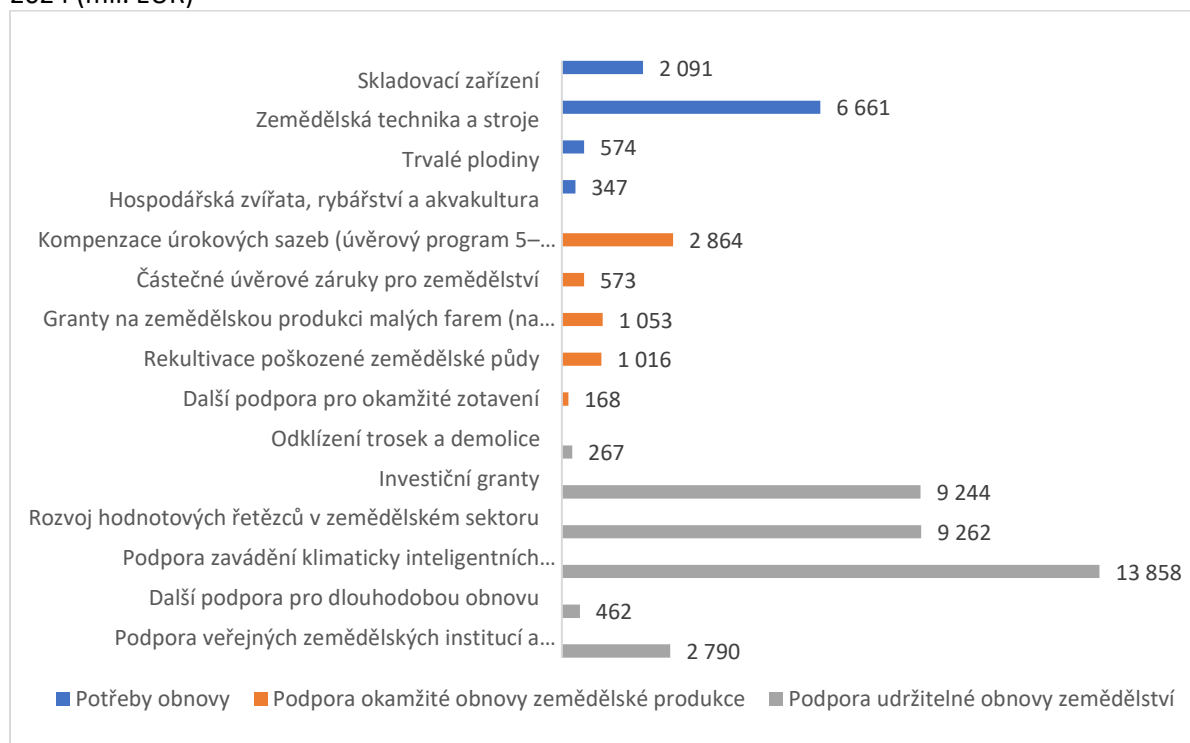
Česká republika výrazně podporovala úsilí o zachování ukrajinského zemědělského vývozu. **Podpořila zejména unijní „Koridory solidarity“, přičemž české předsednictví v Radě EU se na tuto agendu intenzivně zaměřovalo.** Aby byla zachována vzájemná konkurenceschopnost bez vyvolání nekalých obchodních praktik a následných opatření (ochranná opatření, antidumpingová nebo vyrovnávací cla), je nezbytné posunout spolupráci směrem k vytváření komplementárních hodnotových řetězců. Pro Českou republiku by mohlo být výhodné vystupovat jako zpracovatelský partner, který absorbuje ukrajinské obilí, olejniny a rostlinné produkty pro jejich další zpracování s vyšší přidanou hodnotou a následný vývoz v rámci EU.

Odminování zemědělské půdy

Odhaduje se, že přibližně 138 000 km² půdy je kontaminováno nevybuchlou municí, což představuje přímé fyzické riziko pro zemědělce. Přibližně čtvrtina, respektive **až 30 % ukrajinské zemědělské půdy, je v současnosti neobdělávána z důvodu okupace nebo příliš vysoké míry nebezpečí** (Mamonova a kol., 2023). Obnova poškozené zemědělské půdy, která zahrnuje průzkum, odminování a rekultivaci, si vyžádá více než 18,5 miliard EUR (15 % předválečného HDP) a její realizace je odhadována na období deseti let (Onslow, 2025). **Česká vláda přímo financuje projekty zaměřené na odminování zemědělské půdy**, neboť si uvědomuje, že zajištění bezpečnosti polí je klíčovým předpokladem pro obnovení zemědělské produkce na Ukrajině. Tato podpora zahrnuje dodávky odminovací techniky a školení prostřednictvím mezinárodních partnerů (MZV, 2025).

Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce v zemědělském sektoru se odhadují na 51,3 mld. EUR v horizontu deseti let (Obrázek 2.6). Přesné potřeby obnovy v potravinářském sektoru zůstávají neznámé, jelikož komplexní hodnocení Světové banky obsahuje údaje o obnově pouze za zpracovatelský sektor jako celek.

Obrázek 2.6. Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce v zemědělském sektoru Ukrajiny k 31. prosinci 2024 (mil. EUR)

Zdroj: World Bank (2025)

Modernizace zemědělské výroby a AgroTech

Významný potenciál představuje také AgroTech, který nezahrnuje pouze zemědělské stroje, ale rovněž software, automatizaci a digitální řešení pro řízení zemědělské výroby. Jeho průřezový charakter zároveň znamená, že část těchto aktivit je ve statistikách zachycena v průmyslu nebo ICT, nikoli přímo v zemědělství (viz část 2.3.2).

Podpora integrace Ukrajiny do EU v oblasti zemědělství

Příliv bezcelních ukrajinských produktů (například dovoz cukru vzrostl v prvních pěti měsících roku 2023 o 1 180 % (Farm Europe, 2024) **způsobil nasycení trhu a tlak na ceny v sousedních zemích EU, což vyvolalo protesty zemědělců** (Kosse, 2024). Někteří zemědělci v EU tvrdí, že ukrajinští producenti těží z méně přísných standardů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a environmentálních regulací, což vede k nižším nákladům na plnění předpisů a ke komparativním konkurenčním výhodám (Farm Europe, 2024; Mamonova a kol., 2023). Nejvýznamnější překážkou vstupu na trh EU je komplexní systém sanitárních a fytosanitárních (SPS) opatření.

Ukrajina zavedla v potravinářské výrobě systém analýzy rizik a kritických kontrolních bodů (HACCP) a sladila jej s požadavky EU, což přispělo k vyšší důvěře v kvalitu a bezpečnost ukrajinských produktů (Kosse, 2024). Úplné sladění je však nadále komplikováno některými přetrvávajícími rozdíly. Tím, že **Česká republika pomáhá Ukrajině s implementací norem EU a systémů kvality, zajišťuje, že ukrajinské zboží je bezpečné a certifikované**, což je zásadní pro české zpracovatele ochotné využívat ukrajinské zemědělské vstupy. To snižuje náklady a rizika hraničních kontrol a činí ukrajinské vstupy konkurenceschopnějšími než dovoz z Jižní Ameriky nebo Asie.

Úplné sladění s požadavky EU je však nezbytné. Ve Zprávě o pokroku 2025 (Generální ředitelství pro rozšíření a východní sousedství, 2025) byly identifikovány přetrvávající nedostatky:

- 1) povinné požadavky pro přístup k jakékoli formě státní podpory v zemědělství, které jsou administrativně náročné zejména pro malé a střední podniky;
- 2) nedostatečné legislativní sladění s *acquis* EU v oblasti politiky jakosti a ekologického zemědělství;
- 3) rizika korupce při přidělování půdy, jejím oceňování, pronájmu, zdanění a v digitálních katastrálních službách (Generální ředitelství pro rozšíření a východní sousedství, 2025; Kosse, 2024).

Na základě výše uvedeného mohou být náklady na přizpůsobení se regulačnímu režimu EU pro Ukrajinu poměrně vysoké, což může negativně ovlivnit konkurenceschopnost a vést k výraznému poklesu v některých odvětvích, například v živočišné výrobě, v návaznosti na zkušenosti jiných východoevropských zemí po vstupu do EU (Onslow, 2025).

Podpora České republiky se rozšířila také do souvisejících oblastí, jako je lesnictví a environmentální management. Například v březnu 2024 hostila Praha mezinárodní dárcovskou konferenci (za podpory FAO) zaměřenou na lesnický sektor Ukrajiny (European State Forest Association, 2025), která se soustředila na obnovu válkou poškozených lesů a podporu udržitelného hospodaření v lesích. Tento sektor může být přínosný pro obě země, neboť Česká republika vyvážela na Ukrajinu hotové papírenské výrobky v hodnotě 19,6 mil. EUR (kraftový papír, tvarovaný/obalový papír, nepromastitelný papír a cigaretový papír). Současně se ukrajinský vývoz do České republiky soustřeďuje na řezivo, dřevěné bedny, palivové dřevo, překližku, truhlářské prvky, dřevovláknité desky a dýhové listy (68,6 mil. EUR). V roce 2024 dřevo a papírenské výrobky, včetně šesti položky s primární českou komparativní výhodou, představovalo přibližně 1,9 % celkových obchodních toků (Tabulka 2.27).

Tabulka 2.27. Současný stav bilaterálního obchodu se dřevěnými výrobky a papírenským zbožím mezi Českou republikou a Ukrajinou v roce 2024, mil. EUR

HS6	Obchodovaná položka	Exporty České republiky	Exporty Ukrajiny	Podíl na celkovém obchodu v sektoru (%)
441233	Překližka sestávající pouze z listů dřeva (jiná než jehličnatá, s vnější vrstvou z olše, jasanu, buku, třešně, kaštanu, jilmu, ořechu, topolu, osiky, javoru, dubu nebo platana)	0,0	13,3	0,38%
441520	Dřevěné palety, skříňové palety a jiné nakládací plošiny; nástavce palet	0,1	6,1	0,18%
481159	Ostatní papír a lepenka, povrstvené, impregnované nebo potažené plasty (jiné než bělené a vážící více než 150 g/m ²)	0,0	5,6	0,16%
440712	Jehličnaté dřevo z jedle (Abies spp.) a smrku (Picea spp.), rozřezané nebo loupané, o tloušťce převyšující 6 mm	0,0	4,3	0,12%
480421	Pytlový sulfátový papír (kraft), nebělený	3,7	0,0	0,10%
442199	Ostatní výrobky ze dřeva, jinde neuvedené	0,0	3,0	0,08%
440791	Dubové dřevo (Quercus spp.), rozřezané nebo loupané, o tloušťce převyšující 6 mm	0,0	2,9	0,08%
440890	Listy pro dýchání a překližky a ostatní dřevo rozřezané podélně, o tloušťce nepřesahující 6 mm (z jiného než jehličnatého dřeva)	0,0	2,8	0,08%
481820	Papírové kapesníky, čistící nebo odličovací ubrousky a ručníky	0,3	2,5	0,08%
481320	Cigaretový papír v ruličkách o šířce nepřesahující 5 cm	2,6	0,0	0,07%
482370	Tvarované nebo lisované výrobky z papíroviny	2,3	0,3	0,07%
440711	Jehličnaté dřevo z borovice (Pinus spp.), rozřezané nebo loupané, o tloušťce převyšující 6 mm	0,0	2,5	0,07%
440290	Dřevěné uhlí (včetně uhlí ze skořápek nebo ořechů), jiné než z bambusu	0,0	2,3	0,07%
480300	Papír typu používaného pro toaletní papír, kapesníky, ručníky nebo ubrousky a podobné papíry pro domácnost	0,0	2,2	0,06%
480620	Nepromastitelný papír (greaseproof)	2,0	0,0	0,06%
441114	Dřevovláknité desky o střední hustotě (MDF), o tloušťce převyšující 9 mm	0,0	1,8	0,05%
441899	Ostatní tesařské a truhlářské výrobky pro stavebnictví (jinde neuvedené)	0,0	1,7	0,05%
482390	Ostatní papír, lepenka, buničitá vata a pásy z buničinných vláken, nařezané na rozměr nebo tvar	1,5	0,2	0,05%
480429	Ostatní pytlový sulfátový papír (kraft) (jiný než nebělený)	1,7	0,0	0,05%
481930	Pytle a sáčky s šířkou dna 40 cm nebo větší	0,0	1,5	0,04%

Zdroj: UN Comtrade(2025)

Ukrajinské dovozy představují převážně **suroviny nebo polotovary ze dřeva určené pro navazující zpracování v České republice, zejména pro spotřebitelské výrobky a obalová řešení**. Tím, že má Ukrajinou silnou pozici v oblasti lesnictví a primárního zpracování dřeva a Česká republika má naopak silné stránky v navazujícím zpracování papíru a obalů, jsou tak obě země zapojeny do hodnotového řetězce, který je přínosný pro obě dvě strany. Na ukrajinské dřevo vyvážené do EU se plně vztahuje nařízení EU o produktech bez odlesňování (EUDR), a to i v rámci obchodu probíhajícího na základě DCFTA, které stanovuje dodatečné podmínky přístupu na trh EU (náležitá péče, dohledatelnost a prokazování legality původu).

Ekonomické přínosy česko-ukrajinské spolupráce v sektoru zemědělství a potravinářství

Cílená obnova sektoru po škodách a ztrátách (včetně obnovy skladů, mechanizace a rekultivace) pomůže udržet vývoz potravin i v krizových podmínkách a posílí příjmy venkova a zaměstnanost. Bude rovněž **přínosná pro potravinovou bezpečnost a odolnější dodavatelské řetězce v EU i ČR**. Financování odminování a rekultivace umožní obnovit produkci, zvýšit exportní kapacitu Ukrajiny a stabilizovat cenové a objemové dodávky pro zpracovatelské kapacity v ČR.

ČR má prostor dále rozšířit vývoz výrobků s vyšší přidanou hodnotou (např. krmiva HS 230910, potravinářské přípravky HS 210690, pivo, káva, umělá střívka), zatímco Ukrajina nabízí výrazný potenciál u **olejnin a krmných vstupů** (řepka, slunečnice, kukuřice, pokrutiny), což snižuje nákladovou volatilitu českých výrobců. Ukrajina je převážně „upstream“ dodavatel surovin; ČR může navýšit drcení/rafinaci, výrobu krmiv a potravinářské zpracování, čímž vzroste přidaná hodnota v ČR a zároveň se zvyšují stabilní odběry a investice do ukrajinské primární produkce. Podpora exportních tras (vč. Koridorů solidarity) a posun od prostého tranzitu ke komplementárním hodnotovým řetězcům umožní ČR fungovat jako zpracovatelský partner pro ukrajinské obilí/olejninu a stabilizovat vstupy pro český potravinářský průmysl.

Spolupráce podle MoU (2025) v SPS/veterinární oblasti, bezpečnosti potravin a vzdělávání podporuje sladění s acquis/CAP, snižuje náklady hraničních kontrol a zvyšuje důvěru českých zpracovatelů v kvalitu a bezpečnost ukrajinských vstupů (včetně návaznosti na HACCP). Komplementarita (ukrajinské dřevo/polotovary a české papírenské a obalové výrobky) posiluje obě ekonomiky, přičemž tlak na dohledatelnost a soulad s regulací (EUDR) motivuje investice do compliance, digitalizace a vyšší kvality řízení v celém řetězci.

2.3.4. Doprava a infrastruktura

Navzdory válečným výzvám a poškozené infrastruktuře zůstává v roce 2025 ukrajinský systém osobní dopravy klíčový. Zahrnuje silniční, železniční, leteckou, vodní a potrubní dopravu (v roce 2022 činila celková délka silniční sítě 169 700 km a délka železniční sítě 21 700 km). V roce 2024, navzdory probíhajícím vojenským operacím, vzrostla osobní doprava na Ukrajině oproti roku 2023 o 6,8 % (Dorokhina, 2025). **Železniční doprava zůstává zásadní pro vnitrostátní i mezinárodní přepravu osob, jelikož vzdušný prostor je od roku 2022 uzavřen.** Mezinárodní autobusová i železniční doprava osob často čelí dlouhým čekacím dobám na hranicích (někdy přesahujícím 12 hodin vzhledem k rozsáhlým hraničním Ukrajinou a hraničními kontrolami a velkým množstvím cestujících do/z EU). Doprava hraje významnou roli při zajištění plynulého fungování válkou zasažené ekonomiky. Válka navíc zdůraznila potřebu lepší konektivity mezi Ukrajinou a EU, přičemž Česká republika reagovala rychle - čeští železniční dopravci nabídli ukrajinským občanům bezplatnou přepravu a usnadnili evakuaci i následné návraty.

2.3.4.1. Současný rozsah sektorových škod

Celkové náklady na škody v dopravním sektoru se odhadují na 35,7 mld. EUR, oproti 33,9 mld. EUR v prosinci 2024 (World Bank, 2025, 2026), zatímco ztráty v sektoru jsou odhadovány na 52,1 mld. EUR, oproti 43,1 mld. EUR v roce 2024 (Tabulka 2.28).

Tabulka 2.28. Škody na dopravním systému Ukrajiny k prosinci 2025 (ve srovnání s rokem 2024)

Period	Škody				Ztráty		
	Celkem, mld. EUR	z toho (podíl, %):			Celkem, mld. EUR	z toho (podíl, %):	
		lmístní, oblastní a komunální silnice	železniční infrastruktura, vozidla, zařízení a další aktiva	dálnice, silnice I. třídy a další státní silnice		narušení přístupu do černomořských přístavů	uzavření leteckého odvětví
K prosinci 2024, mld. EUR	33,9	26 %	26 %	21 %	43,1	61 %	27 %
Pozn.:	Nejvíce poškozené regiony: Doněcká, Charkovská, Záporožská a Chersonská oblast (60 %)				Podíl ztrát soukromého sektoru: přibližně 85 % celkových ztrát sektoru		
K prosinci 2025, mld. EUR	35,7	23 %	31 %	20 %	52,1	60 %	27 %
Pozn.:	Škody jsou koncentrovány v Doněcké, Charkovské, Záporožské a Chersonské oblasti (dohromady více než 60 % celkových škod), a téměř výhradně ve veřejném sektoru				-		
Nárůst škod v roce 2025, mld. EUR (%)	+1,8 (+5,3 %)	-3 p.b.	+5 p.b.	-1 p.b.	+9,0 (+20,9 %)	-1 p.b.	-

Zdroj: World Bank (2025, 2026)

V roce 2025 byl celkový nárůst ztrát v dopravním sektoru o 15 % způsoben především dalším růstem ztrát ve všech subsektorech dopravy s výjimkou železniční dopravy. **Celková potřeba obnovy a rekonstrukce v dopravním sektoru se odhadují na 85,2 mld. EUR a od roku 2024 se potřeby zvýšily o 24,2 % v důsledku útoků na železnice a přístavy v roce 2025.** Potřeby jsou silně koncentrovány v oblastech v první linii a v průmyslově vyspělých oblastech, zejména v Doněcké, Charkovské, Záporožské a Chersonské oblasti, které dohromady představují přibližně 60 % potřeb dopravního sektoru. Mezi bezprostřední priority patří udržení kontinuity služeb, rychlá oprava částečně poškozených aktiv s cílem obnovit funkčnost, investice do ochranných a bezpečnostních systémů pro kritickou infrastrukturu a urychlení přípravy projektů a realizačních mechanismů pro rozsáhlou rekonstrukci (World Bank, 2026).

2.3.4.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce

V listopadu 2025 předala Evropská komise grantové dohody na financování dopravní infrastruktury EU v Polsku, na Slovensku, v Rumunsku, na Ukrajině a v Moldavsku. Financování pochází z **nástroje Connecting Europe Facility (CEF)**, který podporuje přeshraniční projekty a fungování Koridorů solidarity EU-Ukrajina. V Polsku získaly čtyři projekty financování EU v celkové výši téměř 452 mil. EUR, zaměřené na rozvoj klíčových dopravních projektů podporujících vysokorychlostní přeshraniční spojení a zajištění interoperability, včetně úseku Mikołów - hranice s Českou republikou (18,4 mil. EUR). Na Slovensku získaly čtyři projekty podporu ve výši 135 mil. EUR, která je určena na zlepšení železniční přeshraniční konektivity mezi východním Slovenskem, Ukrajinou a Českou republikou a na posílení interoperability železniční dopravy (Generální ředitelství pro mobilitu a dopravu, 2025b).

Od počátku války pomáhá Česká republika Ukrajině s obnovou území, včetně dopravní infrastruktury, zejména poskytováním dočasných mostů jako náhrady za zničenou infrastrukturu a dodávkami českých tramvají a autobusů pro obnovu veřejné dopravy (Člověk v Tísni, 2022).

V roce 2024 25 největších položek zboží v oblasti dopravy společně představovalo 14 % celkových obchodních toků, přičemž 21 z nich vykazovalo absolutní komparativní výhodu České republiky (Tabulka 2.29 - modré označení).

Tabulka 2.29. Současný stav bilaterálního obchodu v oblasti dopravy mezi Českou republikou a Ukrajinou v roce 2024, mil. EUR

HS6	Obchodovaná položka	Exporty České republiky	Exporty Ukrajiny	Podíl na celkovém obchodu
854430	Soupravy zapalovacích kabelů a ostatní soupravy kabelů používané v dopravních prostředcích	1,5	185,5	5,29 %
870323	Osobní automobily s vratným zážehovým spalovacím pístovým motorem, o objemu válců > 1 500 cm ³ ale ≤ 3 000 cm ³	42,4	0,0	1,20 %
870322	Osobní automobily s vratným zážehovým spalovacím pístovým motorem, o objemu válců > 1 000 cm ³ ale ≤ 1 500 cm ³	28,5	0,0	0,81 %
870710	Karoserie pro osobní automobily a jiná motorová vozidla konstruovaná pro přepravu osob	22,4	0,0	0,63 %
870332	Osobní automobily se vznětovým motorem (diesel/semi-diesel), o objemu válců > 1 500 cm ³ ale ≤ 2 500 cm ³	20,7	0,0	0,59 %
850710	Olověné akumulátory používané pro spouštění pístových motorů (startovací baterie)	20,3	0,0	0,57 %
860719	Ostatní části a součásti podvozků, náprav a kol (pro kolejová vozidla)	0,9	17,6	0,52 %
870423	Nákladní automobily se vznětovým motorem (diesel), o celkové hmotnosti převyšující 20 tun	17,7	0,0	0,50 %
730210	Kolejnice ze železa nebo oceli	17,4	0,0	0,49 %
870590	Ostatní motorová vozidla pro zvláštní účely (např. vyprošťovací, cisternové, dílenské)	14,1	0,0	0,40 %
721710	Dráty ze železa nebo nelegované oceli, neplatované ani nepotažené, též leštěné	0,1	12,6	0,36 %
841111	Proudové motory o tahu nepřesahujícím 25 kN	11,6	0,0	0,33 %
400942	Trubky, hadice a příslušenství z vulkanizovaného kaučuku, vyztužené jinými materiály, s příslušenstvím	8,1	0,1	0,23 %
870321	Osobní automobily s vratným zážehovým spalovacím pístovým motorem, o objemu válců ≤ 1 000 cm ³	8,1	0,0	0,23 %
870121	Silniční tahače pro návěsy, pouze se vznětovým spalovacím pístovým motorem (diesel)	8,0	0,0	0,23 %

HS6	Obchodovaná položka	Exporty České republiky	Exporty Ukrajiny	Podíl na celkovém obchodu
870899	Ostatní části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	7,5	0,0	0,21 %
850131	Ostatní motory na stejnosměrný proud a generátory na stejnosměrný proud, o výkonu ≤ 750 W	7,1	0,0	0,20 %
840820	Vznětové motory (diesel/semi-diesel) používané k pohonu vozidel kapitoly 87	6,7	0,0	0,19 %
870333	Osobní automobily se vznětovým motorem (diesel/semi-diesel), o objemu válců převyšujícím 2 500 cm ³	6,5	0,0	0,18 %
940199	Ostatní části a součásti sedadel (jiné než z dřeva nebo kovu)	0,0	6,2	0,18 %
848180	Ostatní zařízení pro potrubí, kotle, nádrže, vany nebo podobné nádoby (kohouty, ventily)	5,7	0,1	0,17 %
870510	Jeřábové automobily	5,2	0,0	0,15 %
843311	Sekačky na trávu, motorové, u nichž řezné zařízení rotuje v horizontální rovině	3,9	0,0	0,11 %
870340	Osobní automobily se zážehovým spalovacím motorem i elektrickým motorem (Hybridy HEV/PHEV)	3,7	0,0	0,10 %
870210	Motorová vozidla pro přepravu deseti nebo více osob, pouze se vznětovým motorem (diesel)	3,5	0,0	0,10 %

Zdroj: UN Comtrade (2025)

Polostrukturované rozhovory a navazující kulatý stůl zaměřený na dopravu a infrastrukturu potvrdily, že zapojení českých firem **omezuje kombinace regulatorní nejistoty, obtížného financování a válečných rizik** (viz tabulky 2.4 a 2.5). Neúplná implementace legislativy EU, zejména v oblasti silniční nákladní dopravy, komplikuje dlouhodobé plánování přeshraničních projektů. Další překážky představují omezená finanční kapacita ukrajinských partnerů, nedostatečné pojistné a záruční krytí, dlouhé čekací doby na hranicích a technická omezení spojená s odlišným železničním rozchodem. Pro realizaci projektů je zpravidla nezbytný důvěryhodný místní partner a schopnost zajistit lokální servis či zapojení ukrajinských dodavatelů. Postavení českých firem, zejména malých a středních podniků, dále oslabuje silná zahraniční konkurence podporovaná rozsáhlejšími finančními, pojistnými a institucionálními nástroji.

2.3.4.3. Současná ekonomická aktivita v sektoru

Tento sektor se podílí 5,7 % na celkových tržbách 100 největších podniků na Ukrajině. Ekonomická aktivita je soustředěna především ve městě Kyjev, v Dněpropetrovské a Poltavské oblasti. Tabulka 2.30 níže uvádí deset největších společností v dopravním sektoru podle tržeb v roce 2024.

Tabulka 2.30. Deset největších společností podle tržeb v dopravním sektoru na Ukrajině v roce 2024

Poř.	Společnost	Poř.	Společnost
1	JSC Ukrainian Railways	6	LOGISTYK UNION LLC
2	LLC "Nova Poshta"	7	Lemtrans LLC
3	LLC "Gas Transmission System Operator of Ukraine"	8	JSC "Ukrtransgaz"
4	JSC "Ukrposhta"	9	NEO TRANS LLC
5	JSC "Ukrtransnafta"	10	Private JSC "Aviation Company 'Ukrainian Helicopters'"

Zdroj: Opendatabot (2025)

Tyto společnosti dohromady v roce 2024 vytvořily tržby ve výši 243,67 mld. UAH (cca 5,6 mld. EUR), což představuje meziroční nárůst o 11,7 % oproti roku 2023.

Pokud jde o české společnosti působící na Ukrajině, dlouhodobě na tento trh vyváží **Bonatrans** (Štalmach, 2024). Dále pak **Škoda Transportation**, která se účastní výběrových řízení na tramvajové a metro projekty v několika městech, včetně Kyjeva a Charkova (Saiver, 2025). Rozhovory odhalily silný zájem českých firem o železniční dopravu, zejména o dodávky lokomotiv, služby překladištních terminálů a modernizaci městské dopravy. Tato spolupráce byla podpořena příchozími podnikatelskými misemi (Vopálenská, 2025).

2.3.4.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru

Exportní potenciál z České republiky na Ukrajinu

Tabulka 2.31 shrnuje české výrobky s nejvyšším exportním potenciálem do ukrajinského dopravního sektoru a infrastruktury na základě odhadů nástroje ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.31. Exportní potenciál České republiky u výrobků souvisejících s dopravou a infrastrukturou na Ukrajinu, EUR

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývajících nevyužitý potenciál (sestupně)
8703XX Motorová vozidla pro přepravu méně než 10 osob	328,0 mil.	109,0 mil.	219,0 mil.
401110 Nové pneumatiky z kaučuku pro osobní automobily	18,5 mil.	631,0 k	17,6 mil.
870830 Brzdy pro motorová vozidla	12,9 mil.	3,4 mil.	9,2 mil.
8702 Motorová vozidla pro přepravu 10 a více osob	8,6 mil.	1,3 mil.	7,3 mil.
870880 Závěsné (odpružené) systémy	10,2 mil.	3,8 mil.	6,5 mil.
871639 Přívesy pro přepravu zboží, j. n.	7,9 mil.	3,7 mil.	4,2 mil.
870710 Karoserie motorových vozidel	11,1 mil.	31,4 mil.	-

Zdroj: ITC Export Potential Map (CZ to UKR) (International Trade Center, 2025a)

Karoserie automobilů (HS 870710) mají celkově vysoký exportní potenciál, nicméně dosud není plně využitý.

Importní potenciál Ukrajiny do České republiky

Tabulka 2.32 shrnuje ukrajinské výrobky s nejvyšším exportním potenciálem do dopravního sektoru a infrastruktury České republiky na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.32. Exportní potenciál Ukrajiny u výrobků souvisejících s dopravním sektorem a infrastrukturou do České republiky, EUR

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývajících nevyužitý potenciál (sestupně)
854430 Zapalovací kabelové svazky pro vozidla	180,2 mil.	148,7 mil.	32,3 mil.
860719 Železniční nápravy a kola	8,2 mil.	10,2 mil.	-

Zdroj: ITC Export Potential Map (UKR to CZ) (International Trade Center, 2025b)

Železniční nápravy a kola (HS 860719) vykazují celkově vysoký exportní potenciál, který je však již plně realizován.

Dopravní výrobky České republiky se v analýze koncentrují napravo od paritní linie (viz Obrázek A.5 v Příloze A), což indikuje vyšší exportní toky z České republiky. Ukrajina se naproti tomu více specializuje na vývoz náhradních dílů a mechanismů (Tabulka 2.33).

Tabulka 2.33. Dopravní výrobky a náhradní díly (HS6) s bilaterální komparativní výhodou Ukrajiny a České republiky, 2023

Komparativní výhoda Ukrajiny (HS6)	Komparativní výhoda České republiky (HS6)
860719 Nápravy, kola a jejich části 870892 Tlumiče výfuku a výfukové potrubí pro motorová vozidla 871640 Přívěsy a návěsy, j. n. 871690 Části přívěsů a nemotorových vozidel, j. n.	870323 Osobní automobily střední velikosti 870322 Osobní automobily malé velikosti 870120 Silniční tahače 870390 Ostatní vozidla, včetně vozidel s plynovou turbínou 870880 Tlumiče pérování pro motorová vozidla 871639 Přívěsy, j. n., pro přepravu zboží 870899 Ostatní součásti motorových vozidel 870839 Části brzdových systémů motorových vozidel, kromě obložení 870850 Hnací nápravy s diferenciálem pro motorová vozidla 870870 Kola a příslušenství motorových vozidel 870829 Ostatní části a příslušenství karoserií motorových vozidel

Zdroj: The Observatory of Economic Complexity (2025)

České výrobky se obvykle vyznačují střední až vysokou hodnotou komplexity (PCI), což odráží silné stránky České republiky v oblasti technicky náročných modulů a systémové integrace. Naproti tomu ukrajinské vstupy do českého dopravního sektoru jsou spíše pracovně náročné a mají střední až nízkou hodnotu PCI (umístění nad paritní linií).

2.3.4.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci

Infrastrukturní konektivita

Válečné zničení silnic, mostů a železnic na Ukrajině v kombinaci se snahou Ukrajiny o hlubší propojení s EU vedlo k rozsáhlé spolupráci v oblasti dopravy. Zásadním strategickým krokem bylo zahájení začleňování Ukrajiny do koridorů TEN-T (transevropská dopravní síť), které bylo prosazováno během českého předsednictví v Radě EU na konci roku 2022 (Ministerstvo dopravy, 2022). **Revize nařízení TEN-T v roce 2024 zahrnuje Ukrajinu a Moldavsko do evropských sítí TEN-T.** Do Ukrajiny budou zasahovat čtyři koridory TEN-T (Severní moře - Baltské moře, Rýn - Dunaj, Středomoří a Baltské moře - Černé moře - Egejské moře), včetně přístavu Oděsa. Podél těchto koridorů bude mít Ukrajina přístup k finančním prostředkům z Nástroje pro propojení Evropy (CEF) na financování rozvoje infrastruktury.

EU mobilizovala **více než 2,3 mld. EUR na zlepšení tzv. trasy solidarity**, přičemž 1,55 mld. EUR pochází z nenávratné grantové podpory v rámci CEF (Directorate-General for Mobility and Transport, 2025b). Na základě údajů ukrajinských celních registrů odhaduje Evropská komise, že v dubnu 2025 bylo přibližně 70 % ukrajinského dovozu přepravováno prostřednictvím Solidarity Lanes, zatímco přibližně 30 % přes Černé moře (Directorate-General for Mobility and Transport, 2025a).

Infrastrukturní propojení mezi Českou republikou a Ukrajinou tak získalo nový význam. **České a ukrajinské dopravní společnosti rozšiřují síť železničních spojení mezi oběma zeměmi** (Dumitru, 2025).

Obnova infrastruktury

Česká republika je připravena pomoci Ukrajině s obnovou klíčové silniční infrastruktury zničené válkou. Díky nástroji EU Ukraine Facility (více viz část 3.1) se budou moci české společnosti více zapojit do obnovy infrastruktury na Ukrajině (české stavební firmy mají zkušenosti s výstavbou mostů a mohou dodávat materiály, inženýrské kapacity i projektový management) (MPO, 2025).

Celkové jsou potřeby obnovy a rekonstrukce v oblasti dopravy a infrastruktury, založené na principech „build back better“, odhadovány na 71,6 mld. EUR v horizontu deseti let (Obrázek 2.7).

Obrázek 2.7. Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce v sektoru dopravy na Ukrajině k 31. prosinci 2024 (mil. EUR)

Zdroj: World Bank, 2025

Podpora exportní logistiky Ukrajiny

Podpora ukrajinské exportní logistiky je rovněž českou prioritou. Česká republika se podílí na přepravě ukrajinského obilí na světové trhy v rámci tras solidarity EU. Přibližně 80 % ukrajinského dovozu a zhruba 60 % vývozu nezemědělských produktů je přepravováno po pozemních trasách vytvořených prostřednictvím Solidarity Lanes (Baniak, 2025). **České železniční společnosti a nákladní dopravci se podíleli na přepravě obilí po železnici přes Slovensko a dále do přístavů, čímž zmírňovali úzká místa vzniklá uzavřením černomořských přístavů.** V srpnu 2022 společnost ČD Cargo Logistics rozšířila válečnou logistickou podporu přepravou ukrajinské kukuřice, kdy první vlak převezl 1 500 tun, a přispěla tak k udržení exportních koridorů a humanitárních dodavatelských řetězců (Railtarget, 2024). České dráhy se rovněž podílely na zvyšování železniční kapacity od západní hranice Ukrajiny a na překládce obilí přes střední Evropu.

Ekonomické přínosy česko-ukrajinské spolupráce v sektoru dopravy a infrastruktury

Obnova dopravní infrastruktury zlepšuje mobilitu pracovní síly, dostupnost služeb a stabilitu dodavatelských řetězců. **Integrace Ukrajiny do koridorů TEN-T a financování přes CEF posilují interoperabilitu a přeshraniční konektivitu.** Snížení investičního rizika a stabilnější realizace projektů bude pro české subjekty možné přes využití nástroje EU Ukraine Facility, což navíc umožňuje vstup českých firem do rekonstrukce i v prostředí zvýšeného rizika a posiluje jejich pozici vůči konkurenci z jiných zemí EU. Zvyšování kapacit překladišť, modernizace železničních spojení a zlepšování interoperability zkracují dobu přepravy, snižují náklady a zvyšují konkurenceschopnost ukrajinských exportérů i českých logistických a dopravních firem (včetně zapojení do přepravy obilí a nezemědělského exportu).

ČR se může prosadit jako dodavatel „systémových balíčků“ (nová mobilita, smart cities) a zároveň v tradičních segmentech (tramvaje, autobusy, železnice, mosty, projektový management). ITC exportní potenciál ukazuje výrazný prostor zejména u osobních vozidel (HS 8703XX: 219 mil. EUR nevyužito), dále u pneumatik, brzd, vozidel pro 10+ osob, odpružení a přívěsů. Ukrajina má silnou pozici ve vybraných dílech a komponentech (např. kabelové svazky HS 854430 s exportním potenciálem do ČR 180,2 mil. EUR, z toho 32,3 mil. EUR nevyužito), což podporuje dodavatelské řetězce v ČR, snižuje nákladové tlaky a diverzifikuje vstupy v rámci Evropy.

2.3.5. Zdravotnictví a humanitární zdravotní podpora

2.3.5.1. Současný rozsah sektorových škod

Celkové škody ve zdravotnickém sektoru se odhadují na 1,6 mld. EUR (World Bank, 2026), ve srovnání s 1,4 mld. EUR v prosinci 2024 (World Bank, 2025), zatímco ztráty sektoru jsou odhadovány na 20,4 mld. EUR, oproti 18,1 mld. EUR v roce 2024 (viz Tabulka 2.34).

Tabulka 2.34. Škody na zdravotnickém systému Ukrajiny k prosinci 2025 (ve srovnání s rokem 2024)

Období	Škody								Ztráty Celkem, mld. EUR
	Celkem, mld. EUR	Včetně (podíl na předválečném stavu, %)*					Další škody, jednotky*		
		Nemocnice, kliniky, monoprofilové nemocnice	Všeobecné nemocnice	Ambulantní zařízení	Primární zdravotní péče	Nemocnice	Lékárny	Sanitky	
Stav před válkou	9925 jednotek								X
K prosinci 2024, mld. EUR	1,4 (1603 jednotek, 16.2 %)	35,8 %	18,8 %	15,7 %	X	X	912	624	18,1
Pozn.:	Nejvyšší absolutní náklady na škody: Doněcká oblast (37,8 % z celku), Charkovská oblast (12,6 %), Luhanská oblast (12,5 %) a Chersonská oblast (7,3 %).								
K prosinci 2025, mld. EUR	1,6	*	*	*	*	*	*	*	20,4
Pozn.:	Nejvyšší absolutní náklady na škody: Doněcká oblast, Charkovská oblast, Luhanská oblast								
Nárůst škod v roce 2025, mld. EUR (%)	+0,2 (+14,3 %)	*	*	*	*	*	*	*	+2,3 (+12,7 %)

Zdroj: World Bank (2025, 2026); Pozn, reporty se liší v klasifikaci zdravotnických zařízení; * data za rok 2025 nejsou dostupná

V roce 2025 se celkové odhady škod ve zdravotnictví zvýšily o 12,8 % oproti roku 2024. Tento údaj zahrnuje náklady na odklizení sutí, demolici zničených zařízení, finanční ztráty plynoucí z poškozených zdravotnických zařízení a dodatečné zdravotní ztráty způsobené neposkytnutou péčí a zvýšenými riziky pro veřejné zdraví, zejména v souvislosti s válečnými podmínkami (nárůst přenosných onemocnění, novorozenecké a mateřské úmrtnosti a problémů v oblasti duševního zdraví).

2.3.5.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce

Mezivládní jednání mezi Českou republikou a Ukrajinou v červenci 2024 bylo završeno podpisem Memoranda o porozumění mezi Ministerstvem zdravotnictví Ukrajiny a Ministerstvem zdravotnictví České republiky (Ministerstvo zdravotnictví Ukrajiny, 2024). **Memorandum předpokládá posílení spolupráce v následujících prioritních oblastech:**

- veřejné zdraví a integrace Ukrajiny do zdravotnického systému EU;
- výstavba rehabilitačních center a obnova zdravotnické infrastruktury poškozené nebo zničené v důsledku války;
- dodávky zdravotnických a laboratorních přístrojů a zařízení do ukrajinských zdravotnických zařízení;
- poskytování humanitární pomoci, léčby a rehabilitace zraněných ukrajinských občanů ve zdravotnických zařízeních v České republice;
- výměna zkušeností a zapojení technické asistence ze strany České republiky;

- výměna zdravotnických dat, telemedicína, technologie umělé inteligence a kybernetická bezpečnost.

V roce 2024 zahrnoval obchod se zdravotnickým zbožím pět položek, a ve všech měla Česká republika absolutní komparativní výhodu; tyto položky dohromady představovaly více než 1,1 % celkových obchodních toků (Tabulka 2.35 - modré označení).

Tabulka 2.35. Současný stav bilaterálního obchodu se zdravotnickým zbožím mezi Českou republikou a Ukrajinou v roce 2024, mil. EUR

HS6	Obchodovaná položka	Exporty České republiky	Exporty Ukrajiny	Podíl na celkovém obchodu
300490	Ostatní léky sestávající ze smíšených nebo nesmíšených výrobků pro terapeutické nebo profylaktické účely, v odměřených dávkách	12,0	0,1	0,34 %
901890	Ostatní nástroje a přístroje lékařské, chirurgické, zubolékařské nebo veterinární (např. endoskopy, dialyzační přístroje)	11,9	0,2	0,34 %
300242	Ostatní vakcíny pro humánní lékařství	6,7	0,0	0,19 %
382219	Ostatní diagnostické nebo laboratorní reagentie na podložce a připravené diagnostické nebo laboratorní reagentie	5,7	0,0	0,16 %
902000	Ostatní dýchací přístroje a plynové masky (kromě ochranných masek bez mechanických částí a vyměnitelných filtrů)	2,9	0,0	0,08 %

Zdroj: UN Comtrade (2025)

Polostrukturované rozhovory a navazující kulatý stůl zaměřený na zdravotnictví poukázaly na silnou cenovou konkurenci dodavatelů z Číny a Turecka, zejména v cenově citlivých segmentech zdravotnické techniky. Postavení českých firem dále komplikuje dosavadní důraz veřejných zakázek na nejnižší cenu a omezená zkušenost zadavatelů s uplatňováním kvalitativních a dalších necenových kritérií. Překážkou je rovněž nestabilní financování projektů, rušení či omezování podpůrných programů a obtížný přístup malých a středních podniků k dotačním a mezinárodním finančním nástrojům. Klíčovou strukturální bariérou zůstává absence povinného zdravotního pojištění v ukrajinském systému zdravotní péče, který je převážně financován z veřejných zdrojů a vyznačuje se relativně nízkými výdaji a omezenou kupní silou zdravotnických zařízení (viz tabulky 2.4 a 2.5).

2.3.5.3 Současná ekonomická aktivita v sektoru

Na rozdíl od předchozího sektoru nemá zdravotnictví žádné společnosti zastoupené mezi Top-100 ukrajinských firem podle tržeb, a proto je hodnocení situace obtížnější. Přesto již existují české společnosti, které na Ukrajinu vyvážejí zdravotnické technologie a poskytují zdravotnické služby. Významná část současné aktivity je realizována formou humanitární pomoci, která je podrobněji popsána v kapitole 2.3.5.5.

Mezi firmami působícími na Ukrajině lze zmínit zejména společnost **Linet**, která vyhrála tendr Světové banky na dodávku 300 nemocničních lůžek na Ukrajinu (Žižka, 2023). Společnosti se dceřinými podniky na Ukrajině zahrnují **BMT**, působící v oblasti sterilizace (BMT, 2021), a výrobce zdravotnické techniky Comedeq (Podlešák, 2024). Mezi české exportéry aktivní na tomto trhu patří rovněž výrobce zdravotnické techniky BTL, poskytovatel řešení čistých prostor Block (BLOCK, 2023), MZ Liberec, Medin, ProSpon a další.

2.3.5.4. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru

Exportní potenciál z České republiky na Ukrajinu

Tabulka 2.36 shrnuje české zboží s nejvyšším exportním potenciálem do zdravotnického sektoru Ukrajiny na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.36. Exportní potenciál České republiky u zboží souvisejícího se zdravotnickým sektorem na Ukrajinu, EUR

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývající nevyužitý potenciál (sestupně)
30XXXX Léčiva pro maloobchodní prodej, j. n.	33,3 mil.	10,2 mil.	23,1 mil.
961900 Hygienické vložky a tampony, slipové vložky a podobné výrobky	29,6 mil.	29,6 mil.	308,6 k

Zdroj: ITC Export Potential Map (CZ to UKR) (International Trade Center, 2025a)

Importní potenciál Ukrajiny do České republiky

Tabulka 2.37 shrnuje ukrajinské zboží s nejvyšším exportním potenciálem do zdravotnického sektoru České republiky na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.37. Exportní potenciál Ukrajiny u zboží souvisejícího se zdravotnickým sektorem do České republiky, EUR

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývající nevyužitý potenciál (sestupně)
30XXXX Léčiva pro maloobchodní prodej, j. n.	5,5 mil.	0	5,5 mil.

Zdroj: ITC Export Potential Map (UKR to CZ) (International Trade Center, 2025b)

2.3.5.5. Prioritní oblasti v sektoru pro česko-ukrajinskou spolupráci

Zdravotnictví je identifikováno jako klíčový strategický sektor pro posílení národní odolnosti. Rozvoj produkce a exportu nových komplexních produktů jako například zdravotnické prostředky, jejichž objem výroby je zatím poměrně malý, má však potenciál růstu celkových příjmů v ekonomice. Podpora exportu inovativních řešení může být realizována, jako je například projekt „Virtuální nemocnice“, který slouží k integrované prezentaci českých firem v zahraničí. Jelikož jde o strategický segment, který může být pro komerční sektor hůře uchopitelný, Exportní strategie ČR 2023-2033 zdůrazňuje prioritu pro státní exportní financování a pojištění (ČEB/EGAP) (MPO, 2023).

Léčba zraněných Ukrajinců

Jednou z nejvýznamnějších forem podpory je **poskytování zdravotní péče v českých nemocnicích Ukrajincům zraněným ve válce** (Ministerstvo obrany a Armáda ČR, 2023). Od počátku konfliktu otevřely české vojenské i civilní zdravotnické instituce své kapacity těžce zraněným ukrajinským vojákům (Radio Prague International, 2023). Česká vláda tuto podporu institucionalizovala prostřednictvím **programu MEDEVAC**, který tradičně zajišťuje evakuaci pacientů z krizových oblastí k léčbě v České republice. Kromě vojáků byly v českých nemocnicích ošetřeny také ukrajinské civilní osoby, včetně dětí zraněných při bombardování (Ministerstvo vnitra, 2025). Zároveň existuje výrazná potřeba systematického sdílení českých medicínských zkušeností, neboť lékaři z frontové oblasti Dnipro již přebírají české rehabilitační postupy (Charita Česká republika na Ukrajině, 2025). Mise českých lékařských týmů současně přispívají k obousměrnému přenosu znalostí, protože českým

zdravotníkům umožňují získávat praktické zkušenosti s léčbou válečných traumat, která se v českém prostředí běžně nevyskytují.

Polní nemocnice a zdravotnická infrastruktura

Vedle léčby pacientů v Česku se Česká republika podílela také na **dodávkách zdravotnické infrastruktury na Ukrajinu**. Prostřednictvím programu zahraniční rozvojové spolupráce byla financována **výstavba modulární zdravotnické stanice v oblasti blízké frontové linie v Dnipropetrovské oblasti** (obec Pryvilne) (Velvyslanectví České republiky na Ukrajině, 2025). Tato českými prostředky financovaná klinika posílila zdravotnickou připravenost v regionu, kde zajišťuje péči o válečná zranění i běžné zdravotní potřeby v situaci, kdy jsou větší nemocnice vzdálené nebo poškozené.

Česká republika rovněž dodala další zdravotnické vybavení, včetně sanitek, nemocničních generátorů, chirurgických nástrojů a léků, a to prostřednictvím státních institucí i nevládních organizací. Například česká nezisková iniciativa dodala ukrajinským zdravotnickým jednotkám 11 plně vybavených sanitek v hodnotě 13 mil. Kč (více než 0,5 mil. EUR) (Krychkovska, 2024).

Česká humanitární organizace Člověk v tísni a Charita Česká republika se rovněž aktivně podílejí na **dodávkách zdravotnických balíčků a materiální podpoře ukrajinských nemocnic** (Charita Česká republika na Ukrajině, 2024). Zvláště významným příspěvkem byla podpora krevních bank: Česká republika darovala dvacet specializovaných mrazicích boxů zdravotnické kvality a jednotek pro rychlé zmrazování plazmy nemocnicím v Dnipropetrovské oblasti (Velvyslanectví České republiky na Ukrajině, 2025). Tento krok přímo posiluje regionální kapacity urgentní medicíny a zvyšuje odolnost ukrajinského zdravotnického systému v době války.

Rehabilitace a psychologická pomoc

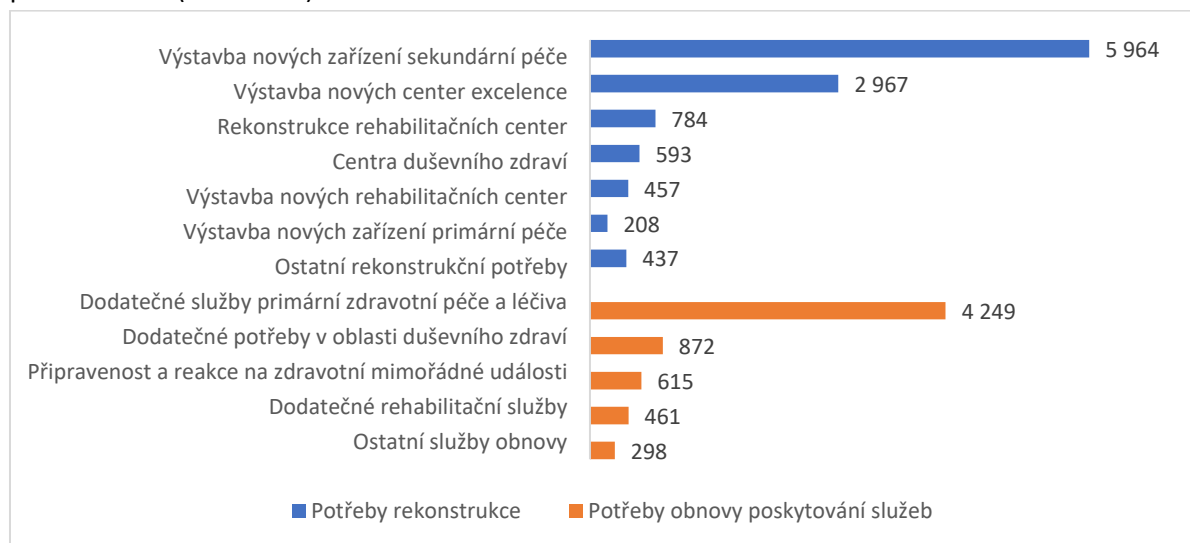
Významnou prioritou je rozšíření rehabilitační a psychologické péče, jejíž kapacity neodpovídají rostoucím potřebám způsobeným válečnými zraněními, amputacemi a dlouhodobými fyzickými a psychickými následky války. Dostupnost rehabilitace zůstává velmi omezená: lůžkovou rehabilitaci poskytují pouze 4 % ukrajinských nemocnic a jen 3 % zdravotnických zařízení nabízejí pomůcky, jako jsou protézy a další kompenzační zařízení (WHO, 2026). Psychologická péče by přitom neměla být určena pouze zraněným a dalším přímo zasaženým osobám, ale také jejich rodinným příslušníkům a pečujícím osobám a zdravotnickému personálu vystavenému dlouhodobému stresu a sekundární traumatizaci.

Česká republika je v této oblasti již aktivní. Projekt České rozvojové agentury realizovaný Charitou Česká republika **podporuje ambulantní rehabilitační centra v Dněpropetrovské oblasti prostřednictvím rekonstrukce prostor, dodávek vybavení a vzdělávání zdravotnického personálu** (MZV ČR, 2025). Charita Česká republika se rovněž zapojila do ukrajinského celostátního programu duševního zdraví „How are you?“ a podporuje vznik center poskytujících bezplatnou péči dětem i dospělým ve čtyřech regionech (Charita Česká republika, 2025). Prostor pro další spolupráci proto existuje zejména v modernizaci rehabilitačních center, dodávkách vybavení, vzdělávání multidisciplinárních týmů a propojování fyzické rehabilitace s psychologickou a rodinnou podporou.

Modernizace a systémová podpora

Vedle mimořádné humanitární pomoci se česko-ukrajinská spolupráce zaměřuje také na **systematickou obnovu zdravotnictví**. Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce jsou odhadovány na 17,9 mld. EUR v horizontu deseti let, přičemž na samotné obnovení poskytování zdravotních služeb je zapotřebí přibližně 6,5 mld. EUR (viz Obrázek 2.8).

Obrázek 2.8. Celkové potřeby obnovy a rekonstrukce ve zdravotnickém sektoru Ukrajiny k 31. prosinci 2024 (v mil. EUR)

Zdroj: World Bank, 2025

Další rekonstrukční potřeby zahrnují demolice a odklizení sutin, obnovu poškozených zařízení primární a sekundární péče, náhradu zničených a poškozených sanitek, rekonstrukci a vybavení výjezdových stanovišť záchranné služby, obnovu stomatologických klinik, lékáren a dalších zdravotnických institucí. Součástí obnovy je rovněž digitalizace a rozvoj telemedicíny, vybavení urgentní péče a vzdělávání zdravotnického personálu.

Druhý český program podporovaný Evropskou unií je zaměřen na **modernizaci šesti vybraných ukrajinských nemocnic**. V březnu 2025 bylo oznámeno, že Česká republika na tento účel obdrží 88 mil. EUR z rozpočtu EU ve formě bankovních záruk, grantů a technické asistence. Program bude zaměřen na nákup moderního zdravotnického vybavení od českých výrobců pro ukrajinské nemocnice a na odborné vzdělávání realizované českými experty. Zároveň se předpokládá finanční spoluúčast české vlády ve výši přibližně 200 mil. Kč (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2025). Podrobněji je to popsáno v části 3.3.5.

Ekonomické přínosy česko-ukrajinské spolupráce v sektoru zdravotnictví a humanitární zdravotní podpory

Při škodách 1,6 mld. EUR a ztrátách 20,4 mld. EUR snižuje obnova zdravotnictví výpadky pracovní síly, omezuje sekundární dopady války na veřejné zdraví a zvyšuje odolnost komunit v nejvíce zasažených regionech (zejména Doněcká a Charkovská oblast). Desetiletá potřeba obnovy je odhadována na 17,9 mld. EUR, co **vytváří poptávku po vybavení, infrastruktuře i školeních** (včetně sanitek, urgentní péče, telemedicíny, digitalizace).

V rámci bilaterálního obchodu dominují české exporty léčiv (např. HS 300490). Navíc ČR a Ukrajina mají stejně nevyužitý potenciál u léčiv pro maloobchodní prodej (HS 30XXXX).

Memorandum MZ ČR a MZ Ukrajiny (2024) dává institucionální rámec pro dlouhodobé kontrakty (rehabilitační centra, obnova infrastruktury, laboratorní technika, data/telemedicína, AI, kyberbezpečnost). Navazující **program modernizace 6 nemocnic s podporou EU** (záruky, granty, technická asistence) a předpokládaná spoluúčast ČR zvyšuje rozpočet a potenciál projektů a snižuje rizika pro dodavatele.

Humanitární pomoc je také příležitostí k dlouhodobému působení na ukrajinském trhu. Léčba zraněných v ČR (včetně programu MEDEVAC) a dodávky infrastruktury (např. modulární stanice, sanitky, generátory, chirurgické nástroje, krevní bankovnictví) zvyšují interoperabilitu postupů, budují důvěru a otevírají prostor pro servisní a vzdělávací kontrakty.

2.3.6. Obrana a bezpečnost

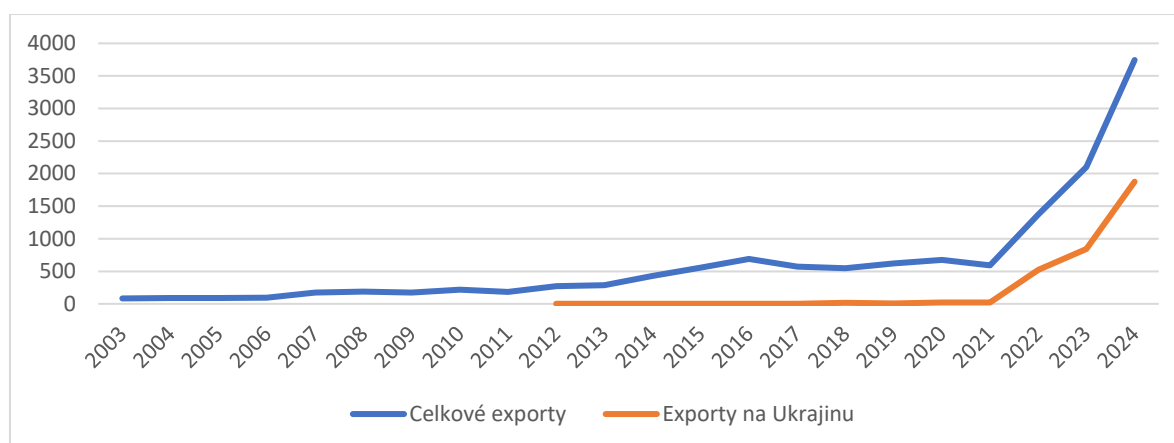
Česká republika je dlouhodobým producentem a vývozcem obranného materiálu. Po výrazném poklesu po roce 1990 se sektor v posledním desetiletí opět rozšířil (Obrázek 2.9). **Ruská invaze na Ukrajinu katalyzovala poptávku napříč NATO a vytvořila významné příležitosti pro české firmy.** Obranná výroba na Ukrajině se stala více decentralizovanou (včetně UAV a prostředků elektronického boje), se stovkami oficiálních i neformálních výrobců, zatímco české dědictví v systémech sovětského standardu a schopnost integrovat západní standardy podporují rychlé dodávky a MRO (údržbu, opravy a generální opravy). **V roce 2024 dosáhl export českého vojenského materiálu hodnoty 3,7 mld. EUR, což představuje nárůst o +632 % oproti roku 2021, přičemž přibližně polovina směřovala na Ukrajinu** (MPO, 2025). Tyto údaje licenční správy nejsou plně srovnatelné se standardními statistikami zahraničního obchodu v důsledku změn v kódování a územním vykazování po březnu 2022 z bezpečnostních důvodů. Česká agentura pro mezivládní obrannou spolupráci (AMOS) koordinuje exporty od počátku roku 2022, zatímco existující zásoby (Ministerstva obrany a vybraných soukromých subjektů) byly odeslány na Ukrajinu a následně doplněny.

2.3.6.1 Současný rozsah sektorových škod

V obranném sektoru jsou oficiální údaje o výrobě a exportech omezené (zejména na Ukrajině) z důvodu citlivosti operační bezpečnosti a koordinace s dárci. Vykazování je roztržité, zpožděné a agregované, proto se analýza opírá o zástupné ukazatele (výsledky firem, zrcadlový obchod, zveřejněné tendry, vládní zprávy) a musí počítat s podhodnocením.

Navzdory těmto omezením **zůstává Česká republika jedním z hlavních vývozců zbraní na Ukrajinu.** Důvodem je zejména **Muniční iniciativa**, oznámená na Mnichovské bezpečnostní konferenci v roce 2024. Jde o český koordinovaný, dárci financovaný mechanismus, který agreguje ukrajinskou poptávku podle ráží a technických specifikací, vyčleňuje prostředky dárců do časově strukturovaných tranší a prostřednictvím pěti českých kontraktorů (CSG, Colt CZ, Omnipol, STV Group, DSS) - zajišťuje munici převážně ze třetích zemí při zachování anonymity dodavatelů. AMOS dohlíží na celý proces, a to na předběžné prověřování a schvalování dodavatelů (exportní licence, záruky konečného užití, doložky o zákazu reexportu), kontraktaci a cenotvorbu i kontrolu kvality. Logistika probíhá po zabezpečených, časově rozfázovaných trasách v menších zásilkách. Po dodání Ukrajina potvrzuje provozuschopnost a případné vady vedou k výměně. Důležitou součástí iniciativy je také spolupráce CZ-UA v oblasti výzkumu a vývoje (viz níže). Navzdory kritice, zejména kvůli rychlému růstu zisků účastníků a nedostatku transparentnosti, uvádí AMOS plnou viditelnost pro dárci a varuje, že širší zveřejňování by ohrozilo zajišťování dodávek. Navrhovaný převod iniciativy na NATO je považován za operativně obtížný a neslučitelný se zárukami anonymity více viz část 3.3.6.

Obrázek 2.9. Vývoz vojenského materiálu z České republiky v letech 2003-2024 (mil. EUR)

Zdroj: MPO (2025)

2.3.6.2. Současný stav česko-ukrajinské spolupráce

Rozhovory ukazují na vyspělou, státem koordinovanou spolupráci, jejímž jádrem je financování ze strany dárců. Muniční iniciativa nyní funguje jako zastřešující rámec nejen pro dodávky munice pro různé ukrajinské složky (ozbrojené síly, policii apod.), ale také pro průmyslové projekty rozšiřující výrobní kapacity. **Financování se v roce 2025 se pohybovalo řádově kolem 3 mld. EUR a pocházelo od partnerských vlád.** Zadávání zakázek často zahrnuje nákupy mimo EU s cílem zachovat anonymitu; česká strana zajišťuje koordinaci, logistiku a diplomacii, zatímco dodavatelé platí prostředky dárců.

Na straně českého průmyslu působí v úzké koordinaci se státem pět klíčových společností: CSG, Colt CZ, STV Group, Omnipol a DSS.

- CSG pokrývá těžké platformy (houfnice, tanky, bojová vozidla pěchoty) a MRO; její dceřiná společnost Excalibur Army dodává náhradní díly a modernizace. CSG rovněž vyrábí velkorážovou munici společně se soukromým ukrajinským partnerem Ukrajinska bronetechnika. CSG nevlastní na Ukrajině žádný závod ani výrobní technologii; výroba je provozována licencovaným partnerem s využitím know-how CSG a jeho stávající technologie, což umožnilo rychlý rozběh (Czechoslovak Group, 2025).
- Colt CZ dodal desítky tisíc pušek Bren 2 a již zahájil výrobu pušek Bren na Ukrajině. Tyto pušky se vyrábějí v již existujících továrnách, kam byla přenesena technologie. Podobně její dceřiná společnost Sellier & Bellot přenesla technologie prostřednictvím dodávek strojů pro výrobu malorážové munice. Provoz závodu, včetně instalovaných technologií, je výhradně odpovědností ukrajinských partnerů (Voska, 2025).
- STV Group rozšiřuje domácí výrobní a opravárenské kapacity.

Na ukrajinské straně zůstává obranný sektor převážně ve státním vlastnictví, což činí mezivládní spolupráci efektivní. Mezi hlavní producenty patří státní podnik **Ukroboronprom**. Výrobní kapacity jsou rozptýlené, často umístěné v podzemí, a investice nejsou medializovány s cílem snížit bezpečnostní rizika. Ekosystém výroby dronů je vysoce decentralizovaný a zahrnuje stovky oficiálních i neoficiálních výrobců. Ukrajinské schopnosti se rychle zvýšily a na bojišti byly využity roje dronů řízené umělou inteligencí (Tesařová, 2025).

Firmy jako klíčová omezení uvádějí **lhůty pro udělování exportních licencí a selektivní bankovní financování**. Zásadní problémy se týkají úzkých míst v dodavatelských řetězcích, zejména omezených dodávek nitrocelulózy a TNT (Otto, 2025), nedostatku baterií/rotorů/čipů/kamer, magnetů

a kapacitních omezení u CNC strojů a šnekových extruzních linek. Rizika v oblasti správy a řízení přetrvávají, jsou však aktivně řešena: podezření na korupci jsou eskalována ukrajinským protějškům; zadávací agentury byly konsolidovány; podpora obranného atašé v Kyjevě pomáhá řešit operativní problémy na místě. Nejasnosti přináší také výhled poptávky po válce u některých produktových linií (u munice se očekává setrvale zvýšená poptávka; u platforem je výhled méně jistý). **Celkově poptávka nadále převyšuje nabídku a schopnost českých firem opravovat, modernizovat a škálovat systémy kombinující sovětské standardy a standardy NATO zůstává výraznou konkurenční výhodou.**

2.3.6.3. Potenciál bilaterálního obchodu v sektoru

V této podkapitole nejsou prezentována specifická data o exportním potenciálu zbraní. Jak je uvedeno v metodologické části, zbraně jsou z výpočtů exportního potenciálu vyloučeny z důvodu faktorů spojených s lidským rizikem. Z tohoto důvodu je zde **exportní potenciál popsán pouze pro položky pocházející z metalurgického a chemického průmyslu, které mohou být specificky využity v obranném sektoru.**

Exportní potenciál z České republiky na Ukrajinu

Tabulka 2.38 shrnuje české výrobky s nejvyšším exportním potenciálem pro oblast obrany a bezpečnosti na Ukrajině na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.38. Exportní potenciál České republiky u výrobků souvisejících s obranou a bezpečností pro Ukrajinu (EUR)

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývající nevyužitý potenciál (sestupně)
720851 Ploché válcované výrobky ze železa/oceli, válcované za tepla, ≥ 600 mm široké, >10 mm silné	7,7 mil.	1,0 mil.	6,7 mil.
732690 Výrobky ze železa/oceli, j. n.	9,2 mil.	6,7 mil.	2,6 mil.

Zdroj: ITC Export Potential Map (CZ to UKR) (International Trade Center, 2025a)

Importní potenciál Ukrajiny do České republiky

Tabulka 2.39 shrnuje ukrajinské výrobky s nejvyšším exportním potenciálem pro obranný a bezpečnostní sektor v České republice na základě odhadů ITC Export Potential Map.

Tabulka 2.39. Exportní potenciál Ukrajiny u výrobků souvisejících s obranou a bezpečností pro Českou republiku (EUR)

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývající nevyužitý potenciál (sestupně)
720712 Polotovary ze železa/oceli s obsahem uhlíku $< 0,25$ %, šířka $\geq 2 \times$ tloušťka	58,2 mil.	107,2 k	58,2 mil.
720110 Nelegované surové železo s obsahem fosforu $\leq 0,5$ %	20,3 mil.	1,8 mil.	18,5 mil.
721391 Tyče a pruty ze železa/oceli, válcované za tepla ve svitcích, průměr < 14 mm	16,6 mil.	1,7 mil.	15,7 mil.
730449 Trubky a duté profily z nerezové oceli, bezešvé, kruhové, j. n.	16,6 mil.	1,3 mil.	14,8 mil.
720230 Ferrosilikomangan	11, mil.	2,5 mil.	8,7 mil.
720839 Ploché válcované výrobky ze železa/oceli, válcované za tepla ve svitcích, šířka ≥ 600 mm, tloušťka < 3 mm	10,2 mil.	1,8 mil.	8,0 mil.
720916 Ploché válcované výrobky ze železa/oceli, válcované za studena ve svitcích, šířka ≥ 600 mm, tloušťka 1-3 mm	7,9 mil.	1,0 mil.	6,9 mil.
721049 Ploché válcované výrobky ze železa/oceli, šířka ≥ 600 mm, nevlnité, pozinkované	5,8 mil.	75,8 k	5,7 mil.
720720 Polotovary ze železa/oceli s obsahem uhlíku $\geq 0,25$ %	8,6 mil.	4,4 mil.	4,2 mil.

Zboží s nejvyšším potenciálem	Exportní potenciál	Základní export	Zbývající nevyužitý potenciál (sestupně)
721420 Tyče a pruty ze železa/oceli, žebrované (deformované)	5,5 mil.	1,5 mil.	4,1 mil.
720851 Ploché válcované výrobky ze železa/oceli, válcované za tepla, šířka ≥ 600 mm, tloušťka > 10 mm	10,2 mil.	7,4 mil.	3,1 mil.
730441 Trubky a duté profily z nerezové oceli, bezešvé, kruhové, válcované za studena	4,2 mil.	2,5 mil.	1,7 mil.
280300 Uhlík, j. n.	5,6 mil.	4,8 mil.	815,8 tis.
760120 Hliníkové slitiny, neupravené	7,0 mil.	6,7 mil.	261,5 tis.
732690 Výrobky ze železa/oceli, j. n.	4,9 mil.	5,1 mil.	-
260111 Železné rudy a koncentráty, neaglomerované	83,1 mil.	333,5 mil.	-
260112 Železné rudy a koncentráty, aglomerované	54,5 mil.	100,7 mil.	-

Zdroj: ITC Export Potential Map (UKR to CZ) (International Trade Center, 2025b)

Výrobky ze železa/oceli, j. n. (HS 732690), železné rudy a koncentráty, neaglomerované (HS 260111) a železné rudy a koncentráty, aglomerované (HS 260112) vykazují celkově vysoký exportní potenciál, který je však již plně realizován.

V oblasti UAS/EW navazují ukrajinští výrobci (např. U&C UAS Teviro) partnerství s českými protějšky při montáži česky brandovaných variant (DEVIRO); projekty v oblasti elektronického boje (rušiče) jsou aktivní.

2.3.6.4 Prioritní oblasti pro Česko-Ukrajinskou spolupráci

Obranný průmysl je identifikován jako klíčový strategický sektor pro posílení národní odolnosti. Export obranného a bezpečnostního průmyslu spadají do kategorie klíčových bezpečnostních zájmů ČR. Ministerstvo obrany podporuje obranný průmysl zejména v oblastech G2G a B2G, a také začleňování průmyslu do dodavatelských řetězců nadnárodních firem prostřednictvím programů průmyslové spolupráce při dodávkách vojenského materiálu ze zahraničí a iniciativ společného výzkumu a vývoje NATO a EU (MPO, 2024).

Průmyslové kapacity pro munici a energetické materiály

Poptávka v tomto segmentu dlouhodobě převyšuje nabídku. Na základě již zahájených projektů CZ-UA skupin CSG a Colt je dalším krokem cílené **rozšíření kapacit jak u malorážové, tak velkorážové munice, doplněné o opatření zmírňující omezení na straně vstupů** - zejména v oblasti pohonných látek/nitrocelulózy a klíčových vstupů, jako jsou magnety, baterie a čipy. Praktické priority zahrnují moderní QA/QC laboratoře, modernizaci nástrojů a lisů a systematické vzdělávání pracovníků s cílem zvýšit průchodnost při plnění norem NATO a bezpečnostních standardů. Odolnost dodavatelských řetězců je třeba posílit diverzifikací zdrojů, tvorbou bezpečnostních zásob a dlouhodobými odběrovými kontrakty, přičemž financování lze vrstvit z nástrojů EU (např. EDF, SAFE) a národních mechanismů sdílení rizik (EGAP/ČEB) - viz část 3.3.6. Počáteční fáze je vhodné lokalizovat na západní Ukrajinu z důvodu bezpečnosti a logistiky, se striktním dohledem nad koncovým užitím a dodržováním HSE. Integrace s MRO/testovacími kapacitami zkrátí obrátkovost a vytvoří spillovery do odvětví materiálového inženýrství, elektroniky a přesné výroby.

Bezpilotní systémy (UAS) a elektronický boj

Ukrajina se stala globálním lídrem v oblasti dronů, současně však postrádá kapitál a průmyslové kapacity pro masovou výrobu (MZV, 2025). Tato oblast nabízí významné strategické přínosy a **vytváří dual-use synergie** v oblasti optiky, senzoriky a výkonové elektroniky. V krátkodobém

horizontu by se spolupráce měla soustředit na společný výzkum a vývoj a montáž na Ukrajině, s postupnou lokalizací kritických komponent (např. užitečná zatížení, pohony, baterie) s cílem snížit závislost na dodavateli ze třetích zemí. Proveditelnost společné montáže již dokládají česká zařízení montující ukrajinský průzkumný **UAS Leleka** pro dodávky na Ukrajinu (Voska & Frank, 2024).

Doplňkovým pilířem je **vytvoření center údržby a oprav (MRO)** a prodlužování životnosti pro platformy sovětského standardu i standardu NATO; tato centra by kombinovala opravy na úrovni depa, řízení zásob náhradních dílů a digitální diagnostiku tak, aby se co nejvíce zkrátila doba odstávky a technika se rychleji vracela do provozu. Tam, kde to bezpečnostní a regulační podmínky dovolí, lze prostřednictvím mezivládních dohod **rozvíjet i spolupráci v letectví** - včetně údržby a licenční montáže cvičných a lehkých letadel.

Bezpečná a odolná průmyslová infrastruktura

Průmyslová spolupráce závisí i na praktických předpokladech. Základním předpokladem je bezpečná a odolná výrobní základna, kterou představují geograficky rozptýlené či odolné provozy se spolehlivým energetickým napájením a konektivitou a s provozními technologiemi chráněnými robustními opatřeními kybernetické bezpečnosti. **Stejně důležitý je přenos dovedností.** Společné česko-ukrajinské laboratoře pomáhají posunout projekty od jednoduché montáže k částečné výrobě a postupně k lokálním dodavatelským řetězcům. Geografie hraje roli, kdy v rané fázi je vhodné umísťovat aktivity na západní Ukrajinu z důvodů bezpečnosti a logistiky a stabilizací podmínek lze činnost rozšířit do zavedených průmyslových center, jako je Dnipro. Návrh projektů by měl také minimalizovat tření a rizika: štíhlá CZ-UA konsorcia s transparentním rozdělením práce a jasným zapojením lokálního obsahu, doplněná o platby vázané na milníky, umožní sladit pobídky a urychlí realizaci.

Systémy ochrany civilní a kritické infrastruktury

Významnou oblastí spolupráce je ochrana průmyslových provozů, energetických zařízení, skladů, rafinérií, letišť, dopravní infrastruktury a měkkých cílů před fyzickými i kybernetickými hrozbami. Příležitost představují zejména integrovaná řešení kombinující senzory, bezpilotní prostředky, zabezpečenou komunikaci, systémy včasného varování, situační přehled a cílený dohled. Českým firmám se zde otevírá prostor nejen pro dodávky jednotlivých technologií, ale také pro systémovou integraci, propojení detekčních a komunikačních prvků a zavádění řešení přizpůsobených konkrétním podmínkám chráněných objektů. Projekty lze realizovat ve spolupráci s ukrajinskými partnery, nejprve formou pilotních instalací a následně je rozšiřovat na další typy kritické infrastruktury. Tato oblast byla na kulatém stole označena za významnou příležitost s přesahem mezi obranným průmyslem, civilní bezpečností a ochranou kritické infrastruktury.

Ekonomické přínosy česko-ukrajinské spolupráce v sektoru obrany a bezpečnosti

Stabilnější bezpečnostní prostředí je předpokladem obnovy UA. Dodávky, opravy a MRO (údržba, a opravy) **zvyšují dostupnost techniky a schopnost Ukrajiny chránit kritickou infrastrukturu**; to snižuje sekundární ekonomické ztráty (výpadky výroby, logistiky, energetiky).

Protože zbraně jsou z exportního potenciálu obvykle metodicky vyloučeny (lidské riziko), ekonomický přínos lze kvantifikovat alespoň u souvisejících vstupů. Podle ITC má ČR nevyužitý potenciál u HS 720851 (plošné válcované výrobky) a u HS 732690 (výrobky ze železa/oceli). Naopak UA má potenciál do ČR například u HS 720712 (polotovary ze železa/oceli) či HS 720110 (surové železo).

Českem koordinované mechanismy nákupu munice a souvisejících služeb (kontraktace, kontrola kvality, logistika, compliance) vytvářejí dlouhodobou poptávku. Vedle samotné výroby jde o poptávku po přesném strojírenství, metalurgii, chemických vstupech, testování a certifikaci (QA/QC), logistice a bezpečnostních službách; multiplikace se typicky promítá i do subdodavatelských řetězců a kvalifikované zaměstnanosti.

Spolupráce v UAV/EW, senzorce, kybernetické bezpečnosti a digitalizaci údržby posiluje kompetence, které se přelévají do civilních segmentů (robotika, průmyslová automatizace, bezpečnost kritické infrastruktury, smart manufacturing).

Existence struktur, jako je **Muniční iniciativa a role agentury AMOS**, usnadňuje G2G/B2G projekty, sjednocuje postupy (licence, end-use, požadavky na kvalitu) a zrychluje uzavírání i realizaci kontraktů. Projekty, které kladou vysoké nároky na standardy, dokumentaci a dohledatelnost, zároveň zvyšují exportní připravenost českých výrobců pro další trhy (nejen Ukrajinu) a podporují jejich zapojení do nadnárodních dodavatelských řetězců.

2.4 Regionální pohled

Při vymezování perspektivních regionů pro spolupráci se názory respondentů výrazně rozcházejí - zejména pokud jde o východní Ukrajinu a oblast kolem Dnipro. Někteří tyto regiony považují za velmi perspektivní vzhledem k průmyslové struktuře do značné míry podobné České republice, kvalifikované a technicky orientované pracovní síle, relativně solidní infrastruktura a existenci firem s vysokým technologickým a inovačním potenciálem. Spolupráce je proto vnímána jako žádoucí, mimo jiné proto, že projekty na východě mohou přilákat větší objemy mezinárodní podpory v rámci programů obnovy a stabilizace a po skončení války budou vyžadovat významné investice. Navíc do těchto oblastí cestuje jen málo zahraničních delegací, přičemž čeští aktéři zde představují výjimku. Jiní respondenti však zdůrazňují nadprůměrná bezpečnostní a politická rizika, nejistotu ohledně poválečného vývoje a možnost přímé konkurence s českými firmami v oblastech podobné technologické specializace.

Klíčovou proměnnou zůstává vývoj konfliktu, skutečná úroveň bezpečnosti a konečné vymezení území pod ukrajinskou kontrolou. **Velká města a jejich zázemí - Kyjev, Lvov a Oděsa - byla často zmiňována jako atraktivní lokality,** stejně jako západní regiony díky vyšší míře bezpečnosti a geografické blízkosti. Naopak Zakarpatská oblast je podle respondentů nedostatečně rozvinutá a po válce může ztratit na atraktivitě, ačkoli má potenciál v cestovním ruchu.

Typologie cílových regionů:

- **Regiony s rozsáhlou obnovou** (např. Charkivska, Sumška oblasti; rajony jako Bachmut/Soledar): vhodné pro českou účast na rozsáhlé rekonstrukci, včetně konceptů „chytrého bydlení“ pro energeticky úsporné a autonomní obytné jednotky
- **Západní Ukrajina:** příznivá pro nové výrobní kapacity díky bezpečnosti a geografické blízkosti; odpovídá spolupráci v oblasti obrany (výroba, opravy, vývoj nových technologií)
- **Regiony kritických nerostů:** např. Žytomyrska oblast (titan) pro společný rozvoj a zpracování v hodnotových řetězcích energetických a strategických materiálů
- **Zemědělské regiony:** např. Vinnycka, Poltavská oblasti s potenciálem integrace do českých dodavatelských řetězců potravinářského zpracování
- **Regiony dopravních koridorů:** oblasti těžící z obnovené a modernizované logistiky (dálnice, multimodální uzly) s cílem snížit zranitelnost sítě a posílit dostupnost alternativních tras v souladu se standardy EU.

Převažující názor je nestanovovat preferované regiony předem, jelikož příležitosti jsou rozptýlené a specifická pro jednotlivá odvětví. Proto doporučujeme vyhnout se pevnému regionálnímu seznamu a namísto toho volit lokality na základě kombinace (i) aktuálních bezpečnostních podmínek, (ii) dostupnosti a spolehlivosti partnerů, (iii) kvality projektové přípravy a (iv) sektorové logiky konkrétního záměru.

2.5 Shrnutí

Analýza bilaterálních vztahů ukazuje **značný potenciál česko-ukrajinské spolupráce, založený na rozsáhlých potřebách obnovy Ukrajiny a technologických a průmyslových kapacitách České republiky**. Válečné škody v klíčových sektorech dosahují desítek miliard eur a vytvářejí mimořádně vysokou poptávku po rekonstrukci, modernizaci a posilování odolnosti. Spolupráce je institucionálně ukotvena v mezivládních memorandech a strategických dohodách v oblasti energetiky, zemědělství, zdravotnictví, obrany a ICT. Obě ekonomiky zároveň vykazují významnou strukturální komplementaritu: Ukrajina disponuje rozsáhlou surovinovou a zemědělskou základnou, zatímco Česká republika nabízí zpracovatelské kapacity, strojírenské know-how a technologická řešení s vyšší přidanou hodnotou.

Realizaci tohoto potenciálu však omezuje kombinace institucionálních, finančních a bezpečnostních překážek. Vedle korupce, regulatorní nejistoty a slabšího vymáhání práva se jako průřezové bariéry ukázaly omezená dostupnost financování a pojištění válečných rizik, obtížné pojištění pracovníků vysílaných na Ukrajinu, nedostatečná koordinace ukrajinských institucí a nejasně formulovaná či proměnlivá poptávka. Pro úspěšný vstup na trh je navíc často nezbytný důvěryhodný místní partner. Postavení českých firem dále komplikuje preference domácích subjektů a konkurence zemí, které svým podnikům poskytují rozsáhlejší finanční, pojistnou a institucionální podporu.

Pro jejich překonání je klíčová role koordinačních mechanismů, jako je agentura AMOS v obranném sektoru, a finančních nástrojů EU (např. Ukraine Facility, Connecting Europe Facility), které snižují investiční riziko a zajišťují dlouhodobé financování projektů. Český exportní potenciál je značný, avšak v mnoha oblastech stále nevyužitý. **Úspěch bude záviset na schopnosti nabízet komplexní systémová řešení** (např. v oblastech smart cities, nové mobility, kybernetické bezpečnosti) **a efektivně integrovat ukrajinské kapacity do evropských hodnotových řetězců.**

Energetická Spolupráce. Energetický sektor Ukrajiny utrpěl masivní škody v důsledku systematických útoků na výrobní a přenosovou infrastrukturu. Významný nevyužitý exportní potenciál České republiky existuje zejména u elektrických zařízení, vodičů a komponent pro energetickou infrastrukturu. Zapojení českých firem však komplikují celní a certifikační požadavky, nedostatek kvalifikovaných pracovníků, omezená dostupnost financování a pojištění válečných rizik, včetně pojištění pracovníků vysílaných na Ukrajinu. Pro realizaci projektů a zajištění servisu je často nezbytný důvěryhodný místní partner. Postavení českých firem dále oslabuje preferenční podpora domácích subjektů a silná konkurence zemí disponujících rozsáhlejšími finančními a pojistnými nástroji. Kapacitní omezení českých podniků současně vedou k jejich častému zapojení do velkých projektů v pozici subdodavatelů. Prioritní oblasti zahrnují decentralizaci energetiky prostřednictvím kogeneračních jednotek, modernizaci energetické a jaderné infrastruktury, využití ukrajinských zásobníků plynu a rozvoj obnovitelných zdrojů a vodíkové infrastruktury.

ICT a telekomunikace. Válka způsobila rozsáhlé škody na telekomunikační infrastruktuře a současně zvýšila poptávku po kybernetické bezpečnosti, zabezpečené komunikaci a digitálních řešeních. Česko disponuje exportním potenciálem zejména v oblasti zařízení pro zpracování dat, telekomunikačních technologií a specializovaného softwaru. Spolupráci však omezují problémy s přeshraničními platbami a vymahatelností smluv, nedostatek pracovní síly v důsledku mobilizace a odlivu odborníků, nejasně formulovaná poptávka a nedostatečná koordinace mezi potenciálními partnery. U některých technologií představují komplikaci také exportní a bezpečnostní omezení související s jejich možným

dvojím užitím. Prioritní oblasti zahrnují kybernetickou bezpečnost, datová a cloudová řešení, umělou inteligenci, smart cities, AgroTech a propojování českých a ukrajinských technologických firem.

Zemědělství a potravinářská výroba. Ukrajinský zemědělský sektor čelí rozsáhlým ztrátám produkce, poškození skladovacích a zpracovatelských kapacit a kontaminaci zemědělské půdy municí. Česká republika má exportní potenciál zejména v oblasti zemědělské techniky, veterinárních léčiv, krmiv, potravinářských technologií a výrobních linek. Hlavními bariérami jsou korupce, slabší vymáhání práva, náročné certifikační, veterinární a fytosanitární postupy a jejich nejednotné praktické uplatňování. Pro dodavatele techniky je zásadní také místní zastoupení a dostupný servis, jehož absence omezuje zejména malé a střední podniky. Další překážky představují logistické náklady, omezené financování nákupu techniky a obtížný přístup menších firem k nástrojům mezinárodních finančních institucí. Prioritní oblasti zahrnují odminování a rekultivaci půdy, modernizaci výroby prostřednictvím AgroTech, rozvoj místních servisních kapacit, sladění s normami EU a vytváření komplementárních česko-ukrajinských hodnotových řetězců.

Doprava a infrastruktura. Rozsáhlé poškození silnic, mostů, železnic a logistických uzlů vytváří vysokou poptávku po obnově a modernizaci dopravní infrastruktury a jejím napojení na evropské sítě TEN-T. Česko má významný exportní potenciál v oblasti kolejových a silničních vozidel, komponentů, mostních konstrukcí, překladišť a inteligentních dopravních systémů. Realizaci projektů však omezuje neúplná implementace legislativy EU, omezená finanční kapacita ukrajinských partnerů a nedostatečné pojištění a záruční krytí válečných rizik. Praktické překážky představují také dlouhé čekací doby na hranicích, odlišný železniční rozchod a potřeba místního partnera, servisu a zapojení ukrajinských dodavatelů. Postavení českých firem, zejména malých a středních podniků, dále oslabuje silná zahraniční konkurence a jejich omezené kapacity sledovat mezinárodní tendry a podpůrné nástroje. Prioritní oblasti zahrnují modernizaci železničních koridorů a překladišť, rekonstrukci mostů, rozvoj městské dopravy a inteligentních logistických systémů.

Zdravotnictví a humanitární podpora. Poškození zdravotnických zařízení a rostoucí potřeby léčby, rehabilitace a psychologické péče vytvářejí významný prostor pro české zdravotnické technologie, vybavení a služby. Českým firmám však konkuruje levnější nabídka dodavatelů z Číny a Turecka a dosavadní důraz veřejných zakázek na nejnižší cenu. Strukturální bariérou zůstává absence povinného zdravotního pojištění, nízká finanční kapacita zdravotnických zařízení a závislost sektoru na veřejném a mezinárodním financování. Spolupráci dále komplikují nestabilita podpůrných programů, omezené dotační možnosti pro malé a střední podniky a nedostatečná koordinace institucí na ukrajinské straně. Prioritní oblasti zahrnují modernizaci nemocnic, dodávky zdravotnické techniky, rehabilitační a psychologickou péči, telemedicínu, digitalizaci a vzdělávání zdravotnického personálu.

Obrana a bezpečnost. Česko-ukrajinská spolupráce v obranném průmyslu je rozsáhlá a do značné míry koordinovaná prostřednictvím mezivládních mechanismů. Hlavní omezení představují nedostatek některých strategických vstupů, zdlouhavé exportní licence, omezený přístup k bankovnímu a investičnímu financování a administrativní náročnost podpůrných programů. Pro malé a střední podniky je obtížné průběžně sledovat dostupné nástroje, tendry a možnosti zapojení do větších projektů. Další nejistotu vytváří proměnlivá struktura poptávky a její očekávaný vývoj po skončení války, stejně jako preference lokalizace výroby na Ukrajině. Větší zapojení českých firem proto vyžaduje tvorbu konsorcií, jasné rozdělení rolí a propojení dodávek s místní výrobou, servisem a přenosem technologií. Prioritní oblasti zahrnují munici a související vstupy, bezpilotní systémy a elektronický boj, centra údržby a oprav a systémy ochrany civilní a kritické infrastruktury.

Sektorová spolupráce v těchto odvětvích **přímo naplňuje vizi Exportní strategie ČR 2023-2033** tím, že transformuje český export od prostých subdodávek směrem k vývozu inovativních řešení s vysokou přidanou hodnotou v oblastech digitalizace, obrany a zelených technologií. Zároveň toto partnerství posiluje strategickou diverzifikaci a odolnost české ekonomiky prostřednictvím integrace do hodnotových řetězců na trhu, který je klíčový pro budoucí energetickou a surovinovou bezpečnost státu.

E) Analýza nástrojů pro realizaci vzájemné spolupráce

V této části se zaměříme na zhodnocení stávajících nástrojů pro česko-ukrajinskou ekonomickou spolupráci. Tato analýza obsahuje, **jak analýzu stávajících nástrojů, tak návrh relevantních nástrojů pro konkrétní sektory**. Vzhledem k omezené dostupnosti kvantitativních dat vychází tato část primárně z 55 polostrukturovaných rozhovorů se zástupci veřejného sektoru, firem, neziskových organizací a oborových asociací. Závěry byly následně ověřeny a doplněny prostřednictvím tří tematických kulatých stolů uskutečněných v květnu a červnu 2026. Dále využíváme oficiální informace o jednotlivých programech a relevantní mediální a analytické zdroje. Podrobný popis metodiky je uveden v kapitole 2.

3.1 Aktuální nástroje

Nástroje českého státu pro podporu firem v oblasti ekonomických aktivit se od roku 2022 postupně vyvíjely. Bezprostředně po začátku války žádné specifické mechanismy neexistovaly, protože území zasažená ozbrojeným konfliktem jsou z většiny standardních podpůrných schémat vyloučena. Česká republika proto začala vytvářet nové nástroje, které mají zároveň pomáhat Ukrajině a otevírat prostor pro zapojení českých firem. Základ této politiky tvoří vojenská a bezpečnostní pomoc, která je podrobněji popsána v části 3.3.6, a na ni navázané civilní a ekonomické nástroje.

Tyto nástroje byly koncipovány v rámci mezíresortní Pracovní skupiny pro Ukrajinu při Radě pro zahraniční rozvojovou spolupráci a následně realizovány resorty MZV, MPO, MŠMT a MV ve spolupráci s partnery z veřejného, soukromého, neziskového i akademického sektoru v Česku, na Ukrajině i na mezinárodní úrovni. Poskytovaná asistence byla dříve průběžně koordinována s vládním zmocněncem pro rekonstrukci Ukrajiny, což umožňovalo postupně propojovat bezpečnostní, humanitární a ekonomické aktivity do jednoho rámce. Funkce vládního zmocněnce pro rekonstrukci Ukrajiny zůstává po skončení mandátu Tomáše Kopečného k 31. prosinci 2025 neobsazena, což respondenti vnímají jako oslabení mezíresortní koordinace.

Klíčovým nástrojem v civilní oblasti je rozvojová, humanitární a rekonstrukční pomoc. V roce 2022 vláda schválila **Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023-2025** („Program Ukrajina“) s roční alokací 500 mil. Kč. Jednalo se o rámcový vládní nástroj, který měl dvě hlavní části: Program I - humanitární, stabilizační a rekonstrukční asistence v gesci MZV s roční alokací 280 mil. (zahrnující humanitárně-stabilizační aktivity, transformačně-demokratizační projekty, rozvojové a rekonstrukční aktivity a ekonomickou diplomacii PROPED). Dále sem patřilo 120 mil. Kč pro MV (Program pomoc na místě a MEDEVAC) a cca. 15 mil. Kč pro MŠMT a MZd. Program II v gesci MPO má roční alokaci cca. 85 mil. Kč, z toho 65 mil. Kč na posílení proexportních služeb (veletrhy, mise, Aid for Trade) a 20 mil. Kč na posílení kapacit agentury CzechTrade včetně dodatečných kanceláří na Ukrajině (MZV, 2022).

V této souvislosti je dobré zmínit **relativní srovnání s jinými zeměmi**, které jsou také aktivně zapojeny do pomoci Ukrajině. Např. Polsko, které je podobně vnímáno jako klíčový ukrajinský spojenec, poskytuje obdobnou pomoc na podstatně vyšší relativní úrovni. Toto srovnání však komplikuje fakt, že Polsko nemá přesně stejný program, jako je český „Program Ukrajina“. Polsko poskytuje velmi vysoké celkové výdaje na Ukrajinu a Ukrajince v zemi i mimo ni, a to ve všech formách. V letech 2022-2023 vydalo na pomoc Ukrajině a ukrajinským občanům v Polsku celkem 106 miliard zlotých (tj. cca 25 miliard €). Tento údaj však zahrnuje jak finanční a humanitární pomoc tak i další výdaje, tak i podporu Ukrajincům v Polsku (např. dávky, zdravotní péče, školství, integrace) (Bankier.pl, 2025). V tomto si Polsko vede po přepočtu na HDP podstatně lépe na ČR, a to 4,91 % HDP. Podle dat

polského Úřadu národní bezpečnosti (BBN) sice drtivou většinu představují náklady na pomoc uprchlíkům v Polsku (4,2 %), přímo na podporu Ukrajiny jde 0,71 % HDP. (BBN, 2025) Polsko tak v pomoci dlouhodobě patří k největším donátorům relativně k velikosti své ekonomiky. V hodnocení pomoci dle IWF Kiel (2025) je Polsko na 9. místě, zatímco Česko na 22.

Z hlediska nástrojů využívá **Program I standardní instrumenty zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci**: dotační výzvy, peněžní a vázané dary, materiální pomoc, evakuace zraněných, posilování kapacit (zejména zdravotnického) personálu, malé lokální projekty, veřejné zakázky, finanční nástroje a rozvojová stipendia; implementaci zajišťují zejména MZV, Česká rozvojová agentura (ČRA) a MV, ale také další resorty zapojené do meziresortní pracovní skupiny pro Ukrajinu (MPO, MŠMT, MZd aj.). **Program II v gesci MPO je zaměřen na komerční fázi rekonstrukce a zapojení českých firem** a opírá se o institucionální rámec česko-ukrajinské Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci (MVK) a nově vytvořený Business klub Ukrajina jako koordinační platformu pro firmy. K hlavním nástrojům patří podpora účasti na veletrzích, incomingové a outgoingové mise, nástroje ekonomické diplomacie v gesci MZV (PROPED, PROPEA/PROPEA+), služby CzechTrade v terénu (MZV, 2022).

Obrázek 3.1 Přehled struktury české pomoci v letech 2023-2025

Program Ukrajina 2030 (2026-2030) navazuje na Program Ukrajina 2023-2025, ale posouvá jej od převážně krizového rámce k dlouhodobějšímu nástroji zapojení českých institucí, firem, neziskového a akademického sektoru do obnovy Ukrajiny. Program byl v září 2025 schválen s plánovanou alokací 1 mld. Kč ročně pro roky 2026-2028, z toho polovina měla směřovat do finančních nástrojů prostřednictvím NRB a polovina do humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence v gesci MZV, MPO, MV a MŠMT. Pro roky 2029-2030 měl být finanční rámec určen později podle aktuálních potřeb a možností státního rozpočtu (MZV, 2025).

V roce 2026 však došlo k úpravě původního nastavení: část ve výši 500 mil. Kč určená na humanitární, stabilizační a rekonstrukční pomoc Ukrajině byla z programu vyňata. Program Pomoc na místě a MEDEVAC byl vyčleněn z Programu Ukrajina a je nyní plně ve správě MV. MPO jedná o pokračování svých aktivit, přičemž stávající nastavení prozatím pokračuje do září 2026; MZV naopak rozvojovou pomoc omezilo a její pokračování není v současnosti rezortní prioritou. Nejvíce rozpracovaná je proto část propojená s finančními nástroji NRB a rámcem Ukraine Investment Framework. U bilaterálních resortních aktivit bude dostupnost podpory záviset na konkrétních výzvách, rozpočtovém krytí a prioritách jednotlivých resortů. Program tak nadále představuje dlouhodobý rámec, jehož části budou aktivovány postupně.

Mezi specializované finanční a garanční nástroje podporující investice na Ukrajině a zapojení českých firem patří zejména připravovaný **záruční program NRB Obnova Ukrajiny** v rámci Ukraine Investment Framework a **pojistné produkty EGAP**. Program má usnadnit financování produktivních investic zejména v energetice, dopravě, průmyslu, zemědělsko-potravinářském a sociálním sektoru, přičemž prioritou jsou zelené investice, technologie dvojího užití a regiony zasažené válkou. Úvěry mají poskytovat ukrajinské partnerské banky ukrajinským subjektům bez omezení vlastnictví, včetně poboček českých firem, společných podniků a projektových společností, nebo Česká exportní banka ve spolupráci s českou komerční bankou pro subjekty s nadpoloviční českou účastí. NRB má poskytovat záruku až do výše 80 % úvěru se splatností až deset let. Program má mobilizovat přibližně 4,2 mld. Kč úvěrů a umožnit investice kolem 6 mld. Kč. K 18. červnu 2026 ještě nebyl spuštěn; příjem žádostí se předpokládal nejpozději na podzim 2026. (NRB, 2026).

Z Ukraine Facility je financován také program modernizace šesti vybraných ukrajinských nemocnic. Česko na něj získá z evropského rozpočtu celkem 88 mil. EUR, které budou poskytnuty formou záruk na bankovní úvěry, grantů a technické asistence. Program připravuje Česká rozvojová agentura ve spolupráci s Národní rozvojovou bankou a vytvoří příležitosti pro dodávky české zdravotnické techniky, odborných služeb a vzdělávání zdravotnického personálu (MPO, 2025).

Významnou roli hraje **státní exportní pojišťovna EGAP**, která v roce 2023 spustila Fond Ukrajina zaměřený na pojištění vývozu zboží a služeb na ukrajinský trh. Původně byla maximální hodnota pojištěného obchodu stanovena na 3 mil. EUR a podmínkou byla předchozí pozitivní zkušenost s ukrajinským odběratelem. V roce 2024 byla kapacita fondu navýšena na 639 mil. Kč a limit na jednoho ukrajinského kupujícího či dlužníka zvýšen na 5 mil. EUR (EGAP, 2025a). V roce 2026 EGAP dále upravil podmínky fondu: maximální pojistná doba byla prodloužena na dva roky, snížila se cena pojistného, byl odstraněn požadavek na předchozí platební zkušenost a nabídka byla rozšířena o pojištění bankovních záruk, potvrzených akreditivů a předexportního financování. V červenci 2026 vláda schválila navýšení maximální pojistné angažovanosti fondu na 1 mld. Kč. Od svého vzniku fond podpořil přibližně sto obchodních případů v celkové hodnotě přesahující 2 mld. Kč. EGAP současně zavedl specializovaný program podpory obranného průmyslu, který usnadňuje financování investic do rozšiřování výrobních kapacit v Česku (viz část 3.3.6).

Od roku 2022 se nástroje českého státu pro podporu Ukrajiny a zapojení českých firem vyvinuly od ad hoc kroků k rámcovému systému, jehož základem byl **Program Ukrajina 2023-2025** s roční alokací 500 mil. Kč, který kombinoval humanitární, stabilizační a rekonstrukční pomoc s proexportními aktivitami MPO, včetně veletrhů, podnikatelských misí, Aid for Trade, posílení CzechTrade a rozvoje Business klubu Ukrajina. Navazující **Program Ukrajina 2030** byl v září 2025 schválen jako dlouhodobější rámec pro roky 2026-2030 s plánovanou alokací 1 mld. Kč ročně pro roky 2026-2028, včetně nové části navázané na finanční nástroje NRB a Ukraine Facility EU. V roce 2026 však došlo k úpravě původního nastavení a praktická realizace programu bude záviset na rozpočtovém zajištění jednotlivých částí a na připravenosti konkrétních nástrojů. Nejvíce rozpracovaná je část propojená s finančními nástroji NRB a Ukraine Investment Framework, zatímco bilaterální resortní aktivity závisejí na konkrétních výzvách a rozpočtovém krytí.

3.2 Zhodnocení nástrojů pro podporu Ukrajiny

3.2.1 Obecné vnímání podpory Ukrajiny

Od roku 2022 se postupně vytvořila poměrně komplexní sada nástrojů - od Programu Ukrajina přes ekonomickou diplomacii až po finanční a pojistné nástroje NRB a EGAP. V rozhovorech však respondenti opakovaně zdůrazňují rozdíl mezi formálním nastavením nástrojů a jejich reálnou použitelností v praxi. Stát je hodnocen pozitivně za to, že nástroje vůbec vznikly, ale negativně za **nízkou flexibilitu, roztržitost a pomalou administraci**, zejména ve srovnání s Německem či Polskem, které disponují většími rozpočty a rozsáhlejší a aktivnější podporou exportu a investic.

Negativně je také vnímáno, že **politická rétorika** předchozí vlády zdůrazňující význam Ukrajiny pro bezpečnost i ekonomiku ČR nebyla vždy podložena odpovídajícími rozpočty a kapacitami. I přes rozsáhlou koordinační roli zejména v oblasti dodávek munice zůstává finanční pomoc Česka Ukrajině poměrně omezená. K říjnu 2025 se Česká republika podle údajů Kielského institutu (IfW Kiel, 2025) umístila až na 22. místě na světě v příspěvcích přepočtených na HDP, tedy výrazně níže než například Slovensko. Zároveň podle respondentů stát nedokáže české veřejnosti dobře **kommunikovat ekonomické přínosy** podpory Ukrajiny pro tuzemské firmy a zaměstnanost.

Co se týče Programu Ukrajina 2023-2025, ten se podle MZV v praxi osvědčil jako základní rámec pro humanitární, stabilizační, rekonstrukční i hospodářskou podporu a „posílil dobré jméno Česka jako spolehlivého a aktivního partnera“ a umožnil dlouhodobé zapojení českého veřejného, soukromého i neziskového sektoru (Dohnalová, 2025).

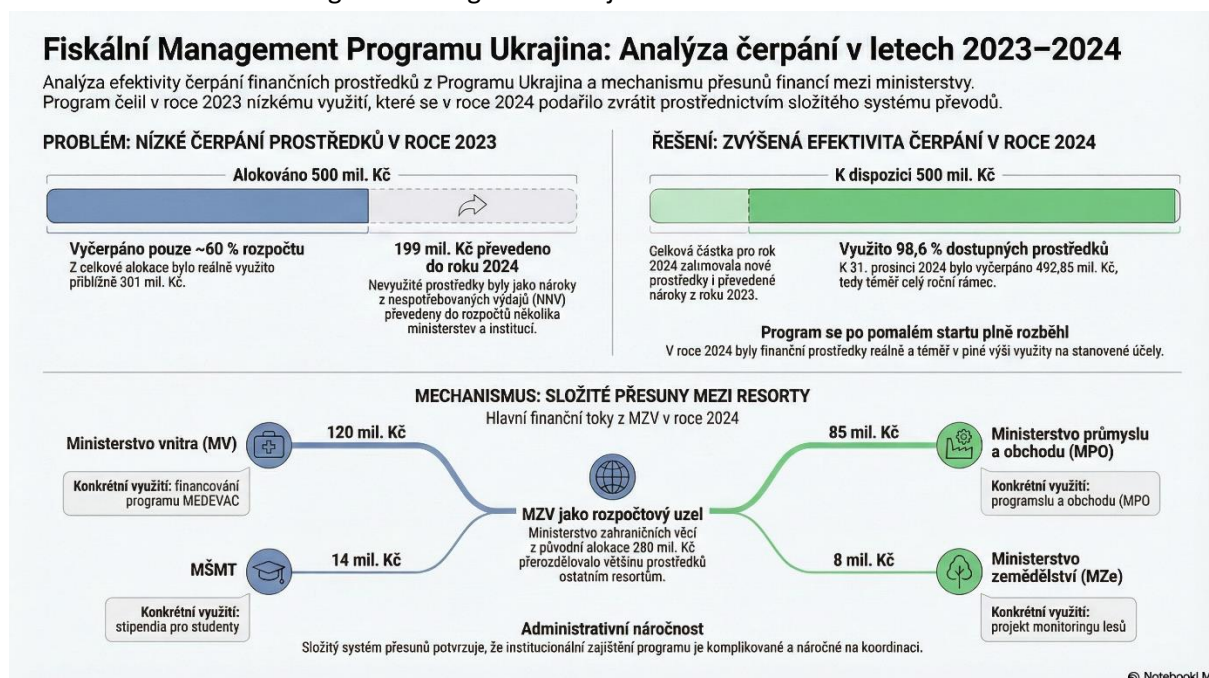
Jako velký nedostatek tohoto programu lze uvést, že **i přes poměrně omezené prostředky alokované v rámci programu Ukrajina, se tyto prostředky nedařilo plně čerpat**. Podle návrhového dokumentu k Programu Ukrajina 2030 bylo v roce 2023 z 500 mil. Kč vyčerpáno cca 301 mil. Kč, zatímco zbývajících 199 mil. Kč bylo jako nároky z nespotřebovaných výdajů (NNV) převedeno do roku 2024 do kapitol MZV, MPO, MŠMT, MV a menších kapitol (Správa státních hmotných rezerv, GIBS) (MZV, 2025), viz Obrázek 3.2.

V roce 2024 bylo na Program Ukrajina (včetně převedených nároků z nespotřebovaných výdajů za rok 2023) k dispozici 500 mil. Kč, z nichž se k 31. 12. 2024 podařilo vyčerpat 492,85 mil. Kč, tedy téměř celý rámec. Rozpis podle kapitol ale ukazuje, že MZV fungovalo především jako rozpočtový uzel: z původní alokace 280 mil. Kč ve velkém převádělo prostředky na MV (120 mil. Kč), MPO (85 mil. Kč), MŠMT (14 mil. Kč) a MZe (8 mil. Kč), přičemž další menší částky směřovaly na MV a další instituce. MV následně část své alokace posílalo na MZd na program MEDEVAC, MŠMT financovalo stipendia pro studenty z Ukrajiny, MZe projekt posilování kapacit v monitoringu lesů a SSHR a GIBS čerpaly z prostředků převedených už v roce 2023 (MZV, 2025). Celkový obraz tak ukazuje, že Program Ukrajina se v roce 2024 po pomalém startu rozběhl a finanční prostředky byly reálně využity, zároveň ale složitý systém přesunů mezi kapitolami potvrzuje, že rozpočtové a institucionální zajištění programu je poměrně komplikované a administrativně náročné na koordinaci. Podle účastníků kulatých stolů byly v roce 2026 některé aktivity pozastaveny, omezeny nebo podrobeny novému posouzení, což zvýšilo nejistotu ohledně jejich dalšího financování.

To bylo také kritizováno mnoha respondenty: prostředků není mnoho, ale ani to, co existuje, se vždy nepodaří využít kvůli nastavení podmínek, administraci a pomalejšímu schvalování. Respondenti by tedy uvítali **zjednodušení procesů, přehlednou road mapu a vytvoření jednotného kontaktního místa** („single entry point“) pro české firmy zapojené do obnovy Ukrajiny, které by je nasměrovalo k relevantním informačním, finančním, pojistným a institucionálním nástrojům. V rámci

kulatých stolů byla také zmiňována užitečnost pozice zmocněnce pro Ukrajinu a problém s jejím současným neobsazením.

Obrázek 3.2. Fiskální management Programu Ukrajina v letech 2023-2024

3.2.2 Koordinační a informační nástroje

Business klub Ukrajina (BKUA) se stal hlavní koordinační platformou MPO spolu s CzechTrade pro zapojení českého byznysu do obnovy Ukrajiny. Má přes **300 členů** z řad firem, asociací, bank a institucí a propojuje podniky s konkrétními potřebami rekonstrukce a pomáhá hledat sektorové synergie. Je otevřen všem zájemcům z řad firem a nabízí jak přehled aktuálních poptávek ukrajinské strany, tak i možnosti okamžitého zapojení do připravovaných či probíhajících projektů (MPO, 2023). Pod BKUA spadají i aktivity jako Capacity Building - viz dále.

Respondenti Business klub Ukrajina vnímají jako dobrý vstupní bod pro firmy, které s Ukrajinou teprve začínají - oceňují zejména přístup k informacím o příležitostech, misích a financování a schopnost platformy organizovat sektorové semináře a B2B/B2G setkání. Zároveň ale upozorňují na vnímané duplikace s česko-ukrajinskými komorami a dalšími platformami, příliš široké a generické zaměření bez hlubších sektorových specializací a nedostatečnou návaznou práci s firmami po skončení akcí, kdy navázané kontakty nejsou systematicky rozpracovány do konkrétních projektů. Firmy proto doporučují, aby BKUA více pracoval skrze silné oborové asociace (energetika, stavebnictví, zdravotnictví, agro, ICT) a aby se z něj stala skutečná platforma pro vznik a rozpracování konkrétních obchodních projektů, nikoli jen informační newsletter a prostor pro obecná setkání.

Do oblasti koordinačních a informačních nástrojů spadají vedle Business klubu Ukrajina také informační weby, konzultace, publikace, semináře a konference. Konzultace poskytují zejména CzechTrade, zastupitelské úřady a MZV, přičemž objem dotazů firem je vysoký. Z praxe však vyplývá, že firmy se často obracejí paralelně na více míst, což vede k duplicitním dotazům, nesladěným odpovědím a celkově roztržitěné komunikaci. Stávající institucionální uspořádání nefunguje z pohledu firem jako skutečné jednotné kontaktní místo, protože informace a kompetence zůstávají rozděleny

mezi MPO, MZV, CzechTrade, zastupitelské úřady, NRB, EGAP a další instituce. Dobře nastavené a včasné konzultace mezi firmami a státem (B2B, B2G, G2G) mohou zásadně ovlivnit, jaké zakázky české firmy získají. Rychlost je klíčová hlavně s ohledem na potřeby rekonstrukce v době válečného konfliktu.

3.2.3 Mise, veletrhy, CzechTrade, ekonomická diplomacie

Mise organizované MZV a MPO zahrnující outgoingové mise na Ukrajinu i incomingové mise do Česka tvoří důležitou součást nástrojů česko-ukrajinské ekonomické spolupráce. Do této linie patří také aktivity programu Capacity Building for Ukraine, které zahrnují incomingové mise zaměřené na bilaterální jednání, konference či veletrhy a delší odborné pobyty ukrajinských delegací v ČR. Tyto pobyty, označované v rámci programu jako „twinning“, představují dlouhodobější expertní spolupráci mezi českými a ukrajinskými subjekty zaměřenou na přenos know-how, sladování legislativy a standardů s právem EU a posilování administrativních kapacit na ukrajinské straně (MPO, nedatováno). V rozhovorech se opakovaně objevovalo, že **školení a vzdělávání** jsou klíčové pro dlouhodobé využívání a servis českých technologií na Ukrajině, jejich realizace však naráží na praktické limity. Mobilizační předpisy komplikují výjezdy ukrajinských pracovníků, které české firmy potřebují pravidelně školit, a státní programy navíc nejsou vždy dostatečně sladěny s potřebami firem.

Mise jsou většinou hodnoceny pozitivně. Pro část firem představují klíčový nástroj pro navázání vztahů s ukrajinskými partnery, získání prvních kontaktů a lepší porozumění lokálnímu prostředí. Pro jiné firmy mají tyto mise spíše marketingový charakter - vnímají je jako viditelný signál politické podpory a vhodnou platformu pro zviditelnění české přítomnosti, i když samotné obchodní jednání si zajišťují primárně vlastní cestou.

Z rozhovorů však zároveň vyplývá řada limitů. Firmy opakovaně zdůrazňují, že preferují úzce sektorové mise (např. nejen doprava obecně, ale zaměřené na tramvaje) před obecně pojatými misemi napříč sektory, které jsou méně efektivní pro konkrétní byznys. Někteří respondenti uváděli, že na mise nejezdí, protože mají za to, že zaměstnance nelze na Ukrajině pojistit. Například ERGO pojišťovna (dříve Evropské pojišťovna), pojišťuje i pracovní cesty na válečné území a hradí úrazy způsobené válkou. Podmínkou však je, aby daná právnická osoba měla rámcovou smlouvu na cestovní pojištění i do ostatních (neválečných zemí), a fyzické osoby nepojišťují, což je pro řadu podnikatelů a menších firem bariéra. Obecně úspěšnější a dlouhodobě etablované firmy na Ukrajině sice často tvrdí, že „diplomacii nepotřebují“, zároveň však uznávají, že pro menší podniky a nové sektory mohou být dobře zacílené mise - pokud jsou sektorové, kvalitně připravené a navázané na další podporu - zásadním odrazovým můstkem. Někteří respondenti považují incomingové mise za efektivnější než outgoingové.

Co se týče **veletrhů, výstav a konferencí**, jsou respondenty hodnoceny převážně pozitivně - jako efektivní způsob, jak koncentrovat ukrajinské i zahraniční partnery na jednom místě, prezentovat technologie a navazovat konkrétní kontakty. Firmy oceňují zejména zapojení do zavedených domácích akcí, jako je Mezinárodní strojírenský veletrh nebo veletrh URBIS, a zároveň možnost účasti na specializovaných mezinárodních akcích zaměřených přímo na obnovu Ukrajiny. Typickým příkladem je ReBuild Ukraine - mezinárodní veletrh a konference pořádaná pravidelně ve Varšavě, která funguje jako offline platforma pro projekty obnovy, technologie, vybavení a investice do ukrajinské infrastruktury, energetiky, průmyslu a bydlení a kde se setkávají ukrajinské municipality, firmy, donoři i finanční instituce (Rebuild Ukraine, 2025).

CzechTrade je většinou hodnocen pozitivně - firmy oceňují zejména praktickou znalost terénu, přehled o lokálních aktérech a nápomoc při získání kontaktů k relevantním partnerům či institucím.

Vnímají přidanou hodnotu v základním mapování trhu, organizaci B2B schůzek a podpoře účasti na veletrzích a misích. Zároveň ale část respondentů upozorňuje na kapacitní limity jednotlivých kancelářů, tedy na to, kolik hlubších, individuálně šitých služeb mohou reálně zajistit, a na značnou variabilitu kvality mezi jednotlivými pracovníky či kancelářemi. V ojedinělých případech se objevuje i kritika mířící na „nekonzistenci“ či dílčí nekompetentnost, kdy výstupy CzechTrade zůstaly na úrovni obecného rešeršního přehledu a nepomohly obchod skutečně uzavřít. To může souviset s omezenými personálními kapacitami na vybraných pobočkách. Jako pozitivní se jeví synergický efekt vyslaných českých zástupců se zaměstnáním místních rezidentů se znalostí jazyka a prostředí. Pro část firem je proto klíčové, aby se CzechTrade více posunul od základního screeningového servisu k systematictější podpoře dotahování konkrétních kontraktů.

Aid for Trade - Ukraine je nástroj ekonomické diplomacie zaměřený na podporu obnovy Ukrajiny prostřednictvím vytváření konkrétních obchodních vazeb mezi českými a ukrajinskými subjekty. Program financuje zejména projekty, které jsou relevantní pro rekonstrukci země (např. infrastruktura, energetika, zdravotnictví, zemědělství) a mají potenciální obchodní návaznost - typicky jde o studie proveditelnosti, analytické a přípravné práce, pilotní projekty nebo expertní mise, které mohou v další fázi vést k dodávkám českých technologií či služeb. Formálně je program otevřený všem zájemcům, žádost podává ukrajinský státní orgán (ministerstvo, město, regionální samospráva apod.) a projekty mají být koncipovány tak, aby kombinovaly přínos pro Ukrajinu s vytvořením prostoru pro české firmy.

Z výpovědí firem ale vyplývá, že způsob fungování programu za tímto záměrem významně zaostává. Respondenti opakovaně zmiňovali nejasné podmínky a komplikovanou administraci, relativně malé objemy podpory a především to, že proces schvalování je příliš pomalý na to, aby byl použitelný pro rychlé zpracování feasibility studies, které jsou pro získání zakázek v rané fázi obnovy klíčové. Často se stává, že projekt se dlouho připravuje, schvaluje a nakonec vůbec nevyskytne, zatímco firmy „potřebují řešit věci teď“. Kritizována je také komunikace směrem k podnikům - mnoho z nich o možnostech Aid for Trade - Ukraine vůbec neví, nebo jim není jasné, jak se do projektů prakticky zapojit. Převládá tedy názor, že koncept nástroje je správný, ale jeho provedení je slabé; podle respondentů by bylo potřeba výrazně zjednodušit pravidla, zrychlit procesy a navýšit alokace, aby mohl skutečně plnit roli efektivního mostu mezi českými firmami a ukrajinskou obnovou.

Mezi další nástroje **ekonomické diplomacie** MZV patří například nástroj PROPEA, který financuje lokální partnery (komory, poradenské firmy apod.), aby poskytovali praktický servis českým firmám přímo v cílové zemi (nejen na UA). Za zvýhodněných podmínek pomáhají se založením firmy či pobočky, právním a daňovým poradenstvím, ověřováním partnerů, administrativou a dalšími kroky nutnými pro dlouhodobé působení na daném trhu. Tento nástroj respondenti separátně nehodnotili.

3.2.4 Finanční a pojistné nástroje: Vázané finanční dary, EGAP, NRB, Ukraine Facility

Vázané finanční dary představují nástroj, kterým český stát podporuje zároveň obnovu Ukrajiny i zapojení domácího průmyslu: jde o peněžní pomoc financovanou z prostředků MZV, za kterou si ukrajinskí příjemci pořizují výhradně zboží a služby od českých firem. V praxi se tento nástroj využívá například v sektoru zdravotnictví či dopravy - typicky pro dodávky autobusů, zdravotnické techniky nebo dalšího vybavení, které je pro Ukrajinu klíčové, ale zároveň generuje zakázky pro české výrobce. Vázané dary tak kombinují rozvojovou a humanitární logiku (pomoc

partnerské zemi) s proexportní funkcí, a jsou proto vhodným doplňkem k jiným formám podpory, jako jsou klasické granty, mise nebo nástroje exportního financování (Export, 2023).

Vázané finanční dary jsou respondenty často zmiňovány jako nejefektivnější forma „win-win“ podpory - umožňují financovat obnovu infrastruktury na Ukrajině a současně cíleně využívat kapacity českých dodavatelů. Z pohledu firem i institucí jde o nástroj, který dokáže relativně rychle převést politické priority do konkrétních projektů, pokud je dobře připravená projektová dokumentace a jasně definované potřeby ukrajinské strany. Právě kvalita přípravy a sladění očekávání na obou stranách proto rozhoduje o tom, zda vázaný dar skutečně povede jak k hmatatelnému rozvojovému přínosu na Ukrajině, tak k dlouhodobějším obchodním příležitostem pro český průmysl.

Fond Ukrajina spravovaný EGAP byl respondenty v roce 2025 vnímán jako klíčový a velmi přínosný nástroj, bez něhož by řadu obchodů na vysoce rizikovém ukrajinském trhu nebylo možné realizovat. Firmy však upozorňovaly na omezenou výši krytí, krátkou dobu pojištění, cenu pojistného a administrativní náročnost procesu, která znesnadňovala využití nástroje zejména malým a středním podnikům. Část těchto připomínek byla v roce 2026 zohledněna: maximální pojistná doba byla prodloužena z 1,5 roku na dva roky, snížila se cena pojistného a z posuzování rizika byl odstraněn požadavek na předchozí pozitivní platební zkušenost s ukrajinským dovozcem. Nabídka byla současně rozšířena o pojištění bankovních záruk, potvrzených akreditivů a předexportního financování.

V červenci 2026 vláda schválila navýšení maximální pojistné angažovanosti fondu z 639 mil. Kč na 1 mld. Kč. Od začátku války nástroj podpořil přibližně sto obchodních případů v hodnotě přesahující 2 mld. Kč. Fond Ukrajina tak představuje funkční a postupně rozšiřovaný nástroj podpory českého exportu. Pro jeho další využití bude důležitá zejména rychlost a předvídatelnost schvalování, praktická dostupnost pro MSP a průběžné vyhodnocování, zda jeho podmínky odpovídají také potřebám větších a dlouhodobějších obchodních případů.

Program **Obnova Ukrajiny** NRB je postaven jako záruční nástroj využívající **Ukraine Investment Framework** a zatím nebyl spuštěn, ale je firmami velmi očekávaný. Panuje poměrně široký zájem se zapojit, ale firmy počítají s tím, že půjde o administrativně velmi náročná schémata. Objevují se také otázky, zda nástroj bude ve výsledku vhodnější spíše pro menší a střední podniky, nebo pro větší projekty, a obavy z limitů typu povinné spoluúčasti (např. kolem 30 %) a požadavku, aby určité procento portfolia tvořily „zelené“ projekty. Celkově tedy převažuje očekávání, že NRB může být pro financování investic na Ukrajině zásadní, ale pouze za předpokladu, že se parametry nástroje podaří nastavit realisticky vůči rizikovému prostředí a kapacitám firem. Dalším úskalím může být výše úrokové míry.

Z Ukraine Facility je financován také **program modernizace šesti nemocnic**. Tento program představuje zvláštní komponentu investičního rámce EU pro Ukrajinu, kterou v Česku připravuje NRB ve spolupráci s ČRA. Jeho cílem je modernizace a obnova regionálních nemocnic napříč Ukrajinou (v první fázi minimálně šesti zařízení) prostřednictvím kombinace bankovních úvěrů, na něž NRB poskytuje záruky kryté protizárukou EU, a investičních grantů a technické asistence spravovaných ČRA. EU na tento program vyčlenila přibližně 88 mil. eur, které mají umožnit rekonstrukci a vybavení nemocnic (včetně nákupu moderní zdravotnické techniky, IT řešení a odborného tréninku) a navázat na širší investiční rámec Ukraine Facility (Zdravotnický deník, 2025).

Z pohledu firem, byť se k tomuto konkrétnímu programu respondenti přímo nevyjadřovali, jde o významnou příležitost zejména pro střední a větší podniky ze sektorů zdravotnické techniky, energetiky (např. energetické hospodářství nemocnic) a stavebnictví. Zároveň však platí, že projekty jsou řízené podle pravidel EU a mezinárodních finančních institucí, s vysokými nároky na administraci,

audit, ESG a compliance; menší firmy se proto typicky zapojí spíše jako subdodavatelé v rámci širších konsorcií než jako hlavní realizátoři.

3.2.5 Další nástroje

Mezi další nástroje lze zahrnout projekty pro neziskové organizace, které jsou v rámci ČR financované zejména ČRA nebo projekty MEDEVAC. **Česká rozvojová agentura** na Ukrajině realizovala projekty zejména v oblasti školství, zdravotnictví, zemědělství, životního prostředí a energetiky, často s důrazem na posilování institucionálních kapacit, standardizaci a přibližování ukrajinské legislativy a praxe k EU. Pro období 2024–2026 byly připravovány rozvojové programy v objemu zhruba 150 mil. Kč (ČRA, 2025). V návaznosti na úpravu resortních priorit a rozpočtového rámce v roce 2026 je však další rozsah bilaterálních rozvojových aktivit na Ukrajině otevřený a bude se odvíjet od konkrétních výzev, dostupného financování a rozhodnutí MZV.

Respondenti (vesměs neziskové organizace) vidí jako hlavní problém financování rozvojových projektů na Ukrajině a krátkodobost a nepředvídatelnost prostředků - poptávka „něco dělat“ dlouhodobě převyšuje nabídku peněz a nejistota, zda budou zdroje pokračovat, přímo ovlivňuje plánování i samotnou realizaci projektů. Další významnou bariérou je vysoká administrativní náročnost a tendence k micromanagementu ze strany českých implementačních agentur (zejména ČRA), což projekty zpomaluje a zatěžuje kapacity na obou stranách. Naopak komunikace a koordinace ze strany MZV je hodnocena relativně dobře a pozitivní obraz Česka na Ukrajině podle respondentů usnadňuje práci v terénu. Část firem zároveň vyjadřuje skepsi vůči některým českým neziskovým organizacím - vnímají tyto organizace jako neefektivní a orientované primárně na profinancování vlastního provozu, nikoli na maximální dopad projektů.

Program **MEDEVAC** je zdravotně-humanitární program Ministerstva vnitra ČR, který se na Ukrajině zaměřuje na poskytování specializované lékařské péče civilistům, jež byli zraněni nebo jejichž léčbu Ukrajina v podmínkách války není schopna zajistit. Od roku 2014 zahrnuje jednak **evakuace pacientů na léčbu do českých nemocnic**, jednak stále významnější komponentu - vysílání českých lékařských týmů na Ukrajinu, školení a stáže ukrajinského zdravotnického personálu v ČR a podporu vybavení nemocnic prostřednictvím peněžních darů a přístrojů. Po roce 2022 byla pomoc v rámci MEDEVAC výrazně navýšena a financována z roční alokace 120 mil. Kč pro MV v Programu Ukrajina, z níž přibližně třetina připadá právě na aktivity MEDEVAC na Ukrajině (MEDEVAC, 2025). Podle respondentů se však peníze z programu nevyčerpají a následně se rozdělí mezi neziskové organizace. V roce 2026 byl program MEDEVAC vyňat z programu Ukrajina a je již nyní kompletně ve správě MV.

Napříč jednotlivými nástroji se ukazuje několik strukturálních problémů. **Systém podpory je roztříštěný** mezi více ministerstev, agentur a finančních institucí a firmy postrádají jedno viditelné kontaktní místo, které by je nasměrovalo k relevantním informačním, finančním a pojistným nástrojům. Malé a střední podniky mají omezené kapacity sledovat výzvy, tendry a programy mezinárodních finančních institucí, přičemž informace jsou často poskytovány pozdě a bez dostatečné návazné podpory. Nedostatečná je také pomoc při sestavování konsorcií, přípravě financovatelných projektů a hledání důvěryhodných místních partnerů a servisního zázemí. Specifickým neřešeným problémem zůstává pojištění pracovníků vysílaných na Ukrajinu. Český stát by proto měl posílit projektovou a finanční přípravu, metodickou podporu a koordinaci českých podniků při zapojování do programů EIB, EBRD, Světové banky a Ukraine Facility.

3.3 Vybrané nástroje pro prioritní odvětví

V této části se zaměříme na doporučené nástroje pro jednotlivé prioritní sektory a vysvětlíme logiku jejich výběru. Stávající schémata podpory, včetně jejich silných a slabých stránek, byla popsána a zhodnocena v kapitole 3.2; nyní z nich, spolu s analýzou strategických dokumentů a poznatků z rozhovorů a kulatých stolů, vycházíme při návrhu tří klíčových nástrojů pro každý sektor. Výjimku představuje oblast obrany, pro kterou většina běžných nástrojů neplatí. V tomto případě proto detailněji rozpracováváme i stávající specifické mechanismy podpory.

Tabulka 3.1. Přehled doporučených nástrojů a podpůrných opatření pro prioritní odvětví

Prioritní sektor	Nástroj 1	Nástroj 2	Nástroj 3
Energetika	Záruční program NRB s protizárukou EU pro investice a úvěry	Fond Ukrajina EGAP - vyhodnocování limitů a pojistné doby, rozšíření investičního a záručního krytí	Capacity building for Ukraine - napojení projektů na mezinárodní finanční instituce a Ukraine Facility
ICT	Fond fondů / co-investiční nástroj pro česko-ukrajinské ICT firmy, startupy a projekty	Česko-ukrajinská ICT/kyber platforma - společné projekty a propojování partnerů	Capacity Building for Ukraine – právní, regulatorní a bezpečnostní připravenost ICT firem
Zemědělství a potravinářství	Fond Ukrajina EGAP pro agroexport - dostatečná kapacita a pojistná doba pro stroje a technologie	Zemědělský diplomat - podpora českých firem a rozvoj obchodních kontaktů na Ukrajině	EU Twinning/TAIEX - instituce, bezpečnost potravin, veterinární/fytosanitární standardy, sbližování s <i>acquis</i> EU
Doprava a infrastruktura	Aktivní zapojení do projektů TEN-T/CEF s ukrajinskou účastí – konsorcia a včasná příprava	Vázané peněžní dary - modulární mosty, vozidla, technické vybavení a logistické prvky	Kombinace NRB + EGAP pro vozidla/techniku/ITS a související investice
Zdravotnictví	Český nemocniční program v rámci Ukraine Facility – vlajkový rámec pro modernizaci nemocnic	Integrovaný balík vázaných peněžních darů + MEDEVAC – technika, školení, mise, telemedicína	Capacity Building for Ukraine – příprava nemocničních projektů pro financování mezinárodními finančními institucemi a krytí EGAP
Zbrojní průmysl	Institucionální ukotvení muniční iniciativy - řízení rizik, transparentnost, prevence střetů zájmů	Národní program EGAP pro investice do obranných kapacit - krytí úvěrového rizika bank a podpora rozšíření výroby	Systematické zapojení do evropských obranných nástrojů, společných projektů a zakázek – EDF, SAFE a EDIP

3.3.1 Energetika

Energetika patří mezi nejvýznamnější, ale zároveň nejobtížněji financovatelné sektory obnovy Ukrajiny. Jde převážně o velké investiční projekty v kritické infrastruktuře s vysokými investičními výdaji, dlouhou dobou návratnosti a výrazným politickým i válečným rizikem; často jsou proto stavěny jako kombinace grantů, zvýhodněných půjček a komerčního financování. Ukrajinská vláda i mezinárodní instituce (EU, Světová banka) přitom dlouhodobě označují obnovu a modernizaci energetiky za jednu z hlavních priorit rychlé obnovy země (World Bank, 2025). V českém kontextu to reflektuje i Národní rozvojová banka, která v programu Reconstruction of Ukraine výslovně uvádí zaměření na produktivní investice v energetice a projekty realizované ve frontových regionech, zejména Dnipro a Charkiv (NRB, 2025). V praxi však firmy energetické projekty často realizují přes

mezinárodní donory a finanční instituce, zejména EBRD, UNDP a další instituce (role USAID se po omezení americké zahraniční pomoci v roce 2025 výrazně snížila). Fond Ukrajina u EGAP je i po zlepšení podmínek v roce 2026 vhodný spíše pro kratší exportní obchody než pro velké infrastrukturní investice: limit 5 mil. EUR na ukrajinského odběratele a maximální pojistná doba až 2 roky lépe odpovídají menším a středně velkým zakázkám než komplexním energetickým projektům (EGAP, 2026).

Za první klíčový nástroj proto považujeme právě nově připravovaný **program NRB na obnovu Ukrajiny**, který má díky zárukám NRB (cca 70-87,5 %) doplněným protizárukou EU v rámci Ukraine Investment Framework nést podstatnou část rizika energetických investic a mobilizovat úvěry v řádu jednotek miliard korun (NRB, 2025). Individuální záruka NRB pro ukrajinský subjekt má být nastavena tak, že projekt musí mít zhruba 20 % vlastních zdrojů a 80 % tvoří bankovní úvěr. Tento úvěr mohou poskytovat buď ukrajinské banky (např. Raiffeisen na Ukrajině, státní PrivatBank, UkrGasBank, UkrEximBank), případně i ČEB, pokud jde o subjekt s dominantním českým vlastníkem. Z oněch 80 % úvěru je asi 80 % kryto zárukou NRB a tuto expozici má NRB zhruba z 80 % dále zajištěnou protizárukou Evropské komise; zbývající část rizika by měl krýt český stát z národních zdrojů, zejména z návratných prostředků ze strukturálních fondů a z části také z nevyčerpaných prostředků Programu Ukrajina (převedeno cca 100 mil. Kč). Výsledná splatnost úvěrů se má pohybovat okolo 7-8 let, což je pod limitem 10 let stanoveným v rámcových podmínkách schématu, a částky 7 mil. EUR. Tato částka může být pro některé velké projekty nízká. Ze strany firem zároveň zaznívá poptávka po využití záruk i pro advance payment guarantee, tedy bankovní záruku za vrácení zálohy u velkých kontraktů; do budoucna by proto stálo za to prověřit, zda by alespoň u vybraných projektů nebylo možné záruční schéma NRB o tento typ protizáruk rozšířit.

Druhým nástrojem by měl být **Fond Ukrajina u EGAP**. Současné pojištění exportu by u projektů kritické energetické infrastruktury dávalo smysl upravit tak, aby umožňovalo vyšší limity a delší dobu pojištění, a do budoucna jej doplnit i o jednodušší produkt na pojištění přímých investic, alespoň pro majetkové účasti (equity podíly) českých firem v těchto projektech.

Třetím doporučeným nástrojem je rozšířené využití **Capacity Building for Ukraine** v rámci Programu Ukrajina 2030 pro **přípravu energetických projektů k financování mezinárodními finančními institucemi, zejména EIB, EBRD a Světovou bankou, a z Ukraine Facility**. Zapojení českých firem do projektů těchto institucí je dosud omezené, přestože zejména v energetice existuje značný potenciál pro uplatnění komplexních českých řešení. Nástroj by mohl podporovat navazování spolupráce mezi českými a ukrajinskými subjekty, zprostředkování kontaktů a poskytování informací o dostupných finančních schématech a požadavcích mezinárodních finančních institucí. Cílem by bylo usnadnit firmám orientaci v dostupných zdrojích financování a podpořit přípravu projektů.

3.3.2 ICT

ICT sektor se od ostatních prioritních oblastí liší nižšími kapitálovými nároky, rychlou škálovatelností a silným důrazem na B2B služby, outsourcing a nearshoring. Ukrajina má velmi silnou IT komunitu, která už dnes spolupracuje s evropskými firmami na vývoji softwaru, kyberbezpečnosti či digitálních řešeních pro veřejnou správu. Potřeba není ani tak v klasickém investičním financování, jako spíše v propojování ekosystémů, právním a organizačním zázemí pro ukrajinské firmy v ČR a pro české firmy působící na Ukrajině. Na unijní úrovni existují relevantní programy jako Digital

Europe, Horizon Europe nebo EU4Digital, které obsahují komponenty digitální transformace, do nichž se Ukrajina postupně začleňuje.

Prvním doporučeným nástrojem je **Fond fondů, případně obdobný veřejně podpořený co-investiční mechanismus, zaměřený na české a ukrajinské ICT firmy a společné technologické projekty**. Fond fondů by neinvestoval přímo do jednotlivých podniků, ale prostřednictvím vybraných venture kapitálových a růstových fondů, které by veřejné prostředky doplnily soukromým kapitálem. Podpora by měla směřovat k firmám s prokazatelnou vazbou na česko-ukrajinskou spolupráci, například k ukrajinským technologickým firmám rozvíjejícím činnost v Česku, českým podnikům vstupujícím na ukrajinský trh nebo společným projektům v oblasti kybernetické bezpečnosti, e-governmentu, eHealth, digitalizace energetiky a AgroTech. Součástí podpory mohou být také doprovodné služby při vstupu na český či ukrajinský trh, neměly by však nahrazovat hlavní investiční funkci nástroje. Před jeho zavedením je nezbytné přesně vymezit cílovou skupinu, investiční stadia, podíl soukromého kapitálu a pravidla slučitelnosti s veřejnou podporou.

Druhým nástrojem je projektově zaměřená **česko-ukrajinská platforma pro ICT a kybernetickou bezpečnost**. Neměla by vzniknout jako další obecná zastřešující organizace, ale jako mechanismus propojující existující klastry, oborové asociace, digitální inovační huby, firmy a veřejné instituce. Jejím úkolem by bylo průběžně mapovat konkrétní ukrajinskou poptávku, ověřovat potenciální partnery, sestavovat projektová konsorcia a připravovat společné žádosti do programů Digital Europe, Horizon Europe a dalších evropských nástrojů. Zvláštní pozornost by měla věnovat projektům v oblasti kybernetické bezpečnosti, zabezpečené komunikace, datové infrastruktury, umělé inteligence a digitalizace veřejných služeb. Business klub Ukrajina, CzechTrade a relevantní oborové organizace by mohly zajišťovat koordinaci a navazující práci s konkrétními projekty.

Třetím doporučeným nástrojem je využití **Capacity Building for Ukraine k posílení právní, regulatorní a bezpečnostní připravenosti ICT firem zapojených do česko-ukrajinské spolupráce**. Významnou překážku v tomto sektoru představují rizika spojená se smluvními vztahy, licencováním, ochranou duševního vlastnictví, kybernetickou bezpečností a dodržováním českých, unijních a ukrajinských předpisů. Nástroj by proto mohl podporovat vznik praktických metodik a orientačních vzorových podkladů, pořádání odborných seminářů a zprostředkování přístupu firem ke konzultacím poskytovaným externími právními, technologickými a bezpečnostními experty. Role MPO, Business klubu Ukrajina a CzechTrade by spočívala především v koordinaci a zpřístupnění této podpory zejména malým a středním ICT firmám. Součástí nástroje by mohla být také podpora navazování česko-ukrajinských partnerství a poskytování informací o relevantních finančních a grantových nástrojích a podmínkách zapojení do nich. Cílem by bylo usnadnit firmám přípravu společných projektů a orientaci v dostupných možnostech podpory.

3.3.3 Zemědělství a potravinářství

Zemědělství a potravinářství představují sektor s převahou středně velkých investic, velkou roztržitostí aktérů a významnou rolí exportu - zejména u zemědělské techniky, vstupů (osiva, hnojiva) a potravinářských výrobků. Zároveň jde o oblast silně regulovanou unijním právem (acquis v oblasti bezpečnosti potravin, veterinárních a fytosanitárních standardů), což je klíčové i pro postupné přibližování Ukrajiny k jednotnému trhu EU. EGAP uvádí, že pojištěný agroexport dosáhl rekordních 619 mil. Kč, přičemž největší část směřuje právě na Ukrajinu - Fond Ukrajina je v tomto segmentu intenzivně využíván zejména pro zemědělské stroje, potraviny, hnojiva (EGAP,

2025b). Sektor zároveň těží z národních iniciativ typu Efarma (CzechAgro + zemědělský diplomat), která přivádí ukrajinské partnery do ČR a propaguje českou techniku a know-how.

Prvním doporučeným nástrojem je cíleně posílený **Fond Ukrajina** pro agroexport. Vzhledem k vysokému využití EGAPu v agrosegmentu dává smysl vytvořit v rámci fondu speciální segment s mírně flexibilnějšími podmínkami - zejména delší splatností u strojů a technologií a dostatečnou kapacitou pro více paralelních obchodů. Zároveň by mělo být explicitně komunikováno, že zemědělství a potravinářství tvoří jednu z prioritních oblastí, aby se potenciální exportéři nebáli žádat i o složitější případy.

Druhým nástrojem je **činnost zemědělského diplomata na Ukrajině**, který podporuje české firmy při vyhledávání obchodních příležitostí, navazování kontaktů s místními partnery a orientaci v podmínkách vstupu na trh a dostupných možnostech financování. Ve spolupráci s CzechTrade a oborovými asociacemi by se měl zaměřit zejména na vyhledávání a ověřování distributorů, dealerů a servisních partnerů, jejichž dostupnost je u zemědělské techniky často podmínkou úspěšného vstupu na trh. Součástí jeho činnosti by měla být také propagace českých řešení v oblasti AgroTech, včetně softwaru, automatizace a technologií precizního zemědělství.

Třetím doporučeným nástrojem jsou projekty typu **EU Twinning/TAIEX** v oblasti zemědělství a potravin. Tyto programy cíleně podporují posilování institucí v oblastech zemědělské politiky, bezpečnosti potravin, veterinárního a fytosanitárního dozoru a sbližování s *acquis* EU. Česká republika by měla aktivně usilovat o roli vedoucího partnera v Twinning/TAIEX projektech s ukrajinskými ministerstvy a dozorovými orgány. Projekty mohou nepřímo zlepšit podmínky pro české dodavatele tím, že sníží regulační nejistotu a posílí kompatibilitu ukrajinských standardů s pravidly EU.

3.3.4 Doprava a infrastruktura

Dopravní infrastruktura patří mezi důležité sektory obnovy - projekty jsou kapitálově náročné, dlouhodobé a vyžadují kombinaci veřejných rozpočtů a zdrojů z EU a mezinárodních finančních institucí. Revize sítě TEN-T v roce 2024 zařadila Ukrajinu do čtyř hlavních koridorů (Rada EU, 2024), čímž se otevřela možnost čerpat prostředky z Connecting Europe Facility (CEF) na rozvoj dopravní infrastruktury a military mobility (Evropská komise, 2024). Česká republika už na Ukrajinu dodala modulární mosty (iDnes, 2022) a další prvky, část aktivit probíhá přes Program Ukrajina a ve spolupráci s mezinárodními finančními organizacemi, přesto je zapojení českých stavebních a inženýrských firem do velkých dopravních projektů zatím spíše omezené.

Prvním doporučeným nástrojem je **aktivní zapojení do TEN-T/CEF projektů s ukrajinskou účastí**. Ministerstvo dopravy, Správa železnic, Ředitelství silnic a dálnic a české stavební a inženýrské firmy by měly cíleně vyhledávat projekty na koridorech, které zahrnují Ukrajinu, a včas strukturovat konsorcia, v nichž budou české subjekty vystupovat jako hlavní dodavatelé (projekce, design and build, technický dozor). Klíčová je včasná příprava projektových záměrů a schopnost sladit národní priority s výzvami CEF.

Druhým doporučeným nástrojem je **využití vázaných peněžních darů** pro přesně vymezené menší a středně velké projekty a dodávky. Tento nástroj je vhodný například pro modulární mosty, vozidla, specializované technické vybavení, menší silniční a železniční uzly nebo logistické prvky. Jeho výhodou je možnost relativně rychlé realizace a přímého propojení podpory obnovy Ukrajiny

s dodávkami českých technologií a služeb. Pro dlouhodobou udržitelnost projektů by měla být součástí dodávek také instalace, školení, servis a dostupnost náhradních dílů.

Třetím doporučeným nástrojem je **kombinace EGAP a připravovaných záruk NRB** pro dodávky vozidel, techniky a logistických prvků. U kolejových vozidel, specializovaného technického vybavení nebo inteligentních dopravních systémů (ITS) je vhodné využívat Fond Ukrajina EGAP zejména pro kratší exportní obchody, zatímco záruky NRB by mohly být relevantní pro větší investiční projekty přímo na Ukrajině, například depa, logistická centra či multimodální terminály. Z hlediska české strany by dávalo smysl, aby se v rámci záručních programů NRB vedle energetických a rekonstrukčních projektů rozvíjela také dopravní větev, která by reflektovala specifika dopravní infrastruktury a její návaznost na koridory TEN-T.

3.3.5 Zdravotnictví

Zdravotnictví na Ukrajině je výrazně závislé na externím financování, jak z dárcovsky orientovaných programů, tak z mezinárodních finančních institucí - a typické projekty kombinují dodávky zdravotnické techniky, stavební úpravy a rozsáhlé školicí aktivity. Významnou roli zde hrají státní instituce (MZ, MZV) a humanitárně-rozvojové programy, přičemž klíčovým nástrojem z pohledu ČR je nemocniční program v rámci Ukraine Facility, v němž Česká republika získala cca 88 mil. EUR na garance, granty a technickou asistenci pro modernizaci šesti vybraných nemocnic s možností rozšíření na další projekty (Businessinfo, 2025). Tento rámec je přímo koncipován jako platforma pro zapojení českých firem - od dodavatelů zdravotnické techniky přes stavební a inženýrské firmy až po IT a facility management.

Prvním doporučeným nástrojem je proto **program modernizace nemocnic v rámci Ukraine Facility** vedené Českem jako vlajkový projekt sektoru. Projekty modernizace nemocnic by měly tvořit hlavní osu českého zapojení v tomto sektoru ve spolupráci s ČRA a NRB, které společně koordinují jak obsahovou, tak finanční stránku. Pro firmy je klíčové, aby existovaly transparentní informace, jaké typy nemocničních projektů se budou připravovat, jak se do nich mohou české firmy hlásit a jaké jsou cesty pro zapojení jako hlavní dodavatelé či subdodavatelé. Důležitým doplněním by mělo být systematické propojení mezi konkrétními nemocnicemi a českými dodavateli, které mohou zajišťovat CzechTrade a Business klub Ukrajina, popř. asociace.

Druhým pilířem by měla být integrovaná **kombinace vázaných peněžních darů a programu MEDEVAC**. Vázané dary jsou respondenty hodnoceny jako účinný nástroj, protože propojují cílenou podporu konkrétním nemocnicím s dodávkami české zdravotnické techniky a vybavení. Jejich spojení s aktivitami MEDEVAC, zejména odbornými misemi, školením, operačními zákroky a telemedicínou, může zvýšit dlouhodobou udržitelnost poskytované podpory. Lze proto doporučit standardizovaný balík zahrnující vázaný peněžní dar, odborné aktivity MEDEVAC a u větších dodávek případně také pojištění EGAP. Součástí dodávky by měla být instalace, školení personálu, servis, dostupnost náhradních dílů a vzdálená technická podpora. Při přípravě zakázek by vedle pořizovací ceny měla být zohledňována také kvalitativní kritéria, zejména spolehlivost zařízení, náklady životního cyklu a dostupnost následného servisu.

Třetím doporučeným nástrojem je využití programu **Capacity Building for Ukraine pro přípravu velkých nemocničních projektů k následnému financování mezinárodními finančními institucemi a krytí EGAP**. Program by mohl podpořit propojení českých dodavatelů s ukrajinskými zadavateli a IFI a konzultace k přípravě projektů podle jejich požadavků. Samotné dodávky, například zobrazovací techniky, laboratorních technologií nebo nemocničních IT systémů, by následně mohly

být financovány EBRD, Světovou bankou nebo nástroji EU v kombinaci s pojištěním exportních úvěrů EGAP. Obdobné struktury se používají i u projektů střední velikosti. U větrného parku Crucea North v Rumunsku poskytla EBRD úvěr ve výši 49 mil. EUR a souběžný komerční úvěr byl z 90 % kryt dánskou exportní agenturou EKF (Climate Action, 2014). Tento precedent ukazuje, že obdobný rámec lze využít také pro nemocniční projekty, přičemž IFI zajistí dlouhodobé financování a EGAP krytí teritoriálních a dalších obtížně pojistitelných rizik. Pro zdravotnictví by proto bylo vhodné nastavit jasnější metodiku a zrychlený schvalovací režim s delší splatností odpovídající životnímu cyklu technologií.

3.3.6 Zbrojní průmysl

Zbrojní průmysl se od ostatních sektorů liší. Jedná se o odvětví, které obvykle vyžaduje specifické nástroje, jelikož běžné nástroje na podporu firem, exportu atd. zbrojní průmysl často vylučují kvůli mnohem přísnější regulaci. Firmy ve zbrojním průmyslu mají navíc horší přístup k financování, protože mnoho bank je v interních politikách řadí mezi vyloučené sektory kvůli reputačním a ESG rizikům. Zároveň se banky obávají vysokých sankcí a právních důsledků v případě pochybení v oblasti exportních pravidel či sankčních režimů, a proto raději tento sektor omezují nebo z něj úplně odcházejí. Navíc jsou transakce ve zbrojním sektoru náročné na administrativu a compliance, takže pro banky bývá jednodušší a levnější těmto firmám úvěry a služby vůbec neposkytovat.

Národní nástroje

Česká muniční iniciativa, kterou prezident Petr Pavel poprvé veřejně představil v Mnichově, posunula ČR do role klíčového prostředníka v evropské pomoci Ukrajině. Přes Prahu se koordinují nákupy velkorážové munice za desítky miliard korun, do nichž se zapojily různé evropské státy - včetně těch, které mají problém posílat zbraně přímo. Česká strana přes agenturu AMOS sbírá nabídky několika velkých domácích zbrojovek (STV Group, CSG, Colt CZ, Omnipol, DSS), skládá z nich nabídky munice a cen a propojuje zahraniční dárce přímo s výrobcí. To Česku přináší nejen politický kredit jako zemi, která dokázala rychle přijít s funkčním mechanismem, ale i velmi silnou vyjednávací pozici v debatách o evropské obranné politice. Muniční iniciativa zahrnuje nejen dodávky munice, ale i spolupráci v oblasti výroby - viz část 2.3.6).

Ekonomicky iniciativa znamená výrazný růst pro český zbrojní průmysl: firmy hlásí rekordní tržby, rozšiřují výrobu, investují do kapacit a zvyšují zaměstnanost v regionech, kde tradičně sídlí zbrojní výroba (munice, optika, zbraňové systémy). Zahraniční dárce doposud na muniční iniciativu věnovali 93,3 mld. Kč, a Česko 1,7 mld. Kč (MO, 2025). Za rok 2025 Ukrajina získala přibližně 1,8 milionu kusů munice. Hlavním dodavatelem v rámci muniční iniciativy byla skupina CSG, na kterou podle dostupných údajů připadá přibližně dvě třetiny dodaných nábojů (Seznamzpravy, 2025). V kombinaci s evropskými programy jako EDF nebo ASAP (viz níže) se ČR profiluje jako důležitý uzel v obranném průmyslu - umí nejen vyrábět, ale i organizovat velké mezinárodní zakázky a logistiku. To posiluje i naši schopnost prosazovat české priority při nastavování evropských obranných fondů a zakázek.

S tím ale přichází i rizika, která mohou dlouhodobý přínos zpochybnit: kritici upozorňují na možné střety zájmů mezi politikou a zbrojním byznysem, omezenou transparentnost cen a provizí

i reputační zátěž spojenou s dřívějšími vazbami některých firem na ruský trh. Otazníky se objevily také kolem kvality části munice, byť české orgány i firmy odmítají, že by existovala oficiální reklamáce z Ukrajiny. Pro ČR je proto do budoucna klíčové, aby prohloubila transparentnost, lépe ošetřila střety zájmů a udržela si pověst spolehlivého, ale i důvěryhodného muničního hubu - jinak se významný strategický úspěch může změnit v politickou a reputační zátěž (Šotová, 2025). Muniční iniciativa v roce 2026 pokračuje, avšak její financování zůstává otevřenou otázkou. Dosavadní přísliby dárců nedosahují plánovaného objemu pro rok 2026 a další dodávky budou záviset na pokračující finanční podpoře zahraničních partnerů. Česká republika si ponechává především koordinační roli, zatímco přímé financování nákupů má být zajištěno zejména ze strany partnerských států a dalších externích zdrojů (Reuters, 2026).

Kromě muniční iniciativy vynakládají zahraniční dárce i Česko prostředky na pořízení dalších typů vojenské techniky, materiálu a munice. U Česka se dosud jednalo o 6,5 mld. Kč vyčleněných ze státního rozpočtu, které byly alokovány pouze na akvizice u českých výrobců. Česko zprostředkovává v EU nákupy také v rámci bilaterálních projektů s Dánskem, Nizozemskem či Německem v rámci projektů WFP/EPF (Windfall Profit from Frozen Russian Assets via European Peace Facility) financovaných z výnosů ze zmražených ruských aktiv. Kromě toho dochází i ke komerčním nákupům ze strany Ukrajiny. Celkově bylo z prostředků zahraničních dárců a samotné Ukrajiny, včetně muniční iniciativy, nakoupeno a dodáno vybavení od českých firem za 261,6 mld. Kč (10,8 mld. eur). Česká republika sama poskytla vojenskou pomoc (dary ze skladů AČR, výcvik, příspěvky do fondů EU a NATO, nákup munice a techniky) v hodnotě 17,4 mld. Kč (MO, 2025).

Kromě toho existují další iniciativy. Jedná se často iniciativy, na které přispívají dárce. Mezi ty hlavní patří Dárek pro Putina, což je sbírkový web Nadačního fondu pro Ukrajinu, kde dárce posílají peníze na konkrétní sbírky jako jsou polní sanitky, plastické trhaviny atd. K polovině prosince 2025 byly vybrány dary ve výši 1,26 mld. Kč (Dárek pro Putina, 2025). Další iniciativou je projekt Nemesis, který dodává na Ukrajinu drony. V tomto případě však vzniklo podezření na trestné činy, podvod a obchod bez potřebné licence (iRozhlas, 2025).

Co se týče financování, mohou české subjekty využívat nástrojů **České exportní banky**. V současné době tvoří zbrojní průmysl 40 % financovaných projektů (Novotný, 2025). Zároveň, ale z důvodu válečného konfliktu ČEB nemůže financovat projekty, kdy je smluvní stranou ukrajinská soukromá společnost nebo státní entita. ČEB tedy může financovat vývoz na Ukrajinu na riziko českých vývozců, nebo financovat bonitní zahraniční odběratele českých vývozců mimo Ukrajinu, kteří na Ukrajinu zboží/služby dodávají (UkrCham, 2025). V roce 2025 došlo k organizační změně, kdy se ČEB stal dceřinou společností NRB (MF ČR, 2025).

V roce 2025 **EGAP** spustil program, který má usnadnit financování českého obranného průmyslu. Historicky už byl obranný sektor pojišťován a tvořil zhruba 15-20 % celkového objemu pojištěných obchodů, tento nový nástroj ale poprvé cíleně podporuje investice do obranných kapacit přímo v České republice - od rozšiřování výroby a modernizace provozů po investice do energetické soběstačnosti či produktů s dvojím užitím. EGAP se u těchto úvěrů zavazuje krýt až 80 % rizika banky, což má motivovat finanční instituce poskytovat dlouhodobé financování i firmám, které do obranného sektoru teprve vstupují; největší zájem přitom podle EGAP přichází právě od podniků ze strojírenství, automobilového průmyslu či dalších oborů, jež dosud v obraně vůbec nepůsobily (EGAP, 2025c).

EU nástroje

Co se týče nástrojů na úrovni EU, funguje zde European Defence Fund (EDF), na který bylo pro období 2021 - 2027 alokováno 7,3 mld. EUR a slouží primárně na podporu kolaborativních projektů výzkumu a vývoje v obranném průmyslu (Evropská komise, 2025). Z tohoto fondu čerpá velké množství českých subjektů, mezi nimi například AERO Vodochody Aerospace, ARGOTECH, ČVUT nebo VUT (CZ Defence, 2025a). Součástí EDF je program EUDIS (EU Defence Innovation Scheme), který nabízí nástroje pro MSP včetně start-upů, s cílem jim zajistit **příležitosti v rámci EDF**.

V souvislosti s válkou na Ukrajině vznikly nové krátkodobé nástroje. Program ASAP (Act in Support of Ammunition Production) pro roky 2023-2025, na který bylo alokováno 0,5 mld. EUR, jehož cílem je zejména podpora navýšení výroby dělostřelecké munice a raketových střel v Evropě s cílem podpořit evropský obranný a bezpečnostní průmysl, a zároveň také sloužit jako vojenská podpora Ukrajiny. **Pro tyto účely vyčlenila Evropská komise v roce 2024 500 mil. EUR.** V této výzvě už uspělo několik společností. Explosia a.s. získala v roce 2024 grant ve výši 10 mil. eur na navýšení produkce střelného prachu a STV Group a.s. téměř 5 mil. EUR na rozšíření výroby dělostřelecké munice (MO ČR, 2024).

Program EDIRPA (**European Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act**) pro roky 2024-2025 má alokovan rozpočet 310 mil. EUR, který motivoval státy ke společným nákupům, kdy byla financována zejména příprava a organizace společného tendru, harmonizace požadavků atd. Zde se zapojila například CSG (Xpert, 2025).

Dalším relevantním nástrojem je **SAFE** (Security Action for Europe), schválený v roce 2025 s alokací až 150 mld. EUR na dlouhodobé půjčky členským státům k rychlému posílení obranných schopností, zejména formou společných nákupů, dočasně však i národních akvizic (Evropská komise, 2025b). SAFE je makrofinanční nástroj pro státy, nikoli přímý dotační program pro firmy. V roce 2026 se program posunul do implementační fáze, ČR může využít až 2,06 mld. EUR, což patří v evropském srovnání k nižším částkám a v rámci V4 jde o nejnižší alokaci (Evropská komise, 2026). České firmy mohou ze SAFE profitovat především nepřímo jako dodavatelé v obranných zakázkách. Příkladem je skupina CSG, zapojená přes slovenskou ZVS Holding do rámcové smlouvy na dodávky munice státům EU v objemu až 58 mld. EUR s možným využitím SAFE; nejde však o přímé čerpání českou firmou, ale o dodavatelskou příležitost navázanou na státní a společné nákupy (CSG, 2025b).

V prosinci 2025 byl přijat Evropský program pro obranný průmysl (**European Defence Industry Programme, EDIP**), který poskytuje 1,5 mld. EUR ve formě grantů na období 2025–2027. Z této částky je 300 mil. EUR vyčleněno na Ukraine Support Instrument zaměřený na podporu ukrajinského obranného průmyslu a jeho postupné začleňování do evropské obranné průmyslové základny. EDIP podporuje rozšiřování výrobních kapacit, bezpečnost dodavatelských řetězců, společné zadávání zakázek a dlouhodobější spolupráci v oblasti obranného průmyslu (CZ Defence, 2025c). V březnu 2026 Evropská komise přijala pracovní program EDIP a otevřela první výzvy, mimo jiné pro výrobní kapacity, munici, rakety, elektronické komponenty a protidronové systémy. EDIP navazuje na dřívější krátkodobé programy ASAP a EDIRPA.

Český obranný průmysl se vyznačuje širokým spektrem výrobních a technologických kapacit, zahrnujících malorážovou i velkorážovou munici, bojová vozidla, leteckou techniku, chemickou a biologickou ochranu a autonomní systémy. Zároveň je převážně v soukromém vlastnictví a výrazně orientován na export (Forbes, 2025). Kvůli přísné regulaci a reputačním a ESG rizikům však bývá obranný průmysl z běžných finančních a podpůrných nástrojů často vyloučen. Jeho další rozvoj je proto vhodné opřít o cílené národní a evropské nástroje.

V českém kontextu považujeme za klíčové **zachovat a institucionálně ukotvit muniční iniciativu**, která posílila roli Česka jako prostředníka při dodávkách munice pro Ukrajinu a přispěla k rozvoji domácích výrobních kapacit. Institucionální ukotvení by mělo spočívat zejména v zachování odborné koordinační kapacity, transparentním výběru a kontrole dodavatelů, řízení finančních a reputačních rizik a pravidelném informování partnerských států. Rozsah nákupů by nadále závisel především na financování zahraničních partnerů, zatímco česká strana by zajišťovala koordinaci, ověřování nabídek a logistické propojení dárců s výrobcí.

Vhodným doplňkem je **nový program EGAP**, který krytím až 80 % úvěrového rizika bank snižuje bariéry financování investic do domácích obranných kapacit a může podpořit jak zavedené výrobce, tak firmy nově vstupující do obranného průmyslu.

Zároveň by český stát měl podporovat systematické zapojování českých podniků do příležitostí vytvářených aktuálními evropskými nástroji, zejména **EDF, SAFE a EDIP**, a do souvisejících výzkumných, průmyslových a zadávacích platform již v raných fázích. U SAFE půjde především o nepřímé zapojení českých firem jako dodavatelů v rámci státních a společných evropských nákupů, zatímco EDF a EDIP umožňují přímější účast podniků v podpořených projektech.

Neziskové a občanské iniciativy mohou tuto architekturu vhodně doplňovat. Jejich zapojení ale musí být podmíněno vysokou mírou transparentnosti, dohledatelností toků peněz a důsledným dodržováním veškerých regulatorních a licenčních pravidel. Současně platí, že pokud má Česká republika těchto nástrojů plně využít, musí stát - na rozdíl od dnešní praxe - jasněji formulovat své dlouhodobé obranné potřeby a zadání, aby se investice a vývoj neodvíjely pouze dle aktuálních potřeb, ale od konzistentní strategie.

Shrnutí doporučených nástrojů

V **energetice**, kde dominují kapitálově náročné projekty kritické infrastruktury, doporučujeme opřít se o připravovaný záruční program NRB (s protizárukou EU), u EGAP posílit Fond Ukrajina pro energetické dodávky a vytvořit specializovaný projektový mechanismus (v rámci Programu Ukrajina 2030) pro systematické napojování projektů na mezinárodní finanční instituce a Ukraine Facility včetně financování přípravy (studie proveditelnosti, business case, ESG). Ve **zdravotnictví** má hlavní roli nemocniční program Ukraine Facility vedený Českem, doplněný integrovaným balíkem vázaných darů a MEDEVAC; pro velké dodávky (CT/MR, laboratoře, nemocniční IT) doporučujeme kombinovat financování a garance mezinárodních finančních institucí s pojištěním EGAP a nastavit pro nemocniční projekty jasnou metodiku a zrychlený režim.

V **zemědělství a potravinářství** doporučujeme využít Fond Ukrajina pro agroexport, posílit činnost zemědělského diplomata a zapojit české instituce do projektů EU Twinning a TAIEX. V **ICT** navrhujeme fond fondů či obdobný co-investiční mechanismus, projektově zaměřenou česko-ukrajinskou ICT a kybernetickou platformu a využití Capacity Building for Ukraine pro posílení právní, regulatorní a bezpečnostní připravenosti firem. V **dopravě** je klíčové zapojení do projektů TEN-T a CEF, doplněné vázanými peněžními dary a kombinací nástrojů NRB a EGAP. **Obranný průmysl** vyžaduje zachování a institucionální ukotvení muniční iniciativy, využití programu EGAP pro investice do obranných kapacit a systematické zapojení českých firem do nástrojů EDF, SAFE a EDIP.

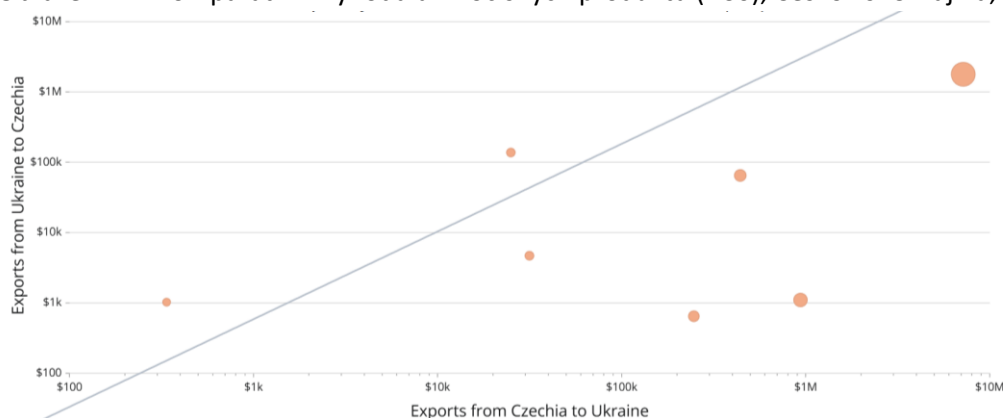
Přílohy

Komparativní výhody v bilaterálním obchodu mezi Českou republikou a Ukrajinou v roce 2023

Komparativní obchodní výhody jsou popsány na základě Indexu produktové komplexity (Product Complexity Index, PCI) podle The Observatory of Economic Complexity (OEC) s využitím následujícího přístupu k vizualizaci:

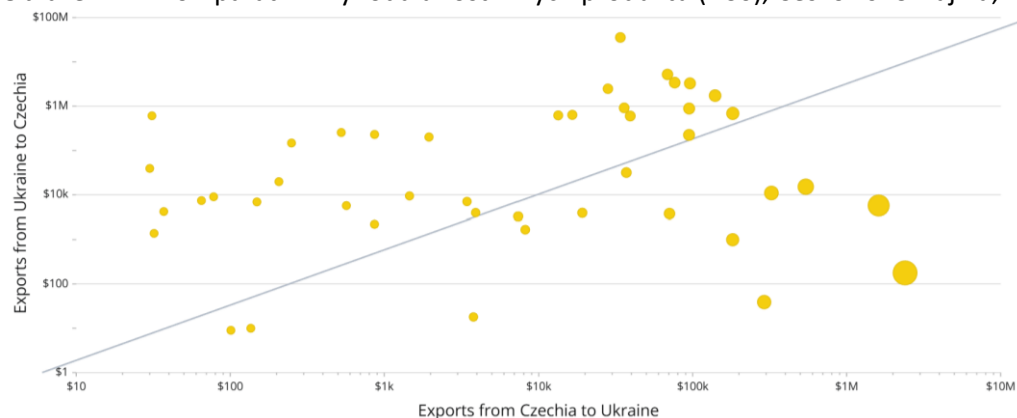
- Každá bublina představuje produkt na úrovni HS-6, který je obchodován obousměrně mezi Českem a Ukrajinou.
- Osa x znázorňuje exporty Česka na Ukrajinu; osa y znázorňuje exporty Ukrajiny do Česka (obě osy v logaritmickém měřítku).
- Přímka 45° vyznačuje paritu. Poloha pod přímkou znamená, že Česko vyváží na Ukrajinu více než Ukrajina do Česka (výhoda ČR). Poloha nad přímkou znamená, že Ukrajina vyváží do Česka více.
- Poloha blíže k pravému hornímu rohu značí vyšší objem obousměrného obchodu; levý dolní roh naopak indikuje nízké objemy obchodu v obou směrech.
- Velikost bubliny odráží celkovou hodnotu bilaterálního obchodu.
- PCI vyjadřuje produktovou komplexitu (rozmanitost a sofistikovanost výrobních znalostí potřebných k výrobě daného produktu).

Obrázek A.1. Komparativní výhoda u živočišných produktů (HS6), Česko vs. Ukrajina, 2023

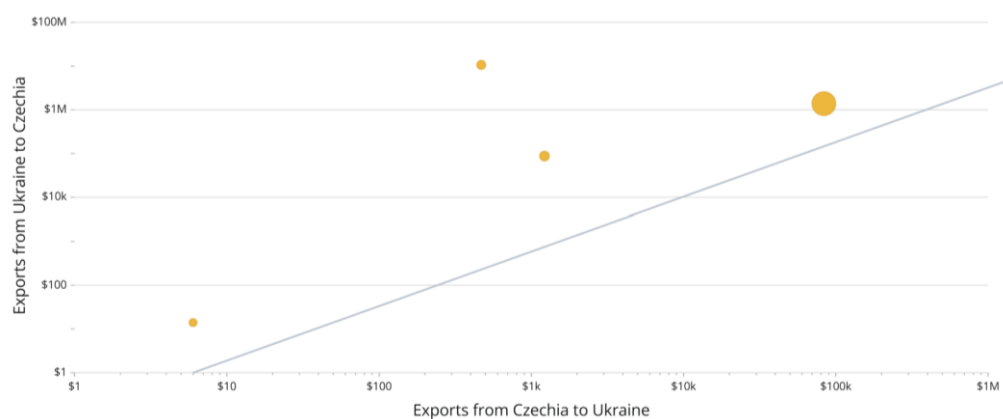
Zdroj: The Observatory of Economic Complexity (2025)

Obrázek A.2. Komparativní výhoda u rostlinných produktů (HS6), Česko vs. Ukrajina, 2023

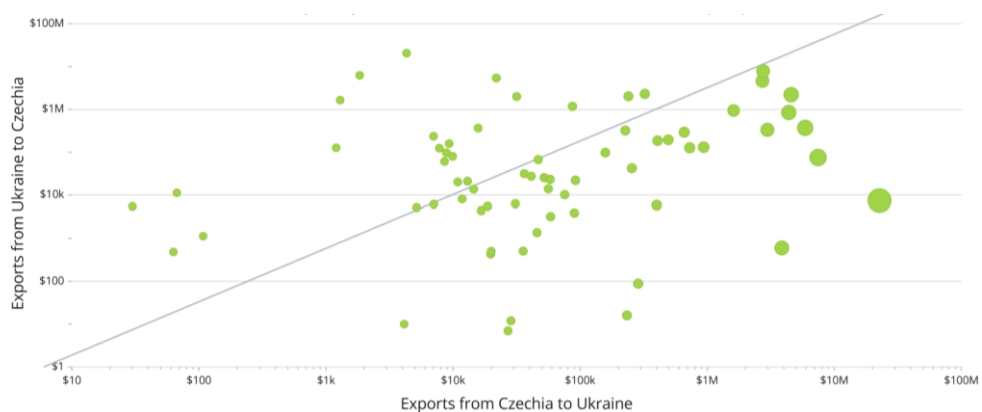
Zdroj: The Observatory of Economic Complexity (2025)

Obrázek A.3. Komparativní výhoda u živočišných a rostlinných vedlejších produktů (HS6), Česko vs. Ukrajina, 2023

Zdroj: The Observatory of Economic Complexity (2025)

Obrázek A.4. Komparativní výhoda u potravin (HS6), Česko vs. Ukrajina, 2023

Zdroj: The Observatory of Economic Complexity (2025)

Zdroje

Zdroje pro kapitolu 1

- Abdurasulov, A., & Plummer, R. (2025, May 1). *What minerals does Ukraine have and what are they used for?* BBC. <https://www.bbc.com/news/articles/c20le8jn282o>
- Brož, J. (2025). *Dojde AI šťáva? Do deseti let bude umělá inteligence potřebovat 14krát víc elektráren, než má dnes celé Česko.* [online] Hospodářské noviny. Available at: <https://archiv.hn.cz/c1-67821500-dojde-ai-stava-do-deseti-let-bude-umela-inteligence-potrebovat-14krat-vic-elektraren-nez-ma-dnes-cele-cesko> [Accessed 11 Dec. 2025].
- Centre for Economic Strategy. (2025a). *Ukraine's economy in 2026: forecasts by non-government experts* <https://ces.org.ua/en/macroeconomic-forecast-2026-1/>
- Centre for Economic Strategy. (2025b, August 14). *Economic review in August 2025. How arms production is transforming Ukraine's economy?* <https://ces.org.ua/en/economic-review-in-august-2025/>
- Centre for Economic Strategy (Director). (2025c, August 15). *How arms production is transforming Ukraine's economy?* [Video recording]. <https://www.youtube.com/watch?v=sSnosTos7qE>
- Chaikovska, K. (2022, November 24). Родовища графіту в Україні: Забезпеченість та перспективи. *European Business Association*. <https://eba.com.ua/rodovyssha-grafitu-v-ukrayini-zabezpechenist-ta-perspektyvy/>
- Datawrapper. (2025). *Regional Agriculture Output in Ukraine, 2021 (UAH, mln)*. Retrieved 21 September 2025, from <https://datawrapper.dwcdn.net/32nZS/5/>
- Delivorias, A. (2025, March). *EU and Ukraine: Potential for stronger energy cooperation on the path to integration*. European Parliamentary Research Service. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/769551/EPRS_BRI\(2025\)769551_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/769551/EPRS_BRI(2025)769551_EN.pdf)
- Diia.gov.ua (2022). *Diia.City*. [online] Diia.gov.ua. Available at: <https://city.diia.gov.ua/en> [Accessed 9 Dec. 2025].
- DiXi Group. (2025a). *Energy Transparency Index of Ukraine*. <https://index.ua-energy.org/en/>
- DiXi Group. (2025b, February 25). *How much Ukraine spent on energy resources imports in the third year of full-scale war.* DiXi Group. <https://dixigroup.org/en/how-much-ukraine-spent-on-energy-resources-imports-in-the-third-year-of-full-scale-war/>
- Dodd, E. and Welsh, C. (2024). *Fracturing Solidarity: The Grain Trade Dispute between Ukraine and the European Union*. [online] www.csis.org. Available at: <https://www.csis.org/analysis/fracturing-solidarity-grain-trade-dispute-between-ukraine-and-european-union> [Accessed 1 Jan. 2026].
- DOU (2023). *Ринок праці 2023: найменше вакансій за 5 років, але +15% нетехнічних за рік.* [online] DOU. Available at: <https://dou.ua/lenta/articles/jobs-and-trends-2023/> [Accessed 11 Dec. 2025].
- EBRD (2026). *Ukraine maintains macroeconomic stability despite war - EBRD report*. <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2026/ukraine-maintains-macroeconomic-stability-despite-war---ebrd-rep.html>
- ENSEC COE (2024). *Ukraine's resources. Critical raw materials*. <https://www.enseccoe.org/publications/ukraines->

resources/#:~:text=Ukraine%20has%20significant%20potential%20to%20become%20a,*%20High%2Dtech%20*%20Aerospace%20*%20Green%20energy

- Energy Charter Secretariat. (2023, February 24). *Ukrainian energy sector evaluation and damage assessment—VII*.
https://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/Occasional/2023_02_27_UA_sectoral_evaluation_and_damage_assessment_Version_VII.pdf
- European Business Association. (2024, October 22). 8 out of 10 companies have felt the impact of power outages. *European Business Association*. <https://eba.com.ua/en/8-z-10-kompanij-vidchuly-na-sobi-vplyv-vidklyuchen-elektroenergiyi/>
- European Business Association. (2025). UkrGasVydobuvannya. *European Business Association*. <https://eba.com.ua/member/pat-ukrgazvydobuvannya/>
- European Central Bank (2025). ECB Euro Reference Exchange rate: US Dollar (USD). [online] European Central Bank.
https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-usd.en.html.
- European Commission. (2023). *Critical raw materials*. Retrieved 19 September 2025, from https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/areas-specific-interest/critical-raw-materials_en
- European Commission. (2025b). *EU trade relations with Ukraine*. Retrieved 19 September 2025, from https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en
- Eurostat. (2025a, May 7). *Trade in goods with Ukraine in 2024*. Eurostat.
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250507-1>
- Eurostat. (2025b, September 15). *International trade of EU and non-EU countries since 2002 by HS2-4-6*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds-059341__custom_17350520/default/table?lang=en
- Eurostat. (2025c, September 15). *International trade of EU and non-EU countries since 2002 by HS2-4-6*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds-059341__custom_18084594/default/table
- EXPRO Consulting. (2025, January 2). *Україна у 2024 р. Збільшила видобуток газу на 2,2%—До 19,12 млрд куб м*. <https://expro.com.ua/uk/novini/ukrana-u-2024-r-zblshila-vidobutok-gazu-na-22-do-1912-mlrd-kub-m>
- Extractive Industries Transparency Initiative. (2021, 12). *National Report of Ukraine 2020*. https://eiti.org/sites/default/files/attachments/en_2020_ukraine_eiti_report.pdf#page=82.12
- Gabriel, Z., Starý, J., Němec, M., Mašek, D., Hodková, T., & Kavina, P. (2024, September). *Mineral Commodity Summaries of the Czech Republic 2024*. Czech Geological Survey.
- Global Government Technology Centre in Kyiv. (2025). *IT sector in Ukraine*. <https://www.kyivgovtechcentre.org/it-sector-ua>
- Glushchenko, A. (2025, January 29). Due to the war Ukraine has lost 74% of coking coal production. *GMK*. <https://gmk.center/en/infographic/due-to-the-war-ukraine-has-lost-74-of-coking-coal-production/>

- GMK Center. (2024, May 2). Ukraine - Czech Republic: Trade between the countries during the war. *GMK*. <https://gmk.center/en/posts/ukraine-czech-republic-trade-between-the-countries-during-the-war/>
- Harmash, O. (2025, April 2). EBRD to provide 1 billion euros to Ukraine's war-ravaged energy sector in 2025. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/europe/ebrd-provide-1-billion-euros-ukraines-war-ravaged-energy-sector-2025-2025-04-02/>
- T. Ukraine. (2025, January 31). Ukraine's IT Exports Declined by Over 4% in 2024. What's Next? *IT Ukraine Association*. <https://itukraine.org.ua/en/ukraine-s-it-exports-declined-by-over-4-in-2024-what-next/>
- IEA. (2020). *Market design - Ukraine energy profile - Analysis*. IEA. <https://www.iea.org/reports/ukraine-energy-profile/market-design>
- IEA. (2024a). *Executive summary - Empowering Ukraine Through a Decentralised Electricity System - Analysis*. IEA. <https://www.iea.org/reports/empowering-ukraine-through-a-decentralised-electricity-system/executive-summary>
- IEA. (2024b). *Ukraine's energy system under attack - Ukraine's Energy Security and the Coming Winter - Analysis*. IEA. <https://www.iea.org/reports/ukraines-energy-security-and-the-coming-winter/ukraines-energy-system-under-attack>
- IEA. (2025a). *Ukraine—Countries & Regions*. IEA. <https://www.iea.org/countries/ukraine/oil>
- IEA. (2025b). *Ukraine—Countries & Regions*. IEA. <https://www.iea.org/countries/ukraine>
- IT Ukraine Association. (2025). *Digital Tiger 2024*. <https://duan.edu.ua/wp-content/uploads/2025/07/digitaltiger2024-r.pdf>
- Kabachynskyi, I. (2025, February 27). *Mapping Ukraine's Mineral Reserves, a Strategic Asset for the US and Europe*. UNITED24 Media. <https://united24media.com/business/mapping-ukraines-mineral-reserves-a-strategic-asset-for-the-us-and-europe-6301>
- Katser-Buchkovska, N. (2024, July 9). *The future of critical raw materials in Ukraine and the world*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/stories/2024/07/the-future-of-critical-raw-materials-how-ukraine-plays-a-strategic-role-in-global-supply-chains/>
- Kolisnichenko, V. (2025a, January 10). Ukraine exported 33.7 million tons of iron ore in 2024. *GMK*. <https://gmk.center/en/news/ukraine-exported-33-7-million-tons-of-iron-ore-in-2024/>
- Kolisnichenko, V. (2025b, May 20). Ukrainian iron ore industry: Results of 2024 and prospects for 2025. *GMK*. <https://gmk.center/en/infographic/ukrainian-mining-industry-results-of-2024-and-prospects-for-2025/>
- Kosse, I., & Polusckin, G. (2025, May). *IT Sector Monitor Ukraine*. http://www.ier.com.ua/files/Projects/2025/forecast/GET_UKR_PB_03_2025.pdf
- Kudryavtsev, S. (2025). *What is the situation in Ukraine's ferroalloy industry in 1H2025?* [online] *GMK*. Available at: <https://gmk.center/en/opinion/what-is-the-situation-in-ukraine-s-ferroalloy-industry-in-1h2025/> [Accessed 11 Dec. 2025].
- Lviv IT Cluster. (2025). *Lviv IT Cluster—A community of IT companies in Ukraine*. Retrieved 21 September 2025, from <https://itcluster.lviv.ua/en/>
- Lviv IT Cluster. (2024, November 27). Dynamics of Ukraine's Tech Industry: Results from IT Research Ukraine 2024. Resilience as the New Reality. *Lviv IT Cluster*. <https://itcluster.lviv.ua/en/dynamics-of-ukraines-tech-industry-results-from-it-research-ukraine-2024-resilience-as-the-new-reality/>

- Matuszak, S. (2024, January 22). *Falling exports: Ukraine's foreign trade in the second year of war*. OSW Centre for Eastern Studies. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2024-01-22/falling-exports-ukraines-foreign-trade-second-year-war>
- Matuszak, S. (2025, January 17). *Ukraine's trade in 2024: Restoration of logistical routes*. OSW Centre for Eastern Studies. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2025-01-17/ukraines-trade-2024-restoration-logistical-routes>
- Ministerstvo průmyslu a obchodu. (2025, July 24). *Výroční zprávy o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ručními zbraněmi pro civilní použití a zbožím a technologiemi dvojího užití v České Republice za rok 2024*. https://mpo.gov.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/licencni-sprava/o-licencni-sprave/2025/9/Vyrocní-zprava-o-kontrolě-vyvozu-vojenskeho-materialu--rucnich-zbrani-pro-civilni-pouziti-a-zbozi-a-technologie-dvojího-uziti-v-CR-za-rok-2024_2.pdf
- Muggah, R., & Rohozinski, R. (2025). *The Mineral Wars—How Ukraine's Critical Minerals Will Fuel Future Geopolitical Rivalries*. Center for International Relations and Sustainable Development. Retrieved 19 September 2025, from <http://www.cirsd.org/en/horizons/horizons-winter-2025-issue-no-29/the-mineral-wars>
- Naftogaz Group. (2021). *Oil Transit and Transportation*. <https://www.naftogaz.com/en/business/oil-transit-and-transportation-business-unit>
- National Bank of Ukraine. (2025, September 18). *External trade*. National Bank of Ukraine. https://bank.gov.ua/files/ES/Trade_y.pdf
- Neuman, S. (2025, February 26). 5 minerals in Ukraine that may be part of a deal with the U.S. *NPR*. <https://www.npr.org/2025/02/26/nx-s1-5309996/ukraine-rare-earth-minerals-metals-deal>
- OECD. (2025a). *Trade in value-added*. OECD. Retrieved 19 September 2025, from <https://www.oecd.org/en/tiva.html>
- OECD. (2024, May 21). *Enhancing Resilience by Boosting Digital Business Transformation in Ukraine*. OECD. https://www.oecd.org/en/publications/enhancing-resilience-by-boosting-digital-business-transformation-in-ukraine_4b13b0bb-en.html
- OECD (2025b). Strengthening regional policy for resilient places: Key issues and policy considerations. [online] OECD Regional Development Papers. Available at: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/06/strengthening-regional-policy-for-resilient-places_aed0d974/ea24eab5-en.pdf [Accessed 12 Dec. 2025].
- Open4Business. (2025a, January 11). *Ukraine resumed exports of manganese ore in 2024*. <https://open4business.com.ua/en/ukraine-resumed-exports-of-manganese-ore-in-2024/>
- Open4Business. (2025b, May 14). *Exports of titanium ores from Ukraine fell by 90%*. <https://open4business.com.ua/en/exports-of-titanium-ores-from-ukraine-fell-by-90/>
- Pashkina, T. & European Business Association. (2024, November 21). Labour shortage, high salary expectations, and mobilisation: Key trends in the labour market in 2024. *European Business Association*. <https://eba.com.ua/en/defitsyt-kadriv-vysoki-zarplatni-ochikuvannya-ta-mobilizatsiya-klyuchovi-tendentsiyi-rynku-pratsi-u-2024-rotsi/>
- Paszkowski, M. (2023, August 22). Underground natural gas storage facilities in Ukraine. *Institute of Central Europe*. <https://ies.lublin.pl/en/comments/underground-natural-gas-storage-facilities-in-ukraine/>
- Petrenko, A. (2025, January 16). What's happening in Ukraine's gas production sector. *GMK*. <https://gmk.center/en/opinion/whats-happening-in-ukraines-gas-production-sector/>

- Philipona, S. (2025, February 27). Entrepreneurial Isles: A guide to Malta and Cyprus business frameworks. *The Sovereign Group*. <https://www.sovereigngroup.com/news/entrepreneurial-isles-a-guide-to-malta-and-cyprus-business-frameworks/>
- Polishchuk, R., & Voitenko, V. (2025). Decentralised generation and its role in enhancing the resilience of energy islands and critical infrastructure: Current trends and prospects. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/394167033_Decentralised_generation_and_its_role_in_enhancing_the_resilience_of_energy_islands_and_critical_infrastructure_Current_trends_and_prospects
- Prokip, A. (2025, February 20). *Ukraine's Energy Sector: Resilience After Three Years of Full-Scale War*. Wilson Center. <https://ukraine.wilsoncenter.org/blog-post/ukraines-energy-sector-resilience-after-three-years-full-scale-war>
- Rasmussen Global. (2025, June 4). Report: Resilience Under Fire: How Ukraine's Energy Sector is Adapting - and What It Means for Europe. *Rasmussen Global*.
<https://rasmussenglobal.com/report-resilience-under-fire-how-ukraines-energy-sector-is-adapting-and-what-it-means-for-europe/>
- Razom We Stand. (2025, January 28). Razom We Stand 2024 Annual Report: Driving Impact, Accountability, and Change. *Razom We Stand*. <https://razomwestand.com/razom-we-stand-2024-annual-report-driving-impact-accountability-and-change/>
- Samoiluk, M. (2025, March 18). *Ukrainian Economy in 2024: Special Edition of the Tracker*. Centre for Economic Strategy. https://ces.org.ua/en/ukrainian_economy_in_2024/
- Scarazzato, L., & Kuzmuk, K. (2025, February 21). *The transformation of Ukraine's arms industry amid war with Russia*. Stockholm International Peace Research Institute. <https://www.sipri.org/commentary/topical-background/2025/transformation-ukraines-arms-industry-amid-war-russia>
- The Observatory of Economic Complexity. (2025a). *Ukraine (UKR) Exports, Imports, and Trade Partners*. The Observatory of Economic Complexity. Retrieved 19 September 2025, from <https://oec.world/en/profile/country/ukr>
- The Observatory of Economic Complexity. (2025b). *Czechia (CZE) and Ukraine (UKR) Trade*. The Observatory of Economic Complexity. Retrieved 19 September 2025, from <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/cze/partner/ukr>
- The Observatory of Economic Complexity. (2025c). *Graphite (HS: 2504) Product Trade, Exporters and Importers*. The Observatory of Economic Complexity. Retrieved 19 September 2025, from <https://oec.world/en/profile/hs/graphite>
- The World Bank Group. (2024, February). *Ukraine third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3)*.
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P180174-bea12ce1-5c0f-4312-89ca-6d95d8c2556a.pdf>
- The World Bank. (2025a). *World Bank Open Data*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>
- The World Bank. (2025b). *ICT service exports (% of service exports, BoP)*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org/indicator/BX.GSR.CCIS.ZS>
- The World Bank Group. (2025c, July 3). *World Development Indicators | Data Catalog*. <https://datacatalog.worldbank.org/search/dataset/0037712/world-development-indicators>

- Uatom. (2020, September 21). Uranium in Ukraine and Abroad: Realities and Prospects. *Uatom.Org*. <https://www.uatom.org/en/uranium-facilities-2>
- Ukraine Invest. (2025). *Mining Sector*. <https://ukraineinvest.gov.ua/en/industries/mining/>
- Ukrainian Geological Survey & Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine. (2025). Mining Investment Opportunities: Critical Raw Materials.
- Ukrainian Prism (2024). Ukraine's agriculture: not a threat to the EU. [online] Prism.Ua. Available at: <https://prismua.org/en/english-ukraines-agriculture-not-a-threat-to-the-eu/>
- Ukrstat. (2025). Data Bank | Державна служба статистики України. <https://stat.gov.ua/en/explorer>
- UNCTAD. (2025, July 25). *WTO-UNCTAD Trade in Services Data Set*. <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.TradeServCatTotal>
- U.S. Energy Information Administration. (2025). *Coal reserves 2023*. Retrieved 19 September 2025, from <https://www.eia.gov/international/rankings/world?pa=264&u=0&f=A&v=none&y=01%2F01%2F2023&ev=fals>
- U.S. Geological Survey. (2024). *Minerals Yearbook, volume III, Area Reports—International: Vol. III* (Minerals Yearbook) [Report]. USGS Publications Warehouse. <https://doi.org/10.3133/mybvIII>
- Wintour, P. (2024, June 9). Ukraine recovery conference urged to focus on preventing energy blackouts. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/09/ukraine-recovery-conference-urged-to-focus-on-preventing-energy-blackouts>
- World Bank. (2025a). *World Bank Open Data*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.MRCH.CD.WT>
- World Bank. (2025b). *World Bank Open Data*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org/indicator/TM.VAL.MRCH.CD.WT>
- World Trade Organization. (2025b). *WTO Tariff and Trade Data—Official Global Trade Database*. <https://ttd.wto.org/en/analysis/bilateral-trade-relations/show>
World Trade Organization (2025a). Trade in commercial services. [online] Wto.org. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/gstdh_commercial_services_e.htm.
- Барба, М. (2025, March 29). *Український літій: Які перспективи видобутку?* - DW - 29.03.2025. dw.com. <https://www.dw.com/uk/najbilse-v-evropi-rodovise-litiu-v-ukraini-aki-perspektivi-vidobutku/a-72072308>
- Григоренко, Ю. (2025, July 23). Продукція ГМК займає 35-45% експортних вантажних перевезень в Україні. *ГМК*. <https://gmk.center/ua/infographic/produksiia-hmk-zajmaie-35-45-eksportnykh-vantazhnykh-perevezen-v-ukraini/>
- Оринчак, К. (2024). *Мідні мрії України. Що потрібно знати про головну сировину 'зеленого' переходу?* [online] Liga.net. Available at: <https://blog.liga.net/public/user/korynychak/article/52409> [Accessed 11 Dec. 2025].
- Чайка, О. (2023, July 17). *Україна майже прогавила літійєву лихоманку, хоча має великі поклади. Хто сподівається заскочити в останній вагон акумуляторного буму*. <https://forbes.ua/company/ukraina-mayzhe-progavila-litievu-likhomanku-khochha-mae-veliki-pokladi-khto-spodivaetsya-zaskochiti-v-ostanniy-vagon-akumulyatornogo-bumu-17072023-14805>

- Щуров, І., & Гафич, І. (2023, October 17). *Проблеми і перспективи нарощування видобутку газу в Україні: Ресурсний потенціал і задачі його реалізації*. Ньюфолк Нафтогазовий Консультаційний Центр. https://oil-gas.com.ua/statti/Problemy_i_perspektyvy_naroshchuvannya_vydobutku_hazu_v_Ukrayini_resursnyy_potentsial_i_zadachi_yoho_realizatsiyi

Zdroje pro kapitolu 2

- Baniak, S. (2025, March). Transformation of Ukrainian transport system and its perspectives for the EU integration. EUROPEUM Institute for European Policy in Brussels.
- Bauer, V. (2025, March 29). Ukrajina díky českému softwaru sleduje naše lidi, běduje Rusko. Je to tak, přiznává hrdě firma—Novinky. Novinky.cz. <https://www.novinky.cz/clanek/valka-na-ukrajine-ukrajina-diky-ceskemu-softwaru-sleduje-nase-lidi-beduje-rusko-je-to-tak-priznava-hrde-firma-40514577>
- Beaumont, P. (2025, July 8). Farmers turned soldiers, fields full of mines and a rural exodus: How Russia is punishing Ukraine's countryside. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2025/jul/08/russia-war-ukraine-rural-agriculture-ukrainian-culture>
- BLOCK. (2023, 03). BLOCK stále působí na ukrajinském trhu. <https://www.blockcrs.cz/aktuality/block-stale-pusobi-na-ukrajinskem-trhu>
- BMT. (2021, 08). Úspěšný rozvoj BMT UA v Kievě | BMT Medical Technology s.r.o. <http://www.bmt.cz/>
- Caritas Czech Republic in Ukraine. (2024, February 22). On the frontline in Ukraine, there are always risks you cannot predict, but we are committed to helping people for as long as needed, say our partners from New Dawn. Caritas Czech Republic in Ukraine. <https://www.ukraine.caritas.cz/news/on-the-frontline-in-ukraine-there-are-always-risks-you-cannot-predict-but-we-are-committed-to-helping-people-for-as-long-as-needed-say-our-partners-from-new-dawn/>
- Caritas Czech Republic in Ukraine. (2025, October 2). Doctors from Ukraine's frontline Dnipro region are adopting Czech rehabilitation practices. Caritas Czech Republic in Ukraine. <https://www.ukraine.caritas.cz/news/doctors-from-ukraine-s-frontline-dnipro-region-are-adopting-czech-rehabilitation-practices/>
- Central European Hydrogen Corridor. (2024). Project vision. Central European Hydrogen Corridor. <https://www.cehc.eu/cehc-project/>
- Climate Action (2014). EBRD invests in €57m wind farm in Romania. https://www.climateaction.org/news/ebrd_invests_in_57m_wind_farm_in_romania
- Česká tisková kancelář. (2025, September 30). Škoda JS přikupuje halu v Plzni. Chystá díly nejen pro Dukovany. e15.cz. <https://www.e15.cz/domaci/skoda-js-prikupuje-halu-v-plzni-kapacitu-zvedne-o-petinu-chysta-dily-nejen-pro-dukovany-1427741>
- CyberSecurityHub. (2025, 10). Ukrajinská delegace navštívila CyberSecurityHubCZ a CyberRangeCZ. CyberSecurityHubCZ. <https://www.cybersecurityhub.cz/aktualne/clanky/ukrajinska-delegace-navstivila-cybersecurityhubcz-a-cyberrangecz>

- Czechoslovak Group. (2025, October 30). CSG zahájila licenční výrobu velkorážové munice na Ukrajině. <https://czechoslovakgroup.com/cs/news/csg-zahajila-licencni-vyrobu-velkorazove-munice-na-ukrajine>
- CzechTrade. (2025, January 24). Situace pro český export na Ukrajinu v lednu 2022. BusinessInfo.cz. <https://www.businessinfo.cz/clanky/aktualni-situace-pro-cesky-export-na-ukrajinu/>
- Delegation of the European Union to Ukraine. (2025, October 30). Upgraded EU-Ukraine trade agreement enters into force | EEAS. https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/upgraded-eu-ukraine-trade-agreement-enters-force_en?s=232
- Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood. (2025, November 4). Ukraine Report 2025. https://enlargement.ec.europa.eu/ukraine-report-2025_en
- Directorate-General for Mobility and Transport. (2025a, May 28). Solidarity Lanes: Latest figures - April 2025 - Mobility and Transport. https://transport.ec.europa.eu/news-events/news/solidarity-lanes-latest-figures-april-2025-2025-05-28_en
- Directorate-General for Mobility and Transport. (2025b, November 7). EU support for better transport connections in Eastern Europe, Ukraine and Moldova—Mobility and Transport. https://transport.ec.europa.eu/news-events/news/eu-support-better-transport-connections-eastern-europe-ukraine-and-moldova-2025-11-07_en
- Dorokhina, A. (2025, September 12). Ukraine in Motion: Inclusive Paths Ahead - Mobility and Transport. Directorate-General for Mobility and Transport. https://transport.ec.europa.eu/news-events/news/ukraine-motion-inclusive-paths-ahead-2025-09-12_en
- Dumitru, A. (2025, November 28). Czech Railways launches new night train to Ukraine border. Railway PRO. <https://www.railwaypro.com/wp/czech-railways-launches-new-night-train-from-prague-to-ukraine-border/>
- Ehl, M. (2024, September 26). Z Ruska se česká firma stáhla na Ukrajinu a v utajení teď pomáhá s obnovou tamil.í energetiky. Hospodářské noviny (HN.cz). <https://hn.cz/c1-67389740-z-ruska-se-ceska-firma-stahla-na-ukrajinu-a-v-utajeni-ted-pomaha-s-obnovou-tamil.i-energetiky>
- Elliott, S. (2025, February 5). Ukraine's gas storage operator UkrTransGaz eyes more foreign capacity use. S&P Global Energy. <https://www.spglobal.com/energy/en/news-research/latest-news/natural-gas/020525-ukraines-gas-storage-operator-ukrtransgaz-eyes-more-foreign-capacity-use>
- European Central Bank (2025). ECB Euro Reference Exchange rate: US Dollar (USD). [online] European Central Bank. Available at: https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-usd.en.html.
- European State Forest Association. (2025). FAO coordinates support programme for the support of Ukraine's forestry sector. Retrieved 14 December 2025, from <https://eustafor.eu>
- Eurostat. (2025). International trade of EU and non-EU countries since 2002 by HS2-4-6. Retrieved 14 December 2025, from <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds-059341/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=31e71e6d-94a2-4016-811a-159e4d04b658&c=1762883972000>

- ExportMag. (2025, September 8). Výrobce kogeneračních jednotek Tedom zakládá pobočku na Ukrajině. ExportMag.cz. <https://www.exportmag.cz/pribery-exporteru/vyrobce-kogeneracnich-jednotek-tedom-zaklada-pobocku-na-ukrajine/>
- Farm Europe. (2024, December 16). EU / Ukraine: Analysis of the main agricultural crop sectors. <https://www.farm-europe.eu/tag/ukraine/>
- GENTEC CHP. (2025, October 17). Odesíláme dosud největší dodávku na Ukrajinu, 10 kogeneračních jednotek o výkonu 25 MW - Kogenerační jednotky GENTEC. <https://gentec.cz/odesilame-zatim-nejvetsi-dodavku-na-ukrajinu-celkem-10-jednotek-o-vykonu-25-mw/>
- Glauber, J. (2024, February 26). Ukraine and global agricultural markets two years later. IFPRI. <https://www.ifpri.org/blog/ukraine-and-global-agricultural-markets-two-years-later/>
- Government of Czech Republic & Government of Ukraine. (2024, July 18). AGREEMENT ON SECURITY COOPERATION AND LONG-TERM SUPPORT BETWEEN THE CZECH REPUBLIC AND UKRAINE. <https://vlada.gov.cz/assets/media-centrum/aktualne/AJ-verze.pdf>
- Government of Czech Republic & Government of Ukraine. (2025, May 20). Joint Statement following the meeting between the Prime Ministers of the Czech Republic and Ukraine. <https://vlada.gov.cz/assets/media-centrum/aktualne/Spolecne-prohlaseni-premieru-Ceske-republiky-a-Ukrajiny-ze-dne-20--kvetna-2025.pdf>
- Charita Česká republika (2025), Charita podporuje vznik center duševního zdraví na Ukrajině. <https://svet.charita.cz/aktuality-svet-charita/centra-dusevniho-zdravi-na-ukrajine>
- International Telecommunication Union. (2025). ICT Development Index 2025. <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/idi2025>
- International Trade Center. (2025a). Export potential by product (Estimate for 2030) CZ-UA. <https://exportpotential.intracen.org/en/products/gap-chart?fromMarker=i&exporter=203&toMarker=j&market=804&whatMarker=k>
- International Trade Center. (2025b). Export potential by product (Estimate for 2030) UA-CZ. <https://exportpotential.intracen.org/en/products/gap-chart?fromMarker=i&exporter=804&toMarker=j&market=203&whatMarker=k>
- International Trade Center. (2025c). Export Potential Map. <https://exportpotential.intracen.org/en/resources/glossary>
- International Trade Center. (2025d). Export Potential Map. <https://exportpotential.intracen.org/en/resources/correspondence>
- Jedlička, M. (2025, October 17). Bednar na Ukrajině prodává stovky kompaktorů ročně. Prodeje radličkových kultivátorů a secích strojů chce zvýšit. Agro Aktuálně. <https://agroaktualne.cz/aktualne/bednar-na-ukrajine-prodava-stovky-kompaktoru-rocne-prodeje-radlickovych-kultivatoru-a-secich-stroju-chce-zvysit>
- KKCG. (2025). MIL.D posiluje své aktivity na Ukrajině s cílem stát se největším soukromým těžářem. <https://kkcg.com/cs/zpravy/clanek/mil.d-posiluje-sve-aktivity-na-ukrajine-s-cilem-stat-se-nejvetsim-soukromym-tezareem>
- Kosse, I. (2024, September 4). Ukraine's agriculture: Not a threat to the EU. Prism Ua. <https://prismua.org/en/english-ukraines-agriculture-not-a-threat-to-the-eu/>
- Krychkovska, U. (2024, November 26). Czech NGO sends 11 ambulances to Ukrainian defence forces. European Pravda. <https://www.eurointegration.com.ua/eng/news/2024/11/26/7199247/>

- Krýžová, S. (2025, February 21). Oprava ukrajinské energetiky bude stát přes bilion. Investovat chtějí i Češi. Seznam Zprávy. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-oprava-ukrajinske-energetiky-bude-stat-pres-bilion-investovat-chtaji-i-cesi-270469>
- Mamonova, N., Borodina, O., & Kuns, B. (2023, November 9). Ukrainian agriculture in wartime. Transnational Institute. <https://www.tni.org/en/article/ukrainian-agriculture-in-wartime>
- Ministerstvo dopravy. (2022, March 22). Ministr Kupka v Bruselu probíral dopravní plány českého předsednictví i pomoc Ukrajině. <https://md.gov.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Ministr-Kupka-v-Bruselu-probiral-dopravni-plany-ce>
- Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. (2025, May 20). Cabinet of Ministers of Ukraine—Ukraine and the Czech Republic sign memorandum of understanding on agricultural cooperation. <https://www.kmu.gov.ua/en/news/ukraina-ta-chekhiia-pidpysaly-memorandum-pro-vzaiemorozuminnia-shchodo-spivpratsi-v-ahrosektori>
- Ministry of Defence & Armed Forces. (2023, February 23). The Minister of Defence informed about declassified details of military aid to Ukraine. <https://www.mo.gov.cz/en/ministry-of-defence/newsroom/news/the-minister-of-defence-informed-about-declassified-details-of-military-aid-to-ukraine-245604/>
- Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2025). SECTORAL STRATEGY: AGROTECH. Retrieved 14 December 2025, from https://winwin.gov.ua/assets/files/ENG_AgroTech.pdf
- Ministry of Foreign Affairs. (2025, September 3). Czechia Continues the “Ukraine Program” and Will Support Ukraine in the Coming Years. https://mzv.gov.cz/jnp/en/issues_and_press/press_releases/czechia_continues_the_ukraine_program.html
- Ministry of Health of Ukraine. (2024, July 16). Спільні міжурядові консультації України та Чеської Республіки: Підписано меморандум про співпрацю у сфері охорони здоров’я. <https://moz.gov.ua/en/joint-intergovernmental-consultations-between-ukraine-and-the-czech-republic-a-memorandum-of-cooperation-in-the-healthcare-sector-is-signed>
- Ministry of Industry and Trade. (2024, July 16). Czech Republic signs Memorandum on Cooperation with Ukraine in the energy sector. <https://mpo.gov.cz/en/guidepost/for-the-media/press-releases/czech-republic-signs-memorandum-on-cooperation-with-ukraine-in-the-energy-sector--282193/>
- Ministry of Industry and Trade. (2025, March 7). Czech Republic has received hundreds of millions of euros from the EU to involve Czech companies in the reconstruction of Ukraine | MPO. <https://mpo.gov.cz/en/guidepost/for-the-media/press-releases/czech-republic-has-received-hundreds-of-millions-of-euros-from-the-eu-to-involve-czech-companies-in-the-reconstruction-of-ukraine--286571/>
- Ministry of the Interior. (n.d.). Zdravotně humanitární program MEDEVAC a zahraniční program Pomoc na místě—Ministerstvo vnitra České republiky. <https://mv.gov.cz/clanek/program-medevac.aspx>
- MZV ČR (2025), Česko podporuje ukrajinská rehabilitační centra v překonávání následků války. https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/aktualne/cesko_podporuj_ukrajinska_rehabilitacni.html
- Nuclear Energy Agency. (2025, November 10). Ukraine: Current status of nuclear power installations. Nuclear Energy Agency (NEA). https://www.oecd-neo.org/jcms/pl_66130/ukraine-current-status-of-nuclear-power-installations

- Onslow, J. (2025, April 14). Farm to front line: Ukraine's wartime agriculture sector. <https://www.intellinews.com/farm-to-front-line-ukraine-s-wartime-agriculture-sector-376536/>
- Opendatabot. (2025). The ranking of the best companies in Ukraine for 2025. <https://opendatabot.ua/en/c/index>
- Otto, P. (2025, June 5). Muniční velmoc Česko je iluze. Změnu přinese až nárůst výroby střelného prachu a TNT. e15.cz. <https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/municni-velmoc-cesko-je-iluze-zmenu-prinese-az-narust-vyroby-strelneho-prachu-a-tnt-1425072>
- People in Need. (2022, September 19). People in Need helps to donate 20 trams and 2 buses to Ukraine. People in Need. <https://www.peopleinneed.net/donation-20-trams-and-2-buses-to-ukraine-9465gp>
- Podlešák, V. (2024, 5). České firmy obchodují s Ukrajinou. Dodávají například lékařské vybavení. <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/ceske-firmy-obchoduji-s-ukrajinou-dodavaji-napriklad-lekarske-vybaveni-349110>
- Property Rights Alliance. (2025). International Property Rights Index—Ukraine. <https://internationalpropertyrightsindex.org/country/ukraine>
- Radio Prague International. (2023, August 1). Over 20 seriously wounded Ukrainian soldiers treated in Czechia to date. Radio Prague International. <https://english.radio.cz/over-20-seriously-wounded-ukrainian-soldiers-treated-czechia-date-8790265>
- Railtarget. (n.d.). War in Ukraine: The Railway monitoring |. Retrieved 15 December 2025, from <https://www.railtarget.cz/technologies-and-infrastructure/war-in-ukraine-railway-monitoring-1888.html>
- Saiver, F. (2025, March 12). České firmy jsou odvážnější než většina, říká vládní zmocněnec pro Ukrajinu. Forbes. <https://forbes.cz/ceske-firmy-jsou-odvaznejsi-nez-vetsina-rika-vladni-zmocnenec-pro-ukrajinu/>
- Štalmach, D. (2024, February 9). Poválečné Ukrajině mají české firmy co nabídnout, říká Weimann z Bonatransu. iDNES.cz. https://www.idnes.cz/ostrava/zpravy/weimann-bonatrans-ukrajina-valka-firmy-pomoc.A240209_776119_ostrava-zpravy_jog
- Tesařová, K. (2025, September 6). Ukrajina jako první na světě použila v bojích roje dronů řízené AI - Novinky. <https://www.novinky.cz/clanek/valka-na-ukrajine-ukrajina-jako-prvni-na-svete-pouzila-v-bojich-roje-dronu-rizene-ai-40537429>
- The Observatory of Economic Complexity. (2025). Czechia (CZE) and Ukraine (UKR) Trade. The Observatory of Economic Complexity. Retrieved 14 December 2025, from <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/cze/partner/ukr>
- TTC MARCONI. (2024, February 21). TTC MARCONI se aktivně zapojuje do obnovy Ukrajiny. <https://ttc-marconi.com/2024/02/21/ttc-marconi-se-aktivne-zapouje-do-obnovy-ukrajiny/>
- Ukraine Business News. (2019, June 24). About 400 raider attacks occur in Ukraine each year, most of them in Kyiv and the Kyiv region. UBN. <https://ubn.news/about-400-raider-attacks-occur-in-ukraine-each-year-most-of-them-in-kyiv-and-the-kyiv-region/>
- Velvyslanectví České republiky na Ukrajině. (2025). Czech Aid in Ukraine. https://mzv.gov.cz/file/5964610/_2025_CzechAid_Ukrajina_Dnipropetrovsk.pdf
- Voklita, V. (2024, September 30). Ukraine's Energoatom orders protection for nuclear power plants from Russian attacks after Zelenskyy's speech at UN. Ukrainska Pravda. <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/09/30/7477429/>

- Vopálenská, M. (2025, June 26). České a ukrajinské firmy diskutovaly spolupráci při obnově železnice na Ukrajině. ACRI. <https://acri.cz/2025/06/26/ceske-a-ukrajinske-firmy-jednaly-o-spolupraci-pri-obnove-zeleznicni-infrastruktury-a-provozu-na-ukrajine/>
- Voska, M. (2025, August 29). Čeští zbrojaři jsou na Ukrajině úspěšnější než Němci—Novinky. <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-cesti-zbrojari-jsou-na-ukrajine-uspesnejsi-nez-nemci-40535713>
- Voska, M., & Frank, D. (2024, July 2). V Česku se vyrábí legendární ukrajinské drony. Cíl umí vyhledat, označit i zničit. iDNES.cz. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/drony-leleka-vyroba-v-ceske-republice-pomoc-ukrajine.A240702_102951_domaci_ivos
- World Bank, United Nations, European Union, & Government of Ukraine. (2024, February). Ukraine—Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3). <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P180174-bea12ce1-5c0f-4312-89ca-6d95d8c2556a.pdf>
- World Bank, United Nations, Government of Ukraine, & European Union. (2025, February). Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4). <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/P180174-ca39eccd-ea67-4bd8-b537-ff73a675a0a8.pdf>
- WHO (2026). Attacks on Ukraine's health care increased by 20% in 2025. <https://www.who.int/news/item/23-02-2026-attacks-on-ukraine-s-health-care-increased-by-20-in-2025>
- Zenkner, P. (2025, April 10). EGAP pojistil českému podnikateli Krogmanovi obchod s ukrajinským obilím. Vyváží ho vlastní lodí | Hospodářské noviny (HN.cz). <https://archiv.hn.cz/c1-67697340-egap-pojistil-ceskemu-podnikateli-krogmanovi-obchod-s-ukrajinskym-obilim-vyvazi-ho-vlastni-lodi>
- Žižka, J. (2023, November 15). MÁME NA UKRAJINĚ ŠANCI? POMŮŽE ZKUŠENOST FIREM, KTERÉ USPĚLY V MEZINÁRODNÍCH TENDRECH. MZV. <https://www.export.cz/nazory-a-analzy/mame-na-ukrajine-sanci-pomuze-zkusenost-firem-ktere-uspely-mezinarodnich-tendrech/>
- Танасійчук, О. (2025, October 27). Томаш Копечний, представник уряду Чехії з питань відбудови України. <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/4051926-tomas-kopecnij-predstavnik-uradu-cehii-z-pitan-vidbudovi-ukraini.html>

Zdroje pro kapitulu 3

- Bankier.pl, 2025: 106 mld zł na pomoc Ukrainie. Rząd pokazał raport za lata 2022-2023. <https://www.bankier.pl/wiadomosc/106-mld-zl-na-pomoc-Ukrainie-Rzad-pokazal-raport-za-lata-2022-2023-9022251.html?utm>
- BBN, 2025: Poland's aid to Ukraine. <https://en.bbn.gov.pl/en/news/891%2CPoland039s-aid-to-Ukraine.html?utm>
- Businessinfo (2025): Česko získalo z EU stovky milionů eur na zapojení českých firem do rekonstrukce Ukrajiny <https://www.businessinfo.cz/clanky/cesko-ziskalo-z-eu-stovky-milionu-eur-na-zapojeni-ceskych-firem-do-rekonstrukce-ukrajiny/>

- CZ Defence (2025a): European Defence Fund invests €1 billion in 62 projects <https://www.czdefence.com/article/european-defence-fund-invests-eur1-billion-in-62-projects>
- CZ Defence (2025b): ZVS holding uzavřela s Ministerstvem obrany SR smlouvu na dodávky munice pro státy EU <https://www.czdefence.cz/clanek/zvs-holding-uzavrela-s-ministerstvem-obrany-sr-smlouvu-na-dodavky-munice-pro-staty-eu>
- CZ Defence (2025c): Evropa mění taktiku: EDIP otevírá obranný průmysl Ukrajině a přepisuje dosavadní pravidla <https://www.czdefence.cz/clanek/evropa-meni-taktiku-edip-otevira-obranny-prumysl-ukrajine-a-prepisuje-dosavadni-pravidla>
- ČRA (2025): Ukrajina - současná situace <https://czechaid.gov.cz/aktivity/kde-a-jak-pracujeme/ukrajina>
- Dárek pro Putina (2025) <https://www.zbraneproukrajinu.cz/>
- Dohnalová, A. (2025): Další česká pomoc na rozvoj Ukrajiny je v ohrožení. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-dalsi-ceska-pomoc-na-rozvoj-ukrajiny-je-v-ohrozeni-279312>
- Evropská komise (2025): The European Defence Fund in detail https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/european-defence-fund-edf-official-webpage-european-commission_en
- Evropská komise (2025b): SAFE | Security Action for Europe https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/safe-security-action-europe_en
- Evropská komise. (2026). *SAFE | Security Action for Europe*. Directorate-General for Defence Industry and Space https://defence-industry-space.ec.europa.eu/safe-approvals-unlock-defence-funding-czechia-and-france-2026-03-26_en
- EGAP (2024): Fond Ukrajina. <https://www.egap.cz/cs/fond-ukrajina>
- EGAP (2025a): Vývoz na Ukrajinu překonal miliardu. S Fondem Ukrajina byl loni vyšší než před válkou <https://www.egap.cz/cs/vyvoz-na-ukrajinu-prekonal-miliardu-s-fondem-ukrajina-byl-loni-vyssi-nez-pred-valkou>
- EGAP (2025b): Agroexport dosáhl rekordních 619 milionů. Nejčastěji míří na Ukrajinu <https://www.egap.cz/cs/agroexport-dosahl-rekordnich-619-milionu-nejcastěji-miri-na-ukrajinu>
- EGAP (2025c): Největší poptávka přichází od firem, které dosud v obraně nepůsobily <https://www.egap.cz/cs/reflex-nejvetsi-poptavka-prichazi-od-firem-ktere-dosud-v-obrane-nepusobily>
- EGAP (2026): Fond Ukrajina: Ještě výhodnější podmínky pro české vývozce. <https://www.egap.cz/cs/fond-ukrajina-jeste-vyhodnejsi-podminky-pro-ceske-vyvozce>
- Export (2023): Podpora Ukrajiny: ministerstvo zahraničí zapojuje český průmysl <https://www.export.cz/nazory-a-analyzy/podpora-ukrajiny-ministerstvo-zahranici-zapojuje-cesky-prumysl/>
- Forbes (2025): Chcete zkusit uspět v obraně? Tahle cesta není pro všechny, říká Kristýna Helm <https://forbes.cz/chcete-zkusit-uspět-v-obrane-tahle-cesta-neni-pro-vsechny-rika-kristyna-helm/>
- iDnes (2022): Pontonové mosty z Česka dorazily na Ukrajinu. Pomohou obnovit silniční spojení. https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/ukrajina-vojenska-pomoc-pontove-mosty-z-ceska.A220610_212539_zahranicni_indr

- iRozhlas (2025): Zásah v kauze dronů Nemesis: Policie sbírá důkazy, má podezření na dva trestné činy https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/zasah-proti-vetcheho-dronum-policie-sbira-dukazy-ma-podezreni-na-dva-trestne_2512121548_med
- IWF Kiel (2025) *Ukraine Support Tracker*. Available at: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/>
- MO ČR (2025): Informace o celkové vojenské pomoci Ukrajině za roky 2022-2025 <https://mocr.mo.gov.cz/assets/informacni-servis/zpravodajstvi/informace-o-celkove-vojenske-pomoci-ukrajine-za-roky-2022-2025.pdf>
- MO ČR (2024): České společnosti uspěly v rámci programu ASAP <https://mocr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ceske-spolecnosti-uspely-v-ramci-programu-asap-249998/>
- MPO (2023): Business klub Ukrajina. <https://mpo.gov.cz/cz/zahranicni-obchod/informace-v-souvislosti-s-invazi-ruska-na-ukrajinu/business-klub-ukrajina/business-klub-ukrajina--275323>
- MPO (2025): Česko získalo z EU stovky milionů eur na zapojení českých firem do rekonstrukce Ukrajiny. <https://mpo.gov.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/cesko-ziskalo-z-eu-stovky-milionu-eur-na-zapojeni-ceskych-firem-do-rekonstrukce-ukrajiny--286490/>
- NRB (2025): Obnova Ukrajiny. <https://www.nrb.cz/podnikatele/zaruky/obnova-ukrajiny/>
- Medevac (2025): Program MEDEVAC na Ukrajině <https://www.medevacczech.com/ukrajina/>
- MF ČR (2025): Státní banky NRB a ČEB se spojí do silné finanční skupiny. <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2025/statni-banky-nrb-a-ceb-se-spoji-do-silne-financni-61436>
- MZV (2022): Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023-2025. https://mzv.gov.cz/file/4808055/Program_Ukrajina.pdf
- MZV (2025): Pokračování Programu humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2026 až 2030 https://mzv.gov.cz/file/5963718/Program_Ukrajina_2026_2030.pdf
- Novotný, J. (2025): Podporujeme zbrojní průmysl, ale také inovace a technologie, říká šéf České exportní banky <https://www.e15.cz/podcasty/e15-cast/podporujeme-zbrojni-prumysl-ale-take-inovace-a-technologie-rika-sef-ceske-exportni-banky-1421880>
- Rada EU (2024): Transevropská dopravní síť (TEN-T): Rada s konečnou platností schválila nové nařízení, které zajistí lepší a udržitelnější konektivitu v Evropě. <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/06/13/trans-european-transport-network-ten-t-council-gives-final-green-light-to-new-regulation-ensuring-better-and-sustainable-connectivity-in-europe/pdf/>
- Rebuild Ukraine (2025): <https://rebuildukraine.in.ua/en>
- Reuters (2026): Czech ammunition scheme for Kyiv faces funding shortfall <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/czech-ammunition-scheme-kyiv-faces-funding-shortfalls-nato-official-2026-02-11/>
- Seznamzpravy (2025): Fiala: Ukrajina letos získala v rámci muniční iniciativy 1,8 milionu kusů munice <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-fiala-ukrajina-letos-ziskala-v-ramci-municni-iniciativy-18-milionu-kusu-munice-294048>
- Šotová, Z. (2025): Pochybnosti i uznání. Česká muniční iniciativa čelí kritice, Ukrajině ale pomáhá <https://www.investigace.cz/zbrane-ukrajina-municni-iniciativa-ii/>

- Ukrcham (2025): Česká exportní banka neposkytla za 2 roky žádný exportní úvěr na Ukrajinu <https://ukrcham.cz/ceska-exportni-banka-neposkytla-za-2-roky-zadny-exportni-uver-na-ukrajinu/>
- Xpert (2025): Edirpa: rockets, tanks, ammunition: the trick, why 20 EU countries suddenly buy weapons together <https://xpert.digital/en/edirpa-program/>
- World Bank (2025): Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/02/25/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>
- Zdravotnický deník (2025): Vládní zmocněnec Kopečný: Česko zmodernizuje 6 ukrajinských nemocnic za evropské miliardy <https://www.zdravotnickydenik.cz/2025/04/vladni-zmocnenec-kopecny-cesko-zmodernizuje-6-ukajinsky-ch-nemocnic-za-evropske-miliardy/>